BCNI No. 2835
Belg. Typ. I, No. 3938
Machiels P-89
Tobler 70
Tiele No. 849

Very rare first
edition
with some
75 woodcuts
(incl. repeats

M. F. Fastenakels

Een Deuote maniere

Om gheestelyck

Pelgrimagie te trecken / tot den heylighen lande als te Iherusalem / Bethleem / ter Iordanen / etc.

Met die rechte gheleghentheyt der heyligher plaetsen, so bescheelijck beschreuen, al oft mense voor ooghen saghe. Ghemaect by wijlen Heer Jan Pascha Doctoor inder godtheyt eñ religieus der Carmeliten orden, inden conuente tot Mechelen: doen hij leefde.

Tot Louen bij Hieronymum Welle woenende inden Diamant. An. 1563.
Met Coninclijcke Priuilegie.

Die Priuilegie.

Hieronymo Welle ghesworen drucker eñ boecuercooper der stadt vã Loeuen/ wordt toe ghelaten vã sConincks weghen/te moghen drucken oft doen drucken/ eñ al omme te distribuerẽ zekere duytsch boecxkẽ gheintituleert Een deuote maniere om gheestelijck pelgrimagie te trecken tot dẽ heylighẽ lande/etc. Ghemaect bij wijlen Heere Jan Passcha doctoor inder godtheyt/ eñ religieus der Carmeliten ordine/ indẽ cõuente tot Mechelen doen hij leefde. Interdicerende alle andere druckers ende boecvercoopers dit voers boecxken in vier iaeren naestcomẽde niet nae te prenten/ oft bij yemanden anders gheprint te vercoopen binnen sijnen voernoemde lãdẽ/ sonder wille oft cõsent des voers Hieronymus Opte verbuerte eñ confiscatie vandẽ naegheprinten eñ vercochten boecken sonder consent als voere. Ende daer en bouen te incurreren tot behoef vanden selfsten Hieronymus Damende van twintich Carolus gulden/bij elckẽ vanden gheenen die te contrarie daer af doen sal. Ghedaen inde stadt van Bruessel den 22. dach Januarij/Anno M.D. LXJJ. stilo Brabantie. Onderteeckent

Facuez.

Der Eervverdigher ende godtvructigher vrouvve: Vrouvve Katherine Bruffaert, Abdiſſe des godshuys van Binderen bij Helmont: Petrus Calentijn prieſter Capellaen int groot Beghijnhoff tot Louen.

WAnt wy hier gheen blyuende ſtadt en hebben: Mer ſyn als pelgroms, ia als ballinghen in een vreemt lant, in dit dal der tranen, tot dat wy door die ghenade Godts comen hier bouen in ons vaders lant. So ſal een iegbelijck neerſtelijkē toe ſien, dat hy met der hulpe Gods dagelijcx een goede dach reyſe doe, want daer toe is ons deſen corten tyt vanden almoghenden Heere verleent, om vromelijken te wandelen, ende te loopen van die eene duecht in dandere, in die bane onſer pelgrimagie: om alſo tot den prijs ende loone te comene, die Godt den vromen wandeleirs bereyt heeſt. Ende al eeſt dat ghy Eeer. vrouwe ende beminde nichte met allen uwen deuoten Ioncvrouwen ende ſuſteren v manlijken ende volſtādelijken daer inne hebt: alſo ick hope door die gratie Gods, nochtans want wy cranck van naturen ſyn, ſo en is gheen werck ghedueꝛich, ten ſy dat daer ſomwylen een ruſtē op ſy ende een vermaeck. So ſende ick dan uwer Eer. ende uwe mede Ioncvrouwen een gheeſtich eñ vermakelijck boeckskē, tracterende vander gheeſtelijke pelgrimagie nae den heylighen lande. Op dat ghy voor een gheeſtelijck vermaeck ende ſolaes, ſomtijen moecht gaen vut ſpaceren, ende verſoeken in dē gheeſte, die hey. plaetſen daer onſe

Heere onser allen salicheyt ghewrocht heeft. Ende dijs te lieuer ende te vuerigher, als ghy ghedenct uwen ghe minden broedere onse neue, heere ende M. Henrick Bruffart Salig. me selue in persone ende lichamelijken die gheuisiteert heeft, waer aff ick ollanx noch bescheet ghesien hebbe: ghescreuen mitter hant vanden Guardiaen van Syon ende Commissarius vanden hey. landē, vander date anno M.D. ende XXVII. den vij. Octobris. Gaet dā o deuote herte ende volcht uwen broedere niet met den lichame, mer inden gheeste, ende contempleert wat duecht dat ons gheschiet is op dese heylighe plaetsen: daer is te vinden solaes ende vruechde. VVat mach oock eenen oprechten Christenē mensche meerder vermaeck syn in dit dal der tranen, dan te contempleren den grecruysten Ihesum? In allen Gods wercken en openbaerde haer syne goetheyt nie so seere, als in dit werck: dat Godt is mensch worden, ende voor ons ghecruyst. VVie sou dit sonder verwonderinghe ende inwendighe vruechde konnen ouerdencken? VVye en sou hier niet vut scheppen eenen stercken hope te comen tot dat godlijc ghebruycken? als hy bemerckt door dat gheloone: dat Christus daer om mensch worden is ende ghecruyst. Peijst wat vruechde dat dit is eenen oprechten Christenen mensche, oft hy billicx hier aff niet en soude worden ontsteken ende brandende iae smeltēde inder liefden Gods? oft hem nu eenich dinck te doen, te laten, ende te leyden om Ihesus wille te swaer vallen soude? Dese contemplatie en heeft niet ghemaeckt aleen dat menighe vrome martelaer in tormenten, menighe ionghe maecht ende heylighe Confessoor in sware tentatien ende strenghe penitentie patientich bleuen

syn,

ſyn, maer ooc dat ſy met grooter vruechden hen daer inne verhuechden. Ende duſdanighe vele ſchoone contemplatien van dat leuen ende der paßien ons Heeren, midtsgaders ooc die ghelegbentheyt der plaetſen, daer dit ſalich werck gheſchiet is, worden ons hier in dit boecksken voor ghehouden. Mer nu mocht uwer Eer. antwoorden, dat dit boecksken v lieden niet nieu en is: aenghesiē datter weynich goodſhuyſen ſyn, ſy en hebbēt in gheſchrifte, al en eeſt tot noch toe in der prente niet gheweeſt. Ick kenne dat al waer mach ſyn, maer nochtās hope ick dattet nu veel correcter ſyn ſal beuōdē, dan te vorē. VVant hoemen een materie dic wilder herſcryft hoe datter meer fauten by fauten gelaten worden, ende den Eer. Heer Ian Paſcha die ons deſe gheeſtelijcke Pelgrimagie beſchreuen heeft te cort wordt ghedaen, midts dien ſyn achter ghelate ſcriften daghelycx met herſcryuen ghecorrumpeert ſyn, welck ick wel beuonden hebbe int leſen ende ouerleſen: die welcke nu ghebetert ſyn Godt heb den loff, tot wiens eere ick deſen arbeyt aenueert hebbe, hopende dat nu in meer lieden handen comen ſal dier duecht mede doen ſullen, welcke duecht ick beghere mede deelachtich te ſyne. Ende bouen dien ben ick van diuerſche deuote herten ſo ſeer hier toe gheſtiert ende ghebeden dat icks in mynder herten niet en coſt gheuindē, hoe ick ſulcken godtlijcke begheerten haer wygheren ſoude. So dan Eer. vrouwe ende beminde nichte hebbe ickt in uwen name int licht ghebrocht nemet in dancke Ick hope dat ſoe veel te aenghenamer ſyn ſal, den gheeſtelijken begheuenen herten, wyen ghy eenen exemplaer ende ſpieghele van duechdē ſult met die gratie Gods arbeydē te ſyne, welcke gonne

 v ende

v ende ons die almoghende Godts sone Ihesus Christus: doer die bede ende verdiensten synder ghebenedyder moeder ende maghet Marie, ende S. Ioseph haren weerdighen bruydegom, met allē Gods lieue heylighen. Ghescreuen tot Louen Anno M. D. LXIII.

By my Petrus Calentijn priester uwen goetwillighen neue ende dienaer waer ick vermach.

Hierbo-

HIer beghint een deuote maniere / om gheestelijcken pelgrimagie te trecken / totten heylighen lande / als te Iherusalem / Bethleem / ter Iordanen / etc. om die heylighe plaetsen met alder macht te loeue goids / gheestelijcken te visiteren. Voor die ghene dier minne toe hebben. Ende daer lichamelijcken niet en moghen comen: die moghen dat volbrenghen bijder gratien godts met deuote meditatien / die hier nae volghen sullen. Daer ghy oock vindē sult die rechte gheleghentheyt der seluer heylligher plaetsen so bescheelijc al oft ghy die voor ooghē saecht: ghenomē vuter schriftueren van verscheyden pelgroms / die de voerschreuen heylighe plaetsen lichamelijcken versocht hebben. Ende is vutermaten seer profijtelijck gheoeffent / tsij voor sij seluen / tsij voor eenighe vrindekens leuende ofte doode / oft oock voor andere groote saken. Aenghesien dattet gheordineert is op dat leuē ende Passie ons Heeren Ihesu Christi. Eñ wat isser crachtigher (seit die honichuloiende doctoor S. Bernart) om te ghenesen die wonden der conscientie / om te scherpen het verstant: dan een neerstich ouerdencken der wonden Christi? Dit is die opperste wijsheyt / dit is die volmaeckte gheleertheyt / hier sijn inne rijckdommen der salicheyt / hier inne is oueruloedicheyt der verdiensten. Wel aen dā vrome gheestelijcke pelgrem / en lates v niet verdrieten te wandelen den heerlijcken cruys baen / die daer leydende

 is tot

is tot dat opperste Jherusalem hier bouen int eewich leuen.

Ten eersten hoe dat die gheestelijcke pelgrem hem bereÿdē sal/ tot deser gheestelijker reyse: om die heylighe cruysvaert gheestelijcken te beghinnen ter eeren Godts ende ter zielen salichept.

Allen die ghene die aenveerden eñ wandelen willē dese gheestelijcke cruysvaert des heylighen lants / met wille ende begherten des herten: die sullen hen ten ierstẽn ende bouen al/ stellen in eenen goeden staet/ op dat hen die gheestelijcke reyse werden mach/ tot saelicheyt haerder sielen. Wāt ommoeghelijck is met beulecter herten Goids gratie te ontfaen. Om dan dese puerheyt der conscientien te ontfanghen/ sijn van noode twee dingē. Deerste is om ons quaet dat wij ghedaen hebben/ aff te waschē duer die biecht . Dander is/ dat wij ons daer nae vanden quaeden na ons besten sullen wachten: Ende pijnen goet te doen. Aldus dan hoet v dat ghij in gheen sonden en consenteert/ in ghepeijsen/ in woerden/ noch in wercken: Want dat sijn reuieren daer door den menschen invloit allen hinder ende schaede der sielen. Daer om so salmēse stoppē. Want versuemde dat te doen/ die wateren der tribulatien sullen totter herten toe inlopen. Ouerdenckt dan allen v iaeren in bitterheyt

uwer sielē/

uwer sielen/hoe dat ghij dat witte cleet der onnoselheyt/welck v aender vointē aengheдaen wert menichuuldelijck besmet hebt. Die beloeften die ghij in uwer profeſſien beloeft hebt/ qualicken ghehouden hebt/allen den tijt vus leuens onorbelijken toeghebracht hebt. Dus bekent v seluen te gronde / belijt v sonden met rouwe voer God ende sijnē stadhouder / ende bidt den Heere om ghenade vā allen uwe misdaden / eñ sijn ontfermhertichept en sal v niet gheweygheert worden.

Als ghij dus wel v seluen bekint hebt / soe suldi v herte verheffen tot Gode in ghewarighen hope eñ gheheele betrouwen vā sijnder ontfermhertichept. Eñ dan met deuotie moechdi v gheestelijcke penitentie ootmoedelijcken spreken met den profeet Dauid den psalm der penitentie Miserere. Ende dan nae desen die vij. nauolghende ghebeden ter eeren van die vij. bloetstortinghe ons Heeren. Ende waschen v soe in die fonteyne des leuēs/ op dat ghij met Naaman Syrus ghereynicht moecht worden / van allen gheestelijken lasarien uwer zielen / die ghij verreghen hebt / doert volbrenghen der vij. dootsonden/ ende hier door wederom vercrijghen moecht die vij. duechden contrarie der vij. dootsonden.

Hier beghinnen die vij. ghebeden op die vij. bloetstortinghe ons liefs Heerē Jhesu Christi.

Die eerste bloetstortinghe.

O Ontfermhertighe God hemelsche vader / die niet en wilt de doot des sondaers / mer dat hij hem betere eñ leue. Jck bidde v doer die bloetstortinge die v eenighe sone Jhesus v offerde/in sijnder heyligher besnijdenisse/ om ons aff te nemen alle onsuyuerheyt: dat ghij mij vergheuen wilt/allen onsuyuerheyt der ghedachten/ woorden / ende wercken/daer ick v iet in vertoornt hebbe. Eñ stort in mij die duecht der suyuerheyt Amen. Pater noster.

Die tweede bloetstortinghe.

O Almachtich ewich God/hemelsche vader. Jck bid v om die dierbaer bloetstortinghe / die v eenighe sone Jhesus v offerde / met crachtigher begheerten tot onser salicheyt / int hoofken van Oliueten die ouervloedelijcke vut sijnen heylighen lichaem quam als sweet om ons af te nemen allē gramschappen: dat ghij mij vergheuē wilt alle mijn gramschap/daer ick oit in allen mijnen leuen v mede vertoornt hebbe. Ende stort in mij die duecht der goedertierenheyt/op dat ick v gratie altijt in mij behouwen mach. Amen. Pater noster. Aue Maria.

Die der-

Die derde bloetstortinghe.

O Alder rechtverdichste Godt hemelsche vadere/ ick bidde v door die bitter bloetstortinge / die v eenige sone Jhesus v offerde inder geesselige voer onse schult/ om ons aff te nemen allen lust der gulsichept: stort in mij den smaeck der wijsthept/op dat ick mach versmaeden allen lust van binnen ende van buyten/ op dat ick uwen godlijcken wille altijt volbrenghen mach. Amen. Pater noster.

Die vierde bloetstortinghe.

O Overste Godt hemelsche vadere / ick bid v doer die weerdige bloetstortinge die Jhesus v eenige soone v offerde inder crooninghe/om ons aff te nemen alle hooverdije / daer ick uwen godlijcken maiestept dickmael mede vertoornt hebbe. Stort in mij den gheest der ootmoedicheit/op dat ick uwen heylighen wille mach volbrenghen. Amen. Pater noster. Ave Maria.

Die vijfste bloetstortinghe.

O Onbegrijpelijc Godt hemelsche vadere / ick bid v doer die smertelijcke bloetstortinghe/die v eenighe sone Jhesus v offerde inder vuttreckinghe sijnder cleederen ghehepIt in sijne ghebenedijde wonden/ om ons aff te nemen alle epghenschap ende

begheerten

begheerten der ghierichept: dat ghij mij vergheuen wilt allen mijn eyghenschap eñ ghierichept/daer ick v oijt in vertoernt hebbe/mer stort in mij die duecht der ghemaetichept / op dat ick allen v ghauen moet ghebruycken in dancbarichept. Amen. Pater noster. Aue Ma.

Die seste bloetstortinghe.

O Suete Godt hemelsche vader/ick bid v doer dat heylighe bloet dat Jhesus v sone/v offerde als sijn gebenedijde hāden ende voeten ghenaeghelt waren aen den boom des cruyce / om ons aff te nemen alle traechept : dat ghij mij vergheuen wilt / alle traechept/daer ick v inne vertoernt hebbe. Eñ stort in mij die duecht der vierigher neerstichept. Amen. Pater noster. Aue Maria.

Die seuenste bloetstortinghe.

O Hemelsche vadere/ick bidde v doer die ouervloedighe bloetstortinghe die v soene Jhesus v offerde hanghende aen den cruyce/ doen vut sijn heylighe herte rant water ende bloet in een teeken van grooter liefden/om ons aff te nemen dat dootlijcke fenijn der nijdichept: Dat ghij mij arm mensche vergheuen wilt/allen mijn passien/ haet/affgonste/daer ick mij menichfuldelijck in besondicht hebbe teghen mijnen naesten. Stort in

mij waerachtighe liefde tot v / ende tot allen menschen/op dat ghij altijt in mij blijft/ hier in gratien ende naemaels in glorien. Amen. Pater noster. Aue Maria.

Hier suldij v professie vernieuwen met goeden hope in Gode/ ende maect een propoost / v professie ghedaen inden doopsele / ende inder heylighen religien / nu voordaen beter te houden. Ende bidt Maria die suete moeder Gods/ende den patroon van uwer religie/ende allen heyligen dat sij v daer inne behulpich willen sijn.

Hoe een ghestelijcke pelgrem sal aennemen cracht ende sterckheyt. Eñ vergheeren schatten: dat sijn penninghen om vut te gheuen.

Als ghij sijt dus ghepurgeert / ende verchiert met goeden wille/in allen duechdē voert te gaen/soo suldij met alder vierichheyt pijnen tontfanghen dat heylighe sacrament des outaers /daer ghy v mede stercken sult/om allen v dinghen te brenghen tot eenen goeden eynde. Ende hier inne soo suldij Gode opdraeghen allen goeden der gratien / die ghij van hem ontfanghen hebt. Oock moet ghij ouer v hebben drije borssen wel versien van gouden ducaten / ende anderen goeden penninghen / om vut te gheuen / daer ghijt van

noode

noode hebt. Deerste borsse moet wesen vast ghelooue tot Godt in allē dat v letten mocht. Dese penninghen suldy mildelijck gheuen in liefde der dācbarichept/als een offerhande tot Godt / in aenmercken alle dat Godt voor den menschen ghedaen ende gheleden heeft / want sonder ghelooue eest onmoghelijck salich te worden. Die ander borsse moet sijn lijdsaemichept in allen teghenspoet. Dese penninghē suldy vutgheuen tot v selfs behoeff/ op dat ghy van armoeden niet en vergaet ghelijcker ghescreuen staet: In uwer verduldichept suldy v siele besitten. Die derde borsse moet wesen wel versiē met alder hādē pēninghen om die vut te gheuē tot behoeff vus naestē aen leuēde ende aen dooden: ende dese penninghen sullen sijn wercken der bermhertichept so wel gheestelijcke als lichamelijcke : wanneer ghy bekent vus naesten nootdruftichept met compassien voer hen biddende : ende bewijsende hen wercken der Charitaten. Dese borssen eñ costelijcke scatten/ suldy sorchuuldelijcken bewaeren/met neerstelijcke waerneme vus selfs inde tersche der saechtmoedichept / besloten met dē slotele der ootmoedicheit. Dese tersche ende slotele/suldy coopē van den sone Goids/ met vierigher ghebeden/ want hy seluer seijt. Leert van mij/wāt ick saechmoedich ben/ ende ootmoedich van herten.

Hoe hem die gheestelijcke pelgrem behoort te cleeden met simpelen habijte.

Hoe ede-

HOe edele dat die pelgrems sijn vã aff-
coemste/ nochtans toonen sij hen seer
simpele van abijte/als ons die ouerste
Heere wel bewesen heeft xxxiij. Jaren hier
wandelende op der eerden in alder versmaet-
heyt. Dus en vreest niet nae te volghen/ die
eerste voet stappen vus Conincks/ v cleedẽde
met simpelẽ abijte/vã warachtighe versmaet-
heyt vus selfs in allẽ dinghen. Soo suldij ghe-
salueert sijn/in allen aencoeminghe van allen
uwen vianden. Ende om dat v dat abijte bat
soude belieuen: Soo leest dit nauolghẽde ghe-
bet/daer inne dat ghij moecht mercken/ hoe-
danich abijte dat v bruydegõ ghedraegẽ heeft.

O Alder saechtmoedichste lam Gods/
Heere Jhesu Christe. Jck vermane
ende dancke v des ellendighen staens
aenden raeme des cruycen/veruult met alder
bitterheyt/ in soo grooten scande ende confu-
sien/bespot van uwen vianden/ ghelaten van
uwen hemelschen vader / berooft van allen
menschelijcken troost/ Soo versmaet hangẽde
tuschen twee dieuẽ/met vutghereckten armẽ/
met doerslaeghen handen / met ghescoerden
aderen/met roye opene wonden / met doorste-
ken sijde/met vloijende beken/met ghemoyde
sinnen/met ghepijnden lichaeme/ met verstor-
uen leden/met gheneijchden hoofde vol door-
nen ghesteken/iammerlijcke nederhanghẽde/
sijpende van bloede/ met ghebroken ooghen/
met

met bespouden aensicht/ met godlijcker minnen/met saechtmoedighen sinne/met bedructe woerden/met roepende monde / met heescher stemmē/met dorstigher begheerten onser saelichept/ghelaeft met galle ende edick / met inwendighen wee van herten/ doen ghij saecht/ dat v bitter lijden aen soe menighen mensche verloren soude blijuen/met verdroochden aderen/ met vercrompen zenuen / met bitteren smerte uwer bloedigher wondē/met bedroefde woerden sprekende aendē crupce/ v lieue moeder sinte Jan beuelende:dē mordenare dat paradijs belouende/voer v vianden biddēde die v blasphemeerden en bespottede/met grouwelijcken gheroepe roepende: Mijn God mijn God waer om hebdi mij ghelatē? Met bitterē doot stooten / die so wreedelijcken ter herten quaemen / dat v minlijck aenschijn dootverwich wert/met bitterē brekē dat v suete ooghē braken/van perssen des doots / met iammerlijckē gheroepe/dat ghij riept: Vader in uwen handen beuele ick mijnen gheest/ met weeliken wringhen dat ghij vanden crupce wranct/ vā perssen des doots. Met bitteren schore dat v suete herte brack / Ende dat v heplighe siele schepde vā uwen ghebenediden lichaeme/ met alsoo iammerlijcken ghelate/ dat hemele ende eerde beefde/die steenen schoerden van groote medelijdē uwer bitterder doot. O alder minlijcste Heere Jhesu Christe doer dat iammerlijck staen / daer ghij van minnen voer mij

stont

stont aenden cruyce in alsoe grooter pijnen/ ende met alsoe deerlijcken ghelate/ v siele opgheuende in de handen vns hemelschen vaders. Soe bid ick v suete Heere / dat ghij gheweerdighen wilt mijn arm siele te ontfanghen in uwen bloedighen vutghespannen armen ende handen in de vre als mijn siele scheijden sal van mijnen lichaeme / ende dan uwen hemelsche vadere presenteren / met uwer heyligher passie ende onnoesele doot / die op te offeren voor mij in eenen ghenoech doen ende beteringhe alle mijnre sonden / op dat ick met uwer vutuercorene inghelept moet werden in die blijschap des eewighen leuens. Amen.

Die pelgrems moeten oock hebben eenen hoet.

ALs ghij v ghecleet hebt/ende aenghedaen (nae den raet van sinte Pauwels) den Heere. Soe sedt op v hooft eenen hoet daer ghij onder schuylen moecht/welck sal sijn onderdanicheyt oft ghehoorsaemheyt onder uwen prelaet oft ouerste/nae dexempel Christi die sijn ghebenedide hooft boochde / onder die scherpe croone. Ende hier voor suldi Gode dācke/lesende v. Pater noster eñ v. Aue Ma. oft eenich ander ghebet voor ende ter eeren der smertelijcker pijnen ende heylighe bloet des ghecroonde hooft Jhesu.

Die gheestelijcke pelgrem moet hebben schoenen.

Hier nae suldi aentrecken schoenen / op dat ghij niet en vertraecht in uwen aenghenomen wech/ welcke schoenen wesen sullē naeuwe aenmerckē der exempelē van allen lieuen heylighen / met diepen versuchten dat v leuen den haren seer ongheluck is/ hen biddende ootmoedelijck / om hulpe ende bijstant te doene in allē uwen noot voor Godt met haren heylighen ghebeden ende grooten verdienten/ lesende met deuotie die letanye vā alle heylighen. Ende oock dat ghebet datmen sondaechs leest/ welck staet hier nae daermen spreken sal vanden goeden gheselschappe.

Vanden male des gheestelijcxs pelgrems.

Ghij behoort noch grootelijcke bij v te hebben een male om daer in te bewaren uwen schat/ ende al dat v van noode is daer in te draghen / welck sal sijn / Een suyuer herte. Dese male moet ghij coopē aen Jhesum den sueten coopman/ met vierigher ghebedē/ sonder wijens gratie die niet moghelijck en is te crijghen. Dus bidt hem dan om een suyuer herte: want hij selue seijt/ Salich sijnse die reijn vā herten sijn/ wāt sij sullen Godt sien. Op dat ghij hier toe comē moecht / soe gruet dat suete doersteken hertte Jhesus/ met innicheyt. Ende spreeckt deuotelijcken aldus. Ghebet.

O Alder ſuetſte herte van Jheſus wel rikēde rooſe des paradys poerte/ des leuens/ ſuyuer fonteyne der gratiē ende der ghenaden. Jck gruete v ootmoedelijck o Jheſus hertte vol vā goeder trouwen tot ons/ dwelck om ons verdwijnt is / ende vut minnē verſchuert is / vut compaſſien gheperſt / van grooter pijnen ghesloten/ van grooter minnē gheſmolten/ ende met grooten iammer doerwont/ met bernende liefde gheſtoruen / ende al te mael voor ons voldaen ende betaelt. Jck bid v o Godt ſchept in mij een reijn herte: ende behoedet ſoe met uwer gratien/ dat ick nae deſen tijt ſonder vagheuier v mach aenſchouwen inder glorien. Amen.

Vanden palſter oft ſtock des gheeſtelijcs pelgrems.

EEnen ſtercken palſter moet ghij nemen/ ende altijt draeghen in die hant / om ouer wech op te ruſten in uwer vermoethept/ ende v met te verweren. Welck ſal ſijn dat hey. Cruys ons Heeren/ daer hij drije vren ſeer vermoyt aen hinck leuende / ende drije vren doot. Dit heylighe ✠ ſuldij grueten/ op dat ghij daer duer muecht ghetrooſt eñ beſchermt werdē leuende ende ſteruende. Ende v pelgrimagie moecht volbrenghen/ tot eenē ſalighen einde.

Ghebet totten hey. ✠

O Alderſalichſte hout des cruycen ons gheſontmakers/ weeſt ghegroet / ghij ſijt ons toeuerlaet ende ons ſterckheyt,

verlicht mijn hertte met uwer claerheyt/sterct mijn siele met uwer bernender hitten / sterckt mijn crachten met uwer macht. Want sonder v helpe/gaen ick te niet/ sonder v licht / bin ick blint. Ghij sijt die ghesontheyt der sielen / der berouder oft bekeerder menschen/een rust der behoudender/ een chierheyt der creatueren/eñ dē crancke̅ voedende. O alder heylichste hout des leuens / coemt te helpen den cleijnmoedighen /troost den weemoedighen/ eñ beweecht den dolendē/onthout den goetwillighen / wāt ghij sijt den strijdenden menschen een wapen. Ghij sijt een zee vol alder ghenaden / hier om stort ick mijn erm ghebet tot v/om dat ick doer uwe oueruloedighe gauen/eenen stercken staff vercrijghen mach / ende sterckelijcken mach voertgaen/inden gheestelijcken wech mijnder pelgrimagie / om wel ouer te peijsen dat heylich leuen/die ionckheyt/die middele / ende die heylige passie altijt te mediterē / tot uwer eerē ende mijnder sielen salicheyt / ende tot troost der aermer sielen inden vagheuier. Amen.

Van daghelijcxe lijftocht des gheestelijken pelgrems.

INden aenstaenden weghe uwer gheestelijcker reysen / en moechdi niet voerts gaen/sonder voitsele te nutten / daer om suldij daghelijcs nuttē een broot / welck sal sijn dat beste voetsele der sielen oft des herten om

niet

niet tontbreken in uwer crachten. Dese broodē sijn heylich ende salich/ want sij sijn ghebacken inden houen des cruycen/ eñ ghecomen vuten monde Gods/ die selue ghesept heeft. Die mēsche en leeft niet alleen vuten broode/ mer vut allen die woorden die daer gaen vut den mōde Gods. Dese brooden sijn seuen om alle daghe een te nuttē. Dese broodē suldij coopē aen den heere Jhesu met deuote ghebedē/ hier nae volgheñ. Eñ nutten die met grooter dācbaerheit/ op dat ghij duer die cracht van desen brooden/ moecht sterckelijckē voort gaen/ tot den heylighen berghe Gods/ te weten den berch van Oliueten ende Caluarien/ als v pelgrimagie vutwijset. Om die te visiterē met alrē deuotiē.

Des sondaechs dat eerste gulden woort dat eerste broot. Ghebet.

O Exemplaer alder volcomenheyt Heere Jhesu Christe/ die met soe onuerwinlijcken ghemoede uwen hemelschē vadere ghebeden hebt met tranen der begheertē/ om ghenade ouer die ghene die v cruysten eñ brachten v tot die alder bitterste doot. Jck bid v ootmoedelijck dat ghij door die liefde/ ende minne die doen vut vloijde vut v goedertieren herte/ minne ende peijs wilt makē voor uwen hemelschen vader: sonderlinghe inde vre mijnder doot. Sterct mijn herte in die warachtighe hope. Ende verleent mij den gheest der saecht-

moedichept ende lanckmoedichept/om te verdraghen allen teghenhept. Noch en laet niet in mijn herte nestelen / ranckoer van onweerdichept/haet/oft nyt/oft begheerte van wrake/op mijnen euen menschen/mer nae uwen exēpele vut rechter minne te vergheuen / eñ nae mijn vermoghen allē wraeken ende twistighē toorn met duechden te vreden/ ende tot versoeninge te brenghen. Amen.

Des maendachs dat tweeste woert. Ghebet.

O Alder suetste hemelsche balsem vā wōderlijcker cracht ontfermhertige heere Jhesu Christe / die ghij ghetoont hebt inden mordenaer penitentie doende / om een cort innich ghebet / hem met eede belouende. Ende indē seluē daghe/ dat paradijs der eewigher salichept gheuende / daer ghij mij arm mensche groot betrouwen in ghegheuen hebt. Jck bid v ootmoedelijck / weest mijns ghenadich:ende en laet mij niet verderuen met den boosen:mer door die hooghe verdiēste dijnder hepligher passien / gheeft mij warachtich bekennen alle mijnder sonden:ende die met ootmoedighē berouwe te belijdē voor mijn doot/ op dat ick van uwen soeten monde / in mijne vutersten hooren moet / die beloefften met v te wesen inden paradijse des hemels ende daer uwen hepligen naem met allen vutuercoren te louen inder eewichept. Amen.

Des dijsdaechs dat derde woert. Ghebet.

O Alder sorchuuldichste besorgher vā allen den ghenen die v uut alder hertten minnen. O suete heere Jhesu Christe/ die in soe grooten noot wesende/ uwer lieuer moeder aensaecht inden crupce met moederlijcker hertten/ trouwelijck staende onder dat crupce/ daer v heplich lijdē duer seer beswaerde/ die ghij daer voor eenen troost beuolē hebt uwen gheminden discipule sint Jan/ doen ghij van hier scheyden wout met grooten druck. Jck bid v ootmoedelijckē om hulp uwer godlijcker bijstant/ soe dat ick nemmermeer scheijden en moet/ midts eenighe dootsonde/ vandē schoot uwer ghenadē. Dat ick door haer weerdighe verdiente v ghetrouwe mach vonden werden/ om te volbrenghen alle dat uwen godlijcken wille behaghen mach. Gheeft mij door uwen discipel sint Jan v ende haer alsoe te dienen/ te eeren/ ende te minnen/ dat ick haer ghewoonlijcke goedertierenhept moet ghewaer worden/ sonderlinghe in die vre mijnder doot. Amen.

Des goinsdaechs dat vierde woert.
Ghebet.

O Warachtighe troost ende toeuerlaet alder creatueren/ alleen versapende der sielen begheerten. Suete heere Jhesu Christe/ die inden tijt vus swarē lijdens / wout staen in alder ghelatenhept / sonder eenighen troost/ in benauthept blootelijc beuolen sijnde

die menschelijcke cranchept claghelijcken roepēde: Mijn Godt mijn Godt/ waer om hebdi mij ghelatē? Jck bid v en laet mij niet / sonderlinghe als mij allen troost van buyten sal ontbreken/ op dat ick in mijnder cranckheyt niet tonder en blijue. Ende verbittert doch in mij allen troost der creaturē / die mij mochtē hinderen in uwer godlijcker visitatien. Eñ gheeft mij lijdsaemheyt/ als ickse beyde deruen moet/ op dat ick doer v godlijcke cracht / ongheyindert behouwe gloriose victorie / van alle mijne vianden.

Des donderdaechs dat v. woert. Ghebet.

DMilde Godt eewighe wijsheyt Heer Jesu Christe/ die allē creatueren voet/ met bequaeme spijse ende dranck / die hanghende inden cruyce met verdoerdē aderen in uwer behoefteljcheyt wout ontfanghen eenen bitteren vergalden dranck / als ghij spraect: Mij dorst. Och daer en was niemant die v een druppel waters boot. Jck bidde v o beminste mijns herten/ o ghetrouwe minnaer mijnder zielen: en laet desen grooten arbeyt eñ vierighe begheerten aen mij niet verloren blijuen. Mijn ziele en moet anders niet dorsten/ dan om te volbrenghen uwen godlijken wille. Eñ dat bloet mijns hertten wille ick v schencken in eenen dronck vā minnen. Eñ alle mijne crachten wil ick verslijten in uwen heylighen

dienst. Gheeft mij o suete heere / gratie dat ick v altijt weerdichlijcken mach ontfanghē indē heylighen sacramente: met smake / met goeder begheerten. Op dat ick vā volcomēheyt mach versaet worden met allen vutuercoren inder eewicheyt. Amen.

Des vrijdaecs dat vi. woort. Ghebet.

O Alder ghetrouste minnaer mijnder zielē heer Jesu Christe / die met groote stantuasticheyt inden cruyce riept / segghende: Het es al voldaen. Jck bid v door die minne die v daer toe dwāck laet mij nae uwen welbehaeghē / hier allē dinghē tottē loue vus heylichs naems beghinnen / ende salichlijcken volbrenghen. Ende laet oock mijnen moet niet vertraeghen noch verswaren / inden arbeyt vus wijngaerts der heyligher religien / noch inder scholen der gheestelijcker oeffeninghen. Op dat wanneer ick van v gheroepen sal werden / int eynde mijns leuens / dat loon oft den penninck uwer ontfermherttichept mach ontfanghen. O heere als mijn arm ziele / met harē viandē staen sal / voor v strenghe oordeel / daer oppenbaren sullen allen ondancbaricheden mijns versuemelijcken leuens. Doet haer dat suete woort hooren / het is al voldaen: op dat sij also ontgaen mach der grooter vreesen / ende gheuen v onteijndelijcken loff der dancbaricheдē met allē heylighē inder eewichept. Amen

Des saterdaechs dat seuenste gulden woert. Ghebet.

O Ghebenedijde eenighe sone Gods des eewighen vaders almachtich / Heere Jhesu Christe / die in allen uwen heylighen leuen bewesen hebt dat claer exempele der ootmoedicheyt / metten volbrenghen der alder volmaeckter ghehoorsaemheyt: hebt soe ten eynde in gloriose triumphe met uwen vutuercoren weder ghekeert vander zee deser werelt / als eenen vischsack des vaders / eñ een net der bernender minnen tottẽ oeuer vus vaderslants metten gheheele ghetale aller uwer vutuercorẽne / die ghij uwen hemelschen vader presenteerde / doen ghij dẽ bitterẽ doot smackẽ wout indẽ cruyce / om ons leuendich te mackẽ: als ghij met luyden gheroep sept. Vader in uwen handen beuele ick mijnen gheest. Ick bid v o suete vader / gheeft mij die gratie / dat ic die leste offerhande mijns doots / dat breken mijnder hertten / v met volcomen verstande mach offeren in minnen. Ende dat dit selue leste woort wesen moet in mijnen mont ende in mijnder hertten. Op dat mijn siele sonder hinder / ontfanghen werde in uwen handen / ende mijn vijanden vlien moetẽ met confusien van mij door v heylighe passie. Amen.

Van die seuen wijn taueernen.

O Pelgrem des heerẽ / wanneer dat ghij cracht ontfanghẽ hebt / door dat nuttẽ des gheestelijcken broots voorseyt / soe gaet

gaet in Jhesus wijnkelder / ende vermaeckt v daer in sijnen sueten most / op dat v hertte verblijt werde. Want als Dauid seijt: Den wijn verblijt des menschen hert. Dese taueernen/ sullen sijn die seuen bloetstortinghen ons heerē daer ghij alle daeghe een aff oeffenen sult/ende wandelen alsoe voortuwen wech / met vrolicheyt des hertten.

Dit sijn die vij. ghebedē/op die vij. bloetstortinghen ons Heeren.

Zeve[n]ver...

Des Sondaechs/dat eerste ghebet.

O Alder suetste honichuloijēde fonteijne des leuens/ daer allen begheerten onser sielen in moghen versaet worden Heere Jesu Christe. Jck loue ende dancke v vander onbegrijpelijcker minnen ende liefden / die v dede in uwen ionghen teederen daeghen / v preciose bloet storten in grooter ootmoedichept / met traenen van medelijden onser cranchept in uwer hepligher besnijdinghe / als ghij besnedē wert/ als een sondich mensche. Jck bidde v besnijt mij van allen oueruloedichept mijnder sonden/ ende veruult mij mettē sueten daeuwe eens puren onbeulecten leuens / op dat in mij gheblust worde dē dorst ende lust/ van natuerlijcken quaede begheerten / die mij van v verscheijden mochten. Amen.

Des maen-

Des maendaechs die ij. bloetstortinghe.

O Vallende adere des vaderlijcks hertte vã begheerte tonser salichept heer Jhesu Christe. Jck loue ende dancke v vander vutnemender liefden/die v dwanck om voor mij te gaen bidden inden berch van Oliueten / daer ghij stortte v pretiose bloet doen ghij van grooten anxte sweete water ende bloet oueruloedelijck vut allen uwen ledẽ. Jck bid v lieue heere door v soete minne om een ghewillich versmaden van allen schadelijcken aencleuen ende troost der creatueren/die mijnen vrijen toeganck tot v benemen mochten/op dat mij v bitter lijden moet smaecken/ eñ dat door warachtighe compassie in rechter liefden : v te louen mij ter herttengaen moet. Amen.

Des dijsdaechs/die derde bloetstortinghe. Ghebet.

O Wijde ende oueruloedighe zee der ontfermhertichept Heere Jhesu Christe. Jck loue ende dancke v vander onsprekelijcker liefde / die v dwanck voor mij misdadighe mensche v pretiose bloet vut te stortene inder bitterder gheesselinghe/ om gheheelijckẽ te betaelen alle die schout ende pijne mijnder sonden. Jck bidde v lieue heere/dat ick verblijden moet/inden arbept der abstinentien / ende penitentien/die ick om uwer minnẽ wille / hebbe aenghenomen/op dat ick ghenietẽ mach / den

swaren

swaren arbeyt / ende die vruchtbaerheyt uwer heyligher passien inder eewicheyt. Amen.

Des goensdaechs die iiij. bloetstortinghe ons liefs heeren. Ghebet.

O Vutuloet en hooghe rieuiere der goedertierenheyt / Heere Jhesu Christe. Ick loue ende dancke v vander grooter liefden die v dwanck / v heylighe preciose bloet vut te storttē voor mij inder crooninghe der scherper dornē croone: daer ghij o ouerste Coninck v ghebenedijde hooft met grooter saechtmoedicheyt onder boochde om mij exempel te gheuen. Ick bid v doeruloit allen mijn binnenste gheuoelē / met dat gheuoelen vus bitteren lijdens: op dat ick mij nerghens in en verblijde / dan in te verdraeghen allen teghenheyt om uwen naem / eñ mij te verblijden in v heylighe cruys. Amen.

Des donderdaechs die v. bloetstortinghe. Ghebet.

O Vruchtbarige daeuwe des hemels / dalēde in allen Godtminnende hertten / Heere Jhesu Christe / Ick loue ende dancke v / vander alder ghetrouster liefde / die v dwanck v preciose bloet voor mij vut te stortē / inde vut treckinghe uwer cleederen / in grooter smerten allen uwer heyligher wonden. Ick bid v maeckt mij naeckt van allen sondighen aencleuinghe

der ver-

der verganckelijcker dinghẽ / op dat mijn siele meer delijckẽ verchiert werde met dat bruyloft cleet der godlijcker minnen. Amen.

Des vrijdaechs de vi. bloetstortinghe.
Ghebet.

O Druppende honichraet te bouen gaende allẽ dierbaere specie/ Heere Jhesu Christe. Jck dancke ende loue v vander gheduerigher liefde / die v dwanck v pretiose bloet voor mij onwerdighe creature vut te stortẽ door beyde v ghebenedijde handen ende voeten / als die doorslaghen ende gheuest waren aenden hey. cruyce. Jck bid v coemt met uwer godlijcker gratien te helpẽ mijne groote onghestadichept mijns leuens / op dat ick arm schaepken int eynde van v bekent mach werden gheuondẽ/ ende vereenicht in den schoot der hepligher kercken. Amen.

Des saterdaechs die vij. bloetstortinghe.
Ghebet.

O Diepe affgrõt der godlijcker minnẽ/ Heere Jhesu Christe. Jck dãcke ende loue v/ van der aldermeeste bewijs der liefdẽ/ die v dwãck voor mij te stortene v pretiose bloet / int door stekẽ vus ghebenedijde hertte/ daer vut vloed water ende bloet/ in een teeken uwer ionste tot allen dijnen gheminden. Jck bidde v lieu Heere / dat ick nemmermeer van deser werel schepden en moet/ sonder dat vruchtbaer gh

bruyke

bruyken des heyl. sacraments. Ende dat mijn-
der sielen gront ghewasschen moet worde / van
allen smetten in uwen wermen bloede / door u
grondelose ontfermhertichheyt. Op dat sij be-
quaeme mach werdē die cracht dijnre godlijc-
ker minnen te ghebruycken met allen hepligē
inden eewighen leuen. Amen.

Vanden Tenten oft paulioenen daer die
gheestelijcke pelgrem bij nachte ende in
allen stormen onder schuylen sal.

Als ghij o deuote pelgrem dus vermaeckt
sijt ende wel ghesterckt metten voers
brooden ende wijn / Soe moet ghij u da-
ghelijcs noch oprichtē een tente oft paulioen/
om des nachts daer onder te schuylen ende om
beschudt te werden teghen allen stormen eñ
onweder / dat u menichuuldelijcken sal ont-
moeten indē wech uwer gheestelijcker reysen.
Dese tenten sullen sijn die vij. ween van onser
lieuer vrouwen. Daer ghij daghelijcs een aff
leeren sult/met desen nauolgende ghebeden.

Hier volghen die vij. ween van onser
lieuer vrouwen.
Des Sondaechs die eerste wee.
Ghebet.

O Maria supuer maecht eñ moeder Gods/
hoe was u moederlijck hertte met droef-
heyt veruult doē ghij Jhesum u maechdelijcke
vrucht

vrucht opden XL. dach brocht inden tempel/ daer ghij hoorde Symeons prophechie/ die tot v seyde. Dat dat sweert des rouwen noch v hertte doersnijden soude. Jck bid v o alder schoonste maghet Maria / door dese wee ende door die ouerulopege traenē die ghij stortte de: verrijcht mij aen Jhesum met uwer moederlijcker beden/ warachtich bekennen/ eñ rouwe mijnder sondē: op dat hij mijn hertte alsoe verlichte/met sijnder godlijcker minnen: Soe dat ick gheuoelen mach v bitter wee met cōpassie. Ende dat allen vreemde minnen in mij mogen te niete gaen. Amen.

Des maendaechs die ij. wee ende tente/ om onder te schuplen. Ghebet.

O Schaemiel macecht eñ weerdighe moeder Gods/hoe banghe was v hertte te moede/ doen ghij met uwen sone Jhesum met grooter haesten inder nacht moest vlien in Egipten/ door eenen swaren herden onbekenden wech in een woeste wildernisse/ ende blijuē daer vij. Jaeren als vreemde pelgrems / in grooter armoeden. Jck bid v o suete maghet door dese wee/dat ghij mij aen Jhesum verrijghen wilt oprechte ghelatenheyt ende verduldighe lijdsaemheyt in allen op alder tribulatien / op dat ick soe v heylighe voetstappen mach nae volghen. Amen.

Des dijs-

Des dijsdaechs/die derde wee van onser lieuer Vrouwen. Ghebet.

O Sorchuuldighe moeder Gods / die daer sijt een toeulucht alder sondighe menschen/hoe vol rouwē was v moederlijck herte / doen ghy Jesum uwen lieuen sone drije daeghen verloren haddet / ende socht hem sonder ophouwen met groote drueflheit/ dien ghij vont leerende inden tempel. Ende hij v onderdanich sijnde/met v weder keerde. Jck bid v goedertieren maghet moeder Gods / doer dese wee vercrijcht mij aen Jesum uwen lieuen sone met uwer moederlijcker bedē / dat ick nemmermer sijn gratie en moet verliesen/ ende oft ickse verloren hebbe:die weder te vinden / doer waerachtighen bekenne ende ootmoedich belijden ende ghenoechdoē voer allē mijn sonden. Amen.

Des goinsdaechs/die vierde wee oft die vierde tente. Ghebet.

O Maria alder ghetrouste moeder gods/ hoe vol rouwe was v moederlijck herte / doen Jesus uwen minlijcken sone veroordeelt was totter doot / doerwont / met doornē ghecroont / ende selue sijn cruyce draeghende v te ghemoete quam / soo dat ghy van bitterheit uwer sielen niet een woort en cost ghesprekē. Jck bidde v o soete maghet Maria doer dese wee / dat ghij mij aen uwen lieuen sone Jhesum/wilt vercrijghen met uwer moederlycker beden/ghewillichlijcken allen mijne

leefdaghe lanck te draeghen dat cruyce der pe-
nitentien/ eñ der warachtigher verloochenin-
ghe mijns selfs/ sijn heylighe voetstappen alsa
nae te volghen. Amen.

Des donderdacch die v. wee.

O Maria alder minlijcste moed Gods/ hoe
vol drucks ende perssen was v moeder-
lijck herte/ doen ghy onder dat cruyce stont/ eñ
saecht dat leuen uwer sielen hanghẽ ende ster-
uen/ ende hoorde hem met heescher stemmen
spreken/ sint Jan v beuelende tot eenen kinde/
ende en mocht hem in dier grooter noot niet
helpẽ. Jck bid v o ghetrouwe moeder dat ghy
my aen Jhesum v eenich kint met moederlijc-
ker bedẽ/ vercrycht door dese bittere wee/ alsoo
hier te leuen/ dat sijn heylighe lijden aen my
niet verloren en blijue ende dat ghy my laet v
beuolen sijn/ als een kint/ soe dat ick in die vre
mijnder doot/ uwer moederlijcker trouwen
mach ghewaer werden. Amen.

Des vrydaechs die vi. wee. Ghebet.

O Maria stantaftighe ghetrouwe moe-
der gods/ hoe doorwont was van me-
delyden v maechdelijck herte/ doẽ ghy
Jhesum v lief kint doot ontfinckt in uwen
schoot. Jammerlijcken mismaeckt/ ende door-
wont vandẽ hoofde tottẽ voetẽ/ die ghy custe/
ende nat maecte met traenen. Jck bid v o suete
moed/ dat ghy my aen Jhesum vercryghẽ wilt
met uwer moederlijcker beden/ altijt dat hey-
lich sacrament vruchtbaerlijckẽ te ontfanghẽ/

ende

ende in elcker missen gheestelycken te ghebruycken/tot salicheyt mijnder sielen. Amen.

Des saterdaechs die vij. wee.

O Maria volherdēde moeder gods/ hoe druckelijcken was uwer herte te moede / doen Jhesus v eenighe gheminde sone/ dleuē uwer sielen/ van v ghenomē worde ende ghesloten inden graue: Ende also met vutnemēder droefheyt moeste gaen te Iherusalem weert/ soo dat alle goethertighe menschē met v compassie hadden / ende werden beweecht die v saeghen. Jck bid v o weerdighe moeder gods/ vercrijcht mij doer dese bittere wee/ aen Jesum v lief kint / dat ick altijt met compassie ende dancbaerichept / sijn bitter lijden eñ doot/ met gheuoelen vus moederlijcke medelijdens in mijne herte mach draghen eñ nemmermeer vergheten / op dat ic daer doer beschermt wesen mach/ van allen quaeden/ eñ soo comen in dat hemelsche Iherusalem/ om God daer te louē met allen heylighen. Amen.

Vanden goeden ghesclschap des gheestelijcken pelgrems.

MEt grooter vruechden verblijt hem een pelgrem (wanneer hy ghelaten heeft daer hy troost eñ onderstāt aff mochte hebbē) als hy vindt goet ende ghetrouwe gheselschap / die den wech sijnder pelgrimagien wel bekint es. Soo versellen sij vrindelijcken met trouwe onder hen. Dus suldy oock doen o deuote pelgrem / verselt v daeghelijcks met

 cenen

eenen choor oft schaer des hemelschen heers/ om die te eeren/op dat ghy met hen verblijden moecht/ eñ van hen in uwer armoedē gheholpen. In allen druck vertroost/ in siectē bij ghestaen / in traechept voorts ghedreuen moecht werden/eñ in allen behoeflijchept ghetrouwe vrientschap aen hen vinden mocht / daer ghy niet aen twijfelen en sult:want sij allē seer ghetrouwe siin/ende veel vermoghen aen den oppersten Coninck. Maeckt kintschap eñ vriētschap met hen allen / op dat sij v totten eynde vus leuens willen bijstaen/ende in hen gheselschap met liefden v siele willen ontfanghen/ om God eewelijcken te louen ende te dancken sonder verdriet. Soe suldy hen aenspreken innichlijcken met desen naeuolghēde ghebeden.

Des Sondaechs tot allen lieuen heylighen. Ghebet.

O Alder salichste gloriose ontallycke scharen der vutuercorender vriendē gods/ allen lieuen heylighen Enghelen / Patriarchen/Propheten/ Apostolen / Martelaeren/Confessoren/maechden eñ weduwen/met allen den ghebenedyden inwoonders des hemelschen vaders lants/die daer sonder ophouwen/sijn aenschouwēde dat minlijck aenschijn Gods/vol alder glorien / met alder vasticheyt verseкert / dat eewelijcken te ghebruycken/ doer die onmetelijcke ontfermhertichept / eñ uwe alderswaersten arbeyt daer mede dat ghy gheuolcht hebt die heylighe voetstappē Christi in

sti in alder duechden. Jck bid v met gheboochden knyen mijns herten/ende roep v aen/ dat ghy allen tsamen den almachtighē God voer my bidden wilt/ende gratie verweruen/ aen siel ende lichaem/om altijt te volbrenghē/ den liefsten wille Gods/ende te volherden in allē duechden totten eynde mijns leuēs toe. Ende hier nae/met v allen tsamen in eewigher danckbaricheyt/God te louen ende te ghebruycken inder eewigher glorien. Amen.

Des maendaechs tot allen heylighen Enghelen. Ghebet.

O Ghy hooghe Princen ende sonderlinghe regeerders des hemelschen hoofs/ altijt staende in Gods teghēwoerdicheyt/vol iubilatien met onsprekelijcker liefdē/ sonder ophouwen met eendrachtigher stemmē singhen dat hooghe loff / Sanctus / Sanctus/ Sanctus / Heylich / Heylich / Heylich Godt des hemelschen heyrs: altijt tottē dienst Gods bereet. O heylighe Enghel / die ick doer die goetheyt Gods beuolen ben. Ende sinte Michiel/sinte Gabriel/ sinte Raphael met allē lieuen heylighen enghelen. Archangelen / Virtuten/ Potestaten / Principaten/ Dominationē/ Tronen / Cherubinnen/eñ Seraphinnen. Jck bid v ootmoedelycken neemt my in uwer heyligher hoeden. Eñ beschermt my van allen lacghē des viants/verlicht mÿ verblintheyt/leert mijn onwetenheyt / sterckt mijn crāchept/verweckt mijn traecheyt/bereyspt mijn quaetheyt/

ende hout my altijt sonder dolen inden rechten wech mijnder pelgrimagien: op dat mijn siele nae mijnder doot/met victorië vā v allē mach werden ghepresenteert/sonder hinder voor dat aenschijn gods/so puer eñ reyn om met v eeweliickē ind glorië te oblijdē sonder eynde. Amē.

Des dijsdaechs/totten Patriarchen ende Propheten.

O Dierbaer instrumentē eñ bequaeme vatē daer Godt van beghinne wonderlijcke wercken door belieft heeft te werckene/in figuren/met scriftueren te kennen gheueñ sijne heymelijcke eñ godlijcke secreten/in vertroostinghe sijnder blijder toecomst/ eñ onser verlossinghe/ende hebbet ons met exempelen bewesen den wech der volcomenheyt/als sonderlinghe beminde vrienden. O heylighe Patriarchen eñ Prophetē sinte Joannes Baptista/sinte Helias/Abraham/Jsaack/Jacob/Dauid/Joachim/Joseph/met allen den anderen heylighen Patriarchen eñ Propheten. Eñ bijsonder sinte Job/ick bidde v ootmoedelijcken/coemt mij te helpen met uwen bedinghen ende hooghe verdienstē voer dē hooghen Godt/op dat hij mij herte wil verlichtē met sijnder gratien/om te verstaen eñ te bekennē sijnen Godlijckē wille/eñ met wijser voersienicheyt/altijt voer die ooghē mijns hertē te hebbē/dē toecomēden dach des doots/dat strāghe oordeel/die bitter pijne der hellen/ende die vruechde des eewichs leuens/op dat ick allen quaet mach ontgaen

ontgaen eñ in Abrahams schoot der eewigher glorien metten anderen/eñ met Lazarus mach werden ontfanghen. Amen.

Des goinsdaechs/totten heylighen Aposto-
len eñ Euangelisten.

O Hemelsche senateurs/ mede rechters der Godlijcker moghentheyt. Calumnen der heyligher kerckẽ. Claer lichtẽ des werelts/die bouẽ alle gheslachtẽ der menschen/van God vercoren syt/heymelijcke vriendẽ eñ huysghesinne Gods te sijn/die hij allẽ liefdẽ eñ minnen bewesen heeft/eñ tot hẽ ghetrocken heeft/metter strale sijnder godlijcker minnen/ om van v te mackẽ sijn arrauten eñ boden/ om te condighen sijnen heylighẽ naem allen menschen der werelt sonder vreese. O ghij heylighe Apostolen sinte Peeter eñ sinte Pauwels sinte Andries/eñ voort allẽ tsamẽ eñ discipulẽ ons Heeren. Ick bid v al te saemẽ eñ valle v te voeten ootmoedelijckẽ/dat ghij uwẽ meester voer mij biddẽ wilt/dat ick nẽmermeer int hey. kersten ghelooue en ontbreke. Eñ dat ick die voetstappen vus appostelijcke leuẽs altijt perfectelijckẽ volghẽ moet/op dat ick ten ioncstẽ daghe voer uwe vierschaere comeñ/moet gheuondẽ werdẽ een goet kint der heyligher kerckẽ / dat ick v ghebruycken mach indẽ eewighẽ leuẽ. Amẽ.

Des donderdaechs tot allen heylighen
martelaren. Ghebet.

O Edele salighe hooghe Princen eñ onuerwinlijcke Kercke ridders des ouerstẽ Key-

sers/die om dat heylighe kersten gheloove/ en om den ghebenedyden suete naem Jhesus niet ontsien en hebt te lyden allen manieren van tormenten: ende ten eynde met blyschappen voor ons gheloove hebt die doot ontfaen/ als een eynde uus arbeyts ende loon uwer victoriosen verdienten. O heylighe martelaren sint Steuē/sint Laureys/Cornelius/Cyprianē/ Tyburtius/Valeriaen. O ghy edele ridder en vrome martelaer sint Joris/met allen anderen heylighen Martelaren ende ons lieffs heeren Rupters. Jc bid u allen ootmoedelijcken wilt mijn crancheyt onderstant doen/ende voer my bidden ende vechten in allen oploop mijnder vianden sienlijck oft onsienlijck/ op dat ic met gloriosen victorien mach verwinnē die werelt/ den viant/ende mijn eyghen vleesch: ende dat ick volstandelijcken volherden mach in mijn gheestelijcke martelye doer die minne gods/ soe dat ic met u allen mach verblijden inder eewicheyt. Amen.

Des vrijdacchs tot allen heylighen confessoren. Ghebet.

O hooghe doctooren en weerdighe belijders Christi/ claer lichtē der heyligher kercken/schoon blinckende sterren des hemels/die met uwer heyligher leeringhe/ als eenen uutghestorten vloet/veruult hebt allen kerstērijc. Ende met exempelē der duechden gheleert hebt/die voetstappē alder volcomenheyt/in langhen swaren strijden/met verduldichept/

dichept/in ghebeden volherdende / daer doer ghy machtich sijt. O heylighe gloriose confessoorē sinte Gregorius sinte Jheronimus/sinte Meerten/Dominicus/ Franciscus /Augustinus / Ambrosius / Benedictus. O heylighe vader Bernaerdus met allen anderen heylighen/confessoren/ende monikē. Jck bid v ootmoedelijck en/verwerft mij gratie / met uwer heyligher ghebeden voor den almachtighen God / dat ic hier mijn arme snoode ghebrekelijcke leuen/ende mij menichfuldighe passien alsoe bekennen moet/ eñ beteren mach / dat ic tot warachtighe vrede des hertē comen mach. Eñ namaels met v allē inder eewicheit Godt aenschouwen mach. Amen.

Des saterdaechs tot allen heylighe maechden ende weduwen. Ghebet.

O Hooghe weerdighe vrouwen ende Coninghinnen vutuercoren bruyden des almachtighen Godts/blenckēde lelien welriekende roosen des paradijs/supuer peerlen/ende schoon cyraten der heyligher kerckē. Die om die minne vus sueten bruydegoms Jhesu Christi/hebt versmaect v seluē ende allen die werelt. Eñ hebt v dierbaer bloet ghestort/ ende ghetrouwelijck verweert allen tentatien/ om behaechelijck te sijn in sijne aenschouwinghe. O gloriose heylighe maghet sinte Katherina/Barbara/ Ursula/Ghertrudis. Eñ oock

suete

o suete moeder Anna met uwē heylighē doch-
teren. Ēnde ghy heylighe Magdalena/ eñ ghy
heylighe Maria Egiptiaca met allen weerdi-
ghen reynen maechden ende Matroonen. Ick
bidde v ootmoedelijcken/ dat ghij uwen ghe-
mindē bruydegom eñ vrient voer mij wilt bid-
den/ dat ick onsteken mach werden in sijnder
godlijcker minnē/ eñ volherdē mach met sijn-
der gratien/ inder beloofte die ick hem belooft
hebbe/ op dat ick int eynde mijns leuens/ be-
quaem mach gheuondē werdē te ontfanghen
dat vingherlinck sijnder trouwen/ eñ ghestelt
mach werdē in v gheselschap/ om dat suete lam
te volghē waer dat gaet/ sonder eynde. Amen.

Een vermaninghe des gheestelijcken pelgrēs
om deuotelijcke voert te gaen.

O Deuote pelgrem wanneer ghij v dus wel
bereyt hebt/ eñ voersien van al des v noot
is/ soe suldi v pijnen willichlijckē voert te gaen
met vierigher begheerten/ in den weghe uwer
gheestelijcker pelgrimagie/ van duechden tot
duechden/ op dat ghij den heere moecht sien.
Gaet dan vut v seluen sonder vertrec/ ende be-
ueelt v die heylighe drijuuldichept/ met desen
nauolghenden ghebedē: alsoo ontfanghē die
drijuuldighe ✠ benedictie. Segghende aldus.

Die almoghēde Vader moet mij ghebene-
✠ dijen die mij gheschapē/ eñ ghemaect heeft.

Die sone Gods moet mij ghebene ✠ dijen
die om mijnē wille ghepassijt eñ ghestoruē is.

Die heylighe gheest moet mij ghebenedijē ✠ die in mij ghestort is. Amen.

Totter heyligher drijuuldicheyt een schoon ghebet. Ierst totten vader.

Ick beuele mijn siele mijn lichaem eñ mijn ghelooue inder bewaringhe vā v / o hemelsche vader. Eñ ick bidde/dat ghij mij stercken wilt teghen alle quaet. Eñ v woonstat wilt maeken in mijnder memorië/op dat ick nemmermeer/ bij mijnder crāckheyt en valle vut uwer gratien. Amen.

Totten Sone gods een ghebet.

Ick beuele mijn siele mijn lichaem eñ mijn ghelooue in die regeringhe van v o eewighe wijsheyt ghebenedijde sone Gods. Ende ick bid v ootmoedelijcken/dat ghij mijn hertte eñ mijnen sin stercken wilt/ teghen allē dolinghē in mijnder ombekentheyt. Ende v woonstede wilt maekē in mijnē verstāde: soe dat ic vāder rechtueerdicheyt die ghij selue sijt/nēmermeer en scheyde noch verleyt en worde. Amen.

Totten heylighen Gheest.

Ick beuele mijn siele mijn lichaem mijn ghelooue inder vereeninghe van v/o suete heylighe Gheest/eñ ic bid v ootmoedelijcken / dat ghij mij al onstekē wilt met uwer godlijcker minnen/teghē allen soekelijcheyt mijns selfs. Eñ v woonstede wilt maken in mijnen wille: Soe dat ic nemmermeer anders en wille/noch doen en moet/dan dat v behaghelijc sij / nu inder tijt eñ inder eewicheyt. Amen.

Noch een schoone beuelinghe.

Ick beuele mij in die ontschuldighe doot mijns lieffs heeren Jhesu Christi. Jc beuele mij in sijn grondeloose ontfermhertichept / ic beuele mij in allen dat Godt is. Jc beuele mij in die Godhept ende menschept / die daer vereenicht sijn in een gheestelijck persoon Jhesu Christi. Amen.

Gods cracht ende Gods macht/ende Marie supuerhept/ ende haer ghenade / moet mij nu eñ in allen tijden staen in staden. Amen.

Een ghebet tot onser lieuer Vrouwen moeder ons Heeren.

O Ghebenedijde vutuercoren weerdighe moeder gods suete maghet Maria. Claer sterre der zee deser werelt/ wijset mij doch den wech alder duechden / om te comen tot eenen salighen epnde. Weest ghegruet moeder der gratien ende der ontfermhertichept/toeulucht alder sondaren. Jn uwen handen eñ in uwer moederlijcker bescherminghe / beuele ick heden ende alle daeghe mijns leuens / mijn siele ende lichaem/ende alle dat ic van Gode uwen lieuen sone ontfanghen hebbe. Ende ic bidde v ootmoedelijckē regeert mij alsoo met nwer gratien/dat ic mach bequaem werden den ooghē vus ghebenedijdē kints/gheeft mij rechte versmadenis mijns selffs/ende alder verghāckelijcke dinghen. O suete Maria staet mij bij/ in alle noode van binnen ende van bupten / die ic menichfuldelijc in mij gheuoele. O machtighe

tighe Coninghinne des hemels/ bedwinct allen mijn vianden / dat sij mij niet en schaeden noch en hinderen/ inden weghe mijnder pelgrimagien/noch en laet mij niet dolen / noch vertraghen in allen goede wercke͂ te volbrenghen. Maer leyt mij altijt voort inden rechte͂ wech mijnder salicheyt. En̄ wijst mij die plaetse die ghij met uwen lieuen eyghen sone Jhesum gheheylicht hebt/om die deuotelijcken te visiteren. Ende doet mij verstaen/die godlijcke misterien die daer gheschiet sijn / op dat ic soo met uwer helpen int eynde mijns leuens comen moet totten hemelschen vaderslande/ bij v inder eewigher glorien. Amen.

Tot uwen heylighen Enghel oft patroon die ghij dient. Ghebet.

Ick gruete v edele creatuere Gods / bloyende lelie des hemels paradijs . Claer blenckende sterre des firmaments / bode des oppersten Conincs/ heylighe Enghele die ic van gods weghen beuolen bin tot bewarenisse allen die daghen mijns leuens. Ic valle v te voete / ende ic dancke v uwer ghetrouwer bewaringhe en̄ uwer grooter minne͂/ die ghij mij menichfuldelijcken bewesen hebt. Ende ick bid v vergheeft mij mijn groote ondancbaerheyt en̄ onneer die ick v met mijnen grooten sonden bewesen hebbe. O mijn lieue vrient ende leydsman tot allen duechden / doet aen wapenen ende schilt inder cracht gods/en̄ beschermt mij van alle mijne vianden sienlijcken en̄

ken ende onsienlijcken / die mijn siele veruolghen / inden weghe mijnder pelgrimagien. Ende vercrijcht mij arm behoeftich mensche almoessen/inden hemelschen houe / en aen allē heylighen/op dat ick niet en vergae / van ghebreke. Maeckt kennelijcken voor den ooghen Gods (daer ghij sonder ophouwen in volder glorien ende in bernender liefdē altijt teghenwoordich sijt) mijn diepe versuchtē/ mijn traenen/eñ mijn menichfuldighe catijuichept/daer ick in arbeyde/op dat ick vā v eñ doer v mach ontfanghen troost ende helpe sijnder ontfermhertichept. Ende verwerft mij doer sijn godlijcke ghenaede / den loop mijns leuens alsoo duechdelijcken ouer te brenghen/dat ick met v ghestelt mach werden God te louen inder eewichept. Amen.

Nota.

Item want dese reyse niet moghelijck en is te volbrenghene / sonder sockelen oft vallen. Soo sal een deuoot pelgrem/alle daghe oeffenē/ een van den vij. vallē ons Heeren/die welcke ghij vinden sult/achter int leste van desen boeck.

Een cort verhael/van al dat hier voorschreuen is.

Ermen sal bestaen dese pelgrimagie / soo salmen een weke te voren hem bereyden inder manieren naebeschreuen.

Ten eersten salmē die Conscietie supueren/

doer

doer warachtighe berou/bichte / ende voldoe-ninghe/ende lesen daer toe noch / die seuē ghe-beden op die seuen bloetstortinghe: teghen die seuen dootsonden/dese staen voor opt ij. blat.

Ten tweeden / suldi v ghelofte ghedaen in den doopsele oft in der professie / ende v goede opsetten vernieuwen: die Gode op draghēde. Ende bereyden v tot dat weerdighe heylighe Sacrament des outaers te onfanghen: als voorscript is int ij. blat.

Ten derden/suldi v versien van drije borssen met ghelde. Deen sal sijn vast ghelooue in al dat Godt ende die heylighe kercke ghebiedt. Dander sal sijn patientie in alle nootelijcke sa-ken tot v seluen. Die derde sal sijn Charitaet tot uwen naesten: die suldi bewaren in die ter-sche der saechtmoedicheyt besloeten met oot-moedicheyt / als voer int iiij. blat

Ten vierden suldi v cleeden met simpelē ha-bijte: Aendoende voor eenen mantel/den Ghe-cruysten Jhesum/als voer int v. blat.

Voer eenē hoet/ghehoorsaēheyt int vi. blat.

Voer uwe schoenen/naeuwe aenmerckē der exempelen van alle heylighen/int vi. blat.

Voer een male/een suyuer herte/int vi. blat.

Voer eenen palster / dat heylighe cruys int vij. blat.

Ten vijfsten suldi v beuelen der heyligher drijuuldicheyt: Marien die moeder ons Hee-ren uwen heylighen enghele oft Patroon die ghij dient/als voer in ix. blat.

Dese

Dese voorschreuen pointen moeten ierst-gancks voorgaen. Ende mē salse binnen middelen tijden / emmers alle maenden eens oock oeffenen.

Hier nae volghē sommighe pointē diemen daeghelijcks oeffenen eñ onderhouden sal.

Ierst te metten tijt alle daghe leest dit ghebet.

In den name des Vaders + des Soons + des Heylichs gheests + Amen. O heere God vader / Godt soon / Godt heylighe gheest / drije persoonen eñ een eenich Godt gheloeft eñ ghedāckt moet ghij sijn / dat ghij mij desen nacht bewaert hebt. O heere Jhesu Christe / ghij sijt die claer lichteñ sonne / die altijt opgaet eñ nemmermeer onď en gaet / die alle dinck verblijt ende doet groepen. O heere tot v doē ick open die vensteren mijnder sinnen vutwendich eñ inwendich: verdrijft in mij die duysternissen der sonden / ende verlicht mijne herte / op dat ick heden ende allen daghē mijns leuens wandelen mach / van die eene duecht in die andere: Gewaert mij vā alle periculen. Vestichtt mij in dat heylighe Christen gheloue eñ inder ghehoorsaemheyt der heyligher kercken. Gheeft mij oprechte kennisse van v ende mijns selfs. Helpt mij dat ick in alle mijne ghedachtē woordē eñ werckē puerlijck v moet soeken / meynen / ende begheren.

Siet heere ick spoye mij opden ganck ende beghere aen te treckene heden: voer mijnē mantel/uwe ghecruyste menschept v nae te volghē in alle simpelhept eñ lijdsaemhept: voer eenen hoet ghehoorsaemhept: voer mijne schoenen nauwe aenmerckē der exempelē van alle heylighen:voer een male suyuerhept des herten: voer eenen palster dat heylighe cruys. Hier moet mij toe helpē die alder suyuerste maghet Maria/mijnen goedē enghele mijnē patroon/ ende allen heylighen / op dat dese reyse mach gheschieden ter eerē Gods/tot salichept mijnder zielen/ tot voordeel der heyligher kercken/ ende tot verlossinghe van allen gheloouighen zielen. Amen.

Te Priem tijt /suldi oeffenen / die oeffeninghe die ter elcker dachreysen comē sal: met die ghebeden die somwijlen tusschen beyde comē sullen. Het waere seer goet eñ profijtelijc datmen ter elcker oeffeninghe hem seluē gaue tot innichept:metter herten van Gode te begheren alsodanighe duechden als die selue oeffeninghe vut eyschet.

Te Tertie tijt / suldij oeffenen / een vanden vij.ghebeden tot allen heylighen: voer v gheselscap. dese suldi vinden voor aent xv.blat.

Ter sexte tijt/een vanden vij. ghebeden van ons Heeren vallen: tseghen twallē indē weghe uwer pelgrimagie / Dese staen int leste van desen boeck rc.

Tenoen tijt/een vandē vij. guldē woerden: voor v broot. Dese staen voor int vij. blat.

Te vespertijt / een vanden vij. bloetstortinghen: voor uwen dranck/dese staen int xi. blat.

Te compleet tijt / een vanden seuen ween van onser lieuer vrouwe: voor uwe tente des auonts onder te schuplē/eñ te rustē / dese staen int xij. blat.

Hier is te weten dat die ghene / die eenighe becommeringhe hebben / dat sij moghen dit tsamen oft besondert lesen / als sij alderbeste stade hebben. Eñ ten verbint oock alsoo niet tot dat uutwēdich lesen: men en mochtet oock metter ghedachten alleenlijck oeffenen / nae eens ieghelijcken deuotie.

Hier beghint die repse.

Hier is te wetene dat dese gheestelijcke repse/is gheordineert op drije hondert ende lxv. dachrepsen die brenghen uut een heel iaer. Eñ elcke dach. heeft sijn oeffeninghe/die een deuoet pelgrim innichlijcken oeffenen sal/ eñ ouerdincken inder herten/ Godt daer in te louen eñ dancken / van sijnder gratien ende grooter minnē. Ende sal houden een vre silentie sdaechs: Op dat dese gheestelpcke repse sp een suete vertroostinghe/inder swaerder vrē des doots/alsmē wesen sal sonder sprake: dan sal dese oeffeninghe bidden ende versoenen den strenghen rechter ouer den armen pelgrim: dat hij wil ghepapt werden/ doer sijn

groote liefde/ende sijn heylighe bitter passie ende doot/daer hij sijnen hemelschen Vadere mede versoent heeft/ouer allen menschen misdaden. Dus sal dan een gheestelijc pelgrim daeghelycx voortgaen ende volbrenghen een dachuaert/ niet verghetende hem seluen te voeden met spyse ende dranck/noch te schuylen onder sijn tente/ ende ghestadich te blijuen by sijn goet gheselschap inder manieren voorschreuen/op dat hem niet en ghebreke inden weghe.

Item aengaende die mijlen van deser reysen/ soo int gaen/soe int comen/ soe buyten Jherusalem/ te Bethleem/int gheberchte / op der Jordanen / totten berch van Quarentana etc. Soo schicken wij die voer v^m. iij^c. ende lv. mijlen.

Hier beghint ter eeren Gods die eerste dachuaert des gheestelijcken pelgrems/ om te trecken ten heylighen lande/ om daer deuotelycken te visiteren die heylighe plaetsen. Ierst van hier tot Thienen. Ende is te weten/dat hier int beghinsele een yeghelijc in sijn voornemen mach die steden der dachreysen veranderen/na die gheleghentheyt der quartieren/ daer hij woonachtich is om die rechte bane te houden.

Sondach.

DEsse ninghe des gheestelijcker dachuaert sal sijn/hoe dat Godt is een beghin ende eynde alder dinghen/ende ombegryppelycken in allen synen wercken een fonteyne alles goits/ bouen al te eeren /te minnen/ende te louen sonder ghelyck.

Maendach.

Maendach.

Die tweede dachuaert is tot Tongheren.

OEffeninghe deser gheestelycker dachuaert is / hoe Godt almachtich gheschapē heeft/ die schoon edele creaturen der Enghelen vol glorien / tot synē loue eñ dienste. Eñ ooc tot behulpe synder creaturen.

Dijsdach.

Die derde dachuaert sal sijn tot Gulpen op den berch.

OEffeninghe deser gheestelycker dachuaert is/hoe Godt almachtich gheschapen ende ghemaect heeft van niet doer syn ghebenedyde woort/hemel ende eerde/ende al datter in is binnen vij.daghen.

Goensdach.

Die vierde dach.is/ tot Duren. Ende in deser plaetsen is dat hooft van S.Anna.

OEffeninghe deser gheestelycker dachuaert is/die blijschap der Enghelen/ doē sy vanden monde Gods hoorden dese woorden/ segghende. Laet ons maken den mensche nae onsen beelde ende ghelijckenisse.

Donderdach.

Die vijfste dach.is tot Rymbach.

OEffeninghe deser gheestelycker dachuaert is / hoe dat God schiep onsen eersten vadere Adam ende Eua/ende steldese in dat eertsche Paradys der wellusten/om daer te werc-

hen ende om dat te wachten: Ende wat hy hen daer gheboet.

Vrijdach.

Die seste dach. is/ tot Andernaken.

Ouerdenckinghe deser gheestelycker dachuaert sal syn hoe dat Adam ende Eua ghestooten waren vuten Paradyse/ ouermidts dat sy dat ghebot Gods ghebrokē hadden ende gheten die verboden spyse. Ende daer nae leefden in deser bedroefder werelt in sware penitentie: neghen hondert iaren ende dertich. Ende want synen nootdurft int sweet syns aenschijns.

Saterdach.

Die vij. dach. is/ tot Gobbaert.

Ouerdenckinghe deser gheestelycken dach. is/ hoe dat den godlyckē raet ghehouden was inden hemele/ om dē ghebannen Adam te verlossen/ met allen synen naecomelinghen vuter macht syns viants/ ende salich te makē. Oec der grooter saken vā tweedracht die gheuilen tusschen die rechtuerdichept ende den vrede: tusschen die waerhept/ eñ ontfermhertichept/ die de eenighe soen Gods die ewighe wijshept des vaders/ te vreden brachte.

Sondach.

Die viij. dach is tot Vrecxhuysen.

Ouerdenckinghe deser gheestelycker dach. is/ dat die hooghe heylighe driuuldichept

consen-

consenteerde / in die verlossinghe ende salichmakinghe des menschelycken gheslechts.

Maendach.

Die ix. dach. is tot Mens.

D Effeninghe deser gheestelycken dachuaert sal sijn/den minlycken oerloff die den suete sone Gods nam/aen sijnē hemelschen vadere/ende aen allē den hemelschen heyre. Ende hoe hem sijnen hemelschē vadere gaff twelff sware gheboden segghen. Ten eersten: aldus vaert henen mijn alderliefste sone breugt ons den mensche hier weder/ op dat hij verlost werde vander eewigher doot. Tē tweesten/ vaert henen in Catijuichept vut alder eeren sonder eenighen troost. Ten derden vaert henen/ soo dat die edele supuer menschept onderdanich sij dyne godhept. Ten iiij. vaert henen als een Coninck/die selden Coninckl ycke eere sal werden gheboden. Ten v. vaert henen dat dijn ontschout betale alder menschē scout. Ten sesten/vaert henē ende hebt een voerdintken allen uwen totcomende tormenten ende martelië/op datse des te meerder sijn. Ten vij. vaert henen / ende ic wil dijn leuen breken in uwer bloepēder iuecht. Ten achsten/ vaert henen/ic wille dyne vianden tswcert gheuē in die hant/soe dat sy met v doen al dat sy willen. Ten neghensten/vaert henē ende lijdt den bitteren doot/ sonder dijnen vaderlycken troost. Ten thiensten/vaert henen / ende veruult met den

wercken dat die Propheten ghesproke̅ hebben metten monde. Ten elfsten/ vaert henen ende deylt dijn schandelijcken doot den goeden en̄ den quaden/ diet met rouwe ontfanghe̅ willen. Ten twelfsten/ vaert henen/ ende lijdet alsoo/ dat v lijden sy een ongrondelijc lijden/ soe dat v niemant te volle ghedancken en mach. Ende dat eewich woort des vaders/ sprac totte̅ gheboden des vaders. Ick ben bereet ende wil v ghehoorsaem sijn totter doot toe.

Dijsdach.

Die thienste dach. is tot Worms.

OEffeninghe deser gheestelijcker dachuaert sal sijn/ hoe dat die reyne maghet Maria ontfanghen wert/ van haere heylighe ouders/ Joachim ende Anna: Nae dat Godt aenghesien hadde/ haeren grooten druc ende versmaetheyt / om haerder onvruchtbaerheyt.

Goensdach.

Die elfste dach. is tot Gmesele in Swauen.

OEffeninghe deser gheestelijcker dachuaert is / die blijde gheboorte der weerdigher moeder Gods Maria/ en̄ die grooter vruechde haerder alderheylichster ouders Joachim ende Anna.

Donderdach.

Die xij. dach. is tot Vayninghe.

OEffeninghe deser gheestelycker dachuaert is/ hoe dat Maria van haeren lieuen ouders

ders Joachim ende Anna te haeren drije iaerē gheoffert wert indē tēpel/ daer sij die xv. trappen op ghinc sonder menschelijcker helpe/ende hoe heylichlijcken dat sij daer tot harer veerthien iaren leefde.

Vrijdach.

Die xiij. dach sal sijn tot Eesselinghe.

DEsseninghe deser gheestelijcker dachuaert sal sijn/hoe die heylighe weerdighe maghet Maria te harē veerthien iaren: Aen sinte Joseph houwede/ nae dē wille Gods /ende keerde weder tot Nazareth/onder die hoede haers bruydegoms sint Joseph.

Saterdach.

Die xiiij.dach.sal sijn tot Gijsselinghe.

OEsseninghe deser gheestelijcker dachuaert is/die ontfanckenisse vā sint Jan Baptista / die Zacharia sijnen vader gheboetschapt wert bijden Enghele Gabriel.

Sondach.

Die xv.dach.sal sijn tot Ollems.

DEsseninghe deser gheestelijcker dachuaert sal sijn/dat begheerlijc roepē der heyligher oude vaders int voorghebocht der hellen sittēde: tot die toecoemst ons Heeren/ende om hen verlossinghe.

Maendach.

Die xvi. dach. is tot Memminghe.

D Effeninghe deser gheestelijcker dachuaert sal sijn / hoe die heylighe drijuuldicheyt beual den weerdighen Enghel Gabriel hem te bereyden / om een blijde boetschap te draghen / totter supuerder maghet Maria/wiens crachtighē rueke is op ghegaē/ totten hemele daer sij sat in Nazareth.

Dijsdach.

Die xvij. dach. is tot Kempten.

O Effeninghe deser gheestelijcker dachuaert sal sijn/ die blijsschap des gloriosen Archangels Gabriel/die met grooten vliete hē daer toe bereyde / om te volbrenghen dat godlijcke ghebot. Aennemende een ghedaente eens Jonghelincs. Ende hebbende een ghedaente van claerheyt / als die alderschoonste sterre/vutgheuen den aldersuetsten rueck bouen alle specien. Ende verscrickelijc int hooghe ghelupt der stēmen/maer seer ghename in sijn redene.

Goonsdach.

Die xviij. dach. is tot Fils.

O Effeninghe deser gheestelijcker dachuaert sal sijn hoe die heylighe enghel Gabriel gruette die weerde maghet Maria/doē die sone Gods woude ontfanghē vā haer mēschelycke natuere/doer haer cōsent

tot sa-

tot salichept alder menschen. Segghende. Aue gratia plena &c.

Donderdach.

Die xix. dach. is tot Brugghe int gheberchte.

O Effeninghe deser gheestelijcker dachuaert sal sijn der maechdelijcker ontsteltenisse vā Maria/van dier loffelijcker grueten des enghels: denckende hoedanich dese gruete was. Item die groote voorsichticheyt als sy vraechde op die woorden des enghels: hoe sal dit ghescheiden/ want ick gheenen man en bekenne? Item die diepe ootmoedicheyt als sij int consenterē antwoorde. Siet die dienstmaghet des heeren/ mij gheschie nae uwen woorde.

Vrijdach.

Die xx. dach. is tot Nazareth ouer die brugghe.

O Effeninghe deser gheestelijcker dachuaert is dat snel volbrenghen des godlijcken wercks/ der alder salichster ontfanckenisse des sone Gods/ daer die heylighe gheest den werc man aff was/ maken dat heylich lichaem vandē alder puerstē bloede Marie/ ē vereenichde dat/ met die heylighe hooghe Godtheyt.

Saterdach.

Die xxi. dach. is tot seuenkercke.

O Effeninghe deser gheestelijcker dachuaert sal sijn/ hoe dat Gods moghentheyt beliefde/ neghen maenden besloten te blijuen/ inden

reynen

reynen maechdelijcken lichaem sijnder lieuer moeder: die affgront der hoogher gotheyt/ inden affgront der nederheyt.

Sondach.

Die xxij. dach. is tot Meranen.

O Effeninghe deser gheestelijcker dachuaert is te ouerdenckene / die menichfuldighe gratie ende sueticheden/ die Maria binnen die neghen maenden gheuoelde / doen sy droech sonder last ende swaricheyt Godt en̄ mensche/ besloten in haren maechdelijcken lichaem.

Maendach.

Die xxiij. dach. is tot Termijn.

O Effeninghe deser gheestelycker dachuaert sal sijn/ die minnelijcke hoede der enghelē. Ende die groote reuerentie die sij bewesen der maghet Maria. Alsoe daer eenen leerar seit. Die enghel Gabriel ontrac sijn presentie/ maer met Maria bleef die enghelsche reuerentie.

Dijsdach.

Die xxiiij. dach is tot Trenten / daer die ionghe martelaer sinte Symon rust/ die men daer ooc eeren sal. Hier te Trenten scheyt den wech/ want die na Romē wilt die moet van hier nae die cluyse gaen. Maer die nae Venegien wilt / die moet van Trenten gaen nae Basan / alsoo dat hier volghen sal.

Oeff-

OEffeninghe deser gheestelijcker dachuaert sal sijn dat haestich opstaē der weerdigher maghet Maria/ nae die ontfanckenisse haers soons / om te gaē int gheberchte tot Elizabeth haerder nichten/om die te visiteren / ende die te dienen/die sesse maent ghedraghen hadde.

Goonsdach.

Die xxv. dach. is tot Basan.

OEffeninghe deser gheestelijcker dachuaert is/dat ghemoete/ende vriendelijc grueten van Maria ende Elizabeth / die seyde eñ riep met luyder stemmen. Ghebenedijt sijdi bouen allen vrouwen. Ende ghebenedypt is die vrucht dijns lichaems. Eñ hier wert ghemaect vander ootmoedigher maghet Maria/ den weerdighen psalm. Magnificat.

Donderdach.

Die xxvi. dach. is tot Cicadella.

OEffeninghe deser gheestelijcker dachuaert sal sijn die blijschap ende supueringhe ende heylichmakinghe van sint Jan/inden lichaem sijnder moeder: noch niet gheboren sijnde.

Vrijdach.

Die xxvij. dach. is na Padua.

Oeffeninghe deser gheestelijcker dachuaert is/dat Maria bleef drije maenden inden huyse van Zacharia / om ootmoedelijcken te dienen Elizabeth.

Saterdach.

Saterdach.

Die xxviij. dach. is tot Padua binnen.

OEffeninghe deser gheest. dach. is/ dat tet kint op den viij. dach besnedē wert/ ende Joannes ghenaemt/ door miraculen: wāt syn vadere die stom was wert sprekē: Daer aff dat een groote sprake was ouer allent gheberchte segghēde. Wat sals van desen kinde gheworde: want die hāt des almachtighen Godt is met hem. Ende doen wert ghemaect den loffsanck/ Benedictus.

Sondach.

Die xxix. dach. is tot bij Venegien.

DEffeninghe deser gheestelijcker dach. sal syn/ hoe dat sinte Joseph als hij bekende Maria syne bruyt swaer te wesen ende beuruchte/ niet wetende die saeke: haer doen heymelijcken laten wilde.

Maendach.

Die xxx. dach. is tot Venegien binnen. Hier salmen een poose blijuen om te visiteren die kercken binnē ende buyten Venegiē. Dese stadt is groot ontrēt viij. mijlen Italiaens: vijf. mijlen van vast lant/ met eijlandekens rontom ligghēde. Sy is eerst ghefondeert int iaer ons Heeren cccc. ende xxi. Binnen deser stadt syn xxv. eylandekens bij nae al van religieuse eñ

ghceste-

gheeſtelijcke perſoonen bewoont. In ſes deelen is deſe ſtad ghedeylt eñ heeft lxxij. wijcken oft prochien ſeer coſtelijck betimmert. Clooſters ſijnder xliiij. de xx. van mans/de reſte van vrouwẽ/ kercken ſijnder alles ende alles ccc. ende vijftich. In alle ſtraten machmen te voete gaen ende tſchepe varen/houten ende ſteenen brugghen ſijnder cccc. Int midden vander ſtadt is die meeſte brugghe/ daer altijt meer dan xm. ſchuyten ligghẽ bereet den volcke te dienen. Een plaetſe iſſer drije mijlen groot rontom bemuert daer meer dan cccc. mans gheſtadelijc wercken/ om ſchepen te maken.

OEffeninghe deſer gheeſt. dach. is/ dat wederkeerẽ van Maria die ſuyuer fonteyne/ tot Nazareth/ verbeydende daer den tijt dat ſij baren ſoude den ſalichmaker der werelt.

Dijſdach.

Die xxxi. dach. is in Venegien/ ende eerſt ſuldy gaen viſiterẽ ſinte Marcus Euangeliſte kercke/ daer ſijn heylich lichaem ruſt. Ende daer is oock dat Euangelie boeck/ dat hij ſelue gheſchreuen heeft/ met veel ander ſcoohnder reliquien.

OEffeninghe deſer gheeſtelijcker dachuaert is/ hoe dat ſinte Joſeph met grooter blij-

schap aenueerde sijn lieue bruyt Maria / nae dat hij vermaent was vanden enghel Gods. Ende bleef haer ghetrouwelijcken bij / nae den wille Gods totter doot toe.

Goonsdach.

Die xxxij. dach. is / noch in Venegien tot Sinte Lucien kercke / daer haer lichaem rust met meer andere reliquien.

Oeffeninghe deser gheestelycker dachuaert is / hoe die rechtueerdighe man sinte Joseph / onderdanich was / den Keyserlijcke ghebode / als een goet ghehoorsaem ondersaet / eñ nam Maria sijn weerdighe vrouwe met hem / ende track van Nazareth nae Bethlehem / om te betalen sijn hooft chijs. Ende dat waeren drije dach reysen van een / als xxxv. mijlen.

Donderdach.

Die xxxiij. dach. is / noch in Venegiē in een kercke / daer dat heylighe lichaem van sint Lucas Euangelist rustende is.

Oeffeninghe deser gheestelycker dachuaert is / hoe die Coninghinne des hemels met haeren weerden behoeder sinte Joseph / herberghe baden ende niet en costen ghecrijghen. Maer ginghen met dieper ootmoedicheyt / eñ stercke lijdsaemheyt / buyten der stadt in eenē grooten woesten huyse seer veruallen / ende tallen sijden open / om aldaer te rusten.

Vrijdach.

Vrijdach.

Die xxxiiij. dach. is / noch in Venegien in een kercke van eenen clooster daermen seyt dat is / dat heylighe lichaem van sinte Barbara der heyligher maghet. Ende noch een groot been van sinte Christophorus.

O Effeninghe deser gheest. dach. is / die droefheyt van sinte Joseph / die hij hadde vā medelijden tot Marien / om dat sij anders gheen herberghe en costen ghecrijghen / maer ghesterct wesende / soo danckte sij tsamen God eñ loofden. Eñ beual hen der godlijcker dispositien / die daer bij hen was in den maechdelijcken stoot: wiens suete aenschijn / sij seer begheerden te sien.

Saterdach.

Die xxxv. dach. is / noch binnen Venegiē / in eē schoō capelle daer rust sint Rochus heylich lichaem / die een patroon ende beschermer is vander pestilentie.

O Effeninghe deser ghest. dach. is / die blijde gheboorte des ghebenedyde sone Gods / die ghеborē wert op eenē sondach inder middernacht in Bethlehem / in een ghemeyn huys / vander onbeuleckter maghet Maria sonder corruptiē ende wee:

E ons

als een bruydegom vut sijn slaepcamer: maget blijuende inder ontfanckenissen / int baren / en̄ nae dat baren / inder eewichept: In wien ghebenedijde lichaem / die sone Gods gherust hadde ix. maenden drije weken ende twee daghen / die welcke vutbrenghen vi[m]. ende vi[c]. vren.

Sondach.

Die xxxvi. dach. is / noch in Venegien / in sinte Zacharias clooster / sint Jans Baptisten vader / die ghij daer visiteren sult met noch dese heylighe lichaemen / als te weten S. Cristina / S. Pancras / S. Nereus / S. Achilleus / ende dat hooft van S. Gregorius Nazianzenus / die S. Hieronymus meester was.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is / dat ootmoedich pijnlyc ligghen des teederen kindekens Jhesum op der eerden / beuende van coude ende weenende. Ende begost doē onsen peys aen sijnen hemelschen vader te maken / daer hij om ghecomen was. Ende als Maria die godlijcke moeder hem sach ligghen blinckende voer haer / omuaen metten choren der enghelen. Nam sij hem op vander eerden met grooter ootmoedichept / segghende met danckbaerhept. Sijt willecom mijn heere mijn Godt / ende ooc mijn sone / en̄ custen met grooter reuerentien ende liefden.

Maendach.

Maendach.

Die xxxvij. dach. is/buyten in Venegien.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is/die groote blijschap der heyligher enghelen/ die nu haren heer ende God loofden in menschelijcker formen/daer soo groote claerheyt uut scheen bouen tlicht der sonnē/soo dat den duysterē nacht scheen te wesen claer als dach. Ende songhen/ Glorie sy Godt int alderhoochsten/ende vrede inder eerden / den menschen/van goedē wille.

Jn desen daghe suldi visiteren een clooster buyten Venegien / daer die zee ront om loopt/ daer leit dat heylighe lichaem van sinte Helena onder den heylighē outaer/hebbende op haer borste een schoon cruys ghemaect vanden heylighē cruyce ons Heeren. Ende oock den duijm van Constantijn haren soon. Jtem een stuck vander borst vā sinte Maria Magdalena. Ende daer is een sacristije ghesneden ende ghewracht van cijpressen seer costelijcken gheschildert.

O deuote pelgrē/gaet nu ter zeewaert/ ende huert v een schip oft schipman / op dat ghij ooc mocht visiteren die heylighe reliquien die daer rusten in harē bijuanc: ende die v weder brenghe / welck sijn sal die heylighe apostel sint Andries / oft eenich andere heylich daer ghij minne toe draecht.

Dijsdach.

Die xxviij. dach. is buyten Venegien tot Muraen / daermen tghelas maect / daer sijn te visiteren veel lichaemen vandē onnooselen kinderen / die Herodes dede dooden.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is/hoe dat die suete moedr Gods haer godlijck kindekē nam met alder reuerentie die haer siele verleysten mochte/ende wondet in reynen doecskens/ die sij besorcht hadde/als een voersienighe goede moeder/ende custen hem vriendelijcken / ende leide hem aen haer heylighe wanghe/ ende op haer heylighe borsten.

Goonsdach.

Die xxix. dach. is / tot Padue/dwelck is xxv mijlen van Venegien / daer rustende is dat heylighe lichaam vā sint Anthonis/ van Padua in een schoon clooster vāder mindebroederen ordenen / dwelcke staet inder stadt:daer hij ooc plach te preken/ ende is daer salichlijcken ghestoruen eñ begrauen.

Oeffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe dat die maechdelijcke moeder Maria/haer lief kint Jhesus voede met haren maechdelijcken borsten(die veruult waren door den heylighen gheest metten hemelschen dauwe) met vuytnemender vruechden van sueter contēplatien.

Donderdach.

Donderdach.

Die xl. dach. is/van Padue wederom tot Venegien.

Oeffeninghe deser gheest. dach. sal sijn hoe die suete moeder ende maghet Maria haer lieff kint ghewonden in doekẽ / neder ghelept heeft in een cribbe/want sij gheen plaetse en hadden in die herberghe.

Item nu gaet ende beraet v met uwẽ goeden vrient ende raedsman in duechden/ dat is uwen hepllighen Enghel/op dat hij v voersien wille eenen wijsen machtighẽ heere ende patroon/ die v wil voeren met sijnder ghelepe totter begheerlijcker plaetsen / uwer gheestelijcker reysen oft pelgrimagien des heplichs lants.

Ghebet.

O mijn lieue hepllighe Engel/ die ick door die goethept Gods beuolen ben te bewarẽ vanden beghinne mijns leuens. O goede raetsman tot allen duechden / verlicht mij metter wijsheyt Gods. Jck bidde v ootmoedelijck / coemt mij snellijcken te helpen / ende sonder afscheyden staet mij bij/in alder noot/wilt beschicken den wech mijnder gheestelijcker pelgrimagien/ voorspoedelijcken tot allen duechden/op dat ic altijt voer den ooghen Gods wandelẽ moet nae sijn wel behaghen. Leert mijn ontweten-hept/verlicht mijn duysterhept / stercht mijn cleynmoedichept / maeckt ghestadich mijn

wandelbaerheyt/ troost mij in alle droefheyt/ maect mij saechtmoedich ende lancmoedich in alder teghenheyt. Ende doet mij volherden in allen aenghenomen duechden: sonderlinghe en wilt mij niet laten in die vre mijnder doot: maer veriaecht alle mijn vianden met confusien verre van mij / op dat ick soo mids uwer helpen/ comen mach nae deser pelgrimagien/ in mijns hemels vaders lant/ hier bouen inden oppersten Jherusalem der eewigher glorien. Amen.

Item die heer van deser galayen oft patroon sal sijn sinte Peeter die helighe Apostel / die van Godt ghestelt is een hooft oft patroon vanden schip der hepligher kercken / ende een herder van sijnen schaepen. Maect v een van syne ghetelden schapen / ende stelt v onder sijn macht/ wāt hij is een groot edel machtich heer. Sijn schip en sal nemmermeer verdrinckē oft vergaen/ al lijdet vreese/ ende hij sal v ghetrouwelijc ouer voerē/ tot uwer begheerder plaetsen/ ouer allen periculen: ende spreckt hem aldus aen.

Ghebet.

O ouerste prince der apostolē eñ ghetrouwe herdere der schapen Christi / sinte Peeter heylighe apostel/ wijen Godt ghegheuē heeft die slotelen sijns rijcks der hemelen. Eñ machte te binden ende te ontbinden / die banden onser sonden. Jck bidde v/ ick die een rupich schaep bē der godlijcker koepen/ en laet mij niet dolen

noch verlorē blijuen. Mer aensiet mij goeder- tierlijcken met uwer ghenadigher ooghē/ghe- lijck Christus uwen meester v aensach. Ende ontfanct mij in uwer heylligher hoeden. Ende allen die daghen mijns leuens/ versterct mij in dat heilighe kersten gheloue. Ende doet mij nae volghen v heylighe voetstappen met vol- comenheyt mijns leuens inder heyligher reli- giē. Ende stelt mij int schip der heyligher ghe- hoorsaemheyt: en laet mij daer vut niet vallen. Maect mij los van allen banden der sonden. Ende beschermt mij van allen quaden becorin- ghe des viāts/op dat ic door v helpe mach ver- crijghen gratie van Godt den heere / blijde- lijcken ouer te seylen / duer deser werelt: van duechden tot duechden: Soe dat ick naemaels ghebruyckē mach die eewighe salicheyt. Amē.

Item nae desen/suldi met hem ouercomen met vijftich gouden ducaten die ghij betalē sult alst v alder best past/dwelck sullen sijn vijftich pater noster/ende aue Maria/ oft eenighe de- uote grueten daer ghij hem mede eerē sult. Itē die regeerders oft meesters vandē schepe met- ten patroon voorschreuē sullen sijn/sinte Pau- wels/ sinte Andries / sint Jan Euangelist / sint Christopherus/eñ sinte Claes. Mer die wach- ter ende beschermer sal sijn die groote enghel sint Michiel. Eñ dese suldij oock bijsonder eerē nae v deuotie: ende v ootmoedelijckē beuelen/ op dat ghij door v ghetrouwe helpe moecht

comẽ tot dat opperste Jherusalem hier bouen. Item nu gaet met uwen ghetrouwen vrient eñ raedsman in duechden / dat is uwen goeden Enghele/in die ghelepe van uwen patroon/eñ oeffent v voort alsoo ghij ghedaen hebt in v beghinne.

Vrijdach.

Die xli. dachuaert sal sijn/den inganck der ghelepen.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn die groote liefde die dat kindeken in sijn herte hadde om den mensche te verlossen vuyt die allende ende miserie die hij gheuoelde.

Saterdach.

Die xlij. dach. is/van Venegien te reysen tot tuschen bey die casteelen.

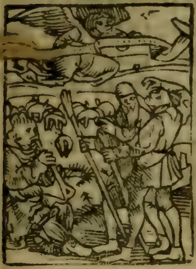
OEffeninghe deser gheest. dach. is / dat/dat suete kindeken ligghende in cleynder formen seer ootmoedich/hadde groot medelijden ouer onse allendicheyt: eñ een ontfermelijcke stemme vut gaff/ende storten oueruloedelijckẽ tranen om onsen peys te macken/ aen sijnẽ hemelschen vader/die niemãt ghemaken en coste dan hij.

Sondach.

Die xliij. dach. is tot in die poorte vander zee/bidt Godt om goeden noortweesten wint/ wãt dat is goedẽ voorwint: aẽghesien dattet heylich lant leyt recht int Oost

Suydt-

Suydtoosten. Leest hier Veni creator spiritus/ etc. oft dies niet en konnen eenen Pater noster ende Aue maria.

Oeffeninghe des. ghe. dach. sal sijn / hoe dat die heylighe Enghelen oppenbaerde dē herderkens op den velde die gheboerte Christi met grooter blijschap eñ claerhedē Segghende. O ghij herders en wilt niet vreesen / want ick bootschappe v groote blijschap ende allen lieden/ want heden is gheboren die salichmaeker der werelt: ende in Dauids stadt suldij hem vinden in doecksken s ghewonden / ligghende in een cribbe.

Maendach.

Die xliiij. dach. is/ van dat poorte der zee/ daermē tseyl neder laet. Hier suldy deuotelijc met alder innichept die fonteyne der ontfermhertichept grueten / segghen. Salue Regina oft drije Aue maria ende reyst voert.

OEffeninghe des.ghe. dach.sal sijn/hoe die herderkẽs met hacsten quaemen tot Bethlehẽ onderlinghe segghende/laet ons gaẽ siẽ dat groot werck Gods/dit kint ende den salichmakere.Ende sij võden hem ligghen in die cribbe/ende Maria ende Joseph daer bij. Eñ sij vertelden daer allen die dinghẽ die daer gheschiet waren/ende aenbeden ende loofden Godt haren salichmaker / ende keerden weder met blijschappen.

Vrijdach.

Die xlv.dach.is/tot Parens ende leit xv. Lombaersche mijlẽ van eẽ stadt gheheetẽ Rubinga. Inder kercke van deser stadt Rubinga leyt dat heylighe lichaem der hey.martelesse S.Eufemie/In deser stadt sijn die vrouwen int gemeyn / natuerlyc manck / ende gaen ouer haer eene zijde hinckende.

OEffeninghe deser gheest.dach.is/ dat aenmercken der grooter miraculen ende teekenen die gheschiedẽ inder gheboortẽ Christi/ als Bernardus seyt: want Godt is gheminct metter menschelycker natueren/die moeder is maghet bleuen.Ende daer is dat gheloue eñ de menschelijcke nature ouer een comen.

Goonsdach.

Goonsdach.

Die xlvi. dach. is noch tot Parens.

Deffeninghe deser gheest. dach. is / dat wonderlijc werck vander prophechie der xij. Sybillen / die Godt vuten heydensche gheslechte verlicht hadde / om te bekennen Christus gheboorte ende toecoemst.

Item deerste gheheeten Sybilla Persica seyt.

Siet die beeste dat is die duyuel / sal werden vertorden / ende die heere van al die werelt sal gheboren werden. En dat maechdelijc lichaem sal wesen heyl ende salichept den menschen.

ij. Sybilla Libica seyt.

Den dach sal comen / ende die heere sal verlichten / ende hij sal regeren in ontfermherticheyt. En sijnder moeder lichaem sal sijn tghewichte van eenen peghelijcken: recht oft sy segghen woude / dat op weghen allen onser sonden.

iij. Sybilla Chimeria in Italien seyt.

Hij sal op verrijsen int eerste aenschijn des maghets: Sij sal wesen eersaem / reyn / ende schoon van aensichte / breet van hare / sij sal sitten op eenen gheestroiden stoel / ende sij voedet kint / haers selffs melck tot eenen spijse gheuen.

iiij. Sybilla Erichea in Babilonien seyt.

Van dat opperste der hemelen / soo heeft Godt sijn ootmoedighen aengheseen / en in die achterste daghen sal van eender Hebreeuscher maghet eenen ionghen soon gheboren werden.

v. Sybilla Sama seyt.

Siet daer sal comen een rijck mensche/ ende sal gheboren werden van een arme vrouwe/ en die beesten der eerden sullen hem aenbeden/ ende sullen roepen en segghen/ loeft hem int hoochste der hemelen.

vi. Sybilla Cumana seyt.

Inden lesten tijden sal vanden hooghen hemele een nieu gheslachte neder ghesonden werden/ ₰c.

vij. Sybilla Hellespontina seyt.

Christus sal gheboren werden / van eender suyuerder maghet/ ₰c.

viij. Sybilla Phrigia seyt.

Die hooghe/ sal comen vut den hemel / den raet sal inden hemel gheuestticht wesen/ ende in den dalen der verlatender/ sal die maghet ghebootschapt werden.

ix. Sybilla Europa seyt.

Hij sal comen die daer gaen sal ouer die gheberchte ende houelen / ende hij sal regneren in armoeden/ hij sal heerscappije hebben in stillichept/ en sal vut eender maghet buyt comen.

x. Sybilla Tyburtina seyt.

Christus sal gheboren werdē in Betlehem/ hij sal ghebootschapt werden in Nazareth/ och hoe salich is die moeder wiens borstē hem suegghen sullen.

xi. Sybilla Delphica seyt.

Een Prophect salder gheboren werdē / sonder versaminghe des mans vā eender maghet.

xij. Sy-

xij. Sybilla Agrippa seyt.

Dat onsienlijc woert sal ghetast werden / eñ sal gropen als een wortele/ende tsal verdorren als een blat / ende sijn schoonheyt en sal niet schijnen/ende eens moeders buyc sal hem omvanghen/ende vanden menschē sal hij verstooten werden/ ende sal van sijnder moeder gheboren werden als God / ende sal conuerseren als een sondaer.

Donderdach.

Die xlvij. dachuaert is/noch nae Parens/ ende leit int lant van Histria.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / die groote blijsschap ende ootmoedighe ghedienstichept/van sinte Joseph : dat niet vut te sprekē en ware die hij bewees der moedē Maria sijnder lieuer bruyt eñ haren cleynen kinde.

Vrijdach.

Die xlviij. dach. is oock nae Parens.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / die besnijdenisse des teederen ombeulectē kindeken daer nie sonde in en quam/ ende dat vutstorten sijns pretiosen bloets op den viij. dach/op welcken dach hij begoste te gheuē den goods penninc. Eñ te beuesten die comēschap/ die hij nae betalē woude voor die salicheyt der menschen inden cruyce.

Saterdach.

Saterdach.

Die xlix. dach. is noch nae Parens.

D Effeninghe deser gheest. dach. is / die insettinghe des ghebenedijden naem Jhesus / daer dat suete kindeken met ghenoemt wert in sijnder heyligher besnijdenisse: Die te segghen is salichmaker / in welckē naem Jhesus / ghebuycht worden alle knijen der hemelsche / der eertsche / ende helschen. Eñ watmen bidt door den seluē naem Jhesus den hemelschen vadere / dat sal hem gheschien eest salich.

Sondach.

Die l. dach. is noch nae Parens.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe die drije Coninghen quamē uut verre landen binnen xiij. daghen / mids oppenbaringhe vander sterren / om te aenbeden dat nieuwe gheboren kindeken als Godt ende mensche.

Maendach.

Die li. dach. is noch nae Parens.

O Effeninghe deser gheest. dach. is / hoe die hey. drije Coninghen den nieuwen gheboren Coninck Jhesum vonden / ende ootmoedelijcken met offerande aenbeden op haer knien / gheuēde gout / wieroock / eñ mirrhe / als waerachtich Godt ende mensche.

Dijsdach.

Die lij. dach. is / noch nae Parens.

O Effeninghe deser gheest. dach. is / hoe die hey. drije Coninghen weder quamē in haer

landt /

landt/ ende hoe sij door die vermaninghe des Enghels trocken al eenen anderen wech. Dus naemen sy oorloff met grooter reuerentien/ eñ trocken ouer dwater vā Tarsen tot haren landen weert binnen twee iarē/ daer sij haer leuen heylicklijcken hebbē ghelept te samen/ ende sijn salichlijcken ghestoruē/ eñ bij een begrauen.

Goonsdach.

Die liij. dach. is/ noch na Parens.

O Effeninghe deser gheestelijcker dachuaert sal sijn/ die groote pijne die Maria ontfinck in haer herte als sij verstont/ dat Herodes bespiede om haer kint Jhesum te dooden.

Donderdach.

Die liiij. dach. is/ noch na Parens.

O Effeninghe des. gh. dach. is/ hoe dat Maria op dē veertichstē dach haer lief kint offerde indē tēpel nae costuyme der wet/ met een paer turtel duyuē oft twee ionghe duyuē. Eñ hoe die heylighe oude Symeon/ door ingheuē des heylighen gheest opstōt eñ quam ten tempel/ daer hij sach dat kindeken Jhesus datter ghebrocht was: Ende bekennende dattet was sijnen heer ende verlosser/ doen viel hij ootmoedelijck op sijn knien / ende ontfinck hem in sijnen armen. Ende seyde. Nu laet heer dijnen knecht nae dijnen woorden in vrede rusten/ eñ propheteerde voorts segghende:

Dit kint

Dit kint is gheset in eenen val/ende tot verrÿsinghe van veel menschen in Israhel. Ende tot Maria seyde hÿ. Doer v ziele sal gaē dat sweert des rouwen/ bekennende die toecomst der passien Christi/ ende haer groote wee.

Vrÿdach.

Die lv. dach. is na Parens.

O Effeninghe deser gheest. dach. is/ dat eerste wee van onser lieuer vrouwen/ welck sÿ ontfinck/ vuten woorden van Simeon indē tempele als dat sweert des rouwen noch soude doorsnÿden haer siele/ ter stōt wert sy daer afverųult met ombegrÿpelÿcke droefheyt/ende perssen in haer moederlÿc herte. Dwelc sÿ niet en coste verberghē/ mer haer schoon suete vriendelyc aenschÿn wert bleec/ sÿ suchte seer/ende haer ooghen vloiden van tranen/ mids die bangicheyt haerder sielen/ om haer lief kint/ aenmerckende wat hÿ lÿden soude.

Saterdach.

Die lvi. dachuaert is bÿ Parēs/ ende niet seer verre van hier leit een sterck Casteel toehoorende den Turck/ eñ is ghenoemt int Griecsche/Tola. ende is ghetimmert vanden grooten coninck Alexander.

O Effeninghe deser ghest. dach. is/hoe die heylighe enghel Gods sinte Ioseph inden slaep vermaende/te vlien in Egipten mettē kinde Ihesu/ende Maria sÿnder lieuer

der lieuer moeder. Ende hiet hem daer blijuen ter tijt toe/dat hij hem anders soude oppenbaren: dwelck hij met vreesen ende reuerentien te kennen gaff/welcke woorden des rouwens/ haer droefheyt noch meer verswaerde.

Sondach.

Dis lviij. dach. is te Parens / ende te reysen nae Ziara. daer bij leit eenen berch daer sint Jeronymus sijn penitẽtie dede/ eñ heet Senches / eñ daer hiel hij schole. Ende daer is nu een clooster / ende heet sinte Peeters clooster/ende bidt daer aen sinte Peeter uwen patroon/dat hij v daer wil aenuoeren om sint Jheronimus te eeren. Ende xv. mijlen van daer leit di stadt Stridonie van daer die gloriose leeraer sint Jheronimus gheboren was.

Die Effeninghe des. gh. dach. sal sijn dat haestich vlien tot Egipten weert/vãder ootmoedigher maghet Maria / met haren ionghẽ sone Jhesum/ ende Joseph harẽ ghetrouden bewaerder. Ende haer suete ghehoorsaemheyt. Eñ bestondẽ tsamẽ inder nacht den herdẽ wech te reysen nae Egipten/ welck een woestijne was van xij. dachreysen/ maer

voor hen liedē wel een maent. Wat arbeyt des weechs / wat hitten / vermoetheyt / armoeden / ongerief sij leden. Ende wat vreesen sij hadden voor moordenaers ende wilde beestē / en waer niet vut te spreken.

Maendach.

Die lviij. dach. is tot Ziara in Dalmatia / ende is ijc. Lombaersche mijlen van Venegien / ende heeft seer hooghe mueren / ende hoort den Venegianē toe / ende daer is een Aertsbisschop. In dese stadt suldi visiteren dat weerdich heylich lichaem vanden ouden Simeon / die dē lofsanc Nunc dimittis maeckte. Ende daer is oock dat lichaem van Johel den weerdighen propheet.

O Effeninghe deser gheest. dach. is / dat ootmoedich simpele incomē der weerdigher moeder Maria met haeren lieuen kinde Jhesum / ende Joseph harē ghetrouwen bewaerder: inden lande van Egiptē / daer ter stont vielen alle die afgoden / nae der prophecyen van Jsaias. Ende ghinghē inder stadt Hermopolim / schaemelijck als verlaten menschen. Ende vonden ten lesten een huysken in te woonen / daer sij bleuen als arme vutlendighe liedekens / in pijne ende aerbeyt haer broot winnende: leuende in grooter ootmoedicheyt ende lydtsaemheyt.

Dijsdach.

Vrijdach.

Die lix.dach is/ van Sziara nae Argosen/ neuen een stedeken gheheeten Kesele.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe Maria die suete moeder Gods met haren lieuen sone Jhesum eñ Joseph woonde in Thebaida in der stadt Heliopolis oft Hermopolis / daer sij vij. iaren lanck als pelgreims waren/den cost met harẽ arbeyt winnende/ende den ouerlast met den onreynen heydensche volck lijdende. Ende dat kindeken Jhesus in armoeden opuoedende.

Saterdach.

Die lx.dach.is nae Arogosen.

O Effeninghe deser gheest.dach.sal sijn / hoe die heylighe enghel Gods weder quã nae die vij.iarẽ/eñ oppẽbaerde hem indẽ slape Josephen/ dat hij opstaen soude ende nemen Jhesum met sijnder moeder / ende gaen int landt van Jsrahel / want sij doot waren / die tkint sochten om te dooden.

Sondach.

Die lxi.dach.is noch nae Arogosen.

O Effeninghe deser gheest.dach. sal sijn / hoe snellijcken dat Joseph opstont / ende volbracht dat ghebot des heylichs Enghels / nemẽde dat kint ende sijnder moeder/ende quam weder int lant vã Jsrahel/ doer die wilde woe-

ſtijne van Egipten. Ende wat grooten armoede ende ſwaren arbeyt ſy hadden / in die wedercomſt vanden herden weghe.

Vrijdach.

Die lxij. dach. is / noch nae Arogoſen.

O Effeninghe deſer gheeſt. dach. is / hoe die heylighe vrient Gods Joſeph hem vreeſde als hy quam int lant van Iſrael / daer hij hoorde dat Archelaus regneerde voor ſijnē vader / ende en dorſt niet voorder gaen. Mer die heylighe Enghel trooſte hem ſegghende in ſijnen ſlaep / dat hij gaē ſoude in Galilea. Ende aldus quamen ſij daer woonen in die ſtadt van Nazareth / daer nae dat die ſuete Jheſus ghenoēt wert Jheſus van Nazareth. Ende daer woonde Joſeph ende Maria met dat ghebenedijde kint / haren nootdorft winnēde met haren handen / ſlechtelijcken ende ſimpelijcken hen draeghende / oft houdende.

Saterdach.

Die lxiij. dach. is / noch nae Arogoſen.

O Effeninghe deſer gheeſt. dach. ſal ſijn / hoe die weerdighe moeder Gods Maria met gheſtadigher ſuetichèyt haer lief kindeken opuoede / ende met allen goddienſtigher neerſticheyt beſorchde / ende dicwils op haren maechdelijcken ſchoot houdeñ: neichden haere hooft op haer ſoons hooft / ende ſtorte veel tranen der minnen.

Sondach.

Sondach.

Die lxiiij. dach. is tot Arrogosen / ende is een schoon stadt wel versien van kercken ende cloosteren. Ende daer sijn veel schoonder reliquie/als dat hooft van sinte Blasius ende sijnen slincken arm. Ende dat selue cussen ende den doeck daer Symeon Justus onsen heer mede in sijnen armen nam. Daer is oock den slincken arm van sint Jan Baptist/sonder den duym. Daer is dat hooft van sint Simeon den Apostel/ ende dese reliquien sijn te visiteren / door eenen ganck te gaen tusschen twee muren soo enghe/datter naeu een mensche ruym door en kan. Ende is wel xxxij. trappen hooghe. Item van Ziara tot Arrogosen sijn ijc. mijlen/ende tis die leste stadt van Slauonen.

Oeffeninghe deser gheestelijc. dach. sal sijn/ hoe die cleyne suete Jhesus/ als hij te Nazareth woonde sijnder lieuer moeder diende/nae sijnder kintlijcke cleynheyt. Ende hoe hij dick plach te weenen dat sijn lieue moeder niet en wiste/ om die misdaet sijns volcks / want dat wee sijnder heyligher passien / was hem altijt int herte.

Maendach.
Die lxv.dach.is in Arrogosen.

O Effeninghe deser gheest.dach. is/hoe Jhesus doen hij xij.iaeren out was/ met sijnen lieuen ouders ginck te Jherusalem ter feestē/ ootmoedelijcken onderhoudende die wet/ om te eeren sijnen hemelschen vadere. Ende bleef daer(dat sijn ouders niet en wisten)drije daghē onder die leeraers ende meesters vanden tempele/hoorende ende vraghende. Ende alle die hem hoorden verwonderden hem van sijnder wijsheyt/ ende saghen hem aen te wondere.

Dijsdach.
Die lxvi.dach.is lancs tgheberchte van Albanien.

O Effeninghe deser gheest.dach.is/dat derde wee van onser lieuer vrouwen/want Maria nie in sulcker bangicheyt gheweest en hadde als nu/doen sij Jesum verloren hadde/ ende sochte hem iij. daghen met grooter droefheyt ende met veel tranen onder haer vrienden ende maghē/ende oock te Jherusalem / daer sij hem ten lesten vant sittende onder die doctooren/eñ seyde tot hem aldus. Lieue sone waer om hebdi ons aldus ghedaen? v vader ende ick hebbe v ghesocht met grooter droefheyt. Ende Jhesus seyde tot haer/ en weetty niet dat mij behoort olleech te sijn in die dinghen mijns vaders? Ende hij ghinck met hen/ ende was hen onderdanich.

Goonsdach.

Woensdach.

Die lxvij.dach.is lancs tgheberhte nae Corphoen in Grieken.

Oeffeninghe deser gheest. dach.is / hoe verborghen ende stille hem die suete Jhesus hiel / sonder eenighe mirakel te doen / eñ ginck slechtelyck in alle manierē toonende alle ootmoedicheyt.

Donderdach.

Die lxviij.dach.is lancs tgheberchte nae Corphoen.

Oeffeninghe deser gheest.dach. sal sijn/ hoe die suete Jhesus dicwils suetelijck met sijnder lieuer moeder sprack/ ende oppenbaerde haer / die profecyen eñ verborghentheden der heyligher schrifturen.

Vrijdach.

Die lxix.dach.is bij Corphoē. Item xviij. mijlen op die zee van Corphoen staet een verdorven stedeken gheheeten sinte Maria de Cosepe.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die suete Jhesus langhen tijt dus verborghelijcke woōde te Nazareth/met sijnen heylighen ouders/leydēde een arm ootmoedich leuen/ende den armen cost winnende met haren handen / ende aten daghelyex aen een taefelken armelijcken ende soberlycken/eñ spraken woorden vol heylicheden ende wijsheden/ende keerden dan weder elck bijsonder tot deuoten ghebeden.

Saterdach.

Die lxx. dach. is/tot Corphoen/ende is Griecken lāt. Onder Corphoen ligghen vele andere steden als Segnia/ Cropa/ Argusa/ ꝛc.

OEffeninghe deser gheest. dach. is/hoe die minlijcke heer Jhesus was te sijne xx. iaerē een schoō volwassen ionghelinck/suet/minlijck van aensichte/ende sterck van crachtē/soo dat hem niemant sien en mochte hij en wert merckelijcken verblijt/hij was groot van persoone/ niet veel vleesch hebbende/ maer lichaemelijcken van zenuen ende ghebeenten. Sijn haer ende wintbrauwen waren bruynachtich/ sijnen baert ontrent een half palm lanck/sijn voorhooft slecht/ sijn ooghen schoon/puer/ bruyn/claer ende simpele/sijn lippē niet dicke/ maer middelbaer eñ root/ eñ sijn kinne eerlyckē verchiert met eēder middelō matē/ sijn wāghen vol ghenoech van vleesch/sijn tandē wit/ sijn coleur blinckende wit met rooder verwen gheminckt. Sijn heel lichaē volmaect schoon/ noch vlecke noch vuylicheyt en quam ouer sijn heylighe lichaem/noch worm/noch verwertheyt op sijn hooft.

Sondach.

Die lxxi. dach. is in Corphoen.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/hoe wel dat hem Jhesus die eewighe wijsheyt aldus stille droech van sijnen xij. iaeren tot sijnen der-

nen dertich iaeren toe/sonder uutwēdighe teekenen ende miraculen te doen/nochtans hij altijt wonderlijcke dinghen was doēde / nae sijn goddelijchept/ende wonder was verweruende van sijnen vader/door sijn ghedurighe ghebekens.

Maendach.

Die lxxii.dach.is in Corphoen.Niet verre van hier is een plaetse onder eenē berch/ die altijt brant als zweuel.

Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn dien ouer grooten rouwe der weerdigher moeder Gods / die sij hadde/ als haer ghetrouwe vrient ende behoedere Joseph afflijvich wert. Ende die vriendelijcke ghedienstichept die haer lieff kint Jhesus sijnen vader bewees:in wiens handen Joseph suetelijc beueelde sijnen gheest/doen Jhesus out was ontrent twintich iaren.

Dijsdach.

Die lxxiij.dach. is noch in Corphoen.

Effeninghe deser gheest. dach.sal sijn/hoe vriendelyckē dat die ghebenedijde Jhesus sijnder lieuer moeder troosten / wanneer hijse bedruckt sach/ om sijne toecomender passien/ daer sij dicwil om weende. Ende dan bat hij haer vriendelijcken dat sij haren wille vereenighen soude met den wille sijns hemelschen vaders/ ende laten gheerne den lichaem steruen

dat hij

dat hÿ van haer aenghenomen hadde / om die salichept der eelder sielen.

Goonsdach.

Die lxxiiij. dach. is / noch in Corphoen.

O Effeninghe deser gheest. dach. is / hoe dat woort Gods ghecomẽ is inder woestÿnen op Joannes / daer hÿ began ontrent der Jordanen te preken die penitentie des doopsels / in vergiffenisse der sonden / segghende: Jck ben een stemme des roepers inder woestÿnen: berept den wech des Heeren. Maeckt recht sÿn paden / want allen dalen sullẽ veruult werden / ende allen houelen verneerdert. Daerom doet penitentie / ende het rÿck Gods sal v naken.

Donderdach.

Die. lxxv. dach. is noch in Corphoen.

O Effeninghe deser gheest. dach. is / den minlÿcken oorloff die de suete Jhesus nam aen sÿn vutuercoren moeder in sÿn xxx. Jaren / als hÿ ghinck van haer ter Jordanen wert tot Johannes / om van hem ghedoopt te werden. Ende hoe sÿ hem beweende met veel bitterlÿcke traenen.

Vrÿdach.

Die lxxvi. dach. is noch in Corphoen.

O Effeninghe deser gheest. dach. is / hoe die heylighe Joannes (als hÿ die ghebenedÿde heer Jhesum sach comẽ) wees ende toonde

met den

met den vingher segghende. Ecce Agnus Dei. Recht oft hij segghen woude. Siet hem hier comen als een onnooselen lam saecht eñ ootmoedich: schepper alder werelt / die allen sonden draghende is / waer voor hij sterven sal / om met sijnder doot allen die werelt te verlossen vander eewigher doot.

Saterdach.

Die lxxvij. dach. is. noch in Corphoen.

OEffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedijde heer Jhesus begheerde van sint Jan ghedoopt te sijn als een sondich mēsche / daer op sint Jan seyde. O heere ick behoorde vā u ghedoopt te sijn / ende ghij coemt tot mij. Eñ die ootmoedighe heer Jhesus antwoorde. Latet nu aldus wesen / wantet soo betaēt ons te volbrenghen allen rechtueerdichept / dats allen ootmoedichept. Ende Johannes dit hoorende wert verlicht van binnen. Ende hij doopte den ghebenedyde heer Jhesum naeckt ontcleet wesende met grooter reuerentie. Ende en dorste niet raeken sijn ghebenedijde hooft / maer riep al beuende. O salichmaker heylicht mij.

Sondach.

Die lxxviij. dach. sal sijn van Corphoen nae Cādea / lateñ Modon op die slincker hant / opweert varēde / Modon leit inden

lande

lande Morea / van Venegien elff hondert Lombaersche mijlen. Dat lant Morea is in voortijden ghenoemt Thessalia / daer S. Pauwel toe gheschreuen heeft.

Deffeninghe deser gheest. dach. sal sijn. Doen die ghebenedijde heer Jhesus ghedoopt wert van sint Jan sijnē vrient hoe hij sijnen hemelschen vader bat. Ende ter stont wert den hemel gheopent ende hem omscheen een onsprekelijcke claerheyt. Ende sint Jan sach den heylighen gheest neder comen in ghelijckenisse eender duyue / ende sat op Christum. Ende een stemme sprack vuten hemele / segghende. Dits mijn welgheminde sone in den welcke mij wel behaecht / hoort hem.

Maendach.

Die lxxix. dach. is bij Moden neuen een groot slot dat leijt onder halff vre aen een lāt dwelck heet Saphalonia. Ende is een seer goet lant.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedijde suete Jhesus / nae sijn doopsele / begost te strijden teghen den viant voor ons allen / op dat wij ons cranchedē te bat soude verwinnen. Ende ghinc by dē gheest by dat godlyc ingheuē / ende wert ghelept inder woestijnen die lach tusschen Jherusalem ende Jericho: affgheschey den van allen troost oft solaes ende ghemack. Daer hij vaste xl. daghen

nde xl. nachten. Ende nam sijn ruste op die
bloote eerde/ende wandelde ootmoedelijcken
ende vredelijck onder die wilde dieren. Exem-
pel gheuende van veel duechden.

Vrijdach.

Die lxxx. dach. is nae Candia. Candia is in voortijden ghenoemt Creta oft Cretes daermen aff leest in die wercken van den apostolē. Dit eylant heeft hier voormaels verchiert gheweest met hondert steden/ die nu meest al verdestrueert sijn vanden Turcken/ende hoort toe den Venegianē/ ligghende van Venegien veerthien hondert lombaersche mylen.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is/hoe die ghebenedijde Jhesus inder woestynē verwonnen heeft/die tentatie des duyvels/die tot hem quam in gheestelycken schijn/segghen. Maect van desen steen broot/hem tempteren metter gulsichept oft lust van smake. Ten anderē met ijdelder glorien ende houerdye. Ende ten derden met gierichept oft begheerten des tytelycken Goits. Die hij al verwant/ende den viant den tempteerder veriaechde. Eñ hoe hem die heylighe enghelen dienden.

Soonsdach.

Die lxxxi. dach. is/ noch nae Candia.

OEffeninghe des. gheest. dach. sal syn: Hoe die ghebenedyde Jhesus des anderen daechs wandelde/totter Jordanen. Ende als Johannes Jhe-

nes Jhesum sach / wees hij hem anderweruen metten vingher segghende. Ecce Agnus Dei ecce qui tollit peccata mundi. Recht oft hij segghen woude. Siet dit is hij die de patriarchen ende prophetem begheert hebben / siet hij is onnoosele onder die sondaren: Ende rechtueerdich onder die onrechtueerdighe / daer gheen sonde in en is. Ende daer om is hij machtich aff te doē die sonde der werelt. Als dit hoorden twee van sint Jans discipulen: daer sint Andries deen aff was / soo volchden sy Jhesum: Ende saghen waer hij bleef / dus was Andreas den eersten kersten mensche ende discipule ons heeren.

Donderdach.

Die lxxxij. dachuaert is in Candea. Van Candea hondert ende sestich Lombaersche mijlē leit een eylāt ghenoemt Smirna/tot welcken S. Jan gheschreuen heeft alsoo in sijn boeck Apocalipsis staet.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe sint Andries Petrum sijnē broeder bracht tot Jhesum/ende hoe Jhesus hem ontfinc blydelycken segghende. Ghij sijt Symon Jans sone. Ende ghij suit ghenoemt werdē Cephas/ dat es Peeter. Eñ hoe hij des anderen daechs daer nae tot hem riep sint Philips/ ende seyde volcht my/dat is myn leere ende mijn exempelen.

Vrijdach.

Vrijdach.

Die lxxxiij. dach. is noch in Candia.

DEsseninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedyde heer Jhesus / ghinck te bruloft int lant van Galileen in een dorp ghenoemt Cana/ staende iiij. mijlen van Nazareth/dit ghebuerde in syn xxxi/iaer: Daer hy ghebeden was te comen met sijnder ghebenedyder moeder. Ende hoe ten eynde vanden maeltijt / die ootmoedighe moeder seyde vut medelyden / Sone sij en hebben gheenen wijn. Daer op haer Jesus antwoorde segghende. Wat gaet dat dij oft mij aen? mynen tijt en is noch niet ghecomē. Maer die suete moeder Gods en mistroude niet mids dese woorden/ maer verwachte syn ontermhertichheyt / segghende tot den dienaeren. Al dat hy v heet dat doeghet. Hy beual vi. cruycken te vullen met water: Ende by sijnder Godlycker macht veranderde hy dat in schoonen costelycken wijn. Ende mids desen gheloofden syn discipulen in hem.

Saterdach.

Die lxxxiiij. dach. is noch in Candea/voor by eenen berch daer drij sloten op staen/ ende hoort den Venegianen toe/ende leit opder slincker hant. Ende is Grieken/eñ doen die schepen van myn heere van Rauensteyn verdoruen / doen wert hy ghesalueert in dit eylandt.

Oeffe-

O Effeninghe deser gheest. dach.is/ hoe armelycken dat Christus ghecleet ghinck. Ende hoe armelyckē dat Christus syn lichaem plach te voeden / want als hy metten mensche oft synen discipulen adt/altoos nam hy die snootste spyse tot synder voedinghe. Ende hoe hy dicwil leet in den weghe veel armoeden van hitten ende van couden / reghen ꝛc. Ende als hy dorst hadde/plach hy dat water te scheppē met synē handē/wāt hy pot noch schotel en hadde.

Sondach.

Die lxxxv. dach.is neuen dat eylāt achter den hoeck vanden berghe/ daer een stadt leyt: gheheeten Metelyen / daer al ten grooten stercken strom gaet/ ende is een groue zee.

Oeffeninghe deser gheest. dach.is/ hoe die ghebenedyde heer Jhesus met synen vutvercoren discipulen dat simpele groue menschen waren/quamen in Capharnaum/Ende is van daer ghegaen int hoochtijt van Paeschen tot Jherusalem indē tempel. Ende heeft daer met eender gheesselen vutghedreuen / die coopers ende vercoopers. Segghēn: En wilt vā myns vaders huys niet macken een coophuys. Eñ hoe ootmoedelyckē dat hy dē vader aenbadt/ voor dat menschelycke gheslachte / oft hij die meeste sondaer gheweest hadde.

Maendach.

Die lxxxvi. dach. is by der stadt Candia/

neuen

neuen een stadt die den Venegianen toe-
hoort/ende leit int eylant van Candea.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn
hoe die suete heer Jhesus sijnen lieuen
Apostolen doopte inder Jordanen. Eñ
Joannes doopte inder stadt Saluÿ/ende daer
om murmureerde sint Jans discipulen/ seg-
ghende: heer meester. Desen man van welcke
ghÿ ghetughe gaeft/die doopt oock: Nemende
dat in onweerdẽ/daer om sint Jan noch meer-
der ghetuychenis van Jhesum gaff segghende.
Gheen mensche en heeft iet van hem seluen/
recht oft hÿ segghen woude. Merckt ghÿ niet
sijn teekenen ende miraculen die gheen men-
sche anders doẽ en mach? Ende en merckt ghÿ
niet vut sijne woorden dat hÿ Godt is? Jck en
ben den bruydegom niet/maer een vrient des
bruydegoms. Jck hoor hem gheerne spreken/
ende ic verblijd my in sijn woorden/hÿ is dien ic
voorghegaen hebbe/ hÿ moet wassen / maer ic
moet verminderẽ in mijnder famẽ: Ende oock
dagheliics in mijn doopen/want ick doope al-
leẽ indẽ water/maer hÿ vergheeft die sonden.

Dijsdach.

Die lxxvij. dach. is voor die stadt van
Candia / ende is een groot lanschap / lig-
ghende op die zee/ende allẽ schepen moe-
ten daer aen comen/ende ligghẽ tusschen
twee torrens.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn met wat minnen die ghebenedijde Jhesus den volcke preeckte en leerde dat rijck Gods. En hoe vriendelijcke dat hij hen bewees / ghesontmakende de ziecken / suvueren die melaetsche / hem vriendelijcken toe sprekende / ende sommijlen stil staende als hij sach soo groote menichte van siecken / die allen riepen / Heer maect ons ghesont: ende als hyse ghenesen hadde / seyde goedertierlijcken / gaet ende en wilt niet meer sondighen.

Goonsdach.

Die lxxviii. dach. is in der stadt Candia. En daer in staen veel kercke / daermé seer kerstelijcken in doet dé dienst Gods. Jté daer staet een schoon cloostere van minnebruers. Ende daer suldi visiteren dese reliquien. Jtem een stuck vant ghebenedijt cruys. Jtem eenen arm van sint Symon apostele. Jtem dat beckeneel van sint Steuen. Jté een stuck vandé hoofde van sint Laurens. Jtem een stuck vander gulder poorté. Jtem den mijtere van den Paus Alexander die derde / die van Candia gheboré was / ende daer in sijnen ionghen tijt een herderken van beesten te wachté gheweest hadde. Jté een beelde dat sint Luuc ghemaeckt hadde. Jtem een stuck vander calumne daer ons Heer aen ghegheeselt was.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is / hoe ootmoedelijck die ghebenedijde heer Jhesus hem altijt hiel / onder sijn lieue apostolen ende discipulē. Ende hoe saechtmoedelijcken dat hy by hen stont opden velde ende elders. Die hem rouwelijcken ende simpelijcken vraechden ende by hem wandelden met cleynder reuerētien / ende hy hen suetelijcken berechten / ende goedertierenlijckē verdroech.

Donderdach.

Die lxxxix. dach. is buyten Candia een groot stuck weechs / op eenen hooghen berghe die heet sint Pauwels berghe / want hij daer op vloet als hem di Griekē wilden dooden. Ēn daer staet een capelle opghemaect / ende op dander sijde leit sint Peeters berch / daer hy sacrificie plach te doen.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is / hoe veel onrechts ende spottelijcke woorden die de ghebenedyde heer Jhesus hoorde / om dat hem soo veel grouer simpelder menschē nae volchden die de minsten vanden volcke waren.

Vrijdach.

Die xc. dach. sal sijn van Candia tot nae Rodis / dwelck is van een iijᶜ mylen. Ēn tusschen bey / leit Pathmos op die slincke hāt / daer schreef sint Jan dat boeck Apocalipsis.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe die ghebenedijde heer Jhesus alleen met sijne lieue discipulen ghinck op eenen berch/ achterlatende die scharen vandē volck/ op dat hy daer sonder hinder sijnen hemelschen vader soude bidden. Ende daer allen den nacht in gheduerde / want hij hem selden des nachs gaff tot ruste: maer meer tot bedinghe om den vader te versoenen/ die op dat menschelyc ghe-slachte vergramt was. Eñ alst dach was riep hy tot hem alle sijn discipulen/ daer vut hij ver-coes xij. Apostolē: Daer Judas Scharioth die verradere een aff was.

Saterdach.

Die xxi. dach. is na Rodes / bij seer veel clippē/ die hooge vutē water ligghē/ daer om eest daer seer sorchelic varē vp nachte.

OEffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die wijse leeraer Jhesus sijnen vercoren lieuen Apostolen ende discipulen aenden berch leer-de die viij. salicheden der zielen.

Deerste is. Salich syn die arm van gheeste sijn/ want het rijck der hemelen hoort hen toe.

Dander is. Salich sijn die saechtmoedighe/ want sy sullen besitten die eerde.

Die derde is. Salich sijn die hier weenen/ want sij sullen ghetroost werden.

Die vierde is. Salich sijn die hongheren eñ

dorsten nae der rechtueerdicheyt/want sy sullen versaet werden.

Die v. is. Salich sijn die reyn van herten sijn/want sij sullen Gode sien.

Die vi. is. Salich sijn die bermhertich sijn/ want bermhertichept sal hen gheschien.

Die vij. is. Salich syn sy die vreedsaem sijn/ want sij sullen kinderen Gods ghenoemt worden.

Die achste is. Salich sijn sij die persecutie ghedooghen om die rechtueerdichept/ want trijck der hemelen hoort hen toe.

Sondach.

Die xcij. dach. is tot Rodes / dat gheheel lant van Rodes is groot in allen sijnē beuanck. Ende is een schoon hauene / ende teghen ouer leit dat Torcken lant. Ende daer is een groot gheberchte/van daer sij Rodes wel sien.

OEffeninge des. ghee. dac. is/ die suete vermaninghe des alder minlijckste vaders / hoe hij sijn lieue vutuercoren Apostolen ende discipulen stercte/teghen alle tribulatie/ hen ghelyckende by den soute/ende by dat licht. Recht oft hij segghen woude/ghij moet mannelijcken lyden alsmen v veruolghen sal/ want ghij sijt dat sout der eerden/ende dat licht

der werelt. Recht oft hy segghē woude/ blijden soute suldy verstaen/ dat ghy doen moet wijse volstandighe duechdelijcke wercken: wāt ghy moet sijn voorgangers van goedē exempelen/ ende alsoo suldy sijn als een licht des werelts/ Dat allen prelaten toebehoort te sijn/ daer om siet toe / dat v licht alsoo lichte voor dat volck: dat v goede wercken moeghen verstaen wesen reyn sonder gheueynstheyt/ wāt voerwaer ten sij dat v rechtueerdicheyt meerder sy dan der Schriben ende Phariseen / ghy en sult niet ingaen int rijck der hemelen.

Maendach.

Die .xiiij. dach. is in die stadt van Rodes/ die niet groot en is/ mer seer sterck ende dobbel gheuest. Nu suldy ghaen visiteren die hoofkercke / die ghewijt is ter eeren van sint Jan Baptisten: Ende daer in sijn dese reliquien. Item sint Jans Baptista rechte hant metten vingherē daer hy onsen Heere mede dooptē. Item een schoon stuck vanden heylighen cruyce ons Heeren. Item een doorne vander croone ons Heeren/ welcke doorne ghesteken heeft in sijn heylighe hersenen. Ende alsoo verre als sy in ons liefs Heeren hersenen gheweest heeft/ soo is die schorse aff ēn drooghe/ ende draecht allen goeden vrijdaghe schoon loof ende bloit schoō. Item eenen penninck daer ons Heere om vercocht was.

was. Item eenē arm van sinte Loy. Item eenen arm vā sint Joris. Item een knoe-ssele van sinte Blasius. Item een stuc van sinte Barbelen hoofde. Item een stuck van sinte Clara.

DEffeninghe deser gheest. dach. is / hoe den wijsen Heere ende meester Jhesus vermaende syn discipulen totter patientie ende lydsaemheyt / segghende / slaet v yemant aen v rechte wanghe / biet hem die andere. Wilt v yemant nemen uwē rock / gheeft hem den mantel toe. Dwinckt v iemant met hem te gaene twee stappen / gaet met hem vier stappen / hebt dijn vianden lief / doet hen goet / die v haten / ghebenedijt die v vermaledien / eñ bidt voer die ghene die v veruolghen / eñ alsoo suldy kinderen wesen vus vaders / die indē hemel is / die syn sonne laet schijnen op goede eñ quade / daer om mijn lieue kinderen weest volmaeckt / ghelyck v hemelsche vader volmaeckt is / die syn gauen gheeft / den goeden ende den quaden.

Dijsdach.

Die xxiiij. dach. is / te Rodis in die capelle des groote meesters / ende daer syn te eeren dese reliquien. Item den arm vā sinte Anna al gheheel. Item een stuck van sint Steuē. Ende dese capelle is in syn paleys.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal syn / hoe die suete sone Gods / synen lieuen vytuercoren

coren discipulen heeft leeren bidden / door den heylighen Pater noster/dat een cort ghebet is/ ende seer orbelycken/ende oock troostelycken/ ende wert onder ander ghebeden aldermeest ghepresen: daermen Godt die meeste eere mede bewijst / ende tis den menschen alder nooteläjckste.

Goonsdach.

Die xxv. dach. is te Rodis inder Capelle van sinte Katherine / daer is den duym en̄ vingherlinck die Godt selue sint Katherine aen haer hant stac doen hyse troude tot eender bruyt.

OEffeninghe des. ghees. dach. is/hoe saechtmoedelyck dat die suete heer Jhesus verdroech alle syn toecomende bitterheyt in syn heylighe herte. Ende hy en gaffer niemant aff te kennen van synen vrienden.

Donderdach.

Die xxvi. dach. is te Rodes int hospitael oft firmarye/daer die bruerschap vanden cruys heeren vutghesproten syn / ende is dat schoonste ende costelycste dat inder werelt syn mach. Maer eylacē dese stadt was den Christenen gheweldelyc afghenomen vanden Turcken / anno xv^{c}. xxij. dat iammer is/ende is noch in haerlieder handen.

Goeffe-

D Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn hoe die ghebenedyde heer Jhesus met synen bermhertighe ooghen heeft aenghesiē Mariam Magdalenā daer mede hyse inwendelijcken trock totter bekeeringhe / soo dat sij hem volgde / in Symeons huys / daer sy sijn ghebenedyde voeten wiesch met harē tranen / ende droochdese met haren hare ende cussen ende salfdense : in verlatenisse van allen haren sonden.

Vrijdach.

Die xcvij. dach. is te Rodis op eenē berch / daer die heylighe drij Coninghen dicwyllen gheweest hebben. Ende tis een plaetse die sy seer minden.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn hoe Johannes Baptista vā Herodes gheuanghen was / ende inden kercker ghehouden. Eñ sandt twee vā sijnē discipulē tot Jhesum / hem vraghende aldus. Sijdi die daer comē sal oft verbeyden wij eenen anderē? Daer op die minnlijcke Heere antwoorde den discipulē segghen. Gaet tot Johannem / eñ segt hem dit / die blinden sien / die doouen hooren / ende die cruepelen wandelen / die melaetschē werdē ghereynicht / die dooden staen op / ende die armen werden ghepreeckt / ende ghelooulich ghemaeckt.

Saterdach.

Die xcviij. dach. is buyten Rodis / om te

visiterē een graefkē/daer sint Jans hooft gheuonden was/eñ daer staet eē sprinckborre oft fonteyne.

O Effeninghe deser gheest. dach. is/hoe wonderlycken prijs ende grooten lof/dat die Gods sone Jhesus van sint Jan gaf / segghende totten volcke. Joannes en is gheen riet der ongestadichept: ende dat hij gheclect ghinck met Kemels haer/ ende hoe hij meerder was dan een prophect. Ende dat hy eē Enghel was ghesonden voor daenschyn Gods/om syn weghen te bereyden/ ende datter onder allen die sonen die gheboren waerē van vrouwē gheen meerder en was opghestaen dan Johannes Baptista.

Sondach.

Die rcir. dach. is noch buytē Rodes / niet verre van deser kercken tot inden boogaert/die behoort toe dē grooten meester van Rodes.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe gloriose doot dat die heylighe man Johannes sterff voor die rechtueerdichept / ende om die minne der supuerhept/hy wert onthooft eñ ghegheuē eender Sprincter: dien wederom offerden/eender ouerspelinne haerder moeder/ wāt om dat hij Herodes vā ouerspele berispte: daer om nam hy hem dat leuen.

Maendach.

Die c. dach. sal syn wederom tot Rodes.

Item

Item van Venegien tot Rodes/ syn xvii^c. mylen. Item by Rodes staet dat bosch/ daer die heylighe vriēt Gods sinte Willē syn penitentie dede.

O Effeninghe deser gheest.dach.is/ hoe die ghebenedyde Heer Jhesus synen lieuen discipulen leerde/ dat sy gheenen schat begheren en souden inder eerden te maecken/ dat al verderffelyck is: mer leuen inder willigher armoede/ ende soo vercryghen schatten inden hemele/ die niet en vergaē/ mer suillen dueren inder eewichept.

Diisdach.

Die c.ende eene dach. sal syn van Rodes nae theylich lant/ latende Turckijen altijt op die slincke hant.

D Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe die minlycke heer Jhesus synē lieuen discipulē leerde dat sij niet sorchuuldich en souden syn/ wat sy eten oft drincken oft cleeden souden. Mer voer al socken het rijck Gods/ ende syn gherechtichept/ ende al dat hen noot ware/ soude hen toegheworpen werden.

Goonsdach.

Die c.ij.dach.is/ tusschē Rodes eñ theylich lant by een eylāt/ ghecheetē Myrrea/ ende is Griecken/ daer sinte Nicolaus is een aertsbisschop gheweest/ ende daer salichlycken

lichlycken ghestoruen / ende begrauen.

DEffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedyde heer Jhesus sijnen lieuen discipulen plach te voedē met sijne minlycken suete woorden/ als sy hongher hadden/ende gheen spyse en wisten te crygen.

Donderdach.

Die ciij. dach. is noch tuschen Rodes ende theylich lant.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe die ghebenedyde heer Jhesus hē altijt hadde teghen Judas(die hij ghemaeckt hadde sijnen procurateur (met alder minlijcker saechtmoedicheyt. Eñ scheen meer met hem te doen te hebbene / dan met eenich vanden anderen: Nochtās wist hy wel/dat hy sijn soude een vercoopere sijns bloits. Ende daer om / alsoo dicwijlen als hij hem sach/suchte hij soo seere dat synder herten wee dede.

Vrijdach.

Die c.iiij. dach. is noch tuschen Rodes eñ dat heylich lant.

Oeffeninghe deser gheest. dach. sal sijn hoe die ghebenedyde heer Jhesus alle sijn lieue discipulen macht gaff teekenen ende miraculen te doen in synē naeme. Ende santse twee en twee tsaemen als lammerkens onder die woluen/ om te preken dat woort Gods/den volck ouer allet lant. Ende vermaendese tot grooter lijdsaemheyt

saemheyt ende verduldicheyt/dat verwint alle moeghentheyt.

Saterdach.

Die c.v. dach. is / tusschen Rodes ende theylich lant.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe die ghebenedyde heer Jhesus ginck seluer ouer allent lant/te water ende te lande met syne discipulen/om te preken dat woort Gods. Ende hoe goedertierlycken dat hij nae sijnder predicatien hem altoos gaff totten siecken / sommwylen staende: als hy sach soo grooten menichtē die al tot hem riepen/die hij ghesont maecte. Ende gaff hem altoos meer totten armen dan totten rijcken. Ende daer om haetten hem die Scrijben ende Phariseen.

Sondach.

Die c.vi.dach. is noch tusschen Rodes eñ theylich lant.

OEffeninghe deser gheest. dach. is / hoe ootmoedelycken ende saechtmoedelycken dat die heere verdroech die ghelcerden des tempels/ die hem soo wreedelycken aensaghē/ende spottelycken teghen malcanderen te kennen gauē/ recht oft hij een sot gheweest hadde.

Maendach.

Die c.vij. dach. is noch tusschen Rodes ende theylich lant.

Oeffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe saecht-

saechtmoedelyck ende goedertierlijc die soete Heere verdroech / dat hem die gheleerden des tempels dicwils gheerne ghedoot hadden / en hadden sij niet ontsien dat ghemeyn volck: wāt sij dat somwylen pijnden te doen. Maer die wijse Heer ontginck hen/ want sijnen tijt daer noch niet en was.

Vrijdach.

Die c.viij.dach.is ouer dat golff van Setelia/oft sinte Helena/daer sy eenen vanden drije naghelen des heylighen cruyce inne werp/ende hier om en is die zee niet meer soo ongheduerich op deser plaetsen als te voren.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is/hoe minlycken dat die ghebenedyde heer Jhesus ontfanghen was in Marthe eñ Marie Magdalenen huys/als hij daer quam met sijnen lieuen discipulen ter herberghen/ eñ hoe nauwe die minneñ Magdalena plach te mercken sijn ghesteltheyt/als hij tsauons in haer huys quam/ want sij hem besach sonder ophouwen/hoet met hem ghestelt was / want hij sach somwylen bleeck van hongher eñ vermoetheyt. Ende als hij sadt/ soo sadt sij neder/ Als hij ginck soo ginck sij oock / ende volchde hem nae. Ende als hij sprack soo hoorden sij seer nau toe: want sij en werde sijnder niet moede.

Woensdach.

Woensdach.

Die c.ix.dach. is tot Jaffo/ daer die seuen slapers sliepen.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die minnende Magdalena altoos dē heer nae volchden tot allen predicatien. Ende besorchden hem altijt sijnen nootdorft ende sijnē lieuen discipulen.

Donderdach.

Die c.x.dach. is tot Limiso in Cijperē. Eñ dat is een schoon frische stadt gheweest/ maer nu nau een goet dorp. Ende leit van Venegiē twee duysent Lombaersche mijlen onder die heerschappie vā Venegien. Dlant van Cyperē is alsoo groot als Enghelant. Ende hoort den Venegianē toe. Eñ is seer vruchtbaer. In dit eylant hebben sint Pauwel / ende sint Barnabas ghepredickt dat woort Gods.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die minlicke Heer eens ginck door dlant van Samariē met grooter ōmoitheyt des weechs/ ende nam sijn ruste buyten der poorten op eenen put/ende eyschte water te drinckē van een vroukē van Samarien/daer hij oock minlycke spraecke met hadde / ende seyde haer alle haer gheschiedenisse/dat welcke die discipulen verwonderden.

Vrijdach.

Die c.xi.dach. is in Cijpers xxiiij. mijlē aē

een stadt

een stadt die heet Nicosia / ende is vanden besten grootsten steden ligghen aen deen sijde.

Oeffeninghe deser gheest.dach.is / die groote armoede ende ongherieff/ die de edele eenighe Gods sone ghedoochde inden weghe / als hij reysde ouer allet lãt om die salicheyt der zielen: Want sijnen hemelschen vader en spaerde hem niet te meer dan oft hy sijnen eenighẽ sone niet gheweest en ware/ recht oft hy hem niet ghe-kint en hadde.

Saterdach.

Die xxij.dach.is/in Cypers / in sinte Ka-thlynen lant.

Oeffeninghe deser gheest.dach.is/ hoe saecht-moedelijc dat hem die ghebenedyde heer Ihe-sus hadde altijt/ als hem onneer aen ghedaen wert/want hem dicwils gheuiel dat die Scri-ben ende Phariseen cõtrarie dẽ volck preecktẽ/ op dat sij hem daer mede verclejnen souden/ ende hen van hem trecken/. Ende hieten sijn miraculen fantasien te sijn.

Sondach.

Die xxiij.dach.is/ in Cijpers/in sinte ka-thlijnen lant.

Oeffeninghe deser gheest. dach . sal sijn / hoe saechtmoedich dat die heer bleef in haer teghẽ-woordicheyt/ ende nochtans dat hij wel bekin-de allen die quade ghedachten die sij staedelyc-

ken oef-

ken oeffenden ende droeghen teghen hem in haerder herten.

Maendach.

Die c.xiiij. dach. is in Cijpers in sinte Katherijnen lant.

O Effeninghe deser gheest. dach. is/ hoe suete manieren dat die ghebenedijde heer Jhesus altijt hadde/ inden tempele/ want hij storte altijt sijn traenen voerden outaer/ als hij sijnen vader aenbadt voor die misdaet sijns volcs.

Dijsdach.

Die c.xv. dach. is noch in Cijpers in sinte Katherinen lant/ daer sinte Katherine rustende is.

O Effeninghe deser gheest. dach. is/ hoe die ghebenedyde heer Jhesus/ een almachtich Coninck der Joden ghesonden was vanden vader/ totten ghenē die hij al in eenen ooghenblick hadde moghen verderuen eñ ander lieden makē in haer stadt: Maer sijn sacchtmoedicheyt was soo groot/ dat hij al stillijcken allen haer quaetheyt verdroech.

Goonsdach.

Die c.xvi. dach. is tot Famogossen oft Famagusta in Cijpers/ eñ is dat vuterste eynde van Cijpers. Eñ in dese stadt staet een cleyn Cappelle/ daer in is een vaden cruycken daer ons heer water in wijn m

verāderde inder bruloft/eñ is seer groot. Ende vi. mijlen van daer staet een ander stadt/die ooc heet die oude Famogossen. Ende daer was die heylighe maghet Katherina gheboren. Ende daer was haer schole.

OEffeninghe des. gheest. dach. is/hoe die ghebenedyde heer Jhesus verloste dat vrouken dat in ouerspel beuonden was/die de Joden voor hem brochten/om te veroordeelen te steenighen naeder wet. Eñ hoe hij tot hē seyde: Die onđ v sonder sonde is/die werp op haer den eersten steē/recht oft hij segghen woude. Ick ben ghecomen om den sondighen menschen salich te macken/ende niet te verdoemen.

Donderdach.

Die c. xvii. dach. is van Famogosse tot Thyri dat nu heet Suriē/eñ is eenē dach ende eenen nacht van Famogossen. Eñ want ic deuotie hebbe dat heylich lāt ierst om te wandelen/ende oock die wildernisse van Synai/om te besucken dat heylich lichaem van sinte Katherine/eer ick versueckē wille die heylighe plaetsen in Jherusalem. Soo laet ick Jaffa noch staen/ende neme eenen anderen wech daer toe/ende dat om veruolghens te mediterē op die suete miraculen ende godlijcke werckē die de suete heer Jhesus in sijnder godlijcker

lijcker menschept/in sijnen leuen ghedaē heeft/ eer hij quam tot sijnder alderheyslichste passien. Ende soo sullen die oeffeninghe der seluer passien bequamelyc comen ter plaetsen daerse onse lieue heere voor ons gheleden heeft in Iherusalem.

Hier beghint dat heylich lant tot Tyri.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe die ghebenedyde heer Jhesus tot eender tijt/dat volck preeckte ende leerde den wech der salichept / ende hoe dat doen een vrouke op stont/ende riep segghende. Salich is den buyck die v ghedraghen heeft / ende die borsten die ghij ghesoghen hebt. Ende als die suete heer dit hoorde / seyde hij weder / dat waer was. Mer niet alleen / mer diet woort Gods hoorē/ende dat bewarē/sijn oock salich.

Ende dit ghebuerde in die stadt van Tyri voorschreuen / ende niet verre daer aff te lande staet die fonteyne die inder schriftu-ren ghenoemt wert Fons hortorum et Puteus aquarum viuentium. Itē in die stadt van Tyri veruulde Jhesus die begheerte vanden vrouken van Cananeen.

Vrijdach.

Die c.xviij. dach. is / van Tyri tot Acon/ ende is een dachuaert weechs van een. Ende van Venegien tot Acon ter zee sijn

h[m]. ende lxxx. lombaertsche mijlen. Item bijnder stadt van Acon ter zeeweert in/ op die rechte sijde/ hondert ende lxxij. stadiē/ ten suyden weert/ is den heylighen berch van Carmelen daer Helias die heylighe Propheet woonde. Ende hier begonste alder eerste die heylighe oordene van onser lieuer vrouwen bruers. Desen berch en is niet zeer hooghe noch groot/ maer seer chierlijck ende welrickende van goeden cruyden. Hier suldy v grootelijckē ouergheuen tot innigher deuotien/ besondere ghij allen die metten witten mantele van den heylighen vader Helias onsen eerstē leytsman ende Prince ghecleet sijt.

Item niet verre van daer staet een stedeken/ dat heet Sephorum ter slincker sijden vanden berghe/ daer woonde sinte Anna heylighe ouders.

DEffeninghe deser gheest. dach is/ hoe die ghebenedijde heer Jhesus nam te proeuen dat vrouken van Cananeē (die hem badt om ghesontheyt haerder dochter: die hem gheuolcht was vandē eynde haers lants) tot vier reysen toe. Ende wert seer van hē gheoeffent/ ons tot eenen exempel: want sij daer seer lijdsaem in bleef/ ende daer doer vercreech/ al dat sij begheerde. Ende wert hoochelijcken vanden mōde Gods ghepresen/ om haer groot ghelooue.

Saterdach.

Saterdach.

Die c. ende xix. dach. is/ van Acon na Gaza.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe die ghebenedijde doctoor Jhesus leerde Nicodemum die bij nachte tot hem quam: ende seyde tot Jhesum/ heer meester wij weten wel dat ghij van Godt sijt/ want niemant soodanighe wercken en mach doen/ als ghij doet. Eñ hij leerde hem den inganck des eewichs leuẽs. Segghende/ voorwaer ten sij dat een mensche anderwerf gheboren worde vuten heylighen gheest ende vuten water / hij en sal int rijcke Gods niet moghen comen: Ende ghelijck tserpent verheuen was inder woestijnen bij Moises tijde/ alsoo sal die sone des menschen verheuen worden in den cruyce/ op dat alle die in hem gheloouen niet en vergae/ mer hebbẽ dat eewich leuen.

Sondach.

Die c. xx. dach. is na Gasa.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe die ghebenedijde heer Jhesus leerde sijnen lieuen discipulen/ dat sij niet ontsien en souden den ghenen / diet lichaem dooden: noch gheen duecht daer om laten/ maer datse dien ontsien souden/ die siel ende lijf mach werpẽ int eewich vier. Ende soo wie dat mij hier belijt voor den menschen/ ick sal hem kennẽ ende belijen voor mijnen hemelschen vadere/ ende hem daer verantwoorden ende louen.

Maendach.

Die c.xxi.dachuaertis na Gasa.

OEffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedide heer Jhesus leerde hen oock verstaen/ waer om dat hyse tot hem ghetrocken heeft: segghende. Jck ben ghecomen inder eerden om een vier te brenghen inder eerden: dats tvier des heylichs gheest / om die herten te onsteken/ende te doen bernen in godlycker minnen/ende ick ben ghecomen om ghedoopt te werden met eenen doopsele/ende hoe ben ic bedruckt tot dat voldaen sal werden. Daer met meynende/dat vertreck synder heyligher passien/daer hy groot verlanghen nae hadde.

Dijsdach.

Die c.xxij.dach.is nae Gaza.

DEffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedyde heer Jhesus seyde tot synen lieuen discipulen segghende/ ick en ben niet ghecomen in deser werelt om peys ende vrede te maken die tytlycken ende weerlijcken is/maer om een sweert te brenghen onder die menschen. Want soo wy vader eñ moeder mint meer dan my/en is myns niet weerdich. Soe wy syn cruys niet en neemt met verduldicheyt te draeghen alle daghe / en is myns niet weerdich: dats mynder gratiẽ ende eewigher glorien. Ende soo wy syn siele bemint in deser werelt/hy salse verliesen: maer wyse verliest versmadende ghenuchte om mynẽ wille/ die salse

die salse vinden in dat eewich leuen.

Goonsdach.

Die c.xxiij. dach. sal sijn/in Gaza/ende het is die stadt van welcken Sampson die poorten droech op eenen hooghen berch/ ende daer hij oock gheuanghẽ lach / van den Philistynen die hem blint ghemaect hadden/ende sijn haer aff ghescho rẽ: spottende met hem. Ende ten lesten dede hij dat paleys op hem vallen / ende op veel andere mede.

OEffeninghe deser gheestelyc. dach. is / die groote minne ende eerweerdicheyt die de ghebenedyde heer Jhesus tot sijnen lieuẽ Apostelen hadde/segghende tot hen lieden dusdanighe troostelycke woorden. Die v ontfanget/ die ontfanghet mij/ende die v dient oft gheeft eenen croes couts water/hy en sal sijnen loon daer van niet verliesen/als hij van mynen vader daervan gheloont sal werdẽ indẽ hemele: want ick sal segghen inden oordeel / ick was een gast/een pelgrem / ende ghij hebt my ontfanghen. Ende die v hoort die hoort mij / ende die v versmaet/die versmaet mij: ende den ghenen die mij ghesonden heeft.

Donderdach.

Die c.ende xxiiij. dach, is / voert te gaen ter woestijnen wert in / ende duert vi. daghen.

OEffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedyde heer Jhesus in die woestijne/

ende in dat gheberchte niet verre vander stad t
Tyberiadis / leerde hy syn lieue discipulen:
wijcken den tyrant Herodes/die sint Jan ghe-
doot hadde/niet om dat hij die doot ontsach/
want synen tijt en was daer noch niet. Maer
om dat hy sijnē vutuercorē leerē soude/datmē
den quaden somtyts sal wijcken.

Urijdach.

Die c.xxv. dach: is inder woestijnen.

O Effeninghe deser gheestelijcker dach. sal
sijn/hoe die schare vanden ootmoedighen
volck den minnelyckē heere Jhesum nauolch-
den inder woestynē/om dwoort Gods te hoo-
ren / die hij vandē berghe minlyck te ghemoet
quam/ende ontfincse goedertirenlijcke / ende
ghenas allen haer siecken inder sielen ende in
den lichaem.

Saterdach.

Die c.xxvi. dach. is inder woestijnen.

D Effeninghe deser gheest. dach. is / hoe
die alder goedertierenste heer Jhesus
hem ontfermde ouer die groote schare
vanden volcke/wantet auont wert/ende sprac
van den volcke spijse te bereyden / hem berae-
deñ met sijnen lieuen discipulen als Philips.
Ende Andreas seyde/Heer hier is een kint dat
heeft vijf brooden ende ij. vischen/daer op sinte
Philips seyde dat om ijᶜ. penninghen niet en
soude ghenoch sijn / om broot te coopen voer
allen dat volck. Jhesus beual datmen dat volc
soude

soude doen sitten / ende hij sloech sijn ooghen inden hemele/ende ghebenedyde die vijf broo-den ende die ij. vischen/ende brackse in stuckē/ ende dedet den volcke draghen by sijne disci-pulen/ende daer werden versaet vm. mannen uutghenomen die vrouwen ende die kinderen/ ende daer bleuen ouer xij. koruen vol. Ende twolck dit groot mirakel siende/danckten ende loofden Godt segghende / dat Jhesus was die groote propheet/die toecomende was / om die werelt te verlossen.

Sondach.

Die c/ende xxvij. dach. is inder woestijnen.

O Effeninghe deser gheest. dach. is/hoe oot-moedelijcken dat die suete heer Jhesus vloot die scharen/die hem coninc wilde makē/ ende sij hem daer om sochten/ende hij die men-schelijcke eere niet en begheerde: want hij daer om niet en was ghecomen om tijtlijcken te re-gneren. Maer als sij hem sochten tot sijnder passien/soo heeft hy hem seluen willichlijcken ouerghegeuen.

Maendach.

Die c. xxviij. dach. is inder woestijnen.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe die ghebenedijde heer Jhesus alleē ghinck inden hooghen berch der con-templatien/versmadende die hoochept der we-relt/latende die scharen ende haeren lof meer

danc-

dancken sijnen hemelschen vader van sijnen gauen.

Wijsdach.

Die c. ende xxix. dach. is/ inder woestijnen.

O Effeninghe deser gheest. dach. is die voorseide spijsinghe des volcs met die vijf gherssten brooden die Jhesus heeft ghebenedijt/ daer noch daeghelycs mede gheestelijc ghespijst en ghesterckt werden/ allen gheestelycke herten.

Ten eersten met dat natuerlyck broot.
Ten tweeden met dat broot der penitentien.
Ten derden het broot des woorde Gods.
Ten vierden het broot des heylighen sacraments.
Ten vijfsten het broot der innighe deuotien.

Item die twee visschen sijn dese/ hope vander ghenaden Gods. Ende die godlijcke minne/ die allen dese voorschreuen brooden versueten.

Item alsmen vut dese voorseyde wildernisse compt/ soo beghintmen te gaē in Egipten.

Woonsdach.

Goonſdach.

Die c. ende xxx. dach. is in Egip-
ten te Conepat.

DEffeninghe deſer gheeſ. dach. is / hoe die ghebenedijde Heere Jheſus heeft gheſept van hem ſeluen aldus: Jck ben dat warachtich hemels broot / dat neder ghecomen is vandē hemel / ende ic ben gheſonden inder werelt / om te gheuen dat eewich leuen. Jck ben dbroot des leuens / wie dat mij eet met goeder begheerten / die en ſal niet hongheren inder eewichept.

Jtem Egipten is drije dachuaerden breet ende xv. dachuaerden lanck / ende dertich dachuaerden wildernisse. Jtem in Egipten heeft in voortyden gheflozeert die Christen religie / hebbende vele duyſende heplighe monicken: vele cloosteren ende kercken.

Donderdach.

Die c. xxxi. dach. is van Conepat tot eender ſtadt die heet Salhes / eñ aldaer gaetmen te Babilonien weert.

OEffeninghe deſer gheeſt. dach. is / hoe die ghebenedyde Heer Jheſus ſepde tottē Joden: dat broot dat ick gheuen ſal / tot eender ſpijſe der sielen / dat is mijn vleeſch / ende dat ſal ick gheuen om der werelt leuē / daer allen hepighen sielen in deſer werelt mede ſullen onderhouden

houden werden in gratien ende duechden.

Item Babilonien/ dwelck gheheeté wert dat minder Babilonien/ leit bij/oft op die Rieuiere Nielis / die gheloopen coemt vuté eertschen Paradise door die wilder= nisse van Indië door Ethiopië ende neuë Alexandrijen/ eñ tot int eynde vã dit Egi= pten/ ende daer neemse eynde ende valt in die zee.

Vrijdach.

Die c.xxxij. dach. is inder stadt gheheeten Hermopolis/aen die landouwe van The= baida / vut welcker landouwe waren die vi^m. vi^c. ende lxvi. Christenen rupteren martelaren/daer S. Mauritius capiteyn af was. In dese voorschreuen stadt Her= mopolis is een seer schoone kercke ghe= maeckt ter eeren van onser lieuer vrou= wen/want sij daer woonde die vij. iaren/ doen sij gheulosen waren van vreesen He= rodes. Ende daer vielen die afgoden in haerder coemst alsoomen seyt.

OEffeninghe deser gheest. dach. is/hoe die ghebenedyde heer Jhesus seyde / soo wij mijn vleesch eet ende mijn bloet drinckt als tot eender gheestelycker spijse eñ dranck/ hij blijft in mij bij ghelyckheyt des leuẽs: ende ic in hem bij mijnder gratië/ als in mijn wooninghe. Eñ seyde voort: niet ghelpe v vaders aten manna: want sij sijn doot die dat hemels broot aten.

Maer

Maer wie dit broot etet/ die sal eewelycken leuen.

Saterdach.

Die c.xxviij. dach. is niet verre vāder stadt Babilonien te Cayer/ daer die Soudaen woont: Eñ hier suldi gheestelycken gaen/ tottē Soudaen om vrijheyt te vercrygē/ om door allet lant te gaen/ ende haer heylighe plaetsen te moghen visiterē / bij sijnen vollen oorlof. Ende dat aenden heylighen man / die hier voortijts groote macht in dit landt ghehadt heeft / te wetē Joseph den hey. patriarck wijlen ghenoempt een heer van allen Egipten/ende bewijset hem eenen sonderlinghē dienst/ der goeder deuotien / want hy sal v bede lichtelijcken ghenoech sijn voor dē heere: om wijens wille ende minne / ghy desen wech hebt aenghenomen.

Desseninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe vriendelycken die ghebenedyde heer Jhesus (als hij vanden onbekenden menschen ghelaten wert) sprack tot sijnen kinderen ende apostolen vraghēde/ wildi oock van mij gaen? Daer op Petrus antwoorde segghende/ o Heer tot wien souden wij gaē/ want ghij hebt woorden des leuens: wij bekennen dat ghij Christus sijt die sone Gods. Jhesus seyde/ ick hebbe v xij. vercoren/ ende onder v is nochtans eenen duyuel/ (meynēde Judas den verradere.) Maer en twijfelt niet / noch en

weest niet tonureden / blijft in v ghelooue / eñ ic sal in v blijuē / eñ ick sal v stercken ende voeden in allen duechden ende heylicheden.

Sondach.

Die c.xxxiiij. dach. sal sijn buyten Caper / in eenen hof die den Soudaē toebehoort / daer die balsem wast ghelyck wilden wijgaert / in desen hof staen vij. fonteynen daer den balssem hof mede begoten ende veruerscht wort.

DEffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedyde heer Jhesus seyde / hē seluen te wesen een terwen corē. Segghende: ten sy dat dat terwe coren valle inder eerden eñ sterue / het blijft alleē sonder vruchten: maer steruet / soo salt voort brenghen veel vruchten. Mijn siele is ghestoort in mij / om die ghedenckenisse van mijnen toecomenden bitteren lyden / ende wat sal ick segghen om die doot te ontgaen / want ick en wil niet vlien: Maer wil my willich maeken om te volbrenghen dat ghebot mijns vaders.

Maendach.

Die c.xxxv. dach. is / van Caper voort tot inder wildernisse van Arabien.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe dat die suete heere Jhesus / ten ij. male / ginck met sijnen lieuen discipulen inder wildernissen

vermissen op eenen hooghen berch/ om hem te rusten/ daer eē groote schare vā volck tot hem quam/ ende brochtē veel cranckē ēn besetē mē-schen/ om van hem troost ende ghesontheyt te vercrijghen/ dwelck hij al ghedaen heeft/ daer sy God seer af danckten ende loofden.

Vrijdach.

Die c.xxxvi.dach. is inder woestijnen/ on-der die riuieren van Africa/ ende Egiptē daer veel schuren ende coren solders ghe-staen hebben/ die Joseph die patriarck maeckte/ als hij verwachtede vij. iaren dieren tijt.

OEffeninghe deser gheest. dach. is/ hoe die ghebenedijde heer Jhesus vā vij. brooden ēn een weynich vischen iiij. duysent menschen versaidc: ende daer ouer bleef vij. coruen vol stucken. Ende als dat volck dus versaet was/ gaff hij hen oorlof thuys te keeren. Dat volck was seer verwondert/ ēn waren met sueticheyt van herte Jhesum altijt aenhanghende/ dat sij niet van hem ghescheyden en souden hebben/ en hadde hijt niet beuolen.

Saterdach.

Die c.xxxvij.dach. is te gaē totter rooder zee/ daer Pharao verdranck met allē sij-nen volck/ om alsoo te comen tottē berch Sinaij daer sinte Catherinen rust.

OEffeninghe deser gheestelijc. dach. sal sijn/ hoe die ghebenedyde heer Jhesus vanden

Phari-

Pharizeen ghetempteert wert/ die tot hem sey-
den. Eest dat ghij Christus sijt / soo toont ons
een tecken vanden hemel. Ende die ghebene-
dyde heer Jhesus antwoorde/ segghende / ghij
weet die tydẽ te onderscheydẽ vut die teekenen
des hemels / maer die teekenen mijnder toe-
comst voorseyt vanden propheten / en kindij
niet/ ouermits ongheloouichept eñ nydichept.

Donderdach.

Die c. xxxviij. dach. is / ouer te reysen te
schepe/ om den cortsten wech te nemen in
die roode zee/ daer ghij niet voor besorcht
en dorft sijn/ al hebdi v ghelepe ghelaten/
want v stuermã oft leytsman dẽ heylighe
vader Helias / can lichtelycken wel een
schip maken oft passagie met sijnen man-
tele. Soo ooc den salighen Antonio om
sijn heylich leuen werden allẽ creatueren
onderdanich.

OEffeninghe deser gheest.
dach. is / hoe die ghebe-
nedyde heer Jhesus sij-
nen lieuen discipulen vraechde
segghende/ wat segghen die mẽ-
schen dat des menschen sone is?
Die discipulen antwoorden eñ
seyden. Sy seggen dat ghij syt Johannes Ba-
ptista/ ander segghen Helias / ander segghen
Jheremias/ oft eenich vanden prophetẽ. Maer
Petrus

Petrus seyde voor hen allen/Heer ick segghe dat ghij Christus sijt die leuende Gods sone.

Vrijdach.

Die c.xxxix.dach.is/op die roode zee/die duert vier dachuaerden.

DEffeninghe deser ghee. dach.is/hoe die ghebenedyde heer Jhesus sijnen lieuen discipulen verblyde vanden hertelycke vierichept sijns lieuē discipels/ende seyde tot hem aldus. O Symō Jans sone/ghij sijt salich/om dat bekinnen des gheloofs. Vleesch eñ bloet en heeft v dat niet gheopenbaert/maer mijn vader die inden hemel is/heeft v dat inghegheuen.

Saterdach.

Die c.xl.dach.is/op die roode zee.

OEffeninghe des. gheest.dach.is/hoe groote machte die ghebenedyde heer Jhesus sijnen lieuen Apostolen ghegheuen heeft/als hij hen noemde ende seyde tot Peeteren/ghij sijt Petrus/ende op desen steen sal ick fonderen mijn kercke. Ende die poorten der hellē/en sullen v niet moghen weder staen. Ende ic sal v gheuen die slotelen des rijcks der hemelē: Soo wat ghij bint op der eerdē/sal ghebōdē werdē inden hemele. Eñ wat ghij oock ontbindt opō eerden/dat sal ontbondē werdē inden hemele.

Sondach.

Die c.xli.dach.is/op die roode zee.

OEffeninghe deser gheest.dach. sal sijn/ hoe die ghebenedyde heere Jhesus begost sijnen lieuen discipulen te segghẽ/ hoe dat hij te Jherusalem gaen moeste/ ẽn hoe dat hij daer gheuãghẽ/bespoghẽ/ghewroecht/ ontcleet/ghegheesselt/ende gheleuert/ ẽn ghedoot soude werden/inden cruyce. Ẽn des derden daechs verrijsen:op dat sij hen naemaels niet te zeere bedroeuen en souden/dwelck hem sinte Peeter woude ontraeden segghẽ/ Heer dit moet verre van v zijn / dat en behoort niet/ ende als sinte Peeter dit seyde/keerde hẽ Jhesus omme segghende/ gaet van my Sathana/ ghij gheeft my sake om gram te sijn / om dat ghij niet en smaeckt tgheẽ dat godlijc is/maer dat menschelyck is.

Maendach.

Die c.xlij.dach.is/ in die roode zee/ latẽ dat schip / ende clemmẽde op dlant inden dale van Helym.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe die ghebenedyde heer Jhesus noch sijnen discipulen ghesept heeft aldus/ stelt in v herte dat ick v segghen sal / ende onthout dat/want des menschen sone is ghecomẽ om gheleuert te werden/in die handen der sondaren. Ende sij sullen hem dooden / maer des

derden

derden daechs/sal hij wederom verrijsen. Eñ dit hoorende bedroefden sy hen allen/ want sy van sijnen afscheyden sonder droefheyt niet en mochten hooren.

Wijsdach.

Die c.xliij.dach.is/totten heyli ghē berch Synai inden cloostere/daer rustende is dat heylich lichaem van sinte Katherinen die heylighe maghet eñ martelersse/dwelck staet aenden voet des berchs / daer is haer kercke/in welcke haer heylighe ghebeenten eerlijcke onthouden werden bijden hooghen outaer/ in een abasteren casse/staende drije trappen hooghe/ ende uut haren heylighen ghebeenten / coomt olie recht oft sweet ware. Ende daer af gheeftmen die pelgrims / ende daer wert ghetoont haer heylich hooft/ende dlaken daerse die heylighe enghelen in wonden/doē sijse daer brochten/dat noch al bloedich is. Eñ daer voor hanghen veel lampen en bernen. Ende dit heylichdom toont die prelaet den pelgrems / met eenen silueren instrument/met noch veel meer andere heylichdommen. Item hier suldy dese gloriose heylighe maghet eñ martelersse / sonderlinghe groote eere bewysen/nae dat ghyer minne toe draecht/ende hulpe begheert.

OEffeninghe deser gheest. dach. is/ hoe die ghebenedyde heer Jhesus is ghe- [illegible] nae den berch van Tabor met sij- nen lieuen discipulē. Ende nam uut hen allen/ drye/te weeten Peeter/Jacob/ende Johānes. Ende leydese aen die eē syde/op eenē hooghen berch/om daer Godt sijnen vader te aenbedē/ vutē gheruchte van allē weerlycke ghedachte.

Goonsdach.

Die c.xliij. dach. is/in sinte Katheri- nen clooster

OEffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebe- nedyde heer Jhesus ghe transfigureert wert voor sijn drye discipulen / in soodanighe manierē / dat sijn heylighe aen- schyn blinckēde claerder dā die sonne/ende sijn heylighe cleede- ren waren wit als den sneeuwe.

Donderdach.

Die c.xlv. dach.is/noch in sinte Ka- therinen kercke.

OEffeninghe deser gheest.dach.sal sijn dese/ die ghebenedyde heer Jhesus dus wesende in sijn transfiguratie/hoe dat hem oppenbaer- de Moyses ende Helias / ende spracken van- der ouerdaet/die hy volbrenghen soude in sijn- der heyligher passien in Jherusalem: dwelck

was

gheestelijck Pelgrimagie te trecken. Iriij was die ouerdaet der minnen/der ootmoedic-heyt/ende der droefheyt.

Vrijdach.

Die c.xlvi.dach.is/van sinte Katherinen kercke ende clooster nae Moyses berch/ maer als ghy uutē clooster gaet: voor die poorte die ghesloten wert met eender yse-ren dore/ daer staet die fonteyne / daer Moyses den steen sloech/ende daer quam water uut.

OEffeninghe deser gheest. dach. is/ hoe die heylighe propheten Moyses uut dat voor-gheburcht der hellen/ende Helias uut dē Pa-radijse / hem verblyde / inder teghenwoordic-heyt haers heeren/want sij saghē den dach der verlossinghe nakende / oock medelijden heb-beñ met Christo/wijens gloriose hey. aenschyn (dwelck sij doen aensaghē)noch soo bespoghen soude werden / ende soo wreedelycken ghele-uert/om veroordeelt eñ ghecruyst te werden.

Saterdach.

Die c.xlvij.dach.is / op te clemmen met veel trappē nae Moyses berch. Eñ ierst/ tot eender kerckē/daer onse lieue vrouwe den monikē ontmoete/ doen sij uutē cloo-stere vloden/om tquaet ghedierte.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe die ghebenedyde heere Jhesus sijnen disci-pulen liet sien sijne Godlijcke maiesteyt. Ende hoe sy Moyses ende Helias die sy nie ghesien

en hadden / daer kindẽ/ ouermidts die godlyc-
ke verlichtinghe.

Sondach.

Die c.xlviij.dach.is noch hoogher opweert
in een ander capelle.

Oeffeninghe des. gheest.dach. is/ die vieri-
ghe woorden te aenmerckẽ/ die sinte Pee-
ter sprac/ als hy sijnen lieuen meester soo glo-
rioes sach/aldus tot hẽ segghẽ. O Heere tis
ons hier goet sijn in desen berghe der sueti-
heyt ẽ cõtemplatie: Laet ons hier mackẽ drye
tabernaculen/voor v een/voor Moyses een/ẽ
voor Helias een.

Maendach.

Die c.xlix.dach.is/noch op desen
seluen berghe.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is / hoe dat
vandẽ ghebenedydẽ heer Jhesus vscheyde
Moyses ẽ Helias/ẽ hoe daer quam eẽ claer
wolcke diese om scheen ẽ omuinc/ende vuter
wolcken quam een stemme segghende / dits
mijn gheminde sone / in welcken my wel be-
haecht/ hoort hem.

Dijsdach.

Die c.l.dach.is van desen berghe te gaen
door een dal/ ende daer is een kercke van
xl.Martelaren/ẽ daer singhẽ die monic-
ken dicwils misse. Ende alsoo voort on-
trent der plaetsen/daer tvolck danstẽ om
tghulden calff/ẽ daer Moyses die steenẽ
taeffelen brack / die gheschreuen waren
metten

mettē vingherē Gods / daer in ghescrheuen stonden die x. ghebodeN. Ende het is daer seer cout.

D Effeninghe des. ghees. dach. sal sijn / hoe die discipulē hoorēn dese godlycke stēme / werden seer verschrickt ende veruaert / ende vielen van grooten anxte metten aensicht teghen deerde.

Goonsdach.

Die c.li. dach. sal sijn / op sinte Katherinen berch / daer die enghelē haer begroeuen: hier plach een cappelle te staen / maer nu niet / maer daer staet den marmer steē daerse die Enghelen in leyden / die onder haer smal was / inder formen van haeren heylighen lichaem.

O Effeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedyde Heer Jhesus quam tot sijnē beureesden discipulen / eñ raectese suetelycken aen segghē / staet op en weest niet veruaert. Ende opstaende en saghē sy niemāt / dan Jhesum haren meester. Ende sij ghinghē met hem vanden berghe / hen beuelēde / dat sy dit visioen niet segghen en souden voor dat hij vander doot verresen ware.

Donderdach.

Die c.lij. dach. is / oorlof te nemē aen die monicken van sinte Katherinen. Ende voort te reysen nae Jherusalem: om te co-

men tot dat heylich lant: soo sullē die pel-
grems hē wel versiē (als sy vā hier scheyden)
met prouanden: Soo dat sy door die
woestyne voert moghē gaen sonder ghebreck/
welcke noch duert xiij. dachreysen.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is / hoe
die ghebenedijde heere Jhesus neder
ghinck vanden berghe van Thabor/ eñ
hoe die discipulen hem vraechden segghende/
Heer wat eest dat die gheleerde segghen / dat
Helias comen sal/ eer die verlosser die hen belooft
is: hij antwoorde hen vriendelycken segghende/
Helias is ghecomen/ te weetē Johannes
Baptista: ende sy hebbē hem ter doot veruolcht.
Ende soo sal den soon des menschē ooc
ghepassyt worden.

Vrijdach.

Die c.liij. dach. is/ in die woestyne weder
keerē/ nae Jherusalem dat heylich lant.

Oeffeninghe des. ghees. dach. is/ hoe die ghebenedide
heer Jhesus menighē beseté mēsche
verlosten vanden viant / eñ gasse haerer
vaders weder ghesont.

Saterdach.

Die c.liiij. dach. is in die woestyne reysen
nae dat heylich lant/

Oeffeninghe deser gheest. dach. sal syn / hoe
die discipulen Jhesum vraechdē/ waer om
den viant vuten besetenen menschē ghinc met
soo grooter swaerheyt ? Jhesus antwoorde:
waert dat ghij soo veel gheloofs hadde als een
mostaert

mostaert sadeken/ ghij sout segghen tottē ber-
ghe: gaet van hier / ende hij soudet doen/ recht
oft hij segghen woude / waert dat ghij cleyn
waert mids ootmoedicheyt/ ende verdrachlyc
in bitterheyt ende tribulatien/ ende hadde vie-
rich gheloove: soo en sou gheen dinck ommo-
ghelyck sijn.

Sondach.

Die c.lv.dach. is/ voort door
die woestyne.

O Effeninghe deser gheest. dach. is /hoe die
ghebenedijde heer Jhesus / hier inder we-
relt quam als in eender woestijnen/om te soec-
ken dat honderste schaep dat verdoolt was/la-
tende die neghenenneghentich / dat is die ne-
ghen chooren der enghelen inden hemele/ende
begheerde de verdoolde sondaren te trecken/
ende te draghen saechtelycken op sijn ghebene-
dyde schouderen/door syn goedertierē gratie/
totter rechter koijen des eewighen levēs/ door
die ootmoedighe penitentie / want daer meer
blyschap af is indē hemele/dan van xcix. recht-
veerdighen/die der penitētie niet en behoevē.

Maendach.

Die c.lvi.dach. is inder woestijnen.

O Effeninghe deser gheest. dach. is/ hoe
die ghebenedyde heer Jhesus sprack in
parabole vanden verlorenen soon / die
ijn goet al qualickē overbracht hadde in verre
anden/ende daer nae in den dieren tijt begost

ghebreck

ghebreet te hebbē eñ vā noode. Eñ weder keer de tot sijnē vader / die hē vriendelijckē ontfinc recht oft hij segghen wilde. O ghij sondaren bedinckt v misdaet/ende comt soo tot uwen hemelschen vadere/hij sal v ontfanghen in sijnen vaderlijcken armen. Ende allen die hemelsche scharen sullen hen om uwer bekeeringhe verblijden.

Vrijdach.

Die c. ende lvij. dachuaert is/inder woestijnen.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe die goedertieren heer Jhesus sinte Peeter leerde/dat wij onsen euen kersten mensche vergheuen sullen / dat hij in ons misdaē heeft/als sinte Peeter Jhesum vraechde/hoe menichwerf? tot vij. weruen toe? Jhesus seyde/ ia niet alleen seuen werf / maer tot lxxvij. weruen toe/dat is alsoo dicwils als ons broeder versucht met oootmoedichept/ ouer sijn misdaet/soo sullē wij dat hem vergheuen.

Saterdach.

Die c.lviij. dach. is door die woestyne nae Jherusalem.

DEffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedyde heer Jhesus leerde dē Jonghelinck te houden die gheboden: die welcke seyde/dat al ghedaē te hebbene. Eñ als die ionghelinck vraechde wat hij noch doē soude? Soo antwoorde die ghebenedyde heer

Jhesus

Jhesus hem voorts segghē / wildy volmaect sijn/soo gaet ende vercoopt al dat ghij hebt/ē gheuet den armen/ende volcht mij dan nae.

Donderdach.
Die c.lix.dach.is/door die woestijne.

DEffeninghe des. ghees. dach. sal sijn/die iij. raden der heyligher euā-geliē die de ghebenedyde heer Jhesus leert allē gheestelijckē begheuen menschen/ om vadt te comen tot volmaeckthept.

Den iersten raet is ghewil-lighe armoede.

Dander is / volcomen ghehoorsaemheyt/ daer van ghescreuen staet. Soe wie nae mij comen wilt/ die verloochen hem seluen.

Die derde is eewighe reynicheyt.

Vrijdach.
Die c.lx.dach.is door die woestijne.

DEffeninghe deser ghees. dach. sal sijn / hoe die ghebenedyde heer Jhesus hoochlijcken prijst den staet der willigher armoedē. Daer op sinte Peeter vraechde voor hem

ende

ende sijne medebruers. Eñ seyde tot Jhesum: Siet wij hebben alle dinck achterghelatẽ/ wat sullen wij daer voor hebben: Ende die ghebenedijde heer Jhesus heeft gheseyt: voorwaer voorwaer segghe ick v/ dat ghij die alle dinck achter ghelaten hebste/ende mij gheuolcht sijt om mijnen wille/ghij sult noch sitten op die xij. stoelen. Ende oordeel gheuen/ouer die xij. gheslachten van Jsrahel. Ende ghij sult hondert fout weder in deser tijt bij ruste van goeder conscientie crijghen/ende dat eewich leuẽ daer toe ontfanghen.

Saterdach.

Die c.lxi. dach. is inder woestijnen.

OEffeninghe deser gheest. dach. is/hoe die ghebenedijde heer Jhesus ghelijcte dat rijck der hemelen bij eenẽ vader des huysghesin/die de wercklieden huerden om eenen daghelijcsen penninck/om dat sij souden gaen arbeyden/ in sijnen wijngaert/dat is tot eenen leuen van penitentien/ in deser teghenwoordighen tijt vromelijcken te arbeyden/ eñ inden toecomenden tijt tot eewigher rusten.

Sondach.

Die c.lxij. dach. is/inder woestijnen.

OEffeninghe deser gheest. dach. is/hoe die ghebenedijde heer Jhesus ons raedet vriẽden te maken vanden schatten des boosheyts/ dat is vander tijtlijcken goeden/almoesenen te

gheuen/

gheuen/op datse ons onfanghen moghen/ in die eewighe godlijcke wooninghe.

Dit sullen gheestelijcke begheuē menschen die gheen tijtelijck goet en besittē volbrēghen/ met deuoten ghebedē ouer alle bedruckte herten/ende besondere voor alle gheloouighe zielen/die noch in pijne des vagheuiers sijn/ende oock voor alle verdoolde herttē ꝛc. als eē gheestelijcke almoesse Gode seer aenghenaem.

Maendach.

Die c.lxiij.dach.is inder woestijne.

Deffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedijde heere Jhesus sprack die parabole vanden rijcken vreck / die begrauen was inder hellē/ om dat hij Lazarus weygherde die crumen van sijnder taefelen/ die daer lach in die alder meeste armoede. Eñ die selue Lazarus/die hier gheweest hadde arm ende ongheacht/ vol wonden ende swerē/ ghelaten vanden menschen/ is om sijn verduldicheyt ghecomen tot grooten rijcdomme: want sijn heylighe ziele/is vanden enghelē gheuoert in Abrahams schoot der eewigher welden eñ glorien.

Dijsdach.

Die c.lxiiij.dach.is/den vutganck der woestijnen.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is / hoe den ghebenedijde heer Jhesus thien Lazerssche mannen te ghemoete quamen/ende riepen tot

hem

hem segghende. O Jhesu meester ontfermt die onser / tot welcken dat die goedertieren heer seyde/gaet ende vertoont v den priester. Eñ sy hebbent ghedaen/ende syn gherepnicht. Ende eē vā hen quam weder tot Jhesum/eñ heeft hē ootmoedelpcken ghedāckt. Ende dat was een Samaritaen/ende Jhesus hiet hem opstaen eñ wech gaen/als van duechden in duechdē: wāt v gheloove heeft v ghesont ghemaeckt.

Goonsdach.

Die r.eñ lxv. dach.is/tot Bersabee/ghenaemt nae Vrias wijf / daer die Coninck David Salomō die wijse man aff hadde. In dese stadt woonde Abraham die hey. patriarck.Ende dit plach te sijn eē schoon lieflpcke stadt/ende kersten / soo dat daer noch kersten kercken staen.

OEffeninghe deser gheest. dach. is /hoe die ghebenedyde heer Jhesus seyde / veel isser gheroepen/ ende weynich vutvercoren / recht oft hij segghē woude/dat een yeghelycke alsoo leue met rechte / oft hij sanderdaechs soude moeten steruen. Daer om sept Seneca / alder salichste is hij / die sonder sorghe verbept den dach van morghē. Noch seit hij / Voor mijnder outhept hebbe ick ghedacht wel te leuē/ op dat ick inder outhept wel soude steruen. Eñ noch die selue. Niemant en verbept blijdelpcker die doot/dan die sij seluen daer toe te voren berept heeft.

Donderdach.

Die c.ende lxvi.dachuaert is/van Bersabee ij. mijlen/ ende dan coemptmen totter stadt van Ebron/datmen oock heet dat dal van Mambre.Item niet verre vā deser plaetsen/staet Abrahams huys/eñ daer eest dat hij voor sijn dore sadt/ende sach tot hem comen drij persoonen/soo daer gheschreuen staet.Tres vidit et vnū adorauit/dat is/hij sacher drije/ende een aenbadt hij.Ende daer ontfinck hij den enghel in sijnder herberghen. Item int lant van Ebron/quam Josue ende sijn gheselschap eerst/om dlant van beloften te bespien/op dat sijt mochten winnen. Item in Ebron regneerde die Coninck Dauid seuen iaer ende een half/eñ in Iherusalem xxxiij.en half.Item in Ebron sijn alle die grauen der Patriarchē/Abrahā/Isaac/Iacob/eñ haer vrouwen Rebecca/Sara/ende Lia. Item daer is oock dat graf van Loth Abrahams bruers sone.

Oeffeninghe deser gheestelijcker dach. is/hoe die ghebenedijde heer Jhesus ghebeden wert van sijnder moijen: die moeder van sint Jacob ende sint Jan/als voor haer kinderē biddeñ/eñ segghen met reuerentie/Heer ick begheer wat van u/dat is: dat dese ij.mijn sonen moghen bij u die naeste wesen.

Soo

Soo dat die eene sitte ter rechter syden / ende dander ter slincker syde/als ghy syt in v rijcke. Jhesus antwoorde haer/ghy en weet niet wat ghy bidt. Maer hy seyde totten ij. kinderen. Te sitten aen myn syde/ dat en is my niet v te gheuē/om der vleeschelijcker maeschap wille. Maer tis den ghenen te gheuen diet van mynen vader bereet is/dats dē ootmoedighē dien dat door haerder verdiensten inder eewicheyt toe gheordineert is.

Vrydach.

Die c.lxvij. dach. is vanden dale Ebron/ nader stadt van Jherico/die de vrome capiteyn Josue wan/ by grooter miraculē van Gode. Het plach te syn een schoon stadt / maer ten is nu niet dan een cleyn dorp. In Jericho ontfinck Raab dat ghemeyn wijf:die boden van Israhel / ende salueerde se v ādet vreesen des doots/daer om haer die Heere gratie dede/met allen haren gheslachte. Ende wert een goede vrouwe.

OEffeninghe deser gheest.dach. is / hoe die ghebenedyde heer Jhesus/synen lieuē discipulen vermaende/om hen van allen houerdien te ghenesen/segghende:Die coninghen eñ princen der werelt hebben heerschappie ouer haer ondersaten.Ende die meeste syn weldadich gheheeten:maer ghy myn lieue kinderen alsoo niet.Maer die onder v die meeste wesen

sal/

sal/sal uwer alder dienaer sijn/ende ghelyc des menschen sone inder werelt ghecomen is/ niet om ghedient te werden/ maer om te dienen. Soo suldi oock doen/ ende niet begheren tijtlijcke heerscappije.

Saterdach.

Die c. lxviij. dach. is/in Jherico/ daer staet noch Sacheus huys/die op eenen Sycomoor boō clom/ want hij cort was/ om Jhesum te sien onder die scharen: Eñ Jhesus riep hem af/ ende ghincker ter herberghen. Ende hier plaghen die pelgrems te rusten.

O Effeninghe deser gheest. dach. is/hoe die ghebenedyde heer Jhesus in Jherico quam/eñ daer was een rijck man gheheeten Zacheus een prince vanden Publicanē/die cleyn ende cort van lichaem was. Eñ want hij groote begheerte hadde om Jhesum te sien/daer om clam hij op eenen Cycomoor boom/Daer hem die ontfermhertighe Jhesus af riep segghende. Zachee clemt haestelycken af/want ick moet in dijn huys heden blyuen/ ende herberghe nemen. Ende hij clam haestelijcken af/ ende ontfinck blijdelijcken Jhesum sijnen lieuen gast/daer die schare af murmureerde/om dat hij ghinck int huys van eenen sondaer. Ende Zacheus seyde tot Jhesum/ Heere ick gheue die helft van allen mijnē goeden den armen/ ende daer ick yemande in bedroghen hebbe/ dat gheue ick hem wederom

 vierfout.

vierfout. Die ghebenedyde heer Jhesus dit hoorende seyde hij: heden is desen huyse salicheyt ghescihiet/om dat hij een kint van abrahã is/meer naeder wercken/dan vutē ghessachte. Ende ghelooue dat/want die sone des menschen is ghecomen om te soeken ende salich te maken by sijnder leeringhe eñ gratie dat verloren was mids die sonde.

Sondach.

Die c.lxix.dach. is/ op den berch van Jerico daer die blinde siende wert door Jhesus mirakel. Ende daer gaetmen ter Jordanenweert: die staet twee mijlen van Jericho.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is/ hoe die ghebenedijde heer Jhesus track vā Jerico/lancx den berch/daer eē blinde sadt bij den weghe/die met luyder stemmen eñ met innigher begheerten riep/Jhesus Dauids sone/ontfermt v mijns: die ghebenedyde heer Jhesus dit hoorende/stont stille/ eñ beual datmen den blinden tot hem brachte/ als hij by hē was/soo vraechde hē die suete heer/wat wilde dat ick v doe? hy seyde Heer dat ic sien mochte. Jhesus seyde. Siet/ want v ghelooue heeft v ghesont ghemaect. Ende hij volchde Jhesum/ Godt louende ende allen dat volck met hem.

Maendach.

Die c.ende lxx.dach. is totter Jordanen/

dat een

dat een groote riuier is/ende compt van-
den berch Libano vut twee fonteynen.
Deen is ghebeeten Jor/ende die andere
heet Dan. Ende hier omheet dit riuier
Jordanis / sij loopt doer een plaetse die
Maro heet / ende dan in die zee van Ty-
berien/onder den berch van gelboe. En̄
op beyde die rieuieren sijn schoon dalen
die gaen neuen den berch van Libano tot-
ter wildernissen van Pharam. Op desen
berch Libano wassen veel ceder boomen:
Ende appelen die soo groot sijn als een
mans hooft. Dese rieuieren vander Jor-
danen schepdet dlant van Galileen/ ende
Jdumeen/ende dlant van Gasaron/ende
sy loopt onder deerde een groote streicke
weechs/tot in eenen schoonen pleyn die-
men heet Eueldam / ende in desen plein
staet Job tumbe. Jtem op drije mijlen
nader Jordanen is die doode zee / daer sy
in loopt/ende daer verliestse harē naeme.
Ende is die plaetse daer die v. steden Zo-
doma ende Gomorra/ꝛc.versoncken bij-
den wille Gods mids die sonde teghē na-
tuere. Maer Segor een vanden vijue
wert langhe ghespaert/ doer die bede van
Loth / want Loth in die stadt luttel tijts
woonde. Nae die v̄sinckinge vā Zodoma
en̄ Gomorra/wan Loth Moab en̄ Amō/
van sijn twee dochteren: die hē droncken
ghemaect hadden / om dat sy waenden

datter gheen mās inder werelt meer ghe-
weest en hadde: want sij meinden / dat
Godt alle die werelt ghedestrueert had-
de. Men siet noch een deel vandē muren
buyten den watere alst claer weer is. Eñ
sommighe heeten dit water des duyuels
vloet/ ander heetent die doye zee/ ende sij
staet altijt stille/ ende en loopt niet. Item
op die rechte syde van deser dooder zee
verwandelde Lots wijf in eenē sout steē/
om dat sij omsach/ doen die stedē versonc-
ken. Op een myle nae deser dooder zee
staet sint Jans kercke. Ende benedē west
weert/ is die plaetse inder Jordanen/ daer
ons lieue heere vā sint Jan baptista ghe-
doopt wert. Ende hier waschen haer ghe-
meynlyck die pelgrems / in ghedachte-
nisse der heiligher doopinghe Christi. Op
dese plaetse is volcomen aflaet ende ver-
giffenisse van allen sonden. ✠ Dese Jor-
dane en is op die plaetse niet wijt / maer
zeer diepe eñ quaet grōt. Op dese plaetse/
als ons heer daer ghedoopt wert/ is ghe-
hoort een stemme des eewighen vaders
aldus sprekende. Dit is mijn gheminde
sone/ in welcke mij wel behaecht / hoort
hem. Ende die heylighe gheest wert daer
ghesien neder dalende in een ghedaente
van eender duyue: eñ soo was dan in de-
sen heylighen doopsele die heylighe drij-
uuldicheyt. Item door dese Jordane gin-
ghen

ghen die kinderen van Israhel droochs voets/dattet water achterweert ghinck. Item door dese Jordane ghinck Helias ons heylighe vader/als hij dwater sloech met sijnen witten mãtele/doen hij ghinck met sijnẽ discipel Helizeus/als hij opghenomen soude werdẽ/ende ouergheuoort inden Paradyse. Item in dese Jordane baide hem Naaman van Syriẽ vij.werf/ende wert ghenesen van synder lazaryen. Item die stadt van Hay/is oock daer bij/die Josue beclam.

OEffeninghe deser gheest. dach.is /hoe dat Godt die vader op deser heijligher Jordanen heeft willen toonen/dat in Jhesu sijnen eenighen sone/was volheyt alder gratien/die wij aen hem versueken sullen. Eñ hoe dat tot sijn heylich doopsel/die heylighe Gheest ghesondẽ wert/ooc in allen dẽ ghenen die ghedoopt werden/ende dat Jhesus selue was die doopen soude inden heylighen gheest/(door welcken wy menschẽ dẽ heylighẽ gheest ontfanghen souden)tot welckẽ die vader sprac oppenbaer segghende/dits mijn gheminde sone hoort hem.

Hier is te wetẽ dat Jhesus doopinghe ghescheide te sijnen dertich iaren/recht te voren/eer hij discipulen vergaerde/ alsoo ghij oock sien mocht hier voor in die lxxviij. dachuaert. Maer wort hier oock gheoeffent om bequaẽheyt der plaetsen wille: ghelijckerwijs oock/

noch meer andere oeffeninghen hier nae vol-
ghende syn.

Düsdach.

Die c.lxxi. dach. is inde woestyne daer ons Heer vaste veertich daghen en̄ veertich nachten/ende heet nu den berch van Quarētana/ hier wert die Heere ghetempteert vanden viāt die seyde: Dic vt lapides isti panes fiant. Hier plach te staen een schoon kercke/maer sy is nu afghewo:pen. Ende daer en staet niet dan een groote spelончke oft clupse / daer eenigherhande kersten menschen inne ghewoont hebben / die nu al ydele is. Bij desen berch stont Abrahams boogaert/ ende tusschen den berch ende den boogaert / loopt een cleyn waterken/ dat al bitter plach te syn. Maer die heylighe propheet Helizeus maeckte dat suete en̄ drinckelyck:werpende daer inne sout/ ende spreken de syn ghebet tot Gode.

OEffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedyde heer Jhesus afschiet van allē troost/ende solaes / blyschap/ ende ghemack. Ende lach hier veertich daghē ende veertich nachten/ende vasten met grootē arbeyt om onsen wille/hy waeckte/hy badt/ hy stozte tranen/ hy sliep ootmoedelycken op die bloote eerde/daer om hebt hier medelyden met hem/ende visiteert hem metter hertē. En̄ leert v in pynlycke dinghen oeffenen/leert ooc troost

troost en ghemaeckt deruẽ/door die minne van hem / ende neerstelijcken wakende teghen alderhande temptatien/ ende verheerende dijns selfs natuere/wilt mannelijcken den viant wederstaen:want hier niemant leuẽ en mach sonder becoringhe sept Sinte Beernaert.

Goonsdach.

Die c.ende lxxij . dachuaert sal sijn /vanden berghe Quarentana/ront om te visiteren die heylighe plaetsen des heylighen lants/ vander eender stadt/totter ander/ter wij comen sullen in die heylighe stadt Iherusalẽ/om alsoo badt te veruolghen die oeffeninghe der ghesch iedenisse des leuens ons liefs heeren:ende alsoo in Iherusalem sonder hinder te veruolghen die alder salichste passie. Item dus salmen gaen vander plaetsen daer ons Heer vaste ij. mijlen nae eenen hooghen berch/daer die viant onsen lieuen Heer op droech.Ende toondẽ hem daer allen die landen ende seyde / knielt neder ende aenbidt mij/ende allen dit sal ick v gheuen. Item voort oost weert vanden landen van beloften / neuen een sterck Casteel dat Carock heet/dat is te segghen sconincks berch / beneden neuen die stede Soback / al daer gaetmen te Nazareth voor die prouincie van Galileen/ door Ramatha / door Sophin/door den hooghen van Effraim : Ende soo voort tot Sylo / daer die arcke Godts langhen tijt behout was / onder den ouden priester Heli.

Daer dede tvolck van Jsrahel ierst Godt offerhande. Daer sprack Godt ierst tot Samuel den heylighen profeet. Item daer is die plaetse Sychar oft Sychem/daer die fonteyne is/daer die heere sprack tot dat vrouken van Samarien. Op dese fonteyne dede Jheroboam twee gulden calueren makē/ende dedese aenbeden. Ende deen stelde hij in Dan/eñ dander in Bethel. Item in die stadt vā Sychem wert Dyna Jacobs dochter vercracht. Ende daer by is dē berch van Gasarim/daer die Samaritanē plaghen te beden/in desen berch woude Godt dat Abraham offeren soude sijnē lieuē soon Jsaac. Item daer by is dat dal ende die Cisterne/daer Joseph van sijnen brueders inne ghewor pen was/eer sij hem vercochten: Ende is twee mijlen van Sychar/van daer gaetmen tot Samarien: diemen nv heet Sebasten/eñ leet tusschen twee berghen ghelyck Jherusalem. In dese stadt was den stoel vanden x. ghestachten van Jsrahel. Item hier wert sint Jan Baptista begrauen/tusschen Abdias ende Helizeus Propheten. Maer hij werde onthooft int Casteel Machen bij die doode zee. Eñ van daer brachten hem sijn iongheren in Samarien/ende begroeuen hem daer. Ende daer dede hem Juliaen die Apostaet opgrauen/ende sijn ghebeenten verbernen/ende dasschen in den wint werpen: Maer den vingher daer hij dlam Gods mede wysde/bleef al ghelheel sonder verbernen. Ende desen vingher dede sinte Tecla die

heylighe maghet draghen ouer die Alpen / dat is dat groote gheberchte / ende daer doetmen hem groote eere. Daer plach oock te sijn in die stadt Sebasten: Sint Jans hooft / dat besloten was in eenẽ muer / maer die Keyser dedet daer vut nemen. Ende men vant al bloedich ghewonden in eenen doeck / ende die Keyser dedet te Constantinopolen draghen. Daer nae wordet brocht te Roomẽ in sinte Siluesters kercke dat achterste vanden hoofde tot den baecktanden toe. Ende die baecktanden totten kinnebacken. Ende een deel vanden asschen / eñ die plateel daer thooft in lach / men doet hem daer seer groote eere. Item van Sebasten tot Jherusalem sijn xij. mylẽ. Item benedẽ tgheberhte van Sebastẽ staet een fonteyne diemẽ Jacobs fonteyne heet / ende daer beghinnẽ die Samaritanen. Ende dus coomptmẽ van desen lande van Samarien totten pleyn van Galileen. Eñ es een prouincie vanden lande van beloften. Item in dese prouincie sijn vier stedẽ / als Naym Capharnaum / Bethsaida / eñ Corosaim. Van Bethsaida was gheborẽ sinte Peeter / sinte Andries ende sint Philips. Bethsaida staet vier mylen van Corosaim. Ende vã Corosaim / totter stadt Cedar sijn v. mylen / daer Dauid aff seyde. Et habitaui cum habitantibus Cedar. Item hier staet oock die stadt Nazareth. Item Nazareth plach te sijn een schoon stadt / maer nv en eest maer een cleyn dorp. Ende het staet in eẽ cleyn dal. Ende het sijn al om gheberchte.

Hier

Hier gruette die Enghel Gabriel die gloriose maghet Maria / segghende. Aue gratia plena dominus tecum / benedicta tu in mulieribus. Ende soo voert als die heylighe euãgelie. Missus est Gabr. ꝛc. inhout. Ende dit ghescHiede voor eenen outaer/daer een cleyn wooninghe by ghemaeckt is/by eenen pilaer vander kercken / die daer plach te staẽ/om dofferãde vanden pelgrems daer te ontfanghen / eñ die Sarazynnen hueden dese plaetse neerstelijcken/om tgroot profijt datter hen af coomt. Maer die kercke hebbẽ sy af ghebrokẽ eñ ghedestrueert/ want het is daer zeer quaet volck. Ende hier te Nazareth wert Jhesus opgheuoit / soo dat hij den naem behiel / ende hiet Jhesus van Nazareth. Ende dit is drije dachuaerden van Jerusalem.

Deffeninghe des. ghe. dach. sal sijn/hoe die ghebenedijde maghet Maria ghebootschapt werde vã den Enghel Gabriel/ ende hoe in dat superlyc prieel/der alder reynster bloeme Maria/die ontfanckenisse ghescHiede van harẽ ghebenedydẽ sone. Die sy oock met soo grooter minnen opbracht / tot sijnen xxx. iaren/ende hoe dat hij ootmoedelycken conuerserende was in Nazareth: daer van hij die

hij die opperste Gods sone oock wilde ghe-
noempt werden Jhesus van Nazarenen.

Hier suldy lesen Maria eē roosen hoyken / oft
die thien duechdē ter eeren der blijschappe die
sy daer ontfinck vander enghelscher gruete.

Donderdach.

Die c.lxxiij.dach.sal sijn nae den berch van
Tabor/die vier mijlen leit vā Nazareth. Desen
berch is seer hooghe ende schoō / eñ daer plach
een schoon kercke te staē/maer sij is ghedestru-
eert. Item daer staet noch een plaetse diemen
heet Gods schole/om dat hij daer sijn ionghe-
rē veel leerde/vāder hemelscher heymelicheyt.
In desen berch van Tabor/wert Jhesus ghe-
transfigureert/voor sijn discipulē/die daer sae-
ghen hooghe gheestelycke dinghē ende groote
blijschap. Daer om sinte Peeter daer maken
wilde drije Tabernaculen/om te woonen.

Item aenden voet vanden berghe van Ta-
bor/ontmoitte Melchisedech Coninck eñ prie-
ster van Salem (datmē nu Jherusalem heet.)
Abraham den patriarck doen hy vandē strijde
quam/eñ hadde den Coninck Amelech versla-
ghen. Item op een mijle nae den berch vā Ta-
bor/leit den berch van Hermon. Eñ daer plach
te staen die stadt van Naim/daer ons Heer der
weduwē soon verweckte vāder doot. Itē vij.
mijlen van Nazareth/is dē berch vā Cap/daer
onder

onder een fonteyne staet/ ende daer by doode Lamech Caim met eenẽ gheschutte/ wãt Caim ghinck op die berghen ende steenroetsen als een beeste. Item van Saffa soo gaetmen tot Tyberiẽ/ende het is hier die Iordane / vander zee van Galileen/ eñ men vaert hier ouer totten lande weert vandẽ Coninck Salam / ende totten lande vã Gherasen/dat leet aen die zee van Tyberien. Ende van daer soo gaetmẽ totter steden van Trachiẽ/ dat duert tottẽ berghe Hermon toe/totter zee toe van Galileen/ ende totter zee van Tyberien/ dwelck nochtans al een zee is:want het is al dat selue water. Maer het verandert dicwils synen naeme om der steden wille die daer ontrent ligghen. Op dese zee van Galileen/ ghinc ons lief Heere drooch voets.

OEffeninghe des.ghees.dach. is/hoe die ghebenedide heer Ihesus dicwils scheepte te water/ende sonderlinghe op die zee van Galileen/daer hij oock dicwils sijn lieue discipulen riep die daer visten / voor syn doot ende oock nae sijn doot. Ende hoe dat sinte Peeter op dwater tot hem quã vã grooter minnen:ende doen hij begoste te twijfelen tot hem seyde / cleyn van gheloue / waer om twyfelde? Ende hoe menichwerf hij dat lant moeste ruymen. Ende ouermids dat groote ghedranghe vanden volcke: inden schepe moeste gaen

ste gaen

te gaen: dat hij dede steken vanden cante / om
dat woort Gods badt te preken.

Vrijdach.

Die c.lxxiiij. dach sal sijn voort nae dat hey-
lich lant/al door die stadt van Tyberien. Item
in die stadt van Tyberien is die tafele ons hee-
ren daer hij met sijnen iongheren op adt nae
sijn verrijsenisse/doen sij hem kinde in dat bre-
ken des broots. Item bij die stadt van Tybe-
rië/is die plaetse daer ons Heere spijsde v.duy-
sent mannen met v.gherstē broodē ende twee
vischen. Item op deinde vā deser zee staet een
hooghe sterck Casteel dat Sephorum heet. Eñ
binnen allen dien lande en is gheen stercker/eñ
beneden staet die stadt die oock Sephorū heet/
daer wert sint Anna gheborē onser lieuer vrou-
wen moeder. Ende daer beneden staet Centu-
rions huys: dit lant heet Galileen. Ende int
wedercomen vanden Casteele Sephorum tot
Cesarea Philippi/dat leit aenden berch Lyba-
no/daer die Iordane beghint/ daer dede Da-
uid die coninck/ghereet makē dat huys Gods
oft den tempel van Iherusalem/wāt daer wō-
derlycke schoon boomen sijn/ende Costelijcke
marmer steenen. Ende daer beghint dat lant
van beloften / welcke duert in die lingde van
Bersabee doorwerts gaēde ter syden xxix. mij-
len. Eñ inde breede dats van Iherico tot Iapha
wel lx. Lombaersche mijlen. Eñ weet dat / dat
lant van beloften is in suyden/welck duert tot-

ter wu-

ter wildernisse toe van Arabien/tot Cyrien/ dwelck is by groot Armenien van suydē noort weert/ende van oost west weert / vāder grooter wildernissen van Arabien duert tot ter westerscher zee/ ende daer in sijn veel prouincien/ als Palestijnen/Samaria/ Galilea/Judea/eñ veel andere/ende dus comtmen nu tot Japha.

OEffeninghe deser gheest. dach.sal sijn/ hoe die ghebenedyde heere Jhesus den man ghenas/die xxxviij.iarē sieck gheleghē hadde. Ende seyde tot hem/ neemt v bedde op uwen hals ende gaet/ende ter stont was hij ghesont/ ende dede dat hem die Heere hiet: Eñ hy seyde noort tot hē aldus. Nu sijde ghesont ghemaect/ gaet en wilt niet meer sondighen / op dat v gheen argher en gheschiede.

Saterdach.

Die c.lxxv. dach . is in Jaffa / ende is alsoo ghenaemt na Japhphet sone van Noe / diese eerstwerff maeckte.Eñ het is die outste stadt vander gheheelder werelt. Jaffa oft Japhet is oock ghenoemt Joppē oft Joppe/ soomē leest in die wercken der Apostolen / daer S. Peeter gheherbercht plach te sijn/bij eenē leirtouwer. Jaffa is oock die plaetse daer S. Peeter Tabitam verweckte vāder doot/welcke gheschiede in dier plaetse dat nu is dat middele vander kercke die daer plach te sijn.

Item in dancbaerheyt dat v Godt in ghesontheidē ghebrocht heeft/om te aensiē dat heyl.

lant.

lant. Soo leest den lofsanck/ Te Deum laudamus ende Salue Regina. Item hier wesen/ soo sendt die Patroon vader ghaleye/ om ghelepde te crijghen aen den Heere van Iherusalem Stadhoudere vanden grooten Turck. Die met veel peerden en ghewelt comt tot Jaffa. En brengt met hem die eerwerdighe heer den Guardiaen van Syon met een oft twee van sijne broederen/ die welcke in dat schip coemt en leert den Pelgrimmen/ hoe sij hen hebben sullen/ als sij die heylighe plaetsen visiteren. Inden eersten vraecht hij oft sy oorlof hebben vanden hey. vader den Paus van Roomen/ in dat heylighe lant te comen/ wantet verboden is op die pene vanden ban sonder sijnen oorlof die crupsuaert aen te nemen. Ende oft iemant sonder oorlof ghecomen ware/ soo heeft desen Guardiaen die macht hem te absolueren/ ende dien oorlof te gheuen. Ten anderen leert hij dat die pelgrimmen malkanderen gheen eere oft reuerentie doen en souden/ op dat die vreemde natie niet bekennen souden haren staet. Ten derden dat sij haren staet oft conditie niet te kennen gheuen souden/ alst hen gheuraecht wort vanden mammolupken dat sijn verloochende kerstenen. Ten vierden dat sy int versucken die heylighe plaetsen hen versellen ten minsten met v. oft sesse van haren mede pelgremen/ om der perpckelen vanden ongheloouighen. Ten v. dat hen een iegheliick wachte te gaen oft te rijden ouer der ongheloouighe graefsteden/ want sij dat niet lijden en willen.

Ten sesten oft haer vilernicheyt ghescchiede vanden Mammolupken oft verloochē kersienen/dat niet te willen wercken / welck hen qualyc becomen soude: maer sulcx te verdraghen ter eeren onsen heere / die meer op deser plaetse voor ons verdraghen heeft.

Ten lesten dat een ieghelyck sijn conscientie supuere/ende schicke hem tot deuotie. Eñ dan soo gaet elck tot den heere van Iherusalem om sijnen naem ende toenaem te laten beschryuen. Dit sal oock een gheestelyck pelgrim doen inwendich sijn ghelofte in den doopsele oft inder professie ghedaen/te vernieuwen met een goet voornemen hem te beteren/eñ sy seluen te verootmoedighen/ achterdeel patientelyck te verdraghen. Ende sal als nu sijn conscientie supueren door berou/ bicht/ende voldoeninghe.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/hoe die ghebenedyde heer Jhesus ontdede des blints gheboren ooghen in Iherusalem/die ter beden plach te sitten. Ende hoe vele onweerdighe opsprake ende blasphemie hem daer om vanden volcke des tempels gheschiede.

Sondach.

Die c.lxxvi. dach. is tot Rama daer een schoō kercke van onser lieuer vrouwen staet. Rama leit van Iaffa iij. cleine duytsche mylen/eñ van die heylighe stadt Iherusalem / acht duytsche mijlen. In Rama is een hospitael dat hertoghe

Philips

Philips van Burgoyndiẽ daer ghecocht heeft voor allen Christen pelgremmen

O Effeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedyde heer Jhesus Lazarum verweckte vander doot / die hem soo grootẽ vrient was / ende was vierdaghen doot gheweest / daer hij op weende: eñ riep met grooter stemmen / Lazare compt uut. Ende ter stont / stont hij vandẽ graue op / daer aff dat alle menschen verwonderde.

Maendach.

Die c.lxxvij. dach. is vã Rama west werdt eẽ halue mijle tot Lydda oft Dispole daer maeckte sinte Peeter Eneam den ghichtighen man ghesont. Eñ sint Joris wert daer ghepassijt daer nu een kercke is van sint Joris.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe die nydighe herten vanden Phariseen eñ Schriben vergaderde / eñ hielen raet tot twee oft drije reysen toe / teghen Jhesum / om daer in te tracteren / hoe sij den minnelycken heere ter doot brenghen mochten / daer ten lesten die catyuighe Judas hen toe hilpe / die daer sijnen lieuen meester vercochte om xxx. penninghen.

Dijsdach.

Die c.lxxviij. dach. is totten casteele van Emaus ligghende van Jherusalem een duytsche mijle.

DEffeninghe deser gheest. dach. is/ hoe die saechtmoedighe Jhesus sandt ij. vā sijnen discipulen op den Palmsondach van Betphage/tot dat casteel dat teghen hen ouer was:om den ezele / daer hij ootmoedelyc op sadt / ende reet te Jherusalem weert. Ende hoe hij in ghehaelt wert met grooter eeren eñ blijschappen vanden volcke ende kinderen:die songhen hooghen loff. Maer hij weenden op die stadt/want hij bekinde die toecomeñ plaghen ende miserien / om sijnen bitteren doot/ die hij corts daer nae/van hen soude lijden.

Goonsdach.

Die c.lxxix. dachuaert is vanden casteele Emaus totten berch Sylo / ligghēde een halff mijle in noortwestē by Jherusalem/ daer vp gheweest is een stadt ghenoemt Gabaon. Indē voorschreuē berch is gheweest die stadt Sylo / daer die arcke Gods langhen tijt in bewaert was/ alsoo voorschreuen is in die c. ende lxxij. dach. Hier leyt begrauen die heylighe propheet Samuel. Desen berch is den alderhoochsten berch/die ommegaens ligghē mach by Jherusalem. Ende is seer schoon ende ghenuchelyck aen te sien / want op desen berch sietmen ierst Jherusalem.

OEffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedyde heer Jhesus nae Palmsondach tot des goinsdachs toe altijt ghestadelyc

was

was daghelijx leerende / ende prekende inden tempele/daer hem die gheleerde des tempels menighen strick sprepden/ om hem in sijnder heyligher leeringhe te vanghē/ om te crijghen ocsuym sijnder doot. Ende verboden dat hem niemant spijse oft dranck gheuen en soude/ soo dat hy van noode des auonts altijt moest gaen in Betanien/om sijn nootdorst te nemen : daer hij des goinsdaechs bleef allen den dach/ter beden sijnder lieuer moeder.

Donderdach.

Die c.lxxx.dach.is vanden berghe Sylo/tot voor Iherusalē der hey.stadt / die leit tusschen ij.berghen. Ende daer en sijn gheen riuieren noch fonteynē/ maer hen water compt met cōduyten van Ebron. Item ontrent Iherusalem aent Coninckrijc van Syriē is dlant der Palestijnen/ het welck paelt int oost aent Coninckrijck van Arabien. Suydweert aent lant van Egiptē/west weert aē die groote zee / noorden aen die zee van Cijpers. Itē voor Iherusalem staet een groot huys/daer die pelgrēs in gaen/ eñ daer werden hare namen beschreuen. Dit doetmen ooc eerstwerf in Jaffa voorschreuen. Soo sal dan een deuoot gheestelyc pelgrem hē wederom innichlijcken inkeerē eñ vernieuwē sijn ghelofte/ghedaen in sijn doopsele oft in sijn professie.

Oeffeninghe deser gheest. dach. is / hoe die ghebenedyde heer Jhesus op den witten donderdach vā sijnē lieuer moeder schiet (van

Bethanien comeñ lanx den berch van Caluarien) die hem vut ghelep dede / tot ontrent der poorten/met onsprekelijcker rouwe / ende onghemeten tranen. Ende hoe hij ij. van sijnē lieuen discipulen voor sandt / om dat auontmael te bereyden. Segghende tot hen/gaet tot inder stadt/ende v sal een man ghemoeten/ draghen een kanne waters volcht hem/ende segt tot dē vader des huysghesins. Die meester seyt/ sijnē tijt is nakēde hij wilt sijn paeschlam met v eten met sijnen discipulen. Eñ hij sal v bewijsen een groote eetsale: aldaer suldi ons dat auontmael bereyden. Ende sy ginghen wech/ende vondēt soo die heere ghesceit hadde.

Vrijdach.

Die c.lxxxi. dach. is in die hey. stadt vā Iherusalem den inganck ende den voorganck. Eñ om te grueten aldereerst den tempel vanden heylighen graue: wanneermen compt voor die dore des tēpels/soo staet daer een schoon viercante plaetse. Ende int middel vā deser plaetsen/leet eenen schoonen viercanten steen / met veel cruycen opgheschreuen. Ende dat is die plaetse daer ons lieue heere Jhesus viel / gheladen metten cruyce ter lester reysen / op den berch van Caluarien. Hier is seuē iaer aflaets/ hier knielen die pelgrims deuotelycken / ende cussen minnelycken den steen / ende doen daer haer ghebet. Itē dan gaet voort naer der dore des tempels met alder innicheyt des herten.

Ende

Ende gruetet theylich cruys / graff / ende die plaetse daer die suete bedructe moeder Gods sadt/doen sij haren doodē soon op haren schoot hiel: want dese leste plaetse machmen wel van buyten sien door die gaten die inder dore vanden tempel staen. Ende daer hanghen altijt lāpen en bernen ✠. Item desen tempele staet ter noorden weert binnē der stadt/eñ heeft schoon gheweest/maer is nu seer ghearghert eñ veruallen/hij is al ront/ende heeft eenen schoonen toren te westwert / om clocken in te hāghen/ ende die kercke met den torē is ghedeckt met loote. Item hier suldi lesen innichlijcken sinte Gregorius aflaet/die seer wel diēt/om dit heyl. graff mede te eeren.

O Effeninghe deser gheest. dach. is/ hoe bedructen ganck dat die ghebenedide heere Jhesus dicwil ende sonderlinghe nu heeft ghegaen/door die straten van Jherusalem. Ende hoe sijn edele natuere haer verschricte/ doen hij ouerdachte dat groote gheruchte eñ ramoer datter inder stadt sijn soude/ binnen den daghen sijns lijdens. Ende hoe sijn pretiose bloet/soo ouerulo edelyck ghestort soude worden ende betreden metten onreyne voeten der sondigher menschen.

Item comende van dē tempel des heylighen graefs/onder weghen buyten der poortē/ daer is die plaetse daer ons lieue Heere oppenbaerde den drije vroukens op den heylighen paes

dach. Ende daer is vij. Jaer aflaets: ende is op eenen cleynen hoeck. Item noch voorts op die slincke hant nae Sion/staet een schoon Griecsche capelle/en daer wert sint Jacob onthooft/ende daer is vij. iaer aflaets ende vij. Carenen. Itē van deser kerckē daer sint Jacob onthooft wert/nae Syon te gaen xxvi. passen: op eenen steenwerp nae Syon / is die plaetse daer onse lieue vrouwe plach te woonen/en daer sy sterf. Ende daer plach te staen een schoō kercke. En vandaer wert onse lieue vrouwe tē graue ghedraghen/tot int dal van Josaphat/vandē Apostolen. Ende hier is ✠ aflaet van allen sonden/ende quijtschellinghe van pijne en schult. En dus coomptmē met gheleyde der mindebrueren te Syon int hospitael/daer toe gheordineert ende voorsien van den heere van Rodes. Dese mindebruers die v leyden sullen/laet die v wesen die hey. vaders S. Franciscus/S. Bonauentura/S. Anthonius van Padua/S. Bernardinus etc. die welcke ghij grueten moecht met eē deuoet ghebet. Itē daer by is dieplaetse daer sint Jan misse dede voor onser lieuer vrouwen: en daer is vij. iaer aflaets en vij. Carenen ende xl. daghen.

Saterdach.

Die c.lxxxij. dach. is te gaen vut hospitael te Syon/ int clooster beruoits en bloothoofts/ segghen met deuotien den psalm.

Fundamenta eius in montibus sanctis.

versus. Emitte spiritum tuū et creabuntur.

Ghebet.

Ghebet.

O Heere staet ons bij eñ helpt ons in onsen ghebeden / die den berch van Syõ hebt lief ghehadt / bouen allen die tabernaculen van Jacob : op dat wij alsoo moghen inden berch tot v (die inder eewichept niet en sult beruert werdẽ) met werckẽ der duechden / ende van sondẽ ontlast sijnde ons haestẽ om te climmẽ: ouermits Christũ onsen Heere. Amẽ.

Eñ dus coẽtmen int clooster te Spon. Ende men gaet daer in met viij. trappẽ. Eñ men vint daer staende een schoon taefele ghedeckt daer broot ende wijn op is / ende elck eet ende drinct daer aff die wilt. Ende daer nae gaetmen die hoochmisse doẽ. Eñ alse ghedaen is / soo gaen die bruers totten heylighen Cruyce.

O Effenige def gh. da. is / wat groote saechtmoedichedẽ die suete heere Jhesus oeffeñ / opdẽ wittẽ donõdach tsauõs / doẽ hij bekeñ / dat die Schribẽ eñ Phariseẽ ghehuert haddẽ Judã die hẽ soude leuerẽ. Eñ hoe ootmoedelyckẽ dat alder saechtmoedichste lãmckẽ hẽ bereide met grooter begheertẽ hẽ seluẽ te offeren / voor die schult der werelt: eñ nochtans niet te brekẽ die oude wet / maer die ooc te volbrenghen / stende

met sijnen discipulē dat paeschlam naeder wet.

Sondach.

Die c.lxxiij.dach.is/buyten der kercken te gaē/om te visiterē die plaetsen daer het paeschlam bereyt was ghemaeckt. Eñ soo wederom inden hooghen choor daert seer schoon behanghē is met tapeetserijen die hertoghe Philips van Bourgondien daer ghegheuē heeft. Ende om bequamelycken te veruolghē die alder salichste passie: soo gaet inden choor ter rechter hant/daer eenen outaer staet / daer suldy ghedencken/hoe die heere sijnder discipulē voeten wiesch/want op dese plaetse gheschiedet. Hier sijn vij.iaer aflaets.

Oeffeninghe deser gheest.dach. is / hoe ootmoedelyckē die suete heer Jhesus/ in sijn leste auontmael wiesch die voeten sijnder discipulen / aflegghende sijn cleet/ omgort met eender dwelen / ende boochden alsoo sijn ghebenedijde heylighe kniē voor hen allen/ ende wiesch alsoo eenen yeghelyckē met grooter minnen ende deuotien/met drijerhāde wateren : als/ met dat materiael water / met sweet van arbeydē oft vermoetheyt/ende met traenē. Ende en sloech sijnē verrader niet ouer: ons exempel gheuende van ootmoedicheyt eñ van onderlinghe minne.

Maendach.

Die c.lxxiiij.dach.sal sijn/ voor dē hooghen

outaer inden hooghen choor. Ende is die plaetse daer ons lief Heer sijn leste auontmael hiel met sijn lieue iongheren. Ende daer is aflaet van allen sonden ✠.

DEsfeninghe deser ghees. dach. sal sijn / hoe die ghebenedyde lieue heer Jhesus naed wasschinghe der voeten sijnder lieuer iongherē: als hij hē weder ghecleet hadde / ghinck sitten ouer taefele/in sijn leste auōt mael: hem seluē in minnen schincken/ende sijn heylich lichaem ons ouergheuēde in spijse/ ende sijn pretiose bloet in drancke/ende dat onder die ootmoedighe substantie van broode en wijn/ latende daer mede allen sijn vutuercorē een eewighe ghedenckenisse/dat hij vut minnē voor ons ghestoruen is. Ende daer vermaende hij Judas sijnē verradere/niet oppēbaer/maer met bedecten woordē sijnder verraederschap/ toonende dat hij allen dinghen wiste/ ende dat hem gheen dinck verborghen en is.

Ende daer ruste sint Jan oock op sijn godlijcke borste: dien hij oock sijnen verrader te kennen gaf/byden teeken des ghedooptē stuck broots/

met welcke die duyuele in hem ginck / soo dat hy uutginck om synen lieuē meester te leuerē. Ende hilp die wapenen bereyden daermen synen meester mede vanghen soude. Daer voorseyde Jhesus oock sinte Peeter syn verloocheninghe / daer hy̆ sterckelycken teghē seyde. Eñ Jhesus dede hen een lanck minlyck eñ troostelyc sermoon: nae den welcken hy̆ opstont / ende badt met alder vierichept synē vader voor syn uutuercoren lieuen discipulen / ende allen gheloouighen die doē warē / eñ noch wesen soudē / tot den eynde des werelts toe. Eñ nae dit ghebet / stont hy̆ op / eñ seyde tot synen apostolen / staet op / laet ons gaen van hier. Eñ hy̆ ghinck uut desen huyse al leerē / prekēde / troostende / eñ stercken syn lieue kinderen / die hē omringden met grooter minnen / tot dat hy̆ quam ten berghe van Olyueten.

Leest hier een hoyken / oft een ghebet vāden heyligheē sacramente. Nu gaet uuten hooghen choor binnē der kerckē van Syon. Eñ visiteert noch dese heylighe plaetse eer ghy̆ voort gaet met innigher deuotiē. Itē onder den hooghen choor xviij. trappen neergaende / staet eē cleyn cappelleken / ende is die plaetse daer ons Heere nae synder verrysienisse in quam met beslotender dooren opden heylighen Paesdach eñ seyde. Pax vobis.

In dit selue capelleken / staet eenen outaer / ende dat is die plaetse / daer ons Heere

sint

nt Thomas oppenbaerde / opden viij. dach/ oen hij tasten sijn wonden ende seyde. Do- ninus meus et Deus meus. Item nu gaet in en hooghen choor ontrent xl. trappē hooghe/ aer staet een viercante capelle / ende daer is enen outaer inne / hier ontfinghen die Apo- tolen op den tinxen dach den heylighē gheest.

✝ Leest hier een hoyken oft een ghebet vanden eylighen gheest. Itē nu gaet voort vuter kerc- ken/eñ visiteert onder weghen dese heylighe plaetsen naeghescreuē. Itē niet verre vander kercken onder den muer/is die plaetse daermē dat auentmael bereyden. Item niet verre van daer/was sint Steuē eerst begrauē/daer is vij. iaer aflaets. Item niet verre van daer / maecte Dauid die vij. psalmen der penitentien: daer is vij. iaer aflaets. vij. Carenē/eñ xl. daghē. Item van daer noordtweert aenden voet des berchs van Syon/sijn die grauen der coninghen van Israel/Dauid/ Salomon / ende meer andere/ eensdeels onder inder kerckē van Syon / ende eensdeels buyten. Ende te dier plaetsen/is een stuck vander Columnen/daer onse Heere aen ghegheesselt was: daer is vij. iaer aflaets. Eñ dese plaetse is ghesloten met eender ijserē dore/ daer die Mooren die slotelen aff hebben. Item niet verre van der ijseren dore / leit eenen steen daer ons lieue Heere op plachte sitten/ als hij preeckte sijnder lieuer moeder / ende sijnen iongheren/daer is vij. iaer aflaets.

Item

Item niet verre van daer / leit den steen daer ons vrouwe op sat / als sy dat woort Gods hoorde / daer is seuen iaer aflaets/vij. Carenē ende xl. daghen. Itē niet verre van daer/ plach onse lieue vrouwe te bidden/ daer is vij. iaer aflaets. Item niet verre van daer/ is die plaetse daer die apostolen bp een vergadert waren: eñ hielen raet doen sij hen scheiden souden alle die werelt door: ende sinte Mathijs wert gheset in Iudas stede. Item buyten der poorten int afgaen nae dat dal van Iosaphat / is die plaetse daer sinte Pauwels die cleederen bewaerde/ doemen sint Steuen steenichde. Item int neergaen aen thanghen vandē berghe/ nae dat dal van Iosaphat/is die plaetse ende den steē/daer sint Steuen ghesteent wert : daer is vij . iaer aflaets ende vij. Carenen/ende xl. daghē. Item neder daleñ nae der stadt Iherusalē zuydtwert staet die gulden poorte / die nu toeghemuert is/daer Christus opden Palmsondach ghereden comende op eender ezelinne feestelycken ontfanghē werde. Hier is volcomē aflaet van allen sonden ✠. Item dan beneden indē grōt onder die vesten vander stadt/leyt dat dal van Iosaphat. Item nu gaetmē ouer dat brugsken van Cedron. Ende onder dese vondele plach eē waterkē te loopē/ter rechter hāt af/door dat dal van Iosaphat/maer nu ter tijt eest al meest drooghe. Item ouer dese brugghe ter slincker hāt niet verre daer aff: aen dē voet des berchs van oliueten is onser lieuer vrouwen graff/ lx.

trappen

trappen onder deerde. Ende eermen compt in onser lieuer vrouwē graff / ontrēt half weghe der trappen op die rechte hant neder gaende / is sint Annē graff / die Helena ouervoerde tot Constantinopolen. Item Joachim die vader vander maghet Maria / ende Joseph haren bruydegom sijn daer oock begrauen.

Item onser lieuer vrouwen graff staet benedē inden gront onder deerde / eñ is een schoō kercke / ia benae al heel onder deerde seer diep / maer sy en was vā eerst soe niet ghemaeckt. Maer om dat Jherusalem soo dicwijlen ghedestrueert is gheweest / ende die mueren nederghewopen / soo is die eerde ghehoocht / eñ die kercke ghediept. Dat graff staet op die rechte hant / ende is ghedeckt met eenen schoonē marmersteen / die de heylighe Enghelen brochten vanden

berghe

berghe Synai/ oprechte vā alsulcker verwen als die roitse van sinte Katherinē berghe. Hier is aflaet van allen sondē/ vā schult eñ pijne. ✠ Hier suldi Marien eerē met een hopken / oft met die thien duechden/ oft met een ander ghebet nae uwer deuotie. Item alsmen weder uut onser lieuer vrouwen graue gaet/ dan is men onder den berch van Olijueten.

Dijsdach.

Die c.lxxxv. dach. is aent hooftken van Olijueten.

O Effeninghe des. gheest. dach. is / hoe die ghebenedide heer Jhesus met sijnē lieuē discipulē quam inden berch vā Olijueten: Eñ nā met hē Petrum/ Jacobum eñ Johannem/ eñ liet die ander daer sitten buyten den houe / eñ ginck met hen drijen wat voorder/ ende begost zeer droeuich te werden.

Ende

Eñ seyde tot hen/mijn siele is droeuich totter
doot toe/ Sidt hier neder/eñ waket met mij eñ
biddet/op dat ghij niet en valt in tēptatiē. Eñ
hij ginck een luttel voorder vā hen/alsoo verre
alsmen met eenē steen can worpē/om sijnen he-
melschen vader te bidden.

Jtem van den huyse des auontmaels totten
berghe van Oliueten/sijn duysent treden. Jtē
vandē graue onser lieuer vrouwē/totter plaet-
sen daer die iij. discipulen saten/sijn l. treden.

Soonsdach.

Die c.lxxxvi. dach. is/totter spelonckeen daer
Christus bede. Ende hier is aflaet van allen
sonden.

O Effeninghe des. ghees. dach. sal sijn/ hoe die
bedructe heer Jhesus met grooter wee des
herten/eñ met weenendē ooghē / met grooter
suchtē/eñ beueñ lichaē/eñ vierigher begheertē
quam int hoofkē/ende knielde neder ootmoe-
delyc op der eerden/biddeñ sijnē hemelschē va-
der. Vader eest moghelycken / laet desen kelck
der bitterder passien van mij gaen/behoudē sa-
lichеyt der menschen: Maer vader niet als ick
wille/maer als ghij. Eñ hem quā te voren die
groote swaer sacke van droefnissen / die hij al
weelyckē aensach/eñ deerlycken beweende eñ
beclaechde/segheñ metten Propheet. Bedruct
bin ick bouen manieren/vut diepē versuchten
gheue ic ghelupt: Heer vaā alle mijn begheertē
sijn die condich. Eñ al opstaeñ vandē ghebede/
ghinck

ginck hÿ bÿ sÿn iij. discipulen / die hÿ vant slapende. Ende daer om weckte se hÿ goedertierenlÿck segghẽ tot sinte Peeter. Wat slaept ghy? en moechdi niet een vre met mÿ waken? ghy waert voor mÿ bereet inden kercker te gaen/ ende inder doot. Waeckt/ eñ bidt / op dat ghÿ niet en valt in becoringhe/ den gheest is bereet/ maer tvleesch is cranck.

Donderdach.

Die c.lxxxvij. dach. is inder spelonckẽn / Die tweeste biddinghe.

O Effeninghe deser gheest. dach. is. hoe die bedructe heere Jhesus anderwerff ginck van sÿnen discipulen sonder troost: eñ werp hẽ seluen daer alte ootmoedelÿcken neder inder eerdẽ/ eñ badt ghelÿck als voor / die selue redene segghende. Vader oft desen kelck

niet

niet ouer lydē en mach/ick en moetē drincken/ soo gheschie uwē wille. Dit sprack hij met alte groote bangicheyt sijnder sielen. Ende in desen anxt sijnde/ badt hij lanx soo meer: soo dat hij wert schuddende ende beuēde/soo dat sijn tanden op een sloeghen / om die menichfuldighe saken die hij bekende toecomende. Ende weder opstaende ghinck hij tot sijnen discipulen/ die hij echter weder vant slapende: want haer ooghen waren beswaert/ende sy en wisten den Heere niet wat antwoorden. Ende hij lietse/eñ ghinck weder sonder troost van hen.

Vrijdach.

Die c.lxxxviij.dach.is inder speloncken.

DEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe die ghebenedijde bedructe heer Jesus ter derder reysen ghinck tottē ghebeden/daer hij hem doen ootmoedelyck neder werp ter eerden/ende streckten hē cruyswijs/ daer lach hij in grooter perssen ende crachtighen strijt/tuschen der minnen/die hem wilde doen steruen/ende tuschen der vreesen die soo seer den bitteren doot ontsach. Want sijn herte gheschiede doen alsoo grooten wee / van allen die dootsonden die ghedaen waren/ ende noch werden/ende wesen souden/voor een yeghelyc besonder/oftmen eenen seuentandighen rieck in sijnder h. herten ghesteken hadde / ende in desen noot/badt hij sterckelyc tot sijnen hemel-

schen vader als voor/segghen. Vader eest moeghelyc ꝛc. Ende die siele gaff een yeghelyc let te kennen/die pijne die sij lijden soude/ende die pijne viel in die nederste crachten. Ende in deser kennisse/street die menschelycke cranchept/teghen dē gheest/maer door die godlycke minne verheerde die gheest ouer die menschelycke cranckhept / soo dat hij schudden eñ beuende wert/ eñ oueruloedelycke sweetede water eñ bloet/vut grooter anxt des doots/ want sijn h. leden noch sterck waren/ soo streden sy teghen die aderen met grootē crachte. Ende hij stortte soo vele bloet / sweets / dat sijn cleederen daer aff dropen. Dus lach die heere beloopen met sijnen sweetighen bloede: Ende was te dier tijt alsoo flauwe/als hij hinck aenden cruyce. Eñ van hem floech eenen roock op/ als van eenen vochtighe wonde/van crancheden. Eñ in dien noot wesende/ontfinck hij troost van sijnē Enghele/die hem dus toe sprack segghēde. O onsen Godt weest ghesterckt ende wel ghemoet/ ende reyst vander eerden / want ghij sult verwinnen ende breken den bant van Adam: Eñ peys maeken tusschen uwen vadere / ende dat menschelycke gheslachte.

Item die druppelen bloets ende waters die de Heer hier sweetede sijn gheweest xcvij.m.iij.c. ende vijue/ alsoomen dat vint in eender reuelatie/ende het is oock wel te ghelouen. Item die Enghele die onsen heere trooste/ stōt inder

seluer

selver spelonche acht stappen van hem.

Hier beghint dat eerste ghebet vandē cruys-ganck. ✠

Ende deser cruys ghebeden sijnder alles tot vijftien/die welcke goet ghelesen sijn oock buyten tijts op sommighe vrijdaghen/oft op andere daghen: voor groote saken.

O suete solaes der Enghelen eñ warachtighē troost alder bedructer her tē/heer Jhesu Christe/door dē swaren strijt eñ bitteren anxt des lijdens/die ghij gheledē hebt inden berch vā Oliueten/in onsprekelijcker perssen/ende benauthept uwer sielen ende vus lichaems/ende waert als een mensche die arbeyt indē lesten strijde des doots/ouermidts dat volcomē bekinne uwer toecomēd swaerder passiē/om voor mij eñ alder menschē salicheyt

ghenoech te doen/ende vrede te maken tusschen uwen hemelschen vadere/ende ons: Eñ waert sweetende ouervloedelyc inder eerden loopeñ water ende bloet/ daer v toe dwanc die cracht der grooter minnen onser salicheyt/ in rechter ghehoorsaemheyt vus vaders / willichlijck v seluen ouer gheuende in alder ghelatenheyt/ met vierigher begheerten ende ghebeden. Soo bid ick v om onderstant der crancker gheest/ ende gheeft my gratie dat ick altijt mijnen toevlucht tot v moet hebbē/als tot mijns vaders schoot/ ende gheeft mij alle droefheyt ende lijden mijns herten/met uwen heylighen lijden te vereenighen / ende in rechter ghelatenheyt vus godlijcken wille/in minnen dat te verdraeghen : sonderlinghe inden lesten strijt mijns doots. Gheeft mij victorie mijns selfs/ eñ alre mijne vianden/in uwen heylighē naeme / door die cracht uwer ghebenedider passien/ende visitatien vus Enghels / om volstantich te blyuen in een warachtich sterck gheloone/ hope ende minne. Amen.

Saterdach.

Die c.ende lxxxix. dach. sal sijn/ vuter spelonckeu / tot der plaetsen daer sijn discipulen saten en sliepen/ ende soo voort inden houe van olijueten daer hem Judas quam cussen.

DEffeninghe deser gheest. dachuaert sal sijn / hoe die bedruckte heere Jhesus opstont van sijnen ghebede / nae die vertroostinghe des Enghels / ende ghinck tot sijn iongers / eñ seyde tot hē / Slaept nu ende rust / want ick ben ouercomen metter minnen (die my soo grooten ghewelt ghedaen heeft) dat ick nu bereet bin te steruen om salicheyt der menschen. Ende hij sadt bij hen neder / als eenen goedertieren herddere bij sijn schapen. Ende corts daer nae sprack hij tot sijnen discipulē / tis ghenoech ghesiapē / staet op. Siet die wyle comt / dat die sone des menschen sal gheleuert werden in die handen der sondaren: siet hij is nakende die my leueren sal. Ende hij ghinck Judas te ghemoete / die daer quā / met eender grooter scharen / met sweerdē met stocken ende met fackelen. Ende Judas gaff een teeken segghēde / die ick cussen sal / hij eest / hout hem / ende leyt hem wijsselycken. Dus quam hij voort tot Jhesum segghende. Weest ghegheegruet meester: Ende met diē custe hij hem. Och hoe wee was der herten Jhesu van dien

 bedriec-

bedrlechelpcken hupsghenoot. Ende Jhesus sprack hem toe/met bedructer stemmen / segghen:vrient waer toe syde ghecomen? O Juda leuerste dus met eenen cusse des menschē sone? Ende dit segghende ghinck hij wat voorder tot bijder scharen die met Judas quamen.

Sondach.

Die c.ende xc. dachuaert is/ noch inden seluen hoff.

DEffeninghe deser gheest. dac. sal sijn/ hoe die saechtmoedighe heere/sijn vianden te ghemoete ghinck : die daer quaemen om hem te vanghen met machte. Ende hij seyde/ wiē soeckte? sij antwoordē. Jhesum vā Nazarenē/ daer op die goedertierē Heere antwoorde tot drije reysen toe/ Jck bent. Met dien vielen sij al ter aerden. Petrus dit siende seyde / heer oft wij sloeghen metten sweerde? Ende antwoorde niet verbeydende/ sloech aff die rechte oore / van des Bisschops knecht gheheeten Malcus. Ende die saechtmoedi-

moedighe Heere ghenas hem / ende hiet Petrum sijn sweert opsteken inder schepen. Ende hij sprack totter scharen. Ghelijck tot eenē dief ende mordenare sijde uutghecomē met sweerden ende fackelen/daer ick was daghelpcs met u leerende inden tempel/ende ghij en hielt mij niet. Maer dit is nu u ure der duysternissen. Ende met dien gaf hij hem seluen willichlijcken ouer/inder sondarē handē/om te volbrenghen haren wille.

Item op die plaetse daer sinte Peeter Malcus sijn oore af sloech / is vij. iaer aflaets. Item van die stede des ghebets Christi / tot daer hij gheuanghen wert sijn xl. treden.

Maendach.

Die c.xci. dach. is noch inden seluen hof.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe die eewige wijsheyt Gods/al gheheel van sijnen hemelschē vader troosteloos ende hulpeloos ghelaeten wert / inden handen der sondaren/ende hoe dat alder reynste lichaem des sone Gods / mishandelt wert van dien nijdighen herten / doen hij ghelept wert int forneys sijnder alder heylichster passien. Ende hoe sacchtmoedelycken dat hij stil stont: ende liet hem binden recht oft hij schuldich gheweest hadde een schandelycke doot te lyden. Ende lach onder der Joden voetē. Daer wert hij soo seer gheslaghen/dat sijn h. lichaē al gheswollē was/eer hij totter gheesselinge quā.

Och wat groote persse leet sijn suete herte/van dat scheyden sijnder lieuer discipulen / die hij daer alleen liet/ende aensach haer groote mistroosticheyt/die sij doē altesaemē gheuoelden.

Item eer wij metten gheuanghen Jhesum voortgaen/soo sijn op desen berch noch te visiteren dese heylighe plaetsen/die ghij allē eeren sult/nae v deuotie/wāt die pelgrems plaghēse alle te besoecken. Item opweert gaende den berch vā Oliueten/is die plaetse daer denghel sint Thomas onser lieuer Vrouwe gorddele bracht/daer is seuen iaer aflaets/eñ seuen Carenen / ende xl. daghen. Item opweert climmeñ inden ghemeynē wech/daer is die plaetse daer ons Heere weende/op die stadt van Jherusalem/daer is vij.iaer aflaets ende vij . Carenen ende xl.daghen. Item noch opweerts tusschen den berch vā Oliueten/int middel van desen berghe/is die plaetse daer die Enghel onser lieuer vrouwē haer dootbootschap brochte/ en brocht haer een palm rijs vuten Paradijse/ om dat te draghen voor haer bare/hier sijn vij. iaer aflaets. Item noch op dat hoochste / ter slincker hant staet dat casteel vā Galileē / daer die Enghele aff seyde / totten vrouwen / doen Christus verresen was/hier is aflaet van allen sonden ✠. Item nu gaetmen voort ter rechter sijden/op den berch van Oliuetē/ in die ronde kercke/ende int middele van deser kercken oft capelle/is den steen eñ die plaetse / daer Godt

ons Heere op stont/doen hij ten hemele voer/ daer sietmen noch die litteekenen van synen voeten staen inden steen.

Ende ten hemel varende stont ons Heere metten aensch ijn ten noordē weert. Hier is aflaet van allen sondē. Ende in wat plaetsen die pelgremmē niet en konnen comen/daer sijn die aflaeten hier te verdienen. ✠ Item den berch van Olijueten is seer hooghe/soo datmen van daer wel siet bynae allen die stratē vā Jherusalem. Item aen dander sijde aen daffgaen niet verre van daer/daer staet thuys vā sancta Pelagia/die oppenbaer sonderssc/daer sy haer penitentie dede/daer is vij.iaer aflaet.

Item niet verre van daer ten noorden weert aff te gaen/staet een vervallē cappelle:aen dander sijde weder om comen/daer maecten die heylighe Apostelen dē Credo/ oft die xij. articulen des gheloofs / daer is vij. iaer aflaets. Item niet verre van daer ten noorden weert is die plaetse/ daer ons Heere sadt ontrent dē auont seer vermoet ende noch vastende:ende sprack tot sijnē discipulen/ van veel heymelycke verborghen dinghen. Ende daer vraechde sijn discipulen hem van dat oordeel/ende wāneer dattet gheschieden soude. Hier is vij.iaer aflaets/vij. Carenen

ende

ende xl. daghen. Item niet verre van daer staet een schoon viercant huys / ende daer maecte ons Heere dat heylich pater noster / hier is vij. iaer aflaets / vij. carenen ende xl. daghen. Item neerweert een stuc daer aff / is die plaetse daer Maria plach te beden / nae haer soons doot / eñ ruste haer daer / als sij moede was van gaen / hier is vij. iaer aflaets / vij. carenen ende xl. daghen. Item noch neerweert inden gront vanden berghe van Olijueten onder een groote steẽroetse / staet Absoloons graf / daer eẽ schoõ gheueerde is / ende daer staen veel schoon olijfboomen ende vijgeboomen bij. In welcken graue die ongheloouighe als sij daer voorbygaen / soo werpen sij daer steenẽ op / Segghẽ / vermaledijt moet sijn Absolon die sijnen vader veruolcht heeft: ende allen die sijn ouderẽ veruolghen sonder sake / moeten met hem vermaledijt wesen inder eewicheyt. Ende niet verre van daer / leit een brugsken ouer dat waterken Cedron / daer brochten die felle Joden onsen Heere gheuanghen: ende sleppten hem daer doer dat water met ghebondenen handen / eñ en leyden hem niet ouer die brugghe / ghelyck sommighe segghen.

Dijsdach.

Die c.xcij. dach. is / aen dat beecxken Cedron.

O Effeninghe deser gheest. dach / sal sijn / dat iammer-

iammerlijck voort trecken / dat die felle Joden den saechtmoedighen Jhesum trocken ende sleipten met nijdighen verwoetheyt uuten berghe van Olivetē. Ende soo voort door dat water ende beerken Cedron/met grooter alēden ter stadt weert aen. Eñ allen die groote confusien die sij hem inden wech aendedē/ tot dat hij quam tot Annas huys. Item ontrent dwater van Cedrō/buyten den hove van Olivetē/daer is dat hol/daer sint Jacob de mindere in vloot/ doen ons Heere ghevanghē was: eñ en woude eten noch drincken/noch uut comē/voor dat hij wiste hoe dattet metten Heere vergaen was. Item hier bij op den wech te Bethanien weert staet Judas huys des verraders. Item vā hier wederom over die brugghe opweert gaeñ nae Syon binnē der stadt staet Salomons tēpele. Item Salomons tempel is alte schoonē huys/ al ront ende seer hooghe/eñ ghedect met loote/ hebbeñ om hem een seer lustighe schoone ghenoechelijcke viercante plaetse met olijvē ende vijgheboomen beplant/alsoo breet ende lanck alsmen met eenen armborst over schietē mach. Ende binnen Salomons tempel en moghen gheen Christenen menschen incomen. Dit en is niet den tempel die Salomon dede maeken/ dien duerde maer duysent iaer en twee. Ende Titus ende Vespasianus/ doē sij die stadt van Jherusalem ghewonnen hadden/verbrandē sij Salomons tempele/worpende hem daer neer.

Daer

Daer nae Adrianus Aelius / Heer ende Keyser van Roomen deden weder op maeken / ghelyck Salomon diē eerst ghemaeckt hadde. Eñ hy en woude niet datter die Joden incomē souden/ maer alleen die kerstenen: nochtans was hy heyden/ ende hy nochtans die kerstenen liever hadde / dan die van eenen anderē wet waren. Desen tēpel is xliiij cubitus wyt / eñ xxxiij. hooghe/ ende is al ront. Int middel van desen tempele/ is een stellinghe van xiiij. trappē hooghe/ daer al ront omme staen langhe pileernē: dit plaghen die Joden te heeten / Sancta sanctorum/ dat is heylich der heylighen: Hier en ghinck niemant op/ dan die prelaet die dē dienst Gods dede. In desen tempele syn drije inganghen / ende die dore syn van cypressen houte/ met schoonen wercke daer op ghesneden. Ende binnen die dore / ten noorden weert / staet een fonteyne. Item op dander syde vanden tēpel/ is een rootse/ diemen Bethel plach te heeten/ daer die arcke Gods in was / ende der Joden heylichdom. In die arcke Gods warē die taefelen vanden thien ghebodē/ Aarons eñ Moises roede/ ende een gulden vat vol van hemels broot. Itē op dese roetse van Bethel / sliep Jacob/ doen hy die Enghelen sach / op ende neder clemmen vander leere die ghercht stont vander eerden totten hemel: daer hy sprack. Vere locus iste sanctus est/ et ego nesciebam. Item hier veranderde Godt Jacobs name / eñ hiet hem Israhel. Item op dese stede / sach Dauid den En-

den Enghel staen/met eenen sweerde / die dat volck versloech/doen hij dat sweert al bloedich weder stack inder schepe. Item hier plach onse lieue heere dicwils te preken. Item hier vergaf ons Heere dat vrouken dat in ouerspel gheuō-den was haer sonden. Hier werde Zacharias gheboodschapt vanden Enghel/die ontfanckenis van sint Jan Baptisten. Item hier offerde Melchisedech broot ende wijn in een figure des toecomeñ h. sacraments. Itē op dese roetse knielde Dauid als hij den Heere badt / dat hij sijnder ontfermen woude ende sijns volcs dat die Enghel versloech/ eñ die Heere verhoorde hem / ende hier omme hadde hij gheerne den Heere eenē tempel ghemaeckt/dwelck hij hem verboot met eenen Enghel / om dat hij Urias verraden hadde. Ende doen beueelde dat Dauid sijnen sone Salomon gheuēde hem alle dat daer toe behoorde. Item hier wert Salomon verhoort vanden Heere. Item Salomon hiet desen temple den tempele des raets / ende der helpē Gods. Item vut desen tempele veriaechde onse Heere die coopers ende vercoopers. Item hier tusschen den outaer ende den tēpel was Zacharias ghedoot / daer dat Euāgelie aff spreeckt. Item bij dese kercke is eē fontepne/ghelijck een Cysterne/diemen heet probatica piscina. Ende sy plach te hebben v. inganghen / ende hier plach die Enghel Gods somtijts te comen dwater roerē. Eñ de eerste mensche/die daer nae / daer inne baede / wert

ghesont

ghesont van allē sieckte/hier ghenas ons Heere den man die xxxviij.iaer lanck sieck gheweest hadde. Itē ontrent deser plaetsen Bethel/staet den tempel daer Jhesus in gheoffert wert / eñ Simeon ghepresenteert/ diemen nv heet templum Dei:ende hier is aflaet van allen sonden. Item noch opweert nae Sion te gaen / is die plaetse daer sinte Peeter sijn sonden beweende Ende daer sijn vij.iaer aflaet vij.carenen eñ xl.daghen. Item noch opweert te gaen / is die plaetse daer die Joden die bare vā onser lieuer vrouwen woude houden/doense die Apostolen te graue droeghen/ ende die Joden ghinghen bij miraculen al beschaemt van daer.

Goonsdach.

Die c.xciij.dach.is/ in Annas huys / dat nv een kercke is/eñ daer sijn vij.iaer/vij. carenen/ xl.daghen aflaets. Daer woonen nu Griecsche monicken die christenen sijn/ende houden daer in den dienst Gods. Item van thoofken van Oliueten tot Annas huys/sijn xxiiij^c. stappen.

Deffeninghe deser gheest.dach. sal sijn/ hoe die ghebenedyde heer Jhesus / als een mordenaer in Annas huys ghebracht wert / die hem spottelycken willecome hiete/ende met nijdigher blijschap/ (om ouer hem te wreken)blijdelycken hem ontsanghẽ/ sprack hem toe vraghẽ nae sijn leeringhe ende nae syn discipulẽ. Daer op hem die saechtmoedighe Heere Jhesus antwoorde. Ic heb oppēbaer

daer ghesprokē inder werelt/ ic leerde altijt inder Synagoghē eñ indē tēpele/ wat vraechdyt myˀ vraeghet den ghenē diet ghehoort hebben. Om dese antwoorde/wert hem ghegheuen eenen swarē kinnebac slach vandē boosen Malcus/ welcken slach soo swaer was/ dat Jhesus daer aff ter eerden viele/eñ bloedē ten nuese eñ ten monde. Eñ hoe saechtelyc dat hij dē knecht antwoorde segghen/heb ic qualick ghesproken gheeft ghetuyghe vanden quade/maer heb ick wel ghesproken/waer om slaede mijˀ

Ghebet voor die tweede statie.

O Verste cracht ende sterchept alder saechtmoedichste heere Jhesu Christe/ door die liefde uwer minnender herten tot mijnder salichept/dat ghij v wreedelyckē liet bindē/ ende met fellen moede uwer vianden liet brenghen voor dē snoodē priester Annas/ die spottelyckē vraechde nae v leeringhe/eñ nae v discipulen: Eñ ghij hem goedertierlyck gheātwoort hebt/ eñ hebt willen ontfanghen tuwer grooter onschult vanden boosen knecht Malcus/ eenen swarē kinneback slach/aē v ghebenedyde heylighe aēschijn/ tot vutstortinghe vus ghebenedyde bloets. Ic bidde v o spieghel der lijdsaemhept/ wilt mij vergheuen alle mijn sonden eñ ydele woorden. Gheeft mijnen mont/ altijt becommert te sijn/ in uwen loue/ende gheeft mij oock een rechte goedertieren sprake/ inder teghenwoordichept allen mijnē teghennaerē/ op dat ic allē berispinghe eñ opsprake met sachter

herten

herten mach ontfanghen. Ende voor eenē onuerwinlycken schilt altijt moet hebben / ootmoedighe ende onuerstroide stantasticheyt des herten.

Donderdach.

Die c.xciiij. dach. tot Cayphas huys / welck oock een kercke is met eēder viercāter plaetse. Ende inden hooghen choor op den outaer/ leit dē steen die voor dat graf ons Heerē stont/ ende is seer rouwe ende dicke. Itē van Annas tot Cayphas huys sijn hondert ende dertich stappen.

Oeffeninghe deser gheest. dach. sal syn/ hoe die snoode Annas/den ghebenedyde Heer Jhesus voort sant ghebonden tot Caijphas / met dat snoode boos gheselschap/daer hij inden weghe veel sware slaghen aff ontfinck met onweerdighe bespouwinghe en bespottinghe / ende wert soo ghebracht in Cayphas presentie/daer allen sijn doot viāden vergadert waren/ die raet sochten by valschen ghetuyghen/om sijn onschuldich bloet te veroordeelen/dwelck sij niet en vermochtē te doē. Ende daer om stont die boose Cayphas op teghen Jhesum ende seyde. Ick beswere v bij den leuenden Godt dat ghij ons segt/oft ghij Christus sijt den sone Gods. Jhesus antwoorde: Ghij segghet / ende ghij sult noch sien comen des menschen sone inden wolcken des hemels sittē ter rechter hant der moghētheyt Gods. Doen stont Cayphas op / ende schoorden sijn

cleet/

cleet/ende riep Blasphemauit/dat is / hij heeft gheblasphemeert. Wat dunckt v nu? Sy riepē allen/hy is den doot sculdich.

Item der Joden die hier in Capphas huys vergadert waren/ende Jhesum veroordelden/ dier warē lxvi. Ende dit gheschiede indē choor/ ter slincker hant vanden hooghen outaer/daer eenen anderen outaer staet. Ēn daer sadt Capphas ten rechte.

Vrijdach.
Die c.xcv. dach. in Capphas huys.

Overdenkinghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe wee dat der edelder siele Christi was te moede/doen hij in Capphas teghenwoordichept soo deerlycken wert bespot/ gheslaghen/ghestooten/ ende stont onder der Joden knechten: die hem dicwylen terden onder hen voeten. Ende hoe sijn minlyc aenschijn doen ghedect wert/met eenen onreinen doeck: ende hieten hem gheraeden / wij oft hoe veel datter was/die hem sloeghen. Ende die groote weelichept sijns hertten / doen hij hoorde die versaekinghe van sijnen lieuen Apostole Sinte Peeter / dien hij nae sijn derde loochenninghe aensach / met sijnen bermhertighen ooghen: daer door/ dat hij sij seluen bekeñ ende schepde van daer/bitterlyck weenende. Latende sijnen lieuen meester / inder handen der sondaren.

Saterdach.

Die c.xcvi.dachuaert is ter suyden weert vanden hooghen choor / ter rechter hant in een duyster capellecken / dat heet den kercker Gods. Eñ daer wert die Heere in bewaert. Ende was ghelaeten inder hoedenissen van achte die alderfelste boeuen dieme vinden coste: die hem veel persecutie allen den nacht aen deden. Ende daer staet een steenen calumne / daer sij den Heere aen bonden.

DEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe die suete heere Jhesus seer verduldelijcken met grooter saechtmoedicheyt / ende ootmoedicheyt / leedt alle die ommenschelijcke pijnen / schofficricheden / eñ versmaetheden / die hem die felle boeuē aen deden: als hij des nachs alleen ghelaten was / in haer sondighe handen: alsoo Christus den sommighen van sijnen vutuercorē in visionen gheoppenbaert heeft: Dwelck nochtans niemant te volle bekennen en sal / voor ten ionxten daghe. Want sijn siele was den ghebouden hof / daer die vader insaide die bitter myrrhe des rouwē. Ende hoe nae dat tsonder hertten ginck / doen hij bekende dat sijn siele met soo crachtigher pijnen ende tormenten / vut sijnen heylighen lichaem soude ghedreuen worden / daer sij soo gheerne inne was.

Ghebet voor die derde statie.

O Schepper des hemelrijcks ende aertrijcks /

rijcks/ onderhouder alder dinghen. O ouer-
ste ombegrijpelycke vrijheyt/ Heere Jhesu
Christe: door die groote liefde/ dat ghij v wil-
lichlijcken (om mij te vrijen van allen ban-
den der sonden) hebt laeten brenghen ghebon-
den/met nijdigher hertten tot den ongheenadi-
ghen boosen Capphas/die met allē sijnē quae-
den raetslieden/ v toecoomst verwachten als
woluen dorstende nae uwen pretiosen bloede
te storten/ ende v ter doot te brenghen. Ende
hebben allen den heelen nacht ouerbracht son-
der ophoudē in uwen laster/mids valsche ghe-
tuyghen om gheoordeelt te werden ter doot.
Ende hebben v gheblasphemeert/ bespot/ be-
loghen/bespoghen/ ghestooten/ veel schoffie-
richeden ende vileynicheden aenghedaen/ v
suete aenschijn ghedeckt/ gheslaghē/versmaet/
ende met allen pijnlycheden die haer felle hert-
ten bedencken mochten/ ghepijnt ende sonder
eenighen troost ghelaten. O eenighe troost
mijns verstants: gheeft mij dat ick deser groo-
ter liefden nemmermeer en vergheten tot in-
der vren mijnder doot. Ende verdrijft van mij
alle traechcyt/ende doet mij altijt waeken. O
mijn salicheyt gheeft mij altijt te hebben wa-
rachtighe liefde/tot mijnen euen mensche/ eñ
goedertierenlyck te verdraghen/die eenighe
affien op mij hebben.

Itē buytē dese voorghenoēde capelle is eē stede
gheteekēt met eenē hooghē olijfboom/daer S.
Peeter sijnē meester versaecte eñ die hane daer

nae craede/ hier is seuen iaer aflaets / ende seuen caren en.

Sondach.

Die c.xcvij.dach is van Capphas tot Pilatus/welck is duysent stappen van een.

DEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe die ghebenedyde heer Jhesus lach onder die voeten der Jodē in Capphas huys/ende hoorde hoe die ouders der wet/al ouer een droeghen/wat quaets sij den rechter van hem segghen soudē. Ende hoe saechtmoedelijcken dat hij hem liet brenghē in harē raet: daer sij hem des morghens anderwerf vraechden oft hij Christus waer? dwelck hij niet en versaeckte:daer om dat allen die menichten op stonden met verwootheden ende met grooten ghetier/ende hij liet ootmoedelycken binden/ sijn heylighe handen op sijnē rugghe / ende ketenen ter stont legghen op sijnen hals/ende liet hem leyden daert hen beliefden / sonder eenich wederstaen. Ende soo brochten sij hem tot den rechter Pylatus.

Item eer wij gaē tot Pilatus/laet ons noch voortgaen tot achter den berch vā Syon / daer is den acker Acheldemach / die ghecocht was om die xxx. penninghen die Judas ontfinck voor onsen Heere te leuerē. Ende daer is eenen kelder in/met neghen ronde gaeten ; daer door

datmen die doode lichamen der kerstenen neer
liet/ende begroeffe alsoo: wãt die eerde is daer
al vut ghenomen / ende te Roomen gheuoert/
ende heet daer Gods acker:hier is vij. iaer af-
laet/vij.carenẽ. Item onder desen acker hadde
Judas valschen rouwe. Item op desen acker is
eenen diepen cuple onder deerde/daer die Apo-
stolen inne vloden doen Jhesus gheuanghen
was. Item ten noorden weert/staet eenen pro-
peren boom met eenen sitten om ghemaeckt.
Ende daer wert Esaias middẽ ouer ghesaecht
met eenen houten saeghe/ende daer is vij. iaer
aflaets/vij.carenen ende xl.daghen. Item be-
neden in eenen grooten dal / is dat waterken
gheheeten Natatorium Syloe/daer ons Heere
gheboot den gheboren blende / hem te gaen
wasschen/daer is vij.iaer aflaet/ vij. carenẽ:eñ
ander segghen vollen aflaet van allen sonden.
Voort soe coemtmen beneden in dat dal vã Jo-
saphat/ daer die Coninck Josaphat begrauen
leet: ende daer om alsoo nae hem ghenaemt
wert/dwelck niet breet en is. Item onser lieuer
vrouwen graff staet in dit dal van Josaphat/eñ
dit graff is ghehouwẽ vut een heele steẽroetse/
ghedeckt met marmoren / eerlijcken verchiert
staende int middel vãden choore in een schoo-
ne kercke daer ouer ghetimmert / alsoo voor-
sept is in die c. ende lxxxiiij. dach. Item int
wedercomen nae Jherusalem / den berch op
climmende binnen der poorten ghenoẽt Porta
sterquilinij/om te gaen nae Pylatus huys / op

die rechte hant in een stracthē/staet een kercke daer sint Joachim ende Anna plach te woonē/ ende daer Maria gheboren was/daer is aflaet van allen sondē/dese kercke wort nu misbruyct vanden Saracenen / diese houden voor een Musikea: dat is voor haer een bede huys. Item teghē ouer/staet Probatica piscina(daer af voorseit is nae die c.eñ xcij.dach.) daer thout vanden heylighē cruyce menich iaer inne verborghen was alsoomen seyt: Hier werden die siecken ghesont:daer is vij.iaer aflaet/ vij. carenen/xl.daghen. Item noch neerweert/is dat huys van sommighe boeuen die den Heere tot Pylatum brochten / ende dier warender drije hondert.

Maendach.

Die c.xcviij.dach.is/tot Pylatus. Item Pylatus huys was eē groot hooch huys aen een stractken op te gaen / eñ daer is aflaet van allen sonden.

Oeffeninghe deser gheest.dach. sal sijn / hoe ootmoedelijck dat die suete Heer Jhesus/ voor den Richter Pylatus stōt met neder gheneychden hoofde/eñ hoorde lijdsaemelyc allen dat die boose menschen ouer hem seyden ende loghen: Want die Bisschop eñ die ouders des volcks wroeghen ende ouerloghen hem seer sterckelycken/ voor den rechter Pylatus : begherenñ sijn doot. Eñ hoedanighē wee / dat dat edel herte Gods leedt/om dat hij bekende Judas eewighe verdoemenis/ die welcke Judas

als hij

als hij sach dat Jhesus den rechter ouergheleuert was: wanhoopte en̄ quā voor dē Jodē en̄ seyde: Ic heb ghesondicht verraden̄ dat rechtueerdich bloet / ende gaff weder die xxx. penninghen. Ende van mistroosticheyt / ghinck hij wech en̄ verhinck hē seluē met eenen strick.

Dijsdach.

Die c.xcix. dach. is tot Pylatus int ding huys.

OEffeninghe deser gheest dach. sal sijn / hoe Pylatus den saechtmoedighen Heer nam vuten handen der Joden / ende leyde hem int ding huys. Ende vraechde hē oft hij ware Coninck der Joden? daer op die ootmoedighe Heere antwoorde segghende: mijn rijck en is van deser werelt niet/waer mijn rijck van deser werelt / soo souden mijn dienaers strijden daer teghen/ dat ick den Joden niet en soude werden ghelevert: Nu en is mijn rijck niet van hier. Pylatus seyde. Soo sijdi dan een Coninc? Jhesus antwoorde. Ick bent. En̄ in dien bē ick ghebooē dat ic ghetuyghe gheue der waerheyt: En̄ elck die vā der waerheyt is / die hoort mijn stemme. Pylatus vraechde. Wat is die waerheyt. En̄ met dier vraghē/stont hij op/en̄ ginck tot den Jodē/en̄ seyde. Ic en vinde gheē sacke in desen mensche. Sij hieuen haer stemmē op/ en̄ riepē: hij heuet tvolck beroert beghinnen̄ vā Galileen tot hier toe. En̄ Pylatus dit hooren̄/ sonde dē goedtierē Jhesum tot Herodē/die doē te Jherusalē was/wāt hij ond̄ sijn macht was.

Goonsdach.

Die xx. dach. is/vā Pylatus tot Herodes ende dat is van een/hondert eñ l. stappen.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe die ghebenedyde Heer Jhesus met grooter confusiē ghebracht wert tot Herodes/die hem seer verblijde van sijnder coomst: want hij langhe begheert hadde hem te sie[n]/ om dat hij veel van hem ghehoort hadde: want hij hoepte dat hij in sijnder presentien eenich teeken doen soude / daer om vraechde hij hem veel dinghen / m[a]er die Heere sweech: want hij niet langher [o]ntrecken en woude dwe[rc]k onser salicheyt. Ende daer om verontw[eer]den hem Herodes met allen sijnder heirscha[p]. Ende hij tooch hē aen / een wit cleet. Ende bespotte hem als een sot/ende sandt hem wederom tot den rechter Pylatus om tormenten te lijden.

Donderdach.

Die xx. ende i. dach. is weder om van Herodes tot Pylatus.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe die ghebenedide Heer Jhesus met grooter pijnen ende cōfusiē weder om ghebracht werdt voor Pylatum: die hē onschuldichde voor dat volck/segghende dat Herodes noch hij gheen sake des doots in hem en vādt. Ende hij meinden hem voor Barrabam quijt te laten / Segghende/wien wilde van twee: Barrabam oft

Jhesum/

Jhesum diemen heet Christus / daer op dat sij eysselycken riepen met verueerlycker stemmē / datmen Jhesum soude cruycen.

Viijdach.

Die cc.eñ ij. dach. is tot der plaetse / daer hem Pilatus dede gheesselen / daer eē bequaem capelleken ouer ghetimmert is / daer is volcomen aflaet van allē sonden.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe doot verwich eñ beuende / dat die gebenedide heer Jhesus wert van schaemte / doē dat maechdelyck lichaē ontcleet wert van den onghenaedighen tyrannen / ende daer al naect onder hen allen stont seer saectmoedelyc / ende liet hem bindē aender Calumne / daer hij soo deerlycken ghegheesselt wert / dat hij niet gheheels en behiel / van den toppe sijns ghebenedyden hoofs / tot den planten sijnder voeten. Eñ hij scheen soo ommachtich / oft hij hē seluē niet en hadde konnē helpē.

Item

Item Jhesus ontfinck aender Calummen ...c. en xxiiij. slaghen

Saterdach.

Die cc. en iij. dach. is/ op der plaetse daer ons heere ghecroont werde.

O Effenighe des. ghees. dach. sal sijn/ hoe dien mismaeckten heere Jhesus te moede was / doen hem die boose dienaers naemen naeder gheesselinghe/ ende toghen hem aen een purpuren cleet in spotte van hem. En hoe lijdsaemelijck dat hij hem liet croonen met doornen. Ende hoe wee dat hem doen was in sijne heylighe vijff sinnen: sonderlinghe in sijn heylighe herssenen/ende slaep aderen/daer die Godlijcke wijsheit in besloten lach. En hoe die indruckinghe der croonen soo wreedelijcken ghedaen wert/dat dat bloet sijnder aderen walde/ en dat bloet sijnder herten verschudde. En hoe hij sijn werm bloet ouervloedelijcken gheuoelde vlieten ouer sijn heylighe aensciijn en hals/

als sij met eenen riet soo nijdichlijcke sloeghē/ op sijn siecke ghecroonde hooft / ende hem in spotte aenbaden.

Sondach.

Die cc. iiij. dach. sal sijn/daer die ghebenedijde heer Jhesus van Pylatus ghetoont wert den Joden: Segghende. Ecce homo. Ende is eenen boghe ouer eē stracte ghetimmert/ daer inne ghemetst sijn twee witte steenen / op den eenen stont Jhesus/ ende op den anderen stont Pylatus/daer is volcomē aflaet vā allē sondē.

O Effeninghe deser gheest.dach.sal sijn / hoe groote minne dat inder hertten vā Jhesus besloten lach : dat hij hem soo goedertierlyck liet leyden/alsoo mismaeckt totten volck/doen hij verloren hadde het meestendeel van sijnen crachten/soo dat hij ongheleypt nauwelyc gaen en mochte. Ende hoe bitterē wee/dat sijn edele siele leet / doen Pylatus seyde totten volcke/ Siet desen mensche: want hij seer eysselijcken ghescbapen was eñ mismaect/wāt sijn h.bloet hinck ghesprongheē op sijn heylighe wāghē. Eñ doen hij hoorde dat eysselijcke gheroep vandē volc/die seydē doetē wech eñ cruijstē. Och doē weēde hij alsoo seer eñ alsoo bitterlijckē dat die heete traenē / vorē maectē in dat ūcoude bloet.

Maendach.

Die cc. v. dach. is op der plaetsen daer Pylatus weder ondersocht / int heymelycken oft hij Gods sone was.

Oeffeninghe

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe wee dattet der edelder siele Christi te moede was/van allen der onneeren ende versmaetheyt die hem aenghedaē werde/ van dien snooden sondighen menschen. Ende hoe lydsaemelick ende stillichlijcken hij verdroech/dat veruceerlijcke gheroep/daer sij seyden/wij en hebben gheenen Coninck dan den Keyser: slecht oft hij ghehoort hadde een ghejanck der helscher hondē. Ende hoe hij sweech doen Pilatus hem vraechde van waer hij was: dijs Pilatus hem belgde/eñ Jhesus dit siende soo seyde hij/dat sij die meeste sonde deden/die hem ouergheleuert hadden. Oock en sprack Jhesus in sijnder heyligher passiē niet vele dan datmen hem vraechde/ende dat selue seer suetelyck ende goedertierlyck.

Dijsdach.

Die cc.eñ vi. dach. is daer Christus veroordeelt wert van Pylatus.Eñ dit huijs is xxxviij.treden vandē boghe voorschreuen. Item daer waren lxxxm. Joden die voor Pilatus huys stonden en riepen om sijnder doot/alsoomen dat vint in sommighe deuote reuelatien.

D Effeninghe deser Gheest. dach. sal sijn hoe groote minne/dat int hertte Gods was/die hem dwanc saechtmoedelyc te verdraghen veroordeelt te werden van sijnen creaturen/

O suete solaes der engelen en̄ warachtichen
troost der bedructer herten heere jhu cristi
door den swaren strijt en̄ bitteren anxt des
lydens die ghij geleden hebt inden bercht van
oliueten in onsprekelycker benautheyt uwer
sielen en̄ ws lichams en̄ waert als een mensch
die arbyt inden lesten strydt des doots ouer
midts dat volcomen bekenen uwer toecomende
swaerder passie om voor ons en̄ alder mensch
salicheyt genoech te done en̄ waert sweetende
water en̄ bloet dat het ter aerden liep
daer v toe dwanck die cracht der minnen
onser salichyt in rechter gehoorsaemhyt
ws vaders willichyck v seluen ouergeuende
in alder gelatenheyt met vierriger begerten
en̄ gebeden soe bidde wij v om onderstant
des cranken gheest en̄ gheeft ons gratie
dat wij altijt ons toevlucht tot v maeten
hebben als tot onsen vaders schoot ende
gheeft ons alle druefheyt en̄ lyden ons
herten met uwen heijlighe lyden te
verenighen en̄ in rechter gelatenheijt
ws godelycken wils in minne dat te

verdragen sonderlinghe in die vre
des doots gheeft ons victorie ons
seluen ē alle onse vyanden te
verwinnen door uwen heylighen
name eñ door die verdiensten van
v heylighe passie te verwinen
eñ door die visitatie des heilige
ingels om volstantich te blyuen
met een steerck gheloone hop
ende minne Amen daer onsen
heere vercrecht was aut wyra

creatueren/die niet en vermochtē sonder hem: ende dat tot soo lasterlijcker doot des cruycen. Ende die groote lijdsaemheyt sijnder h. sielen/ die dat bitter wee ghevoelde/nochtans sij hier in soo ghedoochsaem bleef/ oft sij doorvloet hadde gheweest/met godlijcker suetichheyt.

Hier beghint den rechten Cruysganck nae den berch van Caluarien.

Ghebet voor die vierde statie.

D Alder overste ende moghenste rechter ende Prince sonder ghelyck/ eenighe gheminde sone Gods Heere Jhesu Christe/wien die hemelsche vader ghegheven heeft alle macht inden hemele ende inder eerden/in uwen wille stellende alle oordeel ende recht te doen over levende ende doode: voor wijens teghenwoordicheyt comē moetē goede ende quade / om tontfanghen rechtveerdich vonnis/nae hare wercken. Door dese ombegrijpelycke liefde/dat ghij o affgront der ontfermhertichheyt/voor mij aldersculdichste mensche/ nae veel tormentē/gheesselinghe/ crooninghe/ bespottinghe / met valschen ghetuyghe / ghebonden ghebrocht sijnde voor dē onrechtveerdighen rechter Pilatus: hebt willen van hem ontfanghen sonder misdaet/die sententie ende dat oordeel/inder alderbitterster tormentē des cruycen verheven / ende ghedoot te werden. Twelc ghij ontfinckt oetmoedelijcken in rechter ghehoorsaemheyt uwes hemelschen vaders/ ende

ende sonder vertreck dat willichlycken oock volbracht hebt. Soo biddic v o onnoosel lam sonder vlecke/gheeft mij warachtighe kennisse ende versmaetheyt mijns selfs/ende onder v/ ende onder mijn ouersten oprechte ghehoorsaemheyt. Ende oock alleen mijn eyghen leuē/ hier alsoo te oordelen/dat ick v strenghe rechtueerdich oordeel ten vutersten mijns leuens door v groote ontfermherticheyt niet ontsien en moet. Amen.

Goonsdach.

Die cc.ende vij. dach. is totter plaetsen/ daer sijn cleederen hem weder aen ghedaen waren / als hij sijn cruyce moeste gaen draeghen.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe ootmoedelijcken ende hoe schamelicken dat die sacht moedige Heere stōt/onder die veelheyt des volcs doē hem dat purpuren cleet vutghedaen wert/

wert/ende hem daer allet volck besach. Ende hoe hij daer doorleet sonder claghen / soo veel swaerder smerten in sijne teederen lichaem. Ende hoe hem aenghedaen werden sijn selfs cleederen / op datmen hem te bat soude moghen kennen. Ende hoe hij hem doẽ gheweerdichte / te draeghen die lasterlijcke galghe des Cruyces/ om salicheyt der menschen. Ende daer ghedoochde hij alsoo menighen wee / als hij menighen voet voort ghinck.

Item dat cruys was xv. voeten lanck / ende acht voeten het dweers hout / ende het woech hondert pont. Item van daer Christus verordeelt was/totter plaetsen daer hem tcruys op gheleit wert/waren xiij. schreden. Item van daer hem dat cruys opghelcit werde / tot der plaetse daer hij eerstmael viel met den cruyce/ sijn xl. schreden. Ende van daer hij eerstmael viel / tot daer hem sijn moeder int ghemoete stont/sijn xxx. schreden ende iij. voeten. Nota. Een schrede is ij. tredẽ oft voortghanghen/ dat sijn v. voeten: want een trede is ij. voet en een halff. Item die metten Heere ghinghen vut: waren xv^m. persoonen. Ende in dien daghe was in Jherusalem een seer groot rumoer eñ ghebeer/waer af dat die suete heer Jhesus/alle sijn voorleden daghẽ verschrickte/als hem dat plach te voren te comen.

Ghebet

Ghebet voor die v. ſtatie.

O Hooghe Coninck der coninghē. O edele vanierdraegher der kerſtenen menſchē heer Jheſu Chriſte door die groote liefde die v dwanck vut minnen onſer ſalicheyt: dat ghij v ootmoedelijcken boochde onđ den ſwaren laſt des cruyce / dat v met grooter verwoetheyt ende met fellen ſlaghen wert opghelept / ende ontfinckt dat willichlijcken op uwen doorwonden rugghe (met den grooten laſte van alder werelt ſonden) te draeghen ter plaetſen daer ghij die ſalighe offerhande onſer verſoeninghe volbrocht hebt: exempel ende eenen ſtercken moet gheuende allen uwen dienaerē ende dienerſſen / uwe heylighe voetſtappen nae te volghen . Jck bidde v o godlijcke cracht / dat ghij mij inder hitten vanden daghe wilt helpen draghen / die laſtē van warachtighe penitētie. Ende dat ick niet vermoeit en werde ſtade-

O alder sachtmoedichtte heere jhesu
cristi jck aerm sondich mensche met
met uwen heylighen dier baeren
bloede verloest dancke v van al
v bitteren lyden en sonderlingen
voor deesen eersten swaeren val da
ghy v heylich bloet soe overulo
ken wt storte o l heere jck bidde
door dat wtstortens ws heyligen b
vergheeft ons onse misdaet en be
ons voor den val der sonden en de
eewighen doots en maeckt ons dee
achtich van allen die verdiensten u
heylighen lydens Aen gaet in
dit schyne en leest beati quo

staedelijcken te wercken / in uwen wijngaert onder dlast des gheestelijcken cruyce der h. religien: dwelck ick in uwen naem aẽghenomen hebbe / ende begheere te draghẽ totter doot toe / wilt dan in mijnder herten printen dijnen swaren last ende arbeyt / op dat mij allen lijden van binnen ende van buyten licht ende verdraghelijck moet wesen. Amen.

Hier sal nu volghen die rechte mate vanden cruysganck / met den voete ghemeten: mate der stadt van Louen. Item vander plaetsen daer die Heere veroordeelt werde / tot daer sijn bedroefde moeder hem int ghemoete stont / dat sijn iiij. hondert ende xviij. voeten.

Donderdach.

Die cc.viij. dach. is / tusschẽ weghe dẽ berch van Caluarien / daer sijn bedructe moeder stõt. Op dese plaetse is een cappelle ghetimmert gheweest / ghenoemt tot Sancta Maria in Spasmo. Hier is volcomẽ aflaet van allen sonden. Ende dit is den tweeden val: wãt tusschen beye daer Christus dat cruys op ghelept werde / eñ deser plaetse is noch eenẽ val gheweest / alsoo voorseyt is in deser voorgaeñ dachuaert.

Oeffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe ootmoedelijck die lijdsaem Heere Jhesus voortghinck ghelađen metten cruyce, Ende hoe sijnen h. doorwondẽ rugghe /

boochde/onder dat ſwaere cruys/ſoo neer/dat hij bij nae ghenaeckte die aerde. Ende hoe vele ſwareherde ſlaghen ſyn teerder lichaem ontfinck/ende bleef ſoo lydſaem oft hy ſaechtelyck ghehandelt hadde gheweeſt vandē Enghelen. Ende hoe bitterlycken dat nochtans ſijn teeder natuere haer verſcrickte / om dat hij ſoo uutghelept wert tuſſchen twee moordenaren/ daer hy mede ſterven moeſte : weſende eenen lachter des volcks / ende eenen ſpot der wijndranckers. Ende hoe hij alſoo voortghinck tot buyten der poortē/ daer hem ſijn alder bedructer moeder ontbeyde / die hij aenſach met onſprekelycker wee/ ende en mocht haer niet toe ſpreken.

Ghebet voor die vi. ſtatie.

O Alder goedtieren ſte heere Jheſu Chriſte/fōteyn eñ oorſpronck alles Gods / door die grote cō paſſie onſer crāchept/ die v dwāck uut minnē in ſoo grooter verſmaethept eñ onſpre-

onsprekelycken arbeyt te draghene v heylighe cruys/gaende tusschen twee moordenaren/ als een hooftman alder quaetdoenders / seer neer buckende met doorsteken hoofde vander doornen croone / met gheswollen aensichte / met ghequetstē lichaeme: ende ouervloedighe uutstortinghe vus pretiosen bloets. Och hoe wee was v te moede/doen ghij met medelijdender hertten aensaecht uwe lieve moeder v naevolghende / ende soo vol druc wesende / dat sy een woort niet spreken en coste/ maer was al leuen̄ doot: als ghij haer toe neichde dancbaerheyt bewijsende. Jck bid v o ghetrouwe middelaer/ dat ick v altijt inder liefden moet nae volghen met ghestadigher dancbaerheyt/op dat ic ghenieten mach die vruchtbaerheyt uwer heylligher passien.

Leest hier Salue Regina/ oft drije Aue Maria/ten troost van Maria.

Jtem van dier plaetsen daer die suete moeder Gods stont: totter plaetsen daer Symeon bedwonghen was/om te helpen draghen sijn cruyce/sijn een hondert ende lxxix. voeten. En̄ is op eenen hoeck vander straeten/ ende daer sijn seuen iaer/vij. carenen aflaet.

Vrijdach.

Die cc. en̄ lx. dach. is/op der plaetsen daer Symeon bedwonghen was/ ende hier is den derden val.

O Effeninghe deſer gheeſt. dach. ſal ſijn/ hoe die bedructe ende ſeer vermoyde heer Jheſus/viel met den cruyce. Ende en mochte daer ſonder helpe niet voorder dra-ghen/daer om wert Symeon Cyreneus van-den Joden bedwonghen / om Jheſum te hel-pen/welck hij ſijns ondancks dede.

Ghebet voor die vij. ſtatie.

O Alder vol comenſte claer ſpighele der lijdſaemheyt eñ verduldicheyt heere Jheſu Chriſte / door die groote ver moetheyt die ghij hadt / gaende ende dicwils val-lende metten ſwarē cruyce. Ende door dē grooten brant der minnen om onſer ſalicheyt/ eñ door v ſuete herte dat ſoo menich dootwee ontfinck/als ghij menighen bloedighen voet-ſtappe voort ſtelde : ſoo dat ghij met grooter pijnen vielt metten ſwaren cruyce neder ter aerden/

aerden/daer die boose Joden dwonghen Sy-meon Cyreneum v te helpen / niet uut mede-dooghen / maer dat haer felle nijdighe herten ghepait ende versaet souden werden in uwen lastere ende pijne/ om v haestelycken te bren-ghen/ter alder versmaetster doot. Ick bidde v o eenich toeuerlaet/vernieut mijn opset / ende mijn traech ghemoede/om nae v willichlijcken te draeghen dat gheestelyck cruys der h. reli-gien/daer ick soo menichwerf door onwillic-heyt verslaut ende verladen heb gheweest: op dat ick v te loue/met vierigher begheerten v h. voetstappen moet volghē/ ende nemmermeer van dat crupce en werde verscheyden/voor dat ghij my ontlaet in die vre mijns doots. Ende dat ick dan my rusten moet in blyschappē/ met v ende allen salighen gheesten inder eewic-heyt. Amen.

Saterdach.

Die cc.x.dachuaert is/daer Veronica quam. Item van daer Simeon bedwonghē was / tot daer Veronica den Heere ontmoeite sijn iiijc. en̄ lxxviij.voeten. Ende hier sijn te verdienen vij. iaer aflaets. Ende is den vierden val. Item van hier tot aen den voet vanden berghe daer Christus den v.val viel/sijn viijc.ende xlij. voeten/daer is vij.iaer aflaet end vij. carenen. Ende is den vijfsten val.

OEffeninghe deser gheest.dach.sal sijn / hoe die ghebenedyde heer Jhesus dat vrouken

Veronica den doeck gaff / daer hy syn ghebenedyde aenschyn in dructe vut grooter minnē.

ꝯens om&
den pant tot
...
...
pant
voor byt
...
...

Ghebet voor die viij. statie.

O Vutuloet der ghenaden Heere Jhesu Christe / door die groote liefde die v beweechde tot salicheyt alder menschen / gaende in swaerder perssen onder den last des heylighen cruyce / in iammerlycker crancheyt / vus ghebenedide heylighen doorquetsten lichaem / met grooter smertten: nochtans niet vergheteude uwer ghewoonlycker minnē / die ghy in veel teeckenen / der menschelycker catyuicheyt in allen uwen heylighen leuē bewesen hebt / besonder nv in uwer deuoter vrindinne der salgher vrouwe / Veronica / die tot v quam met veel traenen / door dringhende dat boose ghesel schap / als tot haren alder gheminsten vriendt ende lieue meester / om hem noch eens te hooren ende te sien / eer ghy steruen soudt / wien ghy hebt ghetoont die ionste uwer minnender herten te haer weert / druckeñ inden doeck (dien sy v gaff) die ghelyckenis vus ghebenedyden deerlycken aenschyn / dwelck ghy tot haeren troost ende tot alder Christen menschen / hebt haer ghelatē eñ ghegheuē in uwer ghedenckenis. Ick bid v o eewighe vruechde / gheeft mij dyn deerlycke ghebenedyde heylighe aenschyn altyt met compassien te aenscouwen als voor mynen spieghele. Ende dat ick v godlyc-

O alder suetste en minnelycste he
jhu cristi door die liefde en m
dat ghy om ons en wille syt neder
ghenaesen in die doornen met vullen
bebloieden ghecroont hooft soe dat
allen v leden ws heylighen licha
werden benenden v aderen clopten
dyns heerten bloet vercrickten van
grooter pynen daer v die felle joden v
weder op toghen met stellen moet
en ghy van grooter cranckhyt wart
steenende datmen v verre hoorden
je bidde v lienen heere door allen
deese allendichyt ontfermt v onser
en compt ons te hulpe in allen
onse noeden en sonderlinghe in die
vre des doots Aen 2 maal om

godlycke beelde (ghedruckt in mijnder zielen) nemmermeer beulecke en moet / met eenigher dootsonden / op dat ick u minlick hey. aenschijn nemmermeer verbolghen / aenschouwen en moet. Amen.

Item dit voorschreuen aenschijn van Veronica is te koomen in sinte Peeters kercke / dwelckmen in die goyweke dicwils den volck toont / ende op Ascentie dach. Item op den sondach alder naest sinte Anthonis dach tsij voor oft nae toontment oock. In welcke vertooninghe allen die ghene die daer teghenwoordich sijn / verdienen grooten aflact.

Sondach.

Die cc. ende xi. dach. is / daer Jhesus hē omkeerde totten vrouwen die hem beweenden. Item vander plaetse daer Christus den v. val viel / tot der plaetsen daer die vrouwē vā Jherusalem beweēde Jhesum / sijn viijᶜ. ende lxxij. voeten / hier is vij. iaer aflaet ende seuen carenen: ende dit is den vi. val. Eñ hier was Christus wat rustende / aensieñ den hooghen berch met grooter benautheden.

Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe dat die suete heere Jhesus hem omkeerde / ende seyde totten vrouwen die op hem weenden. Ghij dochteren van Jherusalem en wilt niet weenen op mij / maer op u kinderen.

Ghebet voor die ix. statie.

O Alder sachtmoedichste lā heere Jhesu Christe/door die groote felle onghenadichept uwer vianden/die v als woluen sonder eenighe ghenade / met slaen / stooten/ trecken/bespouwen/bespotten / voort toghen. Soo dat ghÿ eenen voetstap op v seluē oft onghemoit niet en cost voort ghegaen / noch nau uwen adem verhalen / want sÿ iaechden ende dreuen v met grooten haeste ter plaetsen daer sÿ v cruycen wouden: Soo dat met rechte allen ooghen daer om ghescreyt ende gheweēt souden hebben/als ooc deden sommighe goedertieren vrouwen van Jherusalē/die aen v groot iammer saeghen/tot den welcken ghÿ vut cōpassīen haerder onbekintheit / v omkeerde ēn spraeckt aldus tot hen. Ghÿ dochteren van Jherusalem/en weent niet op mÿ/ maer weent op v seluen ende op v kinderē. Ende daer propheteerde ghÿ hen dien swarē last die haer toecomende was/om v ontschuldighe doot. Ick bidde v o aldergoedertierenste Heere/vermorwet mÿn steenachtighe herte / op dat ick traenen mach stortē des medelÿdēs int aenscouwē vus bitteren lÿdens voor mÿn misdaet / die de saecke daer af is. Op dat ick soo ontgaen mach ende verlost werde van allen toecomē lÿden/ door uwer ouergrooter bermhertichheit. Amen

Maendach.

Die cc.xij.dach.is/voor den temple des hey-

lighen graefs/voor die kerck dore / bijdẽ berch van Caluarien/aen den ſteen daer Jheſus leſtmael viel. Item vã der plaetſen daer die vrouwkens van Jheruſalem Jheſum beweende / tot hier toe/daer hij leſtmael viel/ſijn iiijᶜ.iiij. voeten ende een half/ende dit was dẽ vij. eñ leſten val/hier ſijn vij.iaer aflaet.

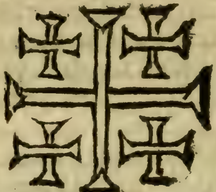
Deſſeninghe deſer gheeſt. dach. ſal ſijn/ met wat grooten brande der minnẽ die ghebenedijde heere Jheſus aenſach die groote hoocheyt des berchs van Caluariẽ/die hij op clã met dat ſwaer cruys/ſoo dat hij ſeer vermoyt daer onder viel / ende bleef ligghen/ ofter gheen leuen meer in hem gheweeſt en hadde/ daer hij onder weghen hadde dicmael gheuallen/eer hij tot deſen leſten val quam.

Ghebet voor die x. ſtatie.

O Afgront der liefden heere Jheſu Chriſte/door den brant uwer grooter minnen van begheerten onſer ſalicheyt/die vlammende was in uwer ſueter hertten / doen ghij aenſaecht den hooghen berch van Caluarien/daer ghij toeghecomẽ waert met grooten arbeyde ende bloedighen voetſtappen/die ghij willichlijcken wout opgaen/om v ſeluen te offeren uwen hemelſchen vadere inden pijnlijcken cruyce/om ons aen hem te verſoenen. Soo en waeſt v niet moeghelijcken nae uwer teeder menſcheyt voorder te gaẽ/ſeer vermoyt ſijnde

nae zeer

nae zeer veel swaerder vallen indē weghe. Soo vielt ghÿ ten lesten/als nu aendē voet vanden berghe op eenen grooten steē/ligghende onder dat sware cruys/recht ofter gheen leuen meer in v en hadde gheweest. Jck bid v o bercede ontfermer alder bekeerder sondaren ende sonderssen/wilt mÿ ghenaedelycken vergheuen/ allen die groote vallē mÿnder dootlÿcker sonden/daer ick in gheuallē mach sÿn. Ende hout mÿ met uwer heyligher vreesen/vast staende inder staet dÿnder gratien. Amen.

HJer begint den inganck vandē temple des hey. graefs. Hier suldi lesen den Psalm. Letatus sum in his que dicta sunt mihi/ &c. Antiph. Terribilis est locus iste/Vere non est hic aliud/nisi domus Dei et porta celi. Versus. Domum tuam domine decet sanctitudo in longitudine dierum. Die gheen latyn en connen/die sullen lesen hier voor drÿe Pater noster ende drye Aue Maria. Alsoo oock op andere plaetsen. Nu leest dese oratie.

O Godt

O Godt die in der alder h. plaetse uwen alderliefsten sone wout ghecruyst / ghedoot / en met costelijkē salue begrauen hebben. Ende alsoo ontbonden hebbende die droefheit der hellen / weder om vander doot hem wout doen verrijsen. En Marien Magdalenen in die ghedaente eens hofmās oppenbaren. Ende oock van Helena dat houte des hey. cruyces wout laten vinden / verleent mij/ v aerm dienaer oft dienerſſe/ en allen die dese dinghen gheloouen door uwe ontfermherticheyt/ ende om onser salicheyt hier gheschiet te sijne: dat wij v gratie in dit teghenwoordich leuen moghen vercrijghen/ ende hier naemaels die eewighe glorie/ ouermidts den seluen heere Jhesum Christum. Amen.

Item dus salmen voort gaen inden choor van onser lieuer vrouwen/ want daer gaet hem die Gardiaen ende sijn brueders aendoen met ghewijde cleederen/ om deuotelyck processie wijs/ die pelgrems te leyden om te visiterē die heylighe plaetsen.

Sidt hier

Bidt hier sinte Franciscus dē vutnemende teekendraegher vanden wonden Christi/ dat hÿ v Gardiaen wil wesen / eñ v bestierder ende wÿser / met sÿnen hey. naeuolghers / als S. Bernaerdinus / sinte Anthonius vā Paduwe / eñ sinte Bonauentura die Enghelsche Doctoor/op dat sy den Heere voor v bidden eñ vercrÿghen/die eenighe beuolycke cōpunctie/ minne/ende dācbaerheyt/voor alsulckē werck der verlossinghe / als v Heere v Godt v hier bewesen heeft. Eñ ghÿ als pelgrems sult naeuolghen dese hey. vaders / achter die processie gaende vut den choor/draeghende in v handen een berrende keersse (nae ghewoonte der pelgrems) die ghÿ v voorsien sult ende makē met deuotē ghebeden/daer voor leseñ den Hymnus Christe qui lux es et dies/ꝛc. Eñ voor dē sanck der processiē/suldi lesē die deuote Anthiphone.

O Crux aue spes vnica / hoc passionis tempore/Auge pÿs iustitiā reisque dona veniam.

Ende dan int voortgaen des tempels suldi lesen die letanyen van allē heylighen. Ende ten eynde Salue Regina. Eñ dus sullen sy v wederom leyden door den seluen choor / daer ghÿ eerst vut quaemt. Ende gaet voort / achter inden pant/in eē cleyn choorkē/dat is die plaetse daer die Heere op den steen sadt. Ende heet den

kercker

kercker Christi/ hier is seven iaer aflaets/ vñ. carenen ende veertich daghen.

Dijsdach.

Die cc. ende xiij. dachuaert is/ bp den steen daer Christus op sat.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe fellichlijcken ende onghenadelpcken dat die boose sondighe eñ nijdighe mẽschẽ/dẽ saechmoedighen heere Jhesum naemen ende trocken hem sijn cleederen uut/met soo grooten cracht ouer sijn fieck ghecroont hooft: Soo dat sij met trecken sijn h. wonden wederom deden ouervloedelijcken bloijen. Ende hoe schaemelpckẽ dat hij al naect ontclect stont/op den berch van Caluarien voor allent tvolck. Ende hoe ootmoedelpc dat hij hem leet/doẽ hij ghesedt wert op den steen/tusschen twee mordenaren / ende sadt daer als een man vol rouwen / verbepdeñ

die

die doorboringhe des cruycen / ten spotte ende ten lachtere / van hen allen. Ende gauen hem daer vergalden dranck / ende den mordenaren goedē wijn. Merct hier oock die groote wōde die hÿ hadde in sijn h. schoudere / daer hÿ tcruis opghedraghen hadde / lesende dit nauolghē ghebedeken.

O heere Jhesu Christe / ic groete die ghebenedyde wonde die daer stōt op v ghebenedyde schoudere / daer ghÿ die smerttelycke verborghen pijne inne gheleden hebt bouē die andere wonden vus weerdighen lichaems. Ic glorificere / ick kusse met eenen dancbarighen loue / die selue diepe verborghen wonde / ende bidde v dat ghÿ alle mijne verborghen sonden in die weerdighe diepe wonde wilt laten sinckē ende verdrincken / ende die nemmermeer ghedencken. Amen.

Item den steen daer die Heere saechtmoedelyck op sadt met sijne voeten hadde ronde gaeten daer sijn hey. voeten doorstaeken / ende hÿ leit daer noch. Item van dier plaetsen daer die Heere lest viel / tot daer hÿ op den steē sadt / sijn ix. schreden / dat sijn xlv. voeten.

Ghebet voor die xi. statie.

O Eewighe ghebenedyde sone Gods Heere Jhesu Christe / eenighe troost mijnder

sielen

selen/van wijen haer chierheyt ontfanghen heeft hemel ende aerde / ende alle creaturẽ die daer in sijn. Door die oueruloedighe minne onser salicheyt / die v dwanck / soo dat ghij v hebt willen laeten soo versmaedelyc onteeren/ van dien snooden sondighen menschen: Ende soo onghenaedelycken met oueruloedighen vutstortten vus pretiosen bloets / in grooter smertten / ende vernieuwinghe uwer ghebenedider menichvuldighe wonden hebt v laten naeckt ontcleeden ende berooven van uwen cleederen / die sij ooc verspeelde in uwer aenschouwen. Settende v met confusien op eenen steen/tusschen twee mordenaren / ten spotte eñ scoffierichept den ghenen die v kinden ende minden. Soo biddic v o trooster alder werelt/ wilt mij ontcleeden van alder eyghender aencleuelycheyt/daer door mijn viandẽ in mijnen vutersten mij eenich belet doen mochten / ende wilt mij cleeden met dat bruloft cleet/ uwer Godlijcker minnen/daer ghij soo veel arbeits voor ghedaẽ hebt/op dat mijn ziele sonder letten met eewigher danckbaerheyt in harẽ vutganck mach opuliegen tot v / inden armen uwer ombegrijpelycker liefdẽ/door de hooghe verdienten uwer salichster passien. Amen.

Itẽ desen rock die Jhesum hier vutghetoghẽ werde/ende vandẽ rupterẽ verspeelt/ die wort noch bewaert tot Trier/ ende daer sijn noch meer schoone reliquiẽ: als die spere daer mede

ghecrupent

gheopent werde sijn ghebenedyde sijde/ende een van den drije naeghelen/ꝛc.

Item van daer die heere op den steen sadt/ tot daer hij opt cruys wtghereckt wert / ende ghenaghelt/is van een selfe schreden / dat sijn xxx.voeten.

Goonsdach.
Die cc.ende xiij. dach.is/daer die Heere ghecruyst wert.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe grooten verschricktheyt dat die heere Jhesus leet / eñ wat grooter minnen in sijn hey. herte ghesloté was doen hy hem van dien sondighen snooden knechten liet leyden/vā den steen tē cruyce weert/daer sij hem soo omweerdelijcken ende wreedelycken rugghelinghe op wierpen / dat sijn hey. herte van dien wee wel gheschoort soude hebben. Ende hoe hij selue ombedwonghen

ghen sijn hey. siecken teederē armē uutreckte/
om doorslaghen te worden met plompe yseren
naghelen. Ende hoe sijn hey. lichaem soo met
coorden uutghespannen wert/ dattet craeckte:
dat sijn aderen ende zenuen schoorden: wāt hij
int cruyce soo vast ghenaghelt was als eē peze
ghespānen op eenen boghe. Ende hoe lijdsaec-
melyck dat hij ghedoochde dat die pijnders op
hem spronghen ende terden / ende stieten sijn
hey. hooft met haren sondighē voetē/ derweert
daer sijt hebben wouden/ om dat hen verdroot
hem eenich ghemack aen te doen. Met hamer
slaghen sloeghen sy op sijn h. ghespannen reb-
ben/ dat sij craeckten: ende op sijn hooft eñ op
sijnen hey. nose uut spotte soo dat hij bloede: eñ
dat bloet liep verre in sijnē mōt. Eñ dinct oock
op die groote wee sijnder lieuer moeder die sij
hadde/ doen sij hoorde die hamerslaghen/ ende
hoe haer te moede was/ doē sij haer liefs kints
lichaem soo root sach van sijnen h. bloede / eñ
begait van vuylnisse. Ende dat hem tbloet te
monde uut vlopde/ doen hij soo ghespannē lach
opt cruyce: ende soo dicwijlen versuchte/ daer
sij nochtans hem niet helpen en mochte. Item
ons lieue Heere ontfinck l. hamerslaghen/ als
hij aent cruys gheslaghen wert. Item vander
plaetsen daer ons Heere opt cruys ghenaghelt
wert / tot daer hij met den cruyce opghericht
werde/ sijn xxxvij. voeten en half.

Een deuote maniere om
Ghebet voor die xÿ. statie.

O Alder minlycste suete Heere Jhesu Christe. Door die ſware ombegrÿpelycke pÿne die ghÿ in grooter lanckmoedicheyt hebt willen lÿden en̄ ghedooghen voor mÿ als miſdadichſte menſche / inder pÿnlycker uutreckinghe allen uwer ghebenedyder leden / op dat raem des h. cruyces/ſoo datter niet een let en bleeff in ſÿnder plaetſen. Ende hebt laten doorboren v ghebenedide hey. handen en̄ voeten met plompen naghelē ende ſwaere hamerſlaghen. Ick bidde v o minnaer mÿnder armer ſielen/om gratie/allen mÿn leden vruchtbaerlÿcken te ghebruycken in uwen h. dienſte ende loue. Ende wanneer alle mÿn leden beſocht en̄ uutgherecht ſullen werden inden alder ſwaerſter bitterder pÿnen des doots / wilt dan mÿn verſtant inwendich alſoo verlichten / dat ick mÿn lÿden moet vereenighen met uwen bit-

teren

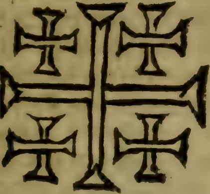
teren lijden/op dat ick dan sij een bequaem eñ suete offerande in lijdsaemlyck te verdraghen al dat mij beswaren mocht. Ende als ick mijns selfs niet sijn en sal / dat ick dan van v troost mach vinden. Amen.

Jtem van daer die heere lestmael viel met den cruyce tot daer hij met den cruyce opghericht / ende inden steen gheuesticht wert sijn c.xij. voeten en een half. Somma/vã der plaetsen daer Christus veroordeelt werde / tot daer hij met den cruyce opghericht werde op den berch van Caluarien: sijn iij^{m}.iij^{c}. ende vi. voeten mate der stadt van Louen. Maer nu tusschen bey/suldi deuotelycken visiterẽ die plaetsen die hier onderweghen staen. Jtem mẽ gaet voort tot den hooghen choor/ter slincker hant/ daer staet eenen outaer ter plaetsen daer die pijnders dobbelden om die cleederẽ ons Heeren/dat der moeder Gods al te nae ghinck/ eñ oock der minnẽder Magdalenen. Hier is vij. iaer aflaet ende vij. carenen. Jtem opweert op die slincke sijde is die plaetse / daer die Joden bereyden den edick met gallen ghemengt / die sij den Heere te drincken gauen inden cruyce. Jtem voort op die slincke sijde/gaetmen neder xxix. trappen diepe/daer coomptmen in eenen schoonen choor. Ende het is die plaetse / daer die h. vrouwe Helena plach te woonen : daer sij oock sterf. Ende is een capelle onder deerde/

ende daer staet eenen schoonen outaer ter plaetsen daer sy in voortyden begrauen was: Maer nu rust sy buyten Venegien. Hier is vij. iaer aflaet/vij. carenen ende xl. daghen. Item noch xi. trappē diep onder deerde is die plaetse/ daer Helena die iij. cruycen vant/daer deen aff was dat cruyce ons Heeren. Ende die iij. naghelen/spere/ende doorne croone. Item dan coempt wederom vut/ende gaet voort op die slincker hant/daer eenen outaer staet/onder welcke ghesedt is een cort pylaerken/ende dat is den steen daer ons Heere op sadt/doen hem die doorne croone in syn ghebenedyde hooft ghedruckt wert. Daer is vij. iaer aflaet/vij. carenen ende xl. daghen. Item noch een luttel voorder/op die slincke handt/gaetmen xviij. trappen hooghe/daer comptmen op den berch van Caluarien. Item den berch vā Caluarien daer ons lieue heere Jhesus aent cruyce hinck/ is een steenroetse van witte verwen. Ende daer ouer is een schoon viercante capelle bouē ghewelft. Ende dat welfsel is seer costelyck verchiert met goude ende assuer. Ēn dat pauaetsele is van marmersteenē. Item in dese capelle staet eenen outaer aen die selue syde/ daer ons Heere aent cruyce hinck. Ende het is een seer deuote plaetse/want daer luttele yemāt comt/ hy en moet hem verscricken oft vereyssen van deuotien. Item alsmen op den berch van Caluarien comt/op die slincke hant niet verre vā der doren/daer staet dat gat vanden heylighen

cruyce

cruyce ongheftopt/ soo datmē daer mach eenē arm in steken. Dit gat daer ons Heeren cruys in stont/ en is niet veel min dan twee voeten diepe/ ende tis meer dan een spanne wijt ghe-weest/ maer nu ist bouen beslaghen met coper/ om datmē daer af niet nemē en soude/ dus eest ront ende niet bouen eenen haluen voet wijt/ hier is vollen aflaet van pijn ende schult.

Donderdach.

Die cc. ende xv. dach. is/ hoe die heere Jhe-sus verheuen wert vander aerden/ ende ghe-draghen met anxtelycken ghebere/ om op te richten ende te setten tusschen twee moordena-ren tot sijnder swaerder confusien/ om daer die bitter doot te smaken voor die salicheyt der menschen.

Oeffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ die groote minne ende begheerte onser salicheyt/ die als een bernende vier on-

steken was in dat herte Gods / soo dat hij hem liet met alder lijdsaemheyt met grooten ghe- ruchte ende ghebere opheffen ende verheffen inder lucht/ daer van dat herte breefde sijnder lieuer moeder: want die pijnders verhieuē dat cruyce ende droeghent schuddende/spottende/ ende lachende/soo dattet hen ontuiel / ghelyck sommighe contēpleren. Eñ die forme van Jhe- sus h. doorwont lichaem printe inder aerden/ daer af dat allen sijn h. wonden weder op bra- ken. Desen val woude hij vut minnen lijden/ om dat die godlycke rechtueerdicheyt ter stont den sondare niet verdoemen en soude / als hij viel in doot sonden. Ende sy hieuent met crach- ten wederom op/ende settent vast inden steen/ die sij daer toe bereyt hadden tusschen ij. mor- denaren/daer hij stont deerlyc vutghespannen en de in stucken ghewreuen. Ende hoe hij ghe- uoelde in sijn natuere/den onreynē stanck/ die opden berch was.

Vrijdach.

Die cc.xvi. dach. is op dē berch vā Caluariē.

O Effeninghe deser gheestelycker dach. sal sijn / hoe saecht- moedelycken die ghebene- dyde Heere Jhesus ver- droech/ dat hij vermaledijt/ bespot / ende onteert wert in sijnder weerdigher godt- heyt / eñ ghecruyste mensc-

heyt

heyt vanden Princen der priesteren / ende ouders des volcs / ende gheleerden der wet / die teghen die ordinantie der wet / hem ghevolcht waren / om hem aldus te pijnighen ende te bespotten: dat vander meester pijnen waren / die sijn vermoide sinnen inden heylighen cruyce ghedoochden. Ende sprack met ootmoedigher herten tot sijnen hemelschen vader / segghende dat ierste woort. Vader vergheuet hen / want sij en weeten niet wat sij doen.

Saterdach.

Die cc. ende xvij. dach. is / op den berch van Caluarien.

O Effeninghe deser gheestelijcker dach: sal sijn / hoe lijdsaem dat die saechtmoedighe heere bleef drij uren leuende hanghen inden heylighen cruyce / soo dat hij een let niet machtich en was te rueren. Ende was soo misinaeckt / datmen sijn inghewant sach / daer hem die Joden hertelycken op stieten met haren ghewapenden handen / ende stonden en spotten en blasphemeerden voor dat cruys. Ende soo deden oock die mordenaren die met hem ghecruyst waren. Maer die een van twee merckende Christus groote lijdsaemheyt / in dat swaer torment / bekennende hem seluen. Soo beschout hij sijnen medegheselle / segghende: Wij lijden te rechte / maer dese en heeft niet quaets ghedaen: Ende badt ootmoedelycken segghende / Heere ghedenckt mijns

als ghij comt in v rijcke. Ende die ontfermhertighe Heere Jhesus seyde tot hem weder dat tweede woort. Voorwaer voorwaer ghij sult noch heden met mij wesen inden Paradyse.

Sondach.

Die cc.xviij. dach. is dat derde woort/ dat ons lief heere Jhesus indē cruyce sprack.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ dat onsprekelycke wee/ dat der edelder hertte Christi beuinck/ doen hij bijden cruyce sach staen sijn allēdighe bedructe moeder/ beuaen met moederlyckē rouwe/ tot welcken hy sprack. Vrouwe siet uwen sone. Ende tot sint Jan seyde hij voort. Siet uwe moeder: Ende beyde dese martelaers swegen: stortteñ oueruloedighe tranen. Ende van dier wijlen ontfinck die discipule haer in sijnder hoeden.

Maendach.

Die cc.xix. dach. is dat vierde woort / dat onse Heere aen den cruyce sprack.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn / met hoe groote perssen/ dat dat edele ghecruyst lichaem ons liefs Heeren aenden hey. cruyce hinc. Ende wranck hem seluen als eenen ael van grooter pijnen. Ende schreyde bloedighe traenen/ ende riep met grooter stemmen / tot sijnen vader segghēde. Mijn God/ mijn God/

waer

waer om hebdi mij ghelaten / uwen sone inde handen der sondarẽ. Ende het werde duyster-nisse ouer alle die werelt / vander sester vrẽ tot der neghenster vren. Want die sonne berchde haer licht / op dat sij dat groot iammer niet sien en soude / dat haren schepper leet inden cruyce.

Vrijsdach.

Die cc.xx.dach. is / dat vijfste woort / dat ons Heere aenden cruyce sprack.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe grooten armoede dat ons lief heer Jhesus leet / hanghende inden cruyce als hij riep. Mij dorst. want allen sijn natuerlycke vochtichept was hem al ontgaen. Cout water hadde hem doen ghenoech gheweest / haddet hem moghẽ ghebueren: Maer hem wert een spongie vol edicks ende galle aen sijnen mont ghesteken. Ende dien dranck en wilde hij niet drincken / doen hijt ghesmaeckt hadde / om dat wij niet drincken en souden den dranck des eewighen doots.

Saterdach.

Die cc. ende xxi. dach. is / dat vi. woort.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe stillichlijcke dat ons Heere ghedoochde allen dat perssselyck wee / daer hij den vader voor ons voldede indẽ cruyce. Ende sach ouer /

al die somme sijns swaren lijdens. Eñ dat nu al veruult was/dat die Propheten van hem ghesproken hadden. Soo riep hij ende seyde. Het is al voldaen.

Donderdach.

Die cc.xxij.dach.is dat seuenste woort.

Oeffeninghe deser gheest.dach.sal sijn / hoe die heer Jhesus hē bereyde totter doot. Eñ die groote lijdsaemheyt sijns h.lichaems. Wāt hij die bitter doot ghevoelde in allē sijn h. gheheente/eñ ooc in allē die wondē sijns lichaems/ eñ quā soo voort ter hertē / dwelck sij crachtelijckē bestiet met iij. swaere stootē. Tot dē eersten stoot beefdē hemel eñ aerde. Tot dē tweeden stoot schoordē die steenē/eñ die grauē ontplokē. Tot dē derden stoot die seer wreet ende fellick was gaf hij hem ouer: ende met grooter lijdsaemheyt vut rechter minnen/consenteerde hij die doot. Ende gaf haer oorlof/sijn hertte te breken voor dat misdaet sijns volcs. Ende daer om riep hij met grooter heescher stemmē ende seyde. Vader in uwen handen beuele ic mijnen gheest. Ende met gheneychden hoofde gaff hij sijnen gheest. Ende die gheheele werelt wert in sünder heylighe doot beruert/wāt die aerde beefde/die steenen schoorden / die grauen ontplokē/ende dat seyl des tempels wert in twee ghescheurt. Ende Centurio alle dese wonderlijcke dinghen siende / ende sonderlinghe dat

die

die Heere sijnen gheest al roepende gaff: sprack met grooten verwonderinghe. Waerlijc dese mensche was Gods sone. Ende diet hoorden sloeghen voor haer borsten / ende keerden weder om tuyswerts.

Item den berch van Caluarien schoorden inden doot ons Heeren. Ende dese schore ende rete / staet vier voeten zuydtweert van dat gat / daer tcruyce ons Heeren in stont / onder den slincken arm / als te weten tusschen dat cruyce ons Heeren / ende des onsalighen schaekers / in een steenroetse des berchs / alsoo breet dat daer eens menschen lichaem in ligghen mach / ende is xxviij. voeten diep / soo men siet / hoe wel men dat eynde daer af niet en weet. Itē dat cruyce vanden onsalighen schaecker / stont voorder vā ons heeren cruyce / dan des saligher scaekers cruyce / alsoo vloet des onsaligher schaekers cruyce vanden cruyce ons Heeren / alsoo dat tusschen tcruys van onsen Heere / ende dat cruyce vanden goeden schaecker / sijn vij. spannen. Ende tusschen dat cruyce ons Heeren / ende des onsalighen scaekers cruys / sijn thien spannē: moghelycke dat des quaden schakers cruyce alsoo vloet van dē cruyce ons Heeren. Item ons heere hinck aenden cruyce met den aensicht ten westen weert. Item daer by / daer ons Heere ghecruyst wert / staen gheschreuen int Grieckx / sommighe woorden / die int Latijn te segghen sijn. Hic Deus rex noster ante secula operatus est salutē in medio terre.

Dwelck is te seggen int duytsche/ God onse Coninck heeft van voortijden hier salicheyt ghewracht int middele der aerden. Item ons Heere sterff / als hij out was xxxiij. iaer / iij. maenden ende vi. daghen.

Vrijdach.

Die cc. ende xxij. dach. is noch op den berch van Caluarien.

O Effeninghe deser ghee. dach. sal sijn/ hoe die edele ziele Christi liet dat h. lichaē hanghē in soo iammerlijcker mismaeckter ghestelteyt inden cruyce/ doē sij met soo grooten ghewelt vut ghedreuen was. Eñ nae dat sommighe leeraers cōtemplerē. Soo keerde sij haer omme. Ende aensach dat lichaem dat soo deerlyck hinck. Sijn wanghen cleefdē op: Sijnen nose wert scerp. Sijn ooghen eñ sijnen honich vlopende mont/ stonden te halue open. Sijn hooft daelde op sijn borst. Sijn ribbē waren zeer vermaghert: soo datmē elck let tellen mochte. Sijnen buyck was inghesoncken tot sijnen rugghe toe. Syn beenen warē ghekeert/ ter eender sijden / ende sijn voeten ter ander

sijden

sijden. Al dat h. lichaem was vol wonden ende root blau swert verwich. Doen sprack die ziele tot dat lichaem. En sijde niet dat lichaem/ daer die gheheele godtheyt inne ghestort is? ende van eender reynder maghet gheboren / ende dat noyt sonde en dede? hoe sijde dā aldus iammerlycken vutgheteert? dus bitterlijcken gheslaghen? dus onghenaedelycke ghestootē? dus schandelycke ghehanghen? wyen hebdi yet te cort ghedaen? wyen hebdi bedroeft? waer mede hebdi desen bitteren doot verdient? O welriekende vat der ghenaden/o onsculdich mensche vrij van sonden/o alderliefste sone Gods. Hoe sware oordeel is ouer v ghegaen sonder uwe scult/maer hoe swaerlyc suldi inder eewicheyt noch wreken ouer alle ondanckbarighe menschen / die dit ghewillich verscheyden hen onweerdich maken. En met desen voer die ghebenedyde ziele vereenicht metter Godheyt int voorgheborcht der hellē / ende vertrooste daer die h. vaders. Ende liet dat hey. lichaem hanghen inden cruyce/ooc met der godtheyt vereenicht.

Saterdach.

Die cc.xxiiij. dach. is noch op den berch van Caluarien.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / die onsprekelycke droefheyt / der sueter moeder Gods Maria / ende der andere vroukens ende vrindekens/die met grooten iammer bleuen bij dat doode hey. lichaem Jhesu/dat daer

hinck inden cruyce/dwelc sij met ontroostelijcker traenen beweende. Eñ dien grooten vaer/ die sy leden: doen sy saghen comen die dienaers van iustitien/om te breken die beenen vanden ghecruysten / om dat sijse te eer ter doot soude brenghen: dwelck sij volbrochten in beyde die mordenaren. Maer om dat ons heere Jhesus doot was/soo stack een ridder met eender spere/ in sijn h. sijde / ende soo voort in sijn godlijcke herte / daer ter stont vutvloeide water eñ bloet/ in vergiffenisse der sonden: welckẽ steeck ghevoelde sijn goedertieren moeder in haer herte: ende sterff daer aff een leuende doot.

Ghebet voor die xiij. statie.

O Edele eñ alder machtichste Campioen eñ teghen vechtere eñ verwinner aller onser vianden heere Jhesu Christe / door die ombegrijpelijcke minne pijne ende arbeyt / van binnen eñ van buyten: daer ghij vut puerder minnen onser salicheyt/waert iij. uren lanck/ leuen hanghende aenden cruyce / ghespannẽ in allen v h. leden als snaren op een herpe: soo hertelijcken dat allen v aderen borsten/ dat v zenuwen schoordẽ/ dat v ghebenedijde heylighe pretiose bloet ouervlopde van uwẽ hey. ghebenediden lichaeme ghelijck riuieren. Ende door alle die blasphemie/bespottinghe/verwijt/lachter / eñ schande/daer ghij sonder eenighen troost/stantaftelijcken met grooter lijdsaemheyt v ombeuerlijck in ghebleuen sijt totter doot toe/

ende daer tot datt ghy noch voer die
ghene die v pijnen segende dat eerste
en alder sute wordt vader vergheuet
hen want sy en weeten niet wat dat sy doe
ic bidde v l. heere wilt ons vergeuen
inder selver manier allen onse sonden en
allen dat wy oeyt teghen v misdaen hebb
want wij oock geeren vergeuen die ons
oeyt misdeden en door dat. 2. wordt dat
ghij spracket tot den mordenere heden seldy
met mij sijn int paradijs wilt o l. heere
dat selue wordt my laten horen want wy
ons v gheheel begheren ouer teghenen
in vwen alder liefsten willen en door
dat derde wort dat ghij spracket tot v
bedrufder moeder vrauwe siet v sonne
en tot johannes siet v moeder geeft mij
l. heere dat die verdinsten van v. l.
moeder en allen heylighen mij te stade
moten comen en door dat 4 wort dat
ghy spracket tot vwen vader mij god mijn godt
waerom hebt ghy my gelaten en wilt my

niet verlaten maer ontfanckt mij als
den verloren sone indie armen der
ghenaden en door dat 5 wort dat ghij
sprackt mij dorst geft mij v L. heere
nergerens nae te dorsten dan na v die
daer een leuende fontine syt en door
dat 6. wort het es al volbraen laet toch
L. heere v roode wonden v dierbar bloi
en bitteren doot al vernullen wat mij ontbr
dat leste wort nopende mij ghetroscher stom
vader in vwen handen beuele ic mijnen
gheest en dat al tot een voolda
nighe alle onser misdaeden soe
bidde ic v. o. ghetrauwen bruydig
onser sielen gheeft ons te vol
herden in warachtighe peniten
tot den ynden myns leuens en
dat jck door v heylighe verdie

wen heylighē gheest met uwer alder hooch-
e verdiensten beuelende inden handen uws
emelschen vaders. In een gheheele voldoe-
inghe aller onser misdaet. Ick bid u o ghe-
trouwe brudegom mijnder zielen/gheeft mij te
volherden in warachtighe penitentie. Eñ dat
ck mach door uwe hooghe verdienten / vol-
doen in deser tijt voor alle mijn misdaet. O hee-
re Jhesu hout mij gheuesticht / met die iij. na-
ghelen mijnder beloften: Soo dat ick midts
eenigher tentatien/nemmermeer dalē en moet
vanden cruyce der heyligher religien / totten
eynde mijns leuens. Ende dan moeten uwe
leste woorden sijn in mijnen mont / tot uwen
loue ende danckbaerheyt/op dat mijn herte in
uwer minnen moet breken / dat ick alsoo door
uwer afgrondigher ontfermherticheyt van u
mach hooren/ dat soete woort metten goeden
schackere/heden suldi wesen met mij indē Pa-
radyse der eewigher glorien. Amen.

Sondach.

Die cc.xxv. dach. is op dē berch vā Caluariē
daer die Heere vandē cruyce ghedaē wert / tot
dat hij ghelept wert op sijnē lieuer moeđ scoot/
dwelck was vā eē xiij. trappē. Itē van daer die
suete Heere afghedaē was/soo gaetmen uuten
berch oft capelle van Caluarien/xviij. trappen
neer tot eender ander capelle. Ende dat is die
plaetse/daer onse lieue vrouwe stōt met sint Jā
Euangelist/doen haer onse heere vandē cruyce

toe riep

toe riep segghende / vrouwe siet uwen sone. Ende in dese capelle / staet eenen outaer bijder schoren. Hier dede Abraham onsen Heere sacrificie. Ende voor desen outaer / is oock die sepulture van Godefroy van Bullyon / ende Boudewijn sijn brueder / ende noch meer andere kerstenen coninghen van Iherusalem rusten daer. Itē in dese capelle / is vij. iaer aflaet. Item dus voortgaende ontrent der doren / van daermen eerst in quam / lept eenen swertten mermersteen. Ende daer ouer hanghen seuen lampen en bernen. Ende dits die plaetse daer die suete moeder Gods neer sadt / met haren dooden sone / houdende hem op haren schoot / ende deerlycken hem beclaghende ende weenende. Ende dat is ontrent halff weghen / tusschen den crupce / ende den heylighen graue / hier is aflaet van allen sonden. Item die wonden die onse Heere in sijnen lichaem voor ons ontfanghen heeft / sijn gheweest vi^m. vi^c. ende lxvi. oft soo andere segghen vijf duysent vier hondert ende lxxv.

DEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe die weerdighe mannē Ioseph van Aromathyē ende Nycodemus / quamē onsen Heere vanden crupce doen. Ende bewesen den hey. crupce metten ghecruysten Ihesum groote weerdichept ende reuerētie: Ende oock der weerdigher moeder / die daer by stont vol rouwen / met haren cleynen droeuen gheselschappe.

selschape. Ende bereyden hen met alder deuo-
tien om Jhesum vanden cruyce te nemen/ende
te gheuen op haren schoot/ dwelck sij ontfinck
met onsprekelycken moederlycker minnen eñ
trouwe: eñ beweende met ouervloedighe on-
troostelycker traenen: dleuen haerder zielen/
soo deden met haer oock alle ander lieue vrien-
dekens/die by haer waren.

Ghebet voor die xiiij. statie.

O Alder getrouster verlosser des mẽschelycke gheslechts heere Jhesu Christe. Door die groote bedructheyt uwer sueter moedẽ/ die sij hadde/ als v weerdich hey. lichaẽ doot vanden cruyce ter vespertijt aff-

Q

ant
wgua
vat
voor
by onse
lieve vro

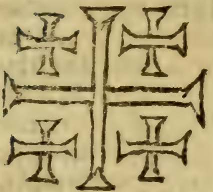
tijt affghedaen wert/van Joseph van Aroma-thien ende Nycodemus. Ende gheleit in een costelyc wit cleet/ met oueruloedighe traenen van allen uwe vriendekens op harē schoot: die v ontfinck met moederlycker liefde in haren armen/ende met compassiē dat aenſiēde/ heeft sij ghestort ouerulоedelijcke veel heete traenē: segghende met dancbaerheyt. O mijn Heere mijn Godt / ende mijn alder suetste kint / hoe swaerlyck hebdi die schult van Adam ende allē sijnen naecomelinghen willē betaelen/v seluen vernєerdert ende ondergheworpē/ op dat ghij v creatueren verheffen sout vp v indē hemele. Nu dā o ouerste goetheyt heere Jhesu Christe/ ick arme snoode sondich mensche/bidde v door die bedroefheyt eñ weemoedicheyt uwer lie-uer moeder:vermorwet mijn dorre herte ende ghemoede/dat ick met dancbaerheyt altijt be-weenen mach v heylighe passie eñ bitter doot. Ende gheeft mij gratie in bequamen tijdē:son-derlinghe in die vre mijnder doot / deuotelyc-ken te ontfanghen inden heylighen sacramēte v alderheylichste lichaem / ende pretiose bloet: ende dat met liefden ende oprechten ghelooue soo te legghen ende te bewaren in een suuer conscientie/dat wij nemmermeer van malcan-deren en schepden. Amen.

Item van der plaetsen daer theylich cruys stont tot den heylighen graue / sijn twee hon-dert ende liij. voeten en een halff.

Maendach.

Die cc.ende xxvi. dachuaert is totten helighen graue/dat staet binnen den bueck vander kercke oft tempele. Ende hier is te weeten dat die kercke des helighen graefs ront is/binnen ouergheweelft/hebbende drije ende seuentich pilaren/een yeghelyck xxx. voetē hooghe. Ende bouē dat helighe graff is een groot ront gat soo wijt eñ soo breet als die tabernacule oft speluncke des helighē graefs is/alsoo dat die voorschreuen speloncke oft tabernacule heel onder den blooten hemel onbedect staet. Ende dese tabernacule is als een cleyn capelleken met eender legher dore in te gaen/ende is bouen bedect met mermersteen/ende van binnen ist een heele steenroetse hebbende den inganck in oosten seer leeghe vander aerden ontrent drije voeten hooghe: ende het helighe graff is binnen van grijser verwē. Dese tabernacule is vij.groote voeten lanck/vi. voeten breet/ende ix.voeten en een half hooghe. Ende op die rechte sijde binnē desen tabernacule ten noorden is dat helighe graff ons Heeren/viij. hant breet hooghe vādar aerdē. Op die slincke syde van deser tabernacule is eenē steen vandē hey.graue alsoo groot als een mās hooft inden muer ghemetst:die cussen die pelgrims. Item in dese tabernacule en sijn gheen vinsteren/maer men licht daer in met lampen. Eñ daer is een lampe die hangt voor dat hey. graff.

Ende bernt altijt. Maer opden goeden vrijdach/gaet ſij van ſelffs uut. Ende opden heylighen paeſnacht wert ſij weder van ſelffs berrende/op die vre dat ons Heere verrees vãder doot. Item int h. graff ſtaet een ſchoon tombe van marmoren ghemaeckt. Ende is eenen outaer/daer ouer hanghen xviij. lampen en bernen. Ende daer doetmen miſſe. Ende tiſſer ſoo inghe ende nauwe/datter niet bouẽ iij. oft vier menſchen in en konnen. Ende daer ſlaetmẽ die ridders hier is aflaet van allen ſonden.

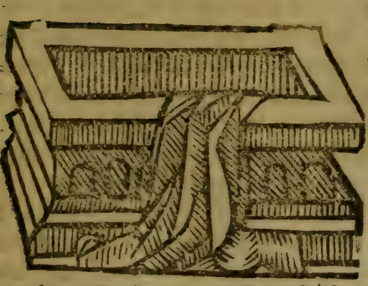
Hier is te weetẽ dat allẽ die ſelue pelgrems/die van ſulcken goedẽ ſtãme gheborẽ ſijn ende ſoo veel goets hebben/datſe deſe heylighe ridderſchap moghen ontfanghen ende onderhouden. Die doen hen teekenen/eñ worden met proceſſie/die eene nae den anderen/ghelaten in die ſpelonckе des heylighen graeffs/ende daer doenſe den eedt/van ſommighe articulen diemen hen daer voor hout/te onderhoudene. Dan wort een ieghelyc omgordet met eenen gulden gordele/ende een ſweert op die ſijde/met eenen gulden halſbant omme ghedaen/ ende twee vergulde ſporen gheſpanuen aen die voeten/ende alſoo knielen ſij voor dat heylich graff/met gheuouden handen ende gheboochden hoofde/ ende ontfanghen

ghen

ghen vanden Gardiaen van Syon / elck drije slaghen inden necke. Ende alsoo werdē sij Ridders gheslaghen.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe die lieue vriendē (doent spade wert) der bedructer moeder badē / dat sij haer lieue kint woude laten begrauen. Ende hoe die h. mannen Ioseph ende Nycodemus / naemen een schoon lijnen cleet. Ende salfdē dat lichaē/ met costelycke saluen / ende droeghent in een nieuwe graf dat Ioseph toebehoorde. Ende sij leyden hem daer in/ met onsprekelyckē rouwe sijnder lieuer moeder ende der ander vriendekens. Ende sij wentelden eenen grooten steen voor die dore des graefs. Ende ghinghen van daer met grooter droefheyt.

Ghebet voor die xv. statie.

O Weerdighe onsterffelic godt onthoudere des leuēs inder tijt ende inder eewicheyt / Heere Jhesu Christe / door die ombegrijpelycke ootmoedicheyt / dat ghij voor mij (die schuldich ben/ ende een sake des

wreeden doots) soo onweerdelycken met confusiē sijt gheblameert/dat ghij o alder schoonste bloeme ende vrucht der maechdelychept/sijt verdeluct ende verdort/dat ghij o dierbaer balsame/der godlycker suetichept sijt versmaet/ ende dat met crachtighen ghewelde/ende met grooten ouerdaet benomen is v groyende eñ bloyende ionghe iuecht: ende dat metter alder scandelycster doot/als die alder misdadichste der menschē. Ende hebt willē in menschelycke cranchept/onder die voeten ghewoꝛpen woꝛden. Eñ te compleet tijt ghebalsemt: hebt willē inden graue ende int herte der aerden ghelept sijn: beweent met veel lieden tranen/ende van allen v lieue vrindekens gherekent onder die dooden/soo bid ick v o mijn behouder eñ mijn salichmaeker/dooꝛ die hooghe verdientē uwer ghebenedider h. passiën ende dierbaer doot/die ghij vut rechter minnen om dleuē mijnder zielen gheleden hebt dat ghij mij vergheuen wilt alle pijne ende scult mijnder sonden nu ende in die vre mijnder doot. Ende dat ick dooꝛ uwer liefden ende gratie/hier inder tijt soo moet leuende leeren steruē/ende mij met v begrauen/ dat ick nae mijn doot met v mach verrijsen inder eewigher gloꝛien. Amen.

Vrijdach.

Die cc.xxvij.dach.aent h.graff.

O Effeninghe deser ghest. dach. sal sijn / hoe ons lieue heere Jhesus op den derdē dach/

bij sijns selfs cracht op stōt. Eñ verrees vuten besloten graue gloriöselyck als een edel machtich verwinner allen sijnder viandē. Ende openbaerde hem alder eerst sijnder lieuer bedructer moeder/met een groote schare vā Enghelē/die hem met onsprekelycker vruechden verblijdē. Ende songhen dat suete lofl/ Regina celi letare/ꝛc.

Item nu suldi gaen vanden graue/tot inden hooghen choor voorden hooghē outaer/ dwelc is die plaetse daer ons lieue vrouwe was/ doen onse lieue Heere haer oppenbaerde/ op den h. Paesdach sijn gloriose verrijsenis. Ende hier is aflaet van allen sonden. ✚ Item voor den hooghen outaer/leit eenen schoonen ronden mermorsteen/daer ons Heere op stont/doen hij sijn lieue moeder oppenbaerde/ doen hij verresen was. Ende tis ooc dē seluē daer Helena die iij. cruycen op proefden op eenen doodē lichaem. Item op die slincke hant vanden seluen choor staet eenen outaer/ daer in voortijden stōt langhetijt dat h. cruys/nae dattet Helena gheuonden hadde. Item inden seluen choor/ op die rechte hant/staet een groot langhe stuck vāder columne daer ons lieue Heere aē gheghesselt was. Item aē dese columne ontfinck onse lieue Heere vi.xxiiij. slaghen. Item daer by staen iij. pyleren die altijt water sweeten.

Goonsdach.

Goonsdach.

Die cc.ende xxviij.dach.is in onser lieuer vrouwen choor.

Deffeninghe deser gheest.dach, sal sijn/ hoe ons lieue Heere Jhesus hem openbaerde Marien Magdalenen op den h.Paesdach/in die ghedaēte eens hofmās/ als sij met grooter deuotien ende minnē quam ten graue/daer sij bleef weenende met grooten rouwe/tot dat sij hem vāt ende sach/ ende daer heeft hij haer suetelyckē ghetroost/ ende grootelycken verblijdt. Ende hiet haer sijn verrijsenisse condighen sijnen discipulē ende Petro.

Item tusschen dat graff ons Heeren / ende onser lieuer vrouwen choor/ligghen ij. sercken van mermorsteenen/op den eenen stont onsen Heere inde ghedaente van eenen hofman / op den anderen stont Maria Magdalena den Heere aensiende.Ende het sijn v. stappen van een. Ende daer is seuen iaer aflaets ende vij. carenen. Item voor die kercke des h. graefs/ ten suyden weert cc.ende iij.vadems nae/staet een groot hospitael van sint Jan Baptist:ende is eē Griecse kercke/ende plach te sijn Sacharias huys sint Jans Baptisten vader / daer is vij.iaer aflaet ende vij. carenen. Item buyten dit gasthuys oostweert staet noch een kercke vā onser vrouwe.Daer nae / is noch een ander kercke / gheheeten onser vrouwen der latijnscher.Nu keert wederom ende gaet in dē wech

te Be-

te Bethanien wert om aldaer oock te versoeken die heylighe plaetsen. Item Bethanien leyt noortweert ij. mijlen van Iherusalem. En is recht ouer den berch van Oliuetē / nae Bethphage/daer ons Heere den ezel dede halen/ en dat Jonck. Hier is vij. iaer aflaet. Item op dat vuterste eynde van Bethanien / is die plaetse daer Martha onsen Heere die bootschap brochte/dat Lazarus haer bruer doot was/daer is vij. iaer aflaet/vij. carenen ende xl. daghen. Item daer bij staet haer wooninghe daer Jhesus plach te herberghen/daer is vij. iaer aflaet vij. carenen xl. daghen. Item daer bij staet dat slot Magdalum/daer is oock vij. iaer aflaet. Item ontrent Iherusalem / staet dat slot daer Lazarus plach te woonen. Ende daer staet sijn graff/ daer hem Godt vut verwecte vander doot/ende is diepe onder deerde. Daer is een schoon capelle/van mermersteenen ghemaect. Ende ontrent x. stappen van daer / stont onse Heere als hij riep Lazare compt vut. Ende is een speloncke die onder eenen outaer staet/ hier is aflaet van allen sonden ✠.

Item niet verre van daer/is die plaetse daer Magdalena plach te eten in Symeons huys/ daer sy salffde/die voeten ons Heeren. Item int wedercomen nae Iherusalem /soo lytmen voor den vijgheboom die Christus vermaledyde / ende soo na dat dal van Josaphat tot Iherusalem. Ende dus comptmen weder int

hospi-

gheestelijck Pelgrimagie te trecken.
hospitael bij den berch van Syon.

Donderdach.

Die cc.xxix. dach.is wederom binnen Iherusalem.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe hem Ihesus na sijnder verrijsenis oppenbaerde die iij. vroukens tsamen inden weghe/ die hij vrindelijcken gruetede segghende. Auete /ende ter stont bekende sij hem ende vielen neder/hem te voete/die sij met groote vierigher minnen ende blyschappen weerdelycken hielden ende custen.

Vrijdach.

Die cc.xxx. dach.is by Syon / by dat hol daer Petrus bitterlycke weende om der loocheninghe sijns meesters.

OEffeninghe deser ghee. dach. sal sijn / hoe Ihesus hem oppenbaerde sijnen lieuen bedructē Apostole sinte Peeter / die vol rouwen was / om dat hij sijnen lieuen meester gheloochent hadt/ende onse Heere Ihesus nam hem vrindelijcken op vander aerden/ ende gaff hem dat teeken des vreedts eñ vergaff sijn misdaet.

Ende

Ende desghelycs vertroosten hy oock sint Jacob (diemen heet ons Heeren broedere/ om syn ghelyckheyt) die ghesept hadde dat hy etē noch drincken en sou voor dat hy Jhesum sach verresen. Ende oock Joseph van Aromathien eñ Nicodemus.

Saterdach.
Die cc.xxxi. dach. is noch in Jherusalem.

Deffeninghe deser gheest. dach. sal syn/ hoe hem Jhesus vertoonde in een ghedaente van eens pelgrems synen twee discipulen/ die nae Emaus ghinghen / die hem bekinde int breken des broots ouer tafele/ daer mede dat hy van hen schepde: ende sy spraken tot malcanderen / segghende. En was ons herte niet brandende in ons/ doen hy met ons sprack inden weghe? Ende sy stonden ter stont op vander tafele / ende ghinghen te Jherusalem weert / bootscappende den anderen discipulen/ dat die Heere verresen was.

Sondach.
Die cc.xxxij. dach. is noch in Jherusalem.

Deffeninghe deser gheest. dach. sal syn/ hoe die Heere Jhesus op den seluen Paesdach tsauons met ghesloten der doren quam int midden synder discipulen. Eñ seyde tot hen. Vrede sy met v. Ende toonde hen

allen/

allen/dat hij waerlycken vander doot verre-
sen was.

Maendach.

Die cc.xxxiij.dach.is noch in Iherusalem.

DEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe Jhesus weder quam tot sijnen discipulen opden viij. dach sijnder verrysenisse/met beslotender doeren. Ende seyde/ vrede sij met v. Ende liet hen sien die licteekenen van sijnen wonden in sijn h.handē/voeten/ ende sijde. Ende sprack tot sint Thomas segghende. Steeckt uwen vinghere in mijn wonden/ende v hant in mijn sijde/ende en wilt niet ongheloouich wesen maer gheloouich. Ende sint Thomas riep segghende. Ghij sijt mijn heere mijn Godt. Ende Jhesus seyt hem/want ghij mij ghesien hebt Thoma/ daer om hebdi ghelooft. Salich sijnse diet niet ghesien en hebben ende ghelooft hebben.

Hier beghint den wech te Bethlehem/welck is een schoone deuote beuaert. Bethlehem leit zuydtweert van Jherusalē eē groote duytsche mijle/ende is eenen schoonen lieflelyckē wech/ met wijngaerden ende met ander fruyt wel beset. Ende tot desen wech te wandelen/selen hē die pelgrēs met innigher deuotiē bereyden. Item alsmen coemt buyten der poorten ter rechter hant/ daer staet dat huys vandē ouden rechtueerdighē Symeon/daer is vij iaer aflaet

ende

ende vij.carenen. Item een luttel voort / is die plaetse daer die drije coninghen die sterre weder saghen. Ende daer is vij. iaer aflaet ende vij.carenen. Itē die al om gaē wilt nae Ebron / daer Jacob woonde/daer bij sal hij vinden die plaetse daer Micheas die propheet begrauen was. Ende luttel voorder / staet dat graff van Rachel/ daer eenen hooghen spitsen steen verheuen staet: die Jacob daer stelde voor eenen tijtele. Ende van Ebron comptmen weder te Betlehem ghemackelijc op eenen haluē dach. Betlehem is een cleyn stadt lanck ende enghe/ ende al gheuest met groote grachten/ende leyt op eenen berch niet seer hooghe bij dē dale van Ebron/streckende hem in die lengde van dat oosten int westen: Int oosten is den inganck vander stadt. Dese stadt is nu seer ghedestrueert. Men plachse ooc te heeten Ephrata. Item tuschen Betlehem ende Iherusalem op die slincke hant is dat velt daer Dauid Golias den Rese doot sloech met sijnder slindere ende v.steenen. Item voort soo comptmen te Betlehem in die schoon kercke die schoonste van al dat heylich lant: ende staet tē eynde weert van deser stadt ter oost sijden weert/bij die mueren een boochschuet weechs. Eñ dese kercke heeft doē makē die weerdighe vrouwe Helena. Dese kercke heeft achtenueertich marmorē colūnen verchiert met allen historiē van beghin der werelt/tot der gheboorten Christi: ghedecket met blenckende marmoren/van menigherhande

verwen.

verwen. Ende die wanden sijn ghecleet met alabasteren ende marmoren steenen gheslepen glimmende als glas. Ende is lanck cc. ende xxx. voeten/ende breet lxxx. voeten. Ende hier woonen ooc minnebruers. Endaer is dat clooster daer sij hen in onthouden/ende als die pelgrems daer comen/ soo leytmense alder eerst/in sinte Katherinen capelle/voorden outaer daer die brueders haer ghetyden houden. Ende dat is buyten die groote kercke/wãt sij inde groote kercke niet vrij en sijn van die heydenen.

Dijsdach.

Die cc. xxxiiij. dach. is te Bethlehem in sinte Katherinen capelle daer die broeders haer ghetyden houden.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe dat Christus nae sijnder verrijsenisse hem vertoonde sijnen discipulen aen der zee tyberiadis: die daer met sinte Peeter waren ghegaen om te vischen: eñ die nacht niet en vinghen. Ende des morghẽs die Heere op den oeuerstaende vraechde hen nae spijse/ ende hiet hen ter rechter sijde dat net werpen/ daer sij op toghen hondert ende dryenuijftich groote vischen. Ende hoe dat Jhesus nae den eten/vraechde Peeteren dryemael/ oft hij hem lieff hadde/hem beuelende dat hij sijn schapen voeden soude/ rc.

Item

Item nu gaetmen neder inden cruys pant vanden clooster/in eenen diepē kelder xx. trappen onder deerde / daer staet den choor daer sinte Jheronimus graff in staet. Ende is ghedeckt met eenen schoonen mermersteen / hier is vij. iaer aflaet. Item iij. stappen van daer teghen ouer/staet dat graff van sinte Eusebius discipel van sint Jheronimus. Ende het sijn ij. schoon tomben/ende elck tombe is eenē schoonen outaer. Item daer by is die plaetse / daer sinte Jheronimus die Bybele ouersette/ vuten Hebreeusche indē latijn/ hier is vij. iaer aflaet. Item int voortgaen neuen den choor ten suyden weert / daer staet eenen outaer daer ons Heere besneden was.

Item op dāder sijde ten Noordē weert staet eenē outaer/daer die hey. iij. Coninghen hen bereyden / om haer offerande te doen/ hier is vij. iaer aflaet ende vij. carenen. Item xviij trappē neder gaende/ tusschen bey die outarē staet een suyuerlycke capelle /neuen die croitse daer Jhesus gheboren was. Dese capelle is seer schoon verchiert met mermersteenen/ onder seer subtylyc ghepauapt/ ende bouē seer costelycken vergult. Ende alsmen dus neer

coomt

compt inder capelle/soo gaetmen totter plaet-sen daer die moeder Gods haren eenighen so-ne baerde. Ende doen sij hem baerde/lach sij met haren maechdelycken knyē in dese capelle op eenen steen. Ende desen steen is ghelyc een schoon sterre/met v. oft vi. stralen. Ende ouer desen steen/ is ghemaeckt eenen schoonen ou-taer/ende dese is vuter roetsen ghehouwen. Item vi. stappen van daer/ iij. trappen neder-weert te gaene/dan die plaetse daer Godt ghe-boren was/daer staet die cribbe ons Heeren: Ende dit is een seer deuote plaetse. Die cribbe staet alleen/eñ is van schoonē mermersteenen vuter roptsen ghehouwē. Eñ is ontrent eenen voet hooghe/eñ onderset met ij. cleyn pylaer-kens. Hier suldi met deuoten aendachte lesen Marien ter eeren/een roosen hoyken/oft een thienken. Ende daer nae dese nauolghende collecte.

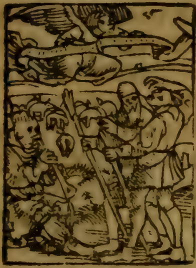
O Suete Jhesu/die vander ootmoedigher dienst-maecht uwer alder heyli-gher driuuldichept ootmoe-delyck sijt voortghebracht/ als een brudegom van syn-der slaepcamer/ in uwer h. gheboorten. Ende in arme doeckskens hebt willen ghe-wondē sijn/ende nederghe-leyt in een cribbe voor die beesten. O alder goe-

dertierenste Heere/ verleent mij door v alder heylichste gheboorte/ dat in mij gheboren moet werden heylicheyt des leuens/ ende dat ick onder dat abijt ende cleederen mijnder religien/ alsoo verootmoedicht werde: Dat ick onder die strengicheyt der disciplinen des regels/ als in een cribbe gheleit: comen moet totter hoocheyt der ootmoedicheyt. Eñ dus o Heere wãt ghi mijn sterffelijcheit ghewerdicht hebt deelachtich te sijne/ gheeft mij/ dat ick noch dijnder hoogher Godtheyt/ ende dijnder hoogher ewicheyt deelachtich moet werden. Amen.

Jtem als ghij v deuotie te Betlehem inden choor bijder cribben ghedaen hebt. Soo compt int achterste vander capelle/ daer staet een gat door die roytse daer die sterre die de drije Coninghen gheleyt hadde/ bouẽ den huyse/ eenen tijt lanck stille staende bleef/ tot dat die Coninghen weder van daer reysden. Jtem van daer gaetmen weder in sinte Katherinẽ choor: ende daer gaetmen in eenen diepen crocht xv. trappen neer/ dat is die plaetse daer sommighe vãden onnoosele kinderen in ghewoorpen waren. Dat ghetal van allen onnoosselen kinderen die Herodes dede dooden/ was hondert xliiij^m. soo binnen soo buyten Betlehẽ ende daer ontrent/ daer is vij. iaer aflaet/ vij. carenen/ xl. daghen. Jtem nu gaet buyten Betlehem oostweert een halff mijle van Bethlehem / daer is die plaetse daer Maria reysde met Jhesu eñ met Joseph/

doen

doen sij vlieden moesten in Egipten.

Item hier nae comptmen in eenẽ schoonẽ lieflijckẽ pleyn. Ende is een dal met schoonẽ olijfboomen. Ende dit is die selue plaetse / daer die herderkens die bootschap ontfinghẽ vãder gheboortẽ ons heerẽ. Eñ het heeft sint dier tijt een clooster gheweest / maer tis nu al gedestrueert. Hier is vij. iaer aflaet / vij. carenen / xl. daghen. Ende dus coemptmen weder nae Bethlehem.

Hier volcht die beuaert tot dat gheberchte van Juda.

Reyst nu voort nae tgroot gheberchte dat welc heet dat Joedsche gheberchte / ende ligt van Betlehem noortweert x. mijlen / het is eenen herden quaden wech / ende dan comptmen / daer Zacharias woonde met Elizabeth. Daer staet noch dat selue huys / daer die weerdighe moeder Gods ende Elizabeth vergaerde. Eñ Elizabeth hiet Maria haerder lieuer nichten feestelycken willecom / ende daer maeckte Maria den psalm / ende lossanck Magnificat. Ende dit huys is een kercke van onser lieuer vrouwe. Ende te dier plaetsen is een fonteyne ghenoemt fons Marie / daer plach Maria water te halen binen dien tijden / dat sij bij haerder nichten Elizabeth was / hier is seuen iaer aflaet / seuen carenen.

Item ontrent eenē boechscuets weechs van desen huyse/ hadde Zacharias noch een huys oft wooninghe. Ende daer wert sint Jan Baptisten gheboren/ende daer staet noch die selue camere/daer Maria Elizabeth drije maenden diende. Hier wert ghemaeckt den salm ende lofsanck. Benedictus. Ende te deser plaetsen/ is aflaet van allen sonden. Item niet verre van daer/aen dander sijde vanden dorpe/daer staet een kercke/daer wert sint Jan besneden / ende daer is noch dat hol/daer sint Jan in bewaert was vā Herodes. Ende daer is vij. iaer aflaet. Item aldus int wedercomen te Iherusalem/ nae den berch van Syon: laetmen dat casteel van Emaus/dat een mijle is vā daer ghij Elizabeth gheuisiteert hebt/ eñ mē compt tuschen Emaus ende Iherusalē in een kercke/ die heet ad sanctam crucem. Ende is een clooster daer nu in woonen Griecse monickē van sinte Benedictus ordene / hier is vij. iaer aflaet ende vij. carenen. Ende dus suldi wederkeeren ende gaen in Iherusalem/ende lesen dē psalm. Lauda Iherusalem ꝛc. Ende comen dus voort int hospitael. Itē tot alle dese voorseyde h. plaetse/ suldi doen eenighe sonderlinghe deuotie van ghebeden/nae die bequaemheyt der articulen/ die ghij daer vinde gheschiet te sijne.

Woonsdach.

Die cc.xxxv. dach. is / buyten der stadt van Iherusalem op den berch van Olíueten / daer

Christus

Christus ten hemel voer/daer is een kercke oft capelle ouer ghetimmert/ alſoo voorſeyt is in die c.xci. dachuaert.

OEffeninghe deſer gheeſ. dach. ſal ſijn / hoe die ſuete Heere Jheſus die leuende Gods ſone / nae ſijnder glorioſer verrijſeniſſe / met onſprekelycker vruechden: dictwylen veruult heeft die herten ſijnder lieuer diſcipulen met ſijnen Godlycker openbaringhe. Ende ſonderlinghe op den xl. dach doen hij van hen ſcheyden wilde ende ten hemel varen / doen hijſe met hem leyde totten berch van oliuetẽ/ daer hij voor ſijn lieue moeder ende Maria Magdalena/ ende allen ſijne lieue vutuercoren diſcipulen ende vrienden/by ſijn ſelfs cracht met eene ontallycke ſchare der hey. Enghelen/ op voer in grooter iubilatien tot ſijns hemels vaders rechter hant: Daer hij nu ſidt in grooter glorien. Ende van daer wedercomẽ ſal/met grooter macht om te oordelen ouer leuende ende doode.

Item nu ſuldi wederkeeren tot den berch van Syon/ende daer ſuldi gaen inder kercken/ ter plaetſen daer die h. gheeſt gheſonden wert den diſcipulen/achter den hooghen outaer xl. trappen hooghe.

Donderdach.

Die cc.xxxvi.dach.is tot den berch van Syon.

O Effeninghe deser gheesf.dach. sal syn/ hoe die hemelsche vader/ ende die sone/ syn Apostolen ghesonden heeft dē heylighē geest/ op den l. dach/ in ghedaente van vierigher tonghē. Die hem alsoo versterckte in dat ghelooue Christi/ dat sy sōder vreese oppenbaer preeckten alder gheheelder werelt door.

Item hier mede suldi v bereyden/ om van hier weder nae huys te treckene. Ende sult oorlofnemen inder kercke van Syon/ biddende den heyl.gheest om voorspoet aen siel ende lichaem. Ende nae desen suldi noch eens gaen ten hey.graue/om daer oock te nemen uwē lesten oorlof.

Vrijdach.

Die cc. ende xxxvii. dachuaert/ wederom te gaen tot den tempele des heylighen graefs/ende tot dē berch van Caluarien. Ende doet daer v deuotie/ nemende

mende daer uwen lesten oorloff. Leest hier sinte Gregorius aflaet. Ende daer nae dit ghebet.

O Heere Jhesu Christe mijn Godt ende mijn ontfermhertichept. Jc segghe die loff ende dancbaerhept/ nu ende inder eewichept/ want ghij mij gheschapen hebt/ eñ gheweerdicht hebt op dese plaetse te verlossen/ met dynen alder precioestē bloede/ daer door mij afghewaschen sijn indē doopsele allen sonden. Ende hebt mij tot deser kēnisse ghebrocht/ onder die kinderē dijnder verkiesinghe. Jck loue ende glorificere v/ die mij soo dicwijlen vallen in sonden verbept hebt/ tot beteringe/ ende van veel periculen ende tribulatien verlost hebt. Jc dancke v voor die begonnen gauē dijnder gratiē in mij. Ende bidde dat ghij mij vermaeckt/ ende mijn weghen stiert tot mijnder salichept/ op dat ick comen mach tot den berghe hier bouen/ daer ick aenschouwen moet/ v schoō vriendelpck aenschijn/ met die scharen dijnre h. vutvercorene inder eewigher glorien. Amen.

Nota.

Want ghemeynlyc die godturuchtighe pelgrems van natueren hebben / soo wanneer sij die hey. plaetsen versocht hebben ende moeten weder nae huys trecken: dat sy dickmael omsien nae die seluc h. plaetsen / die oock in haerder herten printen / en inwendich voor ooghen houdende. Soo sullen hier volghen xxv. aensichten die de Heere Jhesus (nae dat sommighe deuote herten ghecontempleert hebben) hanghende in dat swaer torment des Cruycen daer hadde: die hem inwendelycken alte zeer versuaerden ende pijnden / die welcke ghij nu veruolghens oeffenen sult naeder ordinantie hier nae volghende / op dat v nemmermeer vuter herten en gae / die bitter doot vns salichmakers.

Oeffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / dat eerste aensichte / dat die edele siele Christi leet / inden cruyce hanghende / doen sij ouersach allen die sonden der menschen / dootelyck ende daghelyck. Ende daer aff wert hem soo wee / dat hij seer bitterlycken versuchte. Hier suldi voor v borst slaen / ende suchten voor v sonden / daer Godt soo swaerlijcken voor gheleden heeft. Men leest in sommighe reuelatien dat Christus ic. suchten ghesucht heeft om onser sonden wil.

Saterdach.

Die cc. xxxviij. dach, is van Jherusalem totter stadt

ter stadt van Rama int hospitael. Ende nu als ghij compt buytē die hey. stadt Iherusalē: soo keert v om ter stadt weert / doende reuerentie der hey. plaetsen binnen ende buyten Iherusalem gheleghen: met deuote ghebeden.

O Effeninghe deser ghees. dach. sal sijn / hoe bāghe eñ wee / dat dat herte Christi was / doen hij aensach eñ bekende / dat soo luttel menschen ghenieten souden die verdiensten sijns bitterē lijdens: dat hij voor allen sondaren soo ghewillichlijcken leet / ende hem soo gheheelyck daer inne ouergaf: Ja oock dat te lijden tot den doemsdach toe / haddet noot gheweest / oft haddet sijnen hemelschen vader belieft. Ende lieuer voor elckē besondere die selue doot noch te steruene: dan dat by sijnē ghebreke iemande soude verloren blijuen: vut sulcker ongheme tender bernender ende eewigher liefde tot ons weert: sterff hij voor ons den bitterē doot. Wie sou dan te vollen konnen begrijpen die groote mysterien in sijnder passie verborghen? O ondancbarighe herten die dit niet en bekennen.

Sondach.

Die cc.xxxix. dach. is tot Japha / Japhet oft Joppen ghenoemt

Oeffeninghe

DEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ die groote bitterheyt/der edelder sielen Christi/die sy leet inden cruyce/ doen sy bekende dat die religiosen ende begheuē menschen hem noch beulecken soudē met vleeschelijcken ghedachten/waer af sijn teeder lichaem inden cruyce rijdende ende beuende wert/ende bitterlijcke weenende.

Maendach.

Die cc.xl. dach. is in Japha in die drije oude veruallen kelders daer die pelgrems in logeren/want sij daer anders gheen herberghe en hebben.

DEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ die bitterheyt der edelder siele Christi/ die sy leet hanghende indē cruyce/doen sij bekende dat den huwelycken staet noch soo seer beuleckt soude werdē met leelyke sonden: soo dat die gherechticheyt sal noch moeten verdoemen/soo vele volcs dat met dat sacrament des huwelycken staets ghebonden is totter eewigher verdomenis/waer aff sijn h. ooghen van bitterheden omme keerden.

Dijsdach.

Die cc.xli. dach. is noch in Jaffa.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/die groote bitterheyt die de edele siele Christi leet inden cruyce/om dat so menighe maeghet

met

niet haers selfs cōsent in sondē verliesen soude/ die edele bloeme der reynicheyt: daer hij seer iammerlycken om versuchte.

Goonsdach.

Die cc.xlij. dach. is noch in Jaffa.

DEsteninghe deser gheest. dach. sal sijn/ dat groote wee/ dat die edele siele Christi gheuoelde inden cruyce / doen sij bekinde die groote ondancbaerheyt die Godt den vader gheschien soude voor die duecht dat hi vut minnen gheslaghen heeft / sijnen eenighen sone/om salich te maken sijn volck.

Donderdach.

Die cc.xliij.dach. is te scheyden van Jaffa/ dats vut h.lant ende te gaen weder in die eerste galeye/dats int scip van sinte Peeter uwen patroon met sijnen heeren ende regeerders. Eñ bedanckt den h. vader sinte Franciscus / met den anderen h.vander seluer oordenē der minrebruers.Ende begheert hertelycken haer deuoot ghebet/want sij veel vermoghē voor den Heere.Ende leset dese antyphone.

O Helighe drijuuldichept v sij loff eere eñ glorie nu eñ inder eewichept amē. versus. Den naem des Heeren sij ghebenedijt van nu tot inder eewicheyt.

Ghebet.

O Heere Jhesu Christe / die vut uwer onghemetē bermhertichept eñ goedtierēhept/uwer

gheloo-

gheloouighen gheweerdicht hebt altijt aen te sien. Die oock niet vut onser verdienten / maer vuter fonteynen uwer goedertierenheyt / dat lant dat welck ghij met v selfs voeten betreden hebt/ en met vutstortē vus alder heylichste bloets hebt willen consacreren: ons verleent hebt dat gheestelycken te visiterē. Wij bidden v o goedertieren Jhesu / dat ghij ghedachtich sijt uwer weldadē / dat wij met suyuerheyt des herten ende des lichaems moghen volherden/ in uwen diēst: tot den welcken wij hopen wel ghemoet te sijn/ door die visitatie deser heyligher plaetsen. Ende wilt ons brenghen nae deser pelgrimagie des werelts in vus vaders lant hier bouen. Amen.

Als dat schip van cante steeckt / dan suldi lesen den loffsanck/ Te Deum laudamus. Ende voort beghint v oeffeninghe hier nae volghende.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ dat bitter wee dat die edele siele Christi leet / doen sij bekende datter soo veel Christen menschen door hen quaet leuen verdoemt souden worden. Och doen wert hij roepende met grooter stemmen/ seer bitterlijcken weenende. Mijn Godt mijn Godt / waer om hebdi mij ghelaten.

Vrijdach.

Die cc.xliiij.dach.is nae Eypers.

O Effeninghe deser gheest.dach. sal sijn/ hoe bitterlyc dat die edele siele Christi te moede was/doen sij bekende dat soo grooten ghetale der menschē noch sonder kersten gheloue blijuen soude / eñ daer om nemmermeer dat Godlyc aenschijn en souden moghen aenschouwen.

Saterdach.

Die cc.ende xlv.dach.noch nae Eypers.

O Effeninghe deser gheest.dach.sal sijn / hoe wee dat der edelster siele Christi was indē cruyce / doen si bekende dat dien costelycken schat der Godlycker gratien/in veel menschen soo snoodelycken souden werden verworpen.

Sondach.

Die cc.xlvi.dach. is noch nae Eypers.

O Effeninghe deser gheest.dach.sal.sijn/hoe weelijcke dat die ziele Christi haer ghevoelde/als sij voorsach ende bekende / dat soo vele Christenen noch afuallen souden / vander eenicheyt der hey. kercken / ende souden hen gheuen tot verscheyden secten / heresyen / dolinghen/ende valsche opinien / der ouder ghemeynder hey. kercke contrarie: Die schrifture

nae hen

nae hen selfs goetduncken valschelyck interpreterende: die oude ghewoonten/ Ceremonien/ Sacramenten der helygher kercken blasphemerende ende bespotteñ tot haerder eewigher verdoemenissen.

Maendach.

Die cc.xlvij.dach.noch na Cypers.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe wee dat der edelder siele Christi te moede was inden crupce/ als sij bekende dat die sone des eewighen vaders soo dicwijlē andwerf soude ghecruyst werdē/ ouermids der sonden der booser menschē.

Dijsdach.

Die cc.xlviij.dach.is noch nae Cypers.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ hoe bitterē wee dat die edel siele Christi leet inden crupce/ doen sy voorsach dat soo menich mensche aen nemē soude een rechtueerdich leuen/ eñ daer in niet volherden.

Goonsdach.

Die cc.xlix.dach. is by Cijpers. Dit eylant van Cijperen hout int ronde vij. hondert Italiaensche mijlen/ eñ is een vruchtbaer lant van stercke wijnen eñ van vele oliue boomen ende van allen beesten.

O Effeninghe deser gheest.dach. sal sijn/ dat groote wee dat die edele ziele Christi leet

inden

inden cruyce/doen sy bekēde/dat die edele zielē der menschē/die ghemaect sijn nae sijne beelde/ noch soo lasterlijcken beuleckt soude werden/ metter onreynicheyt der sonden.

Donderdach.

Die cc.l.dach. is te Salins in Cijperen / in dese plaetse heeft die heylighe bisschop Lazarus broedere van Marie Magdalene eñ Martha: langhen tijt heylichlijcken gheleeft in strenghe penitentie. Ende is daer nae in Marcilien ghereyst.

OEffeninghe deser gheest.dach. sal sijn/ dat bitter wee/dat die edel siele Christi leet/doen sij voorsach inden cruyce/dat die edele natuere der menschen/die van Godt soo gheordineert ende gheschapē was: om niet te begheren dan hemelsche dinghē. Dat die soo seer soude aenhanghen den nedersten dinghē/ eñ haer daer mede soo lasterlycken ontsuyveren/ende haren schepper vergheten souden.

Vrijdach.

Die cc.li.dach.is op den cruys berch : dat seer verre van daer is. Ende den berch is seer hooghe/maer tis een schoon pelgrimagie / eñ daer sijn ooc schoon reliquien.

OEffeninghe deser gheest.dach. sal sijn / wat bitteren wee/dat die edele siele Christi leet indē cruyce/doē se voorsach dat die goede ordinātie der h.religien noch soo vergaē soudē: Eñ dat sommige dienarē Gods noch soudē werdē

dronckaren des wijns / eñ oeffenaers der vleeschelycker sonden.

Saterdach.

Die cc.lij.dach.is wederom tot Salyns.

DEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ dat bitter wee dat die edele siele Christi leet/ doē sij voorsach/ dat die liefde/ godvienstichept/ ende vreese Gods in allen staten noch verslappen ende bynae vergaen souden.

Sondach.

Die cc.liij.dach.is van Salyns by Limiso in Cypers / ende is xl. mijlen van een. Limiso is een hauene in Cypers/ende leit van Venegien ijm. Lombaersche mijlen/ende is in voortijden een stercke stadt gheweest.

OEffeninghe deser gheest. dach. sal sijn / hoe wee dattet der edelder siele Christi was/doen sy voor sach inden cruyce/die groote confusie ende schande der sondaren die hen toecomen sal in haren sterfdach ende oordeel / ouermids haer ondancbaerhept.

Maendach.

Die cc.liiij.dach.van Limiso nae Gaffo.

OEffeninghe deser gheest.dach.sal sijn/ hoe wee dattet der edelder siele Christi was

inden

inden cruyce/doen sij bekende dat onwillich ēn weelyck scheyden der sondaren/als sij door die godlycke gherechticheyt ghegheuen sullen werden/der eewigher verghetenisse.

Dijsdach.
Die cc.lv.dach.nae Passo.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn / dat bitter wee / dat die edele siele Christi leet/ doen sy bekende dat die een mensche den anderen soude brenghen tot den staet der verdoemenissen ouermidts der sonden.

Goonsdach.
Die cc.lvi.dach.nae Passo.

O Verdenckt wat bitteren wee dat die edele ziele Christi leet inden cruyce / doen sy bekende dat die woonstedē des h.gheest / dat sijn die edele sielen der menschen/ noch werdē souden vatē der sonden/ ēn bordeelē des duyuels.

Donderdach.
Die cc.lvij.dach.nae Passo.

O Effeninghe deser gheest. dach. sal sijn/ datmen ouerdencken sal dat bitter wee dat die edele siele Christi leet inden cruyce/doen sy voorsach/ dat die duyuelen soo vele edele creaturen benemen soudē / te comen tot haren oorspronck.

Vrijdach.

Die cc.lviij.dach.na Paesschen.

O Verdinckt dat bitter wee dat die edele siele Christi leet inden cruyce/doen sij voorsach dat soo veel menschen onweerdelijcken gaen souden/tot den h. sacramente/dwelck was een van die alder meeste pijnen/die sijn siele leet inden cruyce.

Saterdach.

Die cc.lix.dach.na Paesschen.

O Verdenckt hoe wee dat der edelder siele Christi was/doen sij bekende / dat soo veel menschen Godt belijden souden met den monde/ ende versaeken metten wercken.

Sondach.

Die cc.lx.dach.nae Paesschen.

O Verdenckt / hoe wee dat die edelder siele Christi was / doen sy ouerdachte / dat soo menich mensche soude met gheestelycken abyte ghecleet sijn / ende daer onder vleeschelycke hertten draghen.

Maendach.

Die cc.ende lxi.dach.na Paesschen.

O Verdenckt dat bitter wee der edelder siele Christi/doen sij in allen desen voorschreuen bitterheden beuaen was/ende daeren bouen aensach dat sij smaecken moeste dat alder bitterste wee/der bitterder doot: Jae veel bitterder dan oit eenighe creature smaken soude : Ende nochtans menich mensch dat soo cleyn/iae niet met allen achten en souden.

Hier

Hier comptmen te Gaffo/daer die seuen slapers slieven. Hier beghint een verhalen der wercken/pijnen ende armoeden Jhesu/verandert in glorien.

Dijsdach.

Die cc.lxij.dach.is/van Gaffo te reysen.

O Verdenckt/hoe dat die eewighe sone Gods/ die inder aerden was comē mēsch worde ende alle verdriet lijden: nu soo weeldelijck inden hemele sonder onderlaet ghebaert wort vanden vadere: ghelijck hij worde ouer eewicheyt. In welcker baringhe/ dien hemelschen sueten sanck der enghelen ghehoort wort met grooter melodye.

Goonsdach.

Die cc.lxiij.dach.is/noch van Gaffo te reysen.

Verdēckt hoe feestelyck dat niet alleen drije coninghē/maer alle die hemelsche princen/Jhesu dē Coninck der glorien/ inden hemel nu offeren sonder onderlaet/dat gout der minnen/soo inuierich heet/dat daer is een smelte eñ versmelte: Eñ dat wieroock des begheerlycken loofs/ende die myrrhe der reuerentien/met eenen sueten verwonderen.

Donderdach.

Die cc.lxiiij.dach.van Gaffo.

O Verdēckt / hoe suetelijck dat die edel menschept Christi ghelooft wert inden hemel / vãder besnijdenissen inder aerden doen ghestort wert dat eerste bloet des ghesontmakers : ende ghenoemt wert den naem des bruydegoms Jhesus.

Vrijdach.

Die cc.lxv.dach.van Gaffo.

O Verdēckt / die keyserlycke stadt der honichlopender weelden sijns vaders / daer die heere Jhesus nu sidt inder glorien / daer hongher / ē dorst / armoede / ē versmaethept nu verre is van hem.

Saterdach.

Die cc.lxvi.dach.van Gaffo.

O Verdenckt / hoe dat het lijden Christi is als een suet prieel / den ghenen die beladen sijn met den cruyce der penitentie / tentatie / ē tribulatie. In welcke prieel si sonderlinghe vermaeck vinden moghen / ende gheestelijcke verlichtinghe / als hij selue sept: Compt tot mij al die beladen sijt / ende ick sal v vermaken.

Sondach.

Die cc.lxvij.dach.van Gaffo.

Ouerdenckt /

O Verdenckt/hoe vriindelycken dat die vader sonder onderlaet omhelst sijnen sone / om dat hij sijn ghebot altoos volbracht heeft inder aerden / hem ghehoorsaem sijnde totter doot des cruyceen.

Maendach.

Die cc.lxviij.dach.van Gasso.

O Verdenckt/hoe suetelyc dat die stemme des sone Gods sonder onderlaet ghehoort wert/ voortbrenghende die eewighe godlijcke wijsheyt: Want hij inder eerden was een voortbrenghher der godlycker waerheyt/ ende nochtans onghcacht.

Dijsdach.

Die cc.lxix.dach.van Gasso.

O Verdenckt/hoe suetelyckē dat Christus nu ghebruyckt des sueten inulopens stadelycken sonder onderlaet/want hij inder eerdē vol persscn is gheweest eñ vol benautheden/alsoo (nae dat die sommighe ghecontēplcert hebbē/) als dat hij in der eerden ghehadt soude hebben xix.suchten des doots: hondert ende lxij. verscrickinghe ende verschroominghe des doots: vi^m.vi^c.ende lxvi.dootelycke pijnen ende weedommen.

Woensdach.

Die cc.lxx.dach.na tgolff van Setelia/ oft sinte Helenen golff.

DVerdenckt/hoe heerlycke dat Christus nu inden hemel ghebruyct/ sijn conincklycke weerdicheyt: wãt hij die niet ghebruycken en mochte inder aerden. Daer hij spottelycken ghegruet worde / Coninck der Joden.

Donderdach.

Die cc.lxxi.dach.nae sinte Helenen Golf.

OVerdenct datter inden hemel gheẽ verdriet en is van lof ende danckbaerheyt te bewijsen Christo Jhesu: want ten was hem inder aerden gheen verdriet / datmen hem quelden: ouermidts minne onser salicheyt.

Vrijdach.

Die cc.lxxij.dach.nae S.Helenen golf.

OVerdenct hoe suetelyc dat Christus nu inden hemele omringt is vã den Seraphinnen/die inder aerden omringt was / van simpelen vischers.

Saterdach.

Die cc.lxxiij.dach.is/noch na sinte Helenen golf.

Ouerdenct nu die weelde sijns herten onder die Cherubinnen:voor die persse sijns herten/ die hij leet op der eerden/onder die scharen der Joden.

Sondach.

Sondach.

Die cc.lxxiiij.dach.nae S. Helenen golf.

Ouerdenckt hoe suetelyc dat Christus nu is omuaē metter Godlycker claerheyt eñ weelden/daer vut hij nu ghebruyckeñ is/ blijschap bouē blyschap: wāt hij inder eerden omuaē was met droefheyt bouen alle droef heden/als hij sweetēde wert water ende bloet int hoefkē tot xcvij m. iij c. ende v. druppelē toe/ ende ooc binnen sijnen leuen xix. reysen gheweest is in ghestelteniſſe als een die de doot sterft/door vāgicheyt/alsoo die sommighe ghecontempleert hebben.

Maendach.

Die cc.eñ lxxv. dachuaert na sinte Helenen golf. Dit is dat golf/ daer sinte Helena een

vanden drye naghelen ons Heeren inne werp / om dat die tempeesten cesseren souden / alsoo voorghesept is in die c. ende viij. dachreyse. Eñ is lanck c. ende lxxx Lombaertsche mylen / eñ alsoo breet datmen op vele eynden gheen lant bekennen en mach.

OVerdenckt / hoe suetelijcken dat Christus hem nu gheuoelt / als hij aenhoort die stemmen sijnder vrienden / die hen inden hemele suetelijckē verblijen: voor dat hem inder eerden soo wee te moede was / doen hij hoorē moeste die stemmen sijnder vianden / die int hooffken riepen / wij soeken Jhesum van Nazarenen.

Dijsdach.
Die cc. lxxvi. dachuaert is / nae sinte Helenen golff.

OVerdenckt hoe suetelijcken dat Christus sonder onderlaet aenghesien wert / van sijnen hemelschen vader / ende van allen den hemelschen heir: want hij inder eerdē soo goedertierlijck

dertierlijck verdroech/die onweerdicheyt ende wreede aensichten synder vianden/die hē lviij. werven wreedelycken met synen baerde / ende ccc. ende v. reysen met sijnen hare toghē / alsoo die sommighe contempleren.

Goonsdach.
Die cc.lxxvij. dach. nae S. Helenen golff.

O Verdēct hoe verweendelycken dat Christus nu verheuē is / eñ suetelyckē rust inden troon sijns hemelschen vaders/ want hij inder eerdē snoodelyc lach onder die voetē der sondaren/ eñ worde met voeten ghetorden c. eñ lxx. werven binnen sijnder passien.

Donderdach.
Die cc.lxxviij. dach. is ouer tgolff van Setelia oft sinte Helenen.

O Verdenckt/hoe suetelyc dat Christus hem nu verblijt/dat hij is eē eenich richter ouer allen menschen : daer hij inder eerden / eenen richter

richter bouen hem ghedoochde/ die hem dede gheesselen/ ende met doornen croonen: Ende oordeelde hem daer nae totter doot/tot sijnder onschult.

Vrijdach.

Die cc.lxxix. dach.ouer tgolff.

O Verdeckt hoe sucteլlyck dat hem sijn vad spant die croone der mogentheyt/ eñ der onuerwãlicker glorien/want hij inder eerden ghedraghen heeft die lasterlycke galghe des cruyces/ om onser allen salicheyt.

Saterdach.

Die cc.lxxx.dach.ouer tgolff vã S. Helenẽ.

O uerdenckt hoe chierlijckẽ dat Christus nu inden hemel ghecleet is met glorien eñ blijschappen/die inder eerdẽ ghedraghen heeft dat purpuren cleet der schandẽ ghewillichlijcken.

Sondach.

Die cc.lxxxi.dach.ouer tgolff van sinte Helenen.

Ouerdenckt

O Verdeckt hoe suete lyckē dat sijn hey. leden nu tsamen ghevoecht sijn/ ende gheuen soo oversueten rueck/soo dat allen die vutvercoren daer aff wellustich werdē die inder eerdē soo grootē wee in allen sijn leden ghedoocht heeft / doen hij storte vut sijne heylighe wondē lxxxi^{m}. ij^{c}. druppelen bloets / alsmen in sommighe openbaringhe leest.

Maendach.

Die cc.lxxxij. dach. is/ over tgolff van sinte Helenen.

O Verdenckt hoe suetelycken dat Jhesus hem nu gheuoelt in sijnen bloede / dat besloten leyt in sijne heylighe aderē met godlycker suetichheyt: die inder eerden verloren hadde sijn natuerlyck schoonheyt.

Dijsdach.

Die cc.lxxxiij. dach. over tgolff.

O Verdenckt hoe onsprekelycke schoon dat sijn godlycke aenschijn blinckt inde hemel: dat

dat welcke inder eerden gheen forme oft ghedaente en scheen te hebben / door mismaecktheyt: want hondert ende x. weruen was hy int aensicht gheslaghen ende xxx. mael aen synen mont.

Goonsdach.

Die cc.lxxxiiij.dach.ouer tgolff.

O Verdenckt hoe verweenden rueck/ dat Christus nu ghestadelycken ghevoelt/ comende vander gloriöser menscheyt/ voor den vuylen stanck die hy inder eerdē leet/ voor onser salicheyt. Principalyck van den onreyne mosselen die hem binnen synder passien dicmael in sijn minlyck aenschijn ghespoghen werden tot xxxij. reysen toe / alsoomen vint in sommighe contemplatien.

Donderdach.

Die cc.lxxxv.dach.by Myrrhea in een hauene ghenoemt Cacua.

O Verdenckt/ hoe moghentlyc / dat hy nu omringt wert (daer hy sidt ter rechter hant syns vaders) met ontallijcken veel enghelen: die inder eerden soo onneerlycken hinck tusschen twee mordenaren aenden hey.cruyce.

Vrijdach.

Die cc.lxxxvi.dach.noch bij Myrrhea.

Ouerdenckt

O Verdenckt/hoe hij door den schat sijnder hey. passien/ alle dese voorschreuen weelden ende onsprekelycke vele verdienten heeft/ eñ comen oock den sondaren toegheuloit/ door die gulden pijpen sijnder bermhertichept/ niet min den armen als den rijcken.

Saterdach.

Die cc.lxxxvij. dach. is noch bij Myrrhea/ Myrrhea leit in Greké/ daer heeft sinte Claes ghewoont/ ende daer staet noch sijn marmoren tumbe/ daer hij inne begrauen is gheweest.

O Verdenckt/ hoe suetelycké dat Christus nu drinckt eñ voorschinkt dé wijn der vroechden ende der minnen/ die inden crupce dorsteũ/ ghelaeft wert met edick ende galle.

Sondach.

Die cc.lxxxviij. dach. na Rodes.

O Verdenckt / hoe suetelycken dat Christus hem nu gheuoelt in synder heyligher mẽschept/ nu soo hoochelijcké verheué in vruechdẽ: die welcke inder eerden ghedraghen heeft / soo veel groote versmaetheden.

Maendach.

Die cc.lxxxix. dach. na Rodes.

O Verdenckt/ met wat onsprekelycke suetichept haer gheuoilt die edele siele Christi/ ouerulopende van godlycker weelden: die soo

bitteren wec inder aerden verdraghen heeft.

Dijsdach.

Die cc.xx.dach.sal sijn/nae Rodes.

O Verdenct hoe suetelycken dat Christus nu is eenen ghenuchelycken weert sij-nen vutuercorenen vrienden: die hij nu allen voet met sijnen minlycken teghenwoor-dichept.

Woonsdach.

Die cc.xxi.dach.is nae Rodes.

O Verdenct/ hoe die minne daer ontslo-ten heeft sijn edele godlycke herte/ daer vut vloeydt den edelen sueten wijn: droncken makende alle die begheerten des he-melschen Jherusalem.

Donderdach.

Die cc.xxij.dach.nae Rodes.

Ouerdenct/ hoe machtelycken die edele verwinner weder co-men sal/ ten vutersten daghe/ om oordeel te houden/ (als een ghe-weldich heer) ouer leuende ende ouer dooden.

Vrijdach.

Die cc.endexxiij.dach.na Rodes.

O Verdẽct dẽ toecomendẽ dach des oordeels/ in welcken daghe ghehoort sal werden die stemme der godheyt: segghende totten donder ende blixem ende tottẽ winde ende totter doot:

gaet

gaet vut in uwer veruaerlichept / op dat ghe-
doot werde alle volc/want den dach des oor-
deels es nakende.

Saterdach.
Die cc.xciiij.dach.nae Rodes.

O Verdenct hoe vreesselycke dat den wint
ende den eysselycke donder ende blixem
teghen een storme sullen:waer door die
doot comen sal/in allen menschen van grooter
vreesen.

Sondach.
Die cc.xcv.dach.is/by Rodes/inden Ey-
lande Colchos ghenoẽt / daer in voortij-
den die h. Apostel Paulus toe gheschre-
uen heeft.

O Verdenckt/hoe gramme-
lycken die Godlycke ghe-
rechtichept sal vutsenden sijn
Enghelen ende segghẽ: Con-
dicht inden gheluyde der ba-
suynen allen volck:dat sij co-
men ten oordeel/want ick nu
bereet ben.

Maendach.
Die cc.xcvi.dach. is tot Rodes / daer die
pelgrims plaghen ontfanghen te werden
met grooter eeren/ maer is nu ouer corte
iaren

iaren ghecomen onder die macht vandẽ grooten Turck. Hier suldi grueté sint Jan Baptist/ lesende oock een ghebet/ van allen den helighen Patriarken ende Propheten/ hen louẽ/ want ghij nu meer kennissen ontfanghen hebt/ vanden gheloften ende prophetien daer sij aff ghesproken hebben. Ende is te weten dat hier ontrẽt dicwijlen groot onweir gheschiet. Soo sullen hier volghen xvij. oeffeninghen der ghedenckenisse van dat vreesselyck oordeel eñ pijnen der verdoemder menschen. Ende al en is dese oeffeninghe niet ghenuchelycken/ sij is nochtans seer salich ende profijtelycken.

O Verdenckt/ hoe snellycken dat die Enghelen vlieghen sullen uytẽ hemel / eñ scheydẽ hen in die vier hoecken vander werelt / segghende door dat ghelupt der basuynen: Staet op ghij dooden en compt ten oordeel.

Dijsdach.

Die cc.xcvij. dach. is in Rodes. Hier pleghen te versoeken sijn/ vele kercken ende heylichdommen/ maer dese stadt is nu bewoont vanden Turcken.

O Verdenckt/ hoe vreesselycken dat Christus hem sal opheffen / teghẽ allẽ dat volck van eertrijck/ dat gheweest heeft van Adams tijde/ tot den lesten daghe toe. Ende elck sal aendoen sijn eyghen lichaem / ende sullen versamen in dat dal van Josaphat.

Goonsdach.

Goonsdach.

Die cc.xcviij. dachuaert in Rodes.

O Verdenckt/hoe eyssely cken dat dã die son-
daren wesen sullen van ghedaente/ eñ van
hen en sal anders niet ghehoort werden / dan
wee/ wee/wee.Ende dat ghelupt sal ghehoort
werden/ouer allen dat aertrijck.

Donderdach.

Die cc.xcix.dach.sal sijn vã Rodes te rey-
sen nae Candea oft Creta.

O Verdenckt hoe veruaerlycken dat allẽ die
verdoemden sullen vuter hellen comen/ eñ
aendoen hen stinckende lichaemen met eyssе-
lycken gheruchte.

Vrijdach.

Die ccc.dach. sal sijn in een hauene ghe-
noemt Spina longa:ende is l. mijlẽ van-
der stadt van Candea oft Creta.

O Verdẽckt hoe dat in dien daghe/noch fielẽ
sullen sijn inden vagheuiere die niet vol-
supuert en sullen sijn / maer die eysselycke ver-
uaerlichept/ende haer pijne/ die dan swaerder
sijn sal/salse supueren/om salich ende haest ver-
lost te worden.

Saterdach.

Die ccc.i. dach. sal sijn / tot Candea oft
Creta ligghende indẽ eylande Smirnea
ghenaemt (daer af gheschreuen staet in
Apocalipsi) hondert ende sestich Lom-
baersche mijlen.

O Verdenckt hoe eenlyck den sondaren / te hooren sijn sal/ die vreesselycke sententie. Gaet ghy vermaledyde in dat eewich vier. Ende hoe eysselyck dat sijn sal/dat ghehuyl ende ghetier der sondaren.

Sondach.

Die ccc.ij. dach. is in Candea. Ouer dit lãt Candea/ is Titus sinte. Pauwels discipel die eerste bisschop van Paulo gheordineert.

O Verdenckt/hoe eysselycken dat dan die loopinghe der duyuelen wesen sal / onder die catijuighe verdoemde sielen.

Maendach.

Die ccc.iij. dach. is van Candea te reysen.

O Verdenckt/die nijdichept der duyuelē / die wilden datter niemant behouden en ware.

Dijsdach.

Die ccc.iiij. dach. is in een hauē die leit lxx. mijlen van Candea/ende daer staet een cypressen bosch.

O Verdenckt / hoe onwillichlijcken dat hem die sondaren oppenbaren sullen / voor den ding stoel Christi / om dat sy sekerlyc weeten sullen haer eewighe verdoemenisse ende onsalichept.

Goonsdach.

Die ccc.v. dach. is voorby Modon. Modon

is van

ts van Venegien elff hõdert Lombaersche mij-
len. Van Modon zuydtweert dweers ouer die
zee twee hondert lombaersche mijlen leit dat
coninckrijck van Napelo: ligghende onder die
heerschappije des Roomsche rijcks. Itẽ Mo-
don pleech te sijn onder die heerlichept vã Ve-
negien/maer is nu van ouer veel iaren in die
macht vãdẽ Turcken ghecomen. Daer werde
die bisschop van deser stadt ouermidts ghe-
saecht ende allen die christenen met grooten
ghetale vermoort.

O Verdenckt/hoe nijdelycken dat die duyue-
len den verdoemden menschẽ voort steken
sullen totten oordeel/om daer te gheuen reden
van allen sondighen wercken/woorden/ende
ghedachten. Ende om te ontfanghen die alder
bitterste sententie des rechters.

Donderdach.

Die ccc.vi. dach. is tot Sanctis oft Sancten
int eylant van Staualia: duysent lombaersche
mijlen van Venegien/ende is onder die heer-
schappije van Venegien.

O Verdenct/wat groote scaemte dat die son-
daren hebben sullẽ/als Godt haer misdaet
condich maken sal allen menschen/ende daer
sien ende bekennen sullen dat sy eewelycke sul-
len moetẽ blyuẽ onder die onsalighe duyuelen/
diese niet sparen en sullen.

Vrijdach.

Die ccc.vij. dach. is tot Corphoẽ in Saffolo-
nia in Grieken/toebehoorende den heeren van

Venegien. Onder Corphoē leit dat vruchtbaer lant/ ghenoemt Albanien. Ende is onder tribuyt van den Turck.

O Verdenckt/ hoe wee dat den sondaeren wesen sal/ als sy hooren dat alle creaturen consenteren sullen in huer eewighe verdoemenis/ ende dat niemant met hen mede dooghen hebben sal.

Saterdach.

Die ccc.viij.dach. is van Corfoen nae Corsele/ latē Arrogossen.

O Verdenckt/ hoe noode dat die sondarē sien sullen/ dat Godlyc aenschijn Christi in sijnder verueerlycheyt/ maer nochtans bedwonghen sullen sijn om dat aen te sien.

Sondach.

Die ccc.ix.dach is na Corchele.

O Verdenct/ hoe zeer groot dattet ghetal der verdoemder sijn sal/ bouen tghetal der vutuercorene: ghelijck Christus ghesproken heeft/ veel sijnder gheroepen ende weynich vutuercoren.

Maendach.

Die ccc.x.dach. is nae Corchele.

O Verdenckt / hoe vreesselijcken dat sijn sal/ den verdoemden te dencken op die eewicheyt haerder verdoemenissen.

Dijsdach.

Die ccc.xi.dach. is te Corchele.

Querdenckt

O Verdenct/hoe dat inder werelt niet soo cleynen sonde ghedaen en wert / sij en heeft inder hellē haer besondere pijne: eest datse niet ghebetert en is: Ja also menigherhande pijne inder hellen besonder.

Goonsdach.
Die ccc.xij.dach.is te Lesele in Scolonien.

O Verdenckt/hoe verhert ende hoe toornich dat God wesen sal / op den sondaren / als die gherechtichept sal toe sluyten die poorten der hellen / die inder eewichept niet ontsloten en sullen werden.

Item nu sullen volghen die vruechden des hemelrijcs.

Donderdach.
Die ccc.xiij.dach.nae Parens.

O Verdenckt / hoe groote vruechde eñ blijschap die Enghelen hebben sullen/ende allen die vutuercorenē / als sij met haren schepper weder keeren sullen ten hemele met grooten triumphe.

Vrijdach.
Die ccc.xiiij.dach.na Parens.

O Verdenckt/hoe suetelycken dat alle salighe gheesten hen verblydē sullen / als sy sullen dat suete honichulopeñ woort des rechters hooren/segghende/compt ghebenedyde myns vaders / ende besidt dat rycke dat v bereet is van beghinne des werelts.

Saterdach.

Die ccc.xv.dach.is na Parens.

O Verdenckt/wat grooter loff ende danc van Godt ghegheuen sal werden inder eewicheyt van alle salighē creatueren/ om dat hyse door syne gratie behouden heeft.

Sondach.

Die ccc.xvi.dach.na Parens.

O Verdenckt/hoe dat het ouerhooghe lof inden hemele ghesonghen wert sonder ophouwen. Sanctus/ Sanctus / Sanctus: dats heylich/ heylich / heylich / den alder opperste. Ghebenedijt eñ gheloofte moet ghy syn inder eewicheyt o Christe / dat ghy ons behouden hebt.

Maendach.

Die ccc.xvij.dach.is noch na Parens.

O Verdenckt hoe suetelycke dat die hemelsche gheesten ende alle salighe creaturen hen verblyden/int aenscouwen des minlycks aenschyn ons lieffs heerē/daer allē ghenuchte vut te scheppen is.

Dijsdach.

Die ccc.xviij.dach. na Parens.

Ouerdenct/hoe alle salighe creaturē hen ver-

hueghen/sittende aender hemelscher tafele in volle vruechde in eewighe ruste in machtighen ryckdomme/droncke wesen van die ouervloedichept des godlycke hupse/beuaē met sulcker blijschappen/ als nopt ooghe ghesiē / nopt oore ghehoort/nopt hertte gheuoelt en heeft.

Goonsdach.

Die ccc.xix.dach.is by Parens.

O Verdenckt/ hoe ombegrijpelycken schoon dat Godt die edele creaturen/die berrende Seraphinnen gheschapen heeft / blinckende bouen alle anderen creatueren der Enghelen. Eñ hoe die schoonhept der alder hoochster h. drpuuldichept/blinct ende weder blinct/op die schoonhept der Seraphinnen.

Donderdach.

Die ccc.xx.dach.is tot Parēs / eñ is hondert lombaersche mplē bouen Venegien.

O uerdenckt/ hoe dat die edele Seraphinnen bernēde inder liefdē Gods/ sonder onderlaet ghebrupcken dat godlyc smelten ende versmelten/eñ aensien dat weeldich vlopē/tusschen den vader ende sijnen gheminden sone.

Vrijdach.

Die ccc.xxi.dach.vā Parēs na Venegien.

O Verdenckt/hoe suetelyc dat die edele gheesten der Cherubinnen in Godt sterren hen suetelyc verwonderen in dat milde vutulopen sijnder edelder godhept.

Saterdach.

Die ccc.xxij.dach.na Venegien.

bitteren wee inder aerden verdraghen heeft.

Dijsdach.

Die cc.xc.dach.sal sijn/nae Kodes.

D Verdenct hoe suetelycken dat Christus nu is eenen ghenuchelycken weert sijnen vutuercorenen vrienden: die hij nu allen voet met sijnen minlycken teghenwoordicheyt.

Goonsdach.

Die cc.xci.dach.is nae Kodes.

O Verdenct/hoe die minne daer ontsloten heeft sijn edele godlycke herte/daer vut vloeydt den edelen sueten wijn: droncken makende alle die begheerten des hemelschen Jherusalem.

Donderdach.

Die cc.xcij.dach.nae Kodes.

Ouerdenct/hoe machtelycken die edele verwinner weder comen sal/ten vutersten daghe/om oordeel te houden/(als een gheweldich heer)ouer leuende ende ouer dooden.

Vrijdach.

Die cc.ende xciij.dach.na Kodes.

O Verdēct dē toecomendē dach des oordeels/ in welcken daghe ghehoort sal werden die stemme der godheyt: segghende totten donder ende blixem ende tottē winde ende totter doot:

gaet vut in uwer veruaerlichept / op dat ghe- doot werde alle volc/want den dach des oor- deels es nakende.

Saterdach.
Die cc.xciiij.dach.nae Rodes.

O Verdenct hoe vreesselycke͂ dat den wint ende den eyssselycke͂ donder ende blixem teghen een storme͂ sullen: waer door die doot comen sal/in allen menschen van grooter vreesen.

Sondach.
Die cc.xcv.dach.is/by Rodes/inden Ey- lande Colchos ghenoe͂t / daer in voortij- den die h. Apostel Paulus toe gheschre- uen heeft.

O Verdenckt/hoe grammelycken die Godlycke ghe- rechtichept sal vutsenden syn Enghelen ende segghe͂: Con- dicht inden gheluyde der ba- suynen allen volck: dat sy co- men ten oordeel/want ick nu bereet ben.

Maendach.
Die cc.xcvi.dach. is tot Rodes / daer die pelgrims plaghen ontfanghen te werden met grooter eeren / maer is nu ouer corte

iaren

iaren ghecomen onder die macht vandē grooten Turck. Hier suldi gruetē sint Jan Baptist/ lesende oock een ghebet/ van allen den heylighen Patriarken ende Propheten/ hen louen/ want ghy nu meer kennissen ontfanghen hebt/ vanden gheloften ende prophetien daer si aff ghesproken hebben. Ende is te weten dat hier ontrēt dicwijlen groot onweir ghescyiet. Soo sullen hier volghen xvij. oeffeninghen der ghedenckenisse van dat vreesselyck oordeel eñ pijnen der verdoemder menschen. Ende al en is dese oeffeninghe niet ghenuchelycken/ sij is nochtans seer salich ende profytelycken.

O Verdenckt/ hoe snellycken dat die Enghelen vlieghen sullen uutē hemel / eñ schepdē hen in die vier hoecken vander werelt / segghende door dat ghelupt der basuynen: Staet op ghij dooden en compt ten oordeel.

Dijsdach.

Die cc.xcvij. dach. is in Rodes. Hier pleghen te versoecken sijn/ vele kercken ende heylichdommen/ maer dese stadt is nu bewoont vanden Turcken.

O Verdenckt/ hoe vreesselycken dat Christus hem sal opheffen / teghē allē dat volck van eertrijck/ dat ghewees heeft van Adams tijde/ tot den lesten daghe toe. Ende elck sal aendoen sijn eyghen lichaem / ende sullen versamen in dat dal van Josaphat.

Woonsdach.

Goonsdach.

Die cc.xcviij.dachuaert in Rodes.

O Verdenckt/hoe eysselycken dat dā die sondaren wesen sullen van ghedaente/ eñ van hen en sal anders niet ghehoort werden / dan wee/ wee/wee. Ende dat ghelupt sal ghehoort werden/ouer allen dat aertrijck.

Donderdach.

Die cc.xcix.dach.sal sijn vā Rodes te reysen nae Candea oft Creta.

O Verdenckt hoe veruaerlycken dat allē die verdoemden sullen vuter hellen comen/ eñ aendoen hen stinckende lichaemen met eysselycken gheruchte.

Vrijdach.

Die ccc.dach . sal sijn in een hauene ghenoemt Spina longa:ende is l. mijlē vander stadt van Candea oft Creta.

O Verdēckt hoe dat in dien daghe/noch veel sullen sijn inden vagheuiere die niet volsupuert en sullen sijn / maer die eysselycke veruaerlichept/ende haer pijne/ die dan swaerder sijn sal/salse supueren/om salich ende haest verlost te worden.

Saterdach.

Die ccc . i . dach . sal sijn / tot Candea oft Creta ligghende indē eylande Smirnea ghenoemt (daer af gheschreuen staet in Apocalipsi) hondert ende sestich Lombaersche mijlen.

O Verdenckt hoe eenlyck den sondaren / te hooren sijn sal/ die vreesselycke sententie. Gaet ghy vermaledyde in dat eewich vier. Ende hoe eysselyck dat sijn sal/dat ghehuyl ende ghetier der sondaren.

Sondach.

Die ccc.ij. dach.is in Candea. Ouer dit lāt Candea/ is Titus finte. Pauwels discipel die eerste bischop van Paulo gheordineert.

O Verdenckt/hoe eysselycken dat dan die loopinghe der duyuelen wesen sal / onder die catijuighe verdoemde sielen.

Maendach.

Die ccc.iij.dach.is van Candea te reysen.

O Verdenckt/die nijdicheyt der duyuelē / die wilden datter niemant behouden en ware.

Dijsdach.

Die ccc.iiij.dach.is in een hauē die leit lxx. mijlen van Candea/ende daer staet een cypressen bosch.

O Verdenckt / hoe onwillichlijcken dat hen die sondaren oppenbaren sullen / voor den ding stoel Christi / om dat sy sekerlyc weeten sullen haer eewighe verdoemenisse ende onsalicheyt.

Goonsdach.

Die ccc.v.dach. is voorby Modon. Modon

is van

is van Venegien elf hödert Lombaersche mij-
len. Van Modon zuydtweert dweers ouer die
zee twee hondert lombaersche mijlen leit dat
coninckrijck van Napels: ligghende onder die
heerschappije des Roomsché rijcks. Itē Mo-
don pleech te sijn onder die heerlichept vā Ve-
negien/maer is nu van ouer veel iaren in die
macht vādē Turcken ghecomen. Daer werde
die bischop van deser stadt ouermidts ghe-
saecht ende allen die christenen met grooten
ghetale vermoort.

O Verdenckt/hoe nijdelycken dat die duyve-
len den verdoemden menschē voort steken
sullen totten oordeel/om daer te gheuen reden
van allen sondighen wercken / woorden / ende
ghedachten. Ende om te ontfanghen die alder
bitterste sententie des rechters.

Donderdach.

Die ccc.vi. dach. is tot Sanctis oft Sancten
int eylant van Staualia: duysent lombaersche
mijlen van Venegien / ende is onder die heer-
schappije van Venegien.

O Verdenct/wat groote scaemte dat die son-
daren hebben sullē/als Godt haer misdaet
condich maken sal allen menschen / ende daer
sien ende bekennen sullen dat sy eewelycke sul-
len moetē blyuē onder die onsalighe duyuelen/
diese niet sparen en sullen.

Vrijdach.

Die ccc.vij. dach. is tot Corphoē in Saffolo-
nia in Grieken/toebehoorende den heeren van

Venegien. Onder Corphoē leit dat vruchtbaer lant/ ghenoemt Albanien. Ende is onder tribuyt van den Turck.

O Verdenckt/ hoe wee dat den sondaeren wesen sal/ als sy hooren dat alle creaturen consenteren sullen in huer eewighe verdoemenis/ ende dat niemant met hen mede dooghen hebben sal.

Saterdach.

Die ccc.viij. dach. is van Corfoen nae Corsele/ latē Arrogossen.

O Verdenckt/ hoe noode dat die sondarē sien sullen/ dat Godlyc aenschijn Christi in synder verueerlyckhept/ maer nochtans bedwonghen sullen syn om dat aen te sien.

Sondach.

Die ccc.ix. dach is na Corchele.

O Verdenct/ hoe zeer groot dattet ghetal der verdoemder syn sal/ bouen tghetal der vutuercorene: ghelijck Christus ghesproken heeft/ veel synder gheroepen ende weynich vutuercoren.

Maendach.

Die ccc.x. dach. is nae Corchele.

O Verdenckt / hoe vreesselijcken dat syn sal/ den verdoemden te dencken op die eewichept haerder verdoemenissen.

Dijsdach.

Die ccc.xi. dach. is te Corchele.

Ouerdenckt

O Verdenct/hoe dat inder werelt niet soo cleynen sonde ghedaen en wert / sij en heeft inder hellē haer besondere pijne: eest datse niet ghebetert en is: Ja also menigherhande pijne inder hellen besonder.

Soonsdach.
Die ccc.xij.dach.is te Lesele in Scolonien.

O Verdenckt/hoe verhert ende hoe toornich dat God wesen sal / op den sondaren / als die gherechtichept sal toe sluyten die poorten der hellen / die inder eewichept niet ontsloten en sullen werden.

Item nu sullen volghen die vruechden des hemelrijcs.

Donderdach.
Die ccc.xiij.dach.nae Parens.

O Verdenckt / hoe groote vruechde eñ blijschap die Enghelen hebben sullen/ende allen die vutuercorenē / als sij met haren schepper weder keeren sullen ten hemele met grooten triumphe.

Vrijdach.
Die ccc.xiiij.dach.na Parens.

O Verdenckt/hoe suetelycken dat alle salighe gheesten hen verblydē sullen / als sy sullen dat suete honichulopeñ woort des rechters hooren/segghende/compt ghebenedyde mijns vaders / ende besidt dat rijcke dat u bereet is van beghinne des werelts.

Saterdach.

Die ccc.xv. dach.is na Parens.

O Verdenckt/wat grooter loff ende danc van Godt ghegheuen sal werden inder eewicheyt van alle salighē creatueren/ om dat hijse door sijne gratie behouden heeft.

Sondach.

Die ccc.xvi. dach.na Parens.

O Verdenckt/hoe dat het ouerhooghe lof inden hemele ghesonghen wert sonder ophouwen. Sanctus/ Sanctus / Sanctus: dats heylich/ heylich / heylich / den alder opperste. Ghebenedijt eñ ghelooft moet ghij sijn inder eewicheyt o Christe / dat ghij ons behouden hebt.

Maendach.

Die ccc.xvij. dach.is noch na Parens.

O Verdenckt hoe suetelycke dat die hemelsche gheesten ende alle salighe creaturen hen verblyden/int aenscouwen des minlycks aenschijn ons lieffs heerē/daer allē ghenuchte uut te scheppen is.

Dijsdach.

Die ccc.xviij. dach. na Parens.

Ouerdenct/hoe alle salighe creaturē hen verhueghen/

hueghen/sittende aender hemelscher tafele in volle vruechde in eewighe ruste in machtighen rijckdomme/droncke wesen van die ouervloedichept des godlijcke hupse/beuaē met sulcker blijschappen/als nopt ooghe ghesiē / nopt oore ghehoort/nopt hertte gheuoelt en heeft.

Goonsdach.

Die ccc.xix.dach.is bij Parens.

O Verdenckt/ hoe ombegrijpelijcken schoon dat Godt die edele creaturen/die bernende Seraphinnen gheschapen heeft / blinckende bouen alle anderen creatueren der Enghelen. Eñ hoe die schoonhept der alder hoochster h. drijuuldichept/blinct ende weder blinct/op die schoonhept der Seraphinnen.

Donderdach.

Die ccc.xx.dach.is tot Parēs / eñ is hondert lombaerscher mijlē bouen Venegien.

O uerdenckt/ hoe dat die edele Seraphinnen bernēde inder liefdē Gods/ sonder onderlaet ghebrupcken dat godlijc smelten ende versmelten/eñ aensien dat weeldich vlopē/tuschen den vader ende sijnen gheminden sone.

Vrijdach.

Die ccc.xxi.dach.vā Parēs na Venegien.

O Verdenckt/hoe suetelijc dat die edele gheesten der Cherubinnen in Godt sterren hen suetelijc verwonderē in dat milde vutulopen sijnder edelder godhept.

Saterdach.

Die ccc.xxii.dach.na Venegien.

O Verdenckt/hoe suetelycke dat die edele gheesten der Cherubinnen inghestort wort die wijsheyt/daer door dat sij bekennen den wille haers scheppers / ende ghebruycken dat claer inblincken der hoogher godheyt.

Sondach.

Die ccc.xxiij.dach.na Venegien.

O Verdenckt/hoe die Troonen stillichlycken in Godt rusten ende ghebruycken in hem/ een wonderlycke honichulopende suetichepyt.

Maendach.

Die ccc.xxiiij.dach.nae Venegien.

O Verdenckt hoe suetelycken dat alle hemelsche geesten ouervloedende in onsprekelycker weelden sonder onderlaet stadelickē louē die ouerhooghe hey. driuuldichept.

Dijsdach.

Dijsdach.

Die ccc.xxv. dachuaert is noch na Venegien.

O Verdenckt / hoe dat die heylighe drijuuldichept is dat eerste godlyc oorspronc ende ongheschapen wesen / daer uut vlopende is alle dinck in ghescapen wijse.

Goonsdach.

Die ccc.xxvi.dach. nae Venegien.

D Verdenckt/hoe dat die hey. drijuuldichept is den claeren spieghele / daer alle heylighen in sien/Gods moghenthept/ Gods wijsheyt / Gods goetheyt / hen seluen/ ende alle dinck.

Donderdach.

Die ccc.xxvij.dach.na Venegien.

O Verdenckt/hoe suetelyc dat die vader sonder onderlaet uutuloit/barende sijnen sone in nieuwer weelden der weelden.

Vrijdach.

Die ccc.xxviij.dach.is bij Venegien.

O Verdenckt op den persoon des soons / die de eewighe wijsheyt is des vaders / ouer ewichept/ gheboren sijnde vanden vadere als een blinckende strale van dat licht der sonnen.

Saterdach.

Die ccc.xxix.dach.is bij Venegien.

O Verdenckt / hoe suetelycken dat die sone Gods vermaeckt/alle die hemelsche gheesten/die

ken/die sonder middele met Godt vereenicht syn.

Sondach.

Die ccc.xxx. dach. binnen Venegien. Hier syn vele kercken ende heylicdōmen te visiteren alsoo vooighesen is in die xxx. dachreyse/ daer om sullen wij hier een weke blyuē om die noch eens te visiterē. Ierst in sinte Marcus Euangelist kercke.

O Verdenckt / hoe suetelycken die sone Gods synen vader mint / ende die vader wederom den sone. Eñ hoe groote ghenuchte die sone Gods heeft / aensiende synen vader / ende den vader aensiende synen sone.

Maendach.

Die ccc.xxxi.dach.is in Venegien in sinte Lucas kercke.

O Verdenckt op den persoon des heylighen gheest voortcomende vanden vader ende vanden sone. Ende hoe suetelycken dat hij sonder onderlaet instort allen den ghenē/ die inden hemel syn / den sueten sanck der blijscappen/ ende veruulse allen / altijt sonder cesseren met nieuwer blijscappen.

Dijsdach.

Die ccc.xxxij.dach.is in Venegien/in S.Joris kercke buyten der stadt/ daer is eenen arm metter hant van sint Joris.

Overdēct die ouergroote vruecht die de hemelsche coninghinne Maria Gods moeder nu heeft: ende die eere die haer inder eewicheyt gheschien sal inden hemele van Godt ende van allen salighen creatueren.

Goonsdach.

Die ccc.xxxiij. dach. is in Venegien. In een kercke daer mē seit dat S. Barbara licham is. Item noch een groot beē vā sinte Christoffele. Eñ dit is een clooster vandē Cruysbroederen.

Ouerdenckt / hoe die suete maechdelycke bloeme Maria sonder onderlaet haer verwondert / van diē dat die schepper alder creatuerē die ghemaeckt heeft hemel ende aerde / hem ghewerrdicht heeft te suyghē haer maechdelycke borsten.

Donderdach.

Die ccc.xxxiiij. dach. in Venegien / in sinte Sacharias kercke.

Ouerdenct / hoe die suete moeder Gods nu is een peysmakersse vā allē sondighen menschē / voor den vader inder Godheyt / daer sy hē bidt met den coninck der glorien haren sone / hem toonende haer maechdelycke borsten. Daer voor alle salighe menschen haer lof / eere / ende danckbaerheyt bewijsen sullen inder eewicheyt.

Vrijdach.

Vrijdach.

Die ccc.xxxv.dach. in Venegien. In sinte Rochus kercke/ende dits een mindebrueren clooster.

O Verdenckt/hoe groote dat die suetichepthis/die Maria ghebruyckt sonder ophouwen inder glorien/want haer is ontsloten dat weldich rijckdom des heylighen gheests.

Saterdach.

Die ccc.xxxvi.dach.in Venegien. Hier moet ghij rekenen met den Patroon van uwer galeyen/dat is sinte Peeter met sijne gheselschap oft ghij hem voldaē hebt van tghene daer ghij met hem ouercomen waert:hier voor in die xl. dach.ende bedanct hem/lesende eenich ghebet ter eeren van hem.

O Verdenckt/hoe groote vruechde die coninghinne des hemels nu heeft/daer sij bouen alle chooren der enghelen naest ghesetem is der hey.drijuuldichept.

Sondach.

Die ccc.xxxvij.dach.is van Venegien tot Padua.

O Verdenckt/ hoe grooten vruechde dat Maria daer in heeft/dat sij gheweest is een moeder des eewighen woorts.

Maendach.

Die ccc.xxxviij.dach.is te Padua.

Ouerdenckt/hoe suetelyc dat Maria die hey. drijuuldichept mint eñ looft sonder ophouwē/ ende

ende wat grooter blijschappen dat sij daer in
heeft dat sy bekent/ dat sij wederom van haer
soo suetelyc ghemint wert.

Vrijdach.

Die ccc.xxxix.dach. is tot Cicadella.

Ouerdenct hoe suetelycken dat sij ōtfangt wert vandē heylighen Enghelē/ ende den hemelschen heyr/ wiēs claerheyt teghen haer allē is ghelijck een schaduwe/ teghen een claer sonneschijn.

Saterdach.

Die ccc.xl. dach. is tot Gasan.

Ouerdenckt/ hoe die hey. Apostolē nu soo suetelycken regneren ende triumpheren inden hemele/ ende draghen die lazuere verwe/ al beset met gulden sterren des heylighen Christen gheloofs.

Sondach.

Donderdach.

Die ccc.xli. dach. is tot Trenten. Daer rustet dat heylighe kindt Symeon dat daer ghemartelyt is vanden Joden. Dese stadt Trenten is een bisdō / eñ is die ouerste stadt vā Swauen. Die helft van deser stadt sijn duytschē/ende die ander helft sijn lombaerts/ maer die duytschen hebben alleen dat regiment.

Overdenckt/hoe suetelycke eñ hoe grootelycke die Apostolen hen daer in verblijen/om dat sij weten ende bekennen/ dat sij sitten sullen op die xij. stoelē vā Israhel: oordelende allen gheslachten der aerden.

Vrijdach.

Die ccc.xlij. dach. is tot Termijn.

Ouerdenckt/hoe suetelijcken dat nu die heylighe maechden volghē dat minlyck lammeken Gods/ghecleet met witten stoolen der blinckender suyuerheyt.

Saterdach.

Die ccc xliij. dach. is tot Meranen.

Overdenckt/ hoe suetelyckē dat die bruyden des lammekens / die suyuere maechdekens / draghen dat sonderlinghe cransken ghEheeten Aureola / bouen die schoone croonen der hemelscher glorien.

Sondach.

Die ccc.xliiij. dach. is tot Mals/oft Seuenkercken ghenoemt

Ouerdenckt/

Overdenct/hoe herttelycke dat die bruyden des lammekens Gods / ghemint werden vander hey. drijuuldicheyt/om dat sij om sijnen wille uut minnen/ onbeulect bleuen sijn.

Maendach.

Die ccc xlv.dach.is tot Nazareth.

O Verdenckt/hoe dat die hey. maechden van haren ghe minden bruydegom Jhesu/ ontfanghen die gulden halsbandē oft hals chieraeten der sueter minnen / want sij inder aerden voor hem storuen die bitter doot/uut herttelycken trouwe.

Dijsdach.

Die ccc.xlvi.dach.is tot die brugghe int gheberchte.

Ouerdenckt hoe suetelyc dat die patriarchen ende propheten hen stadelyckē verblijden / om dat si sien inder glorien den ghenen diet al volbracht heeft/dat sij van hē ghesproken hebben.

Goonsdach.

Die ccc.xlvij.dach.is tot Kempten.

Ouerdenckt/hoe suetelyc dat die h. martelarē hen nu verblijden inden Heere met sonderlinghe voordeele : om dat sij uut minnen ghestort hebben haer dierbaer bloet.

Donderdach.

Die ccc.xlviij.dach.is tot Mēminghen.

Ouerdenckt/ hoe groote schaere der edelder martelaeren daer voortgaen mettē palm tijsen der ridderlycker victorien / voor die heylighe

drijuuldic-

druuuldichept daer aff sy nu ontfanghen/ haer eewighe soudye (oueruloypende ende opghehoopt) der eewigher glorien.

Vrijdach.

Die ccc.xlix.dach.is tot Ollems.

O Verdenckt/ hoe suetelijcken dat die heylighe martelaren droncken worden vander fonteyne der weelden: om dat si vut minnen gheleden hebben den bitteren doot/ eer den loop haerder natueren een eynde hadde.

Saterdach.

Die ccc. l.dach.is tot Eesselinghe.

Ouerdenckt/ hoe suetelyck dat in die heylighe confessoren blinckt die verdienste der deuoter ghedachten ende cõtemplatien/ want elck deuote ghedachte ende ghebet/ dat si hier inder aerden hebbē ghedaen/ blinckt inden hemel/ meer dan seuen sonnē doē inder aerden.

Sondach.

Die ccc.li. dach.is tot Ghippinghen.

Ouerdenckt/ hoe dat alle Gods lieue heylighen niet soo cleijnen duechdelijcken werck inder aerden ghedaen en hebben/ ten heeft elck bysonder eenen vutnemenden loon indē eewighen leuen.

Maendach.

Maendach.
Die ccc.lij.dach.is tot Vayninghen.

O Verdenckt / hoe dat nu alle vutuercoren Gods lieue heylighen inden hemel triumpheren/ende daer hoochelijcken gheloont werden: voor haren ghetrouwen arbeyt / die sij in deser werelt eenen corten tijt ghedaen hebben.

Dijsdach.
Die ccc.liij. dach.is tot Bruessel in Swauen.

O Verdenckt/hoe dat allen lieuen heylighen ende Gods vutuercorene nu inden hemel ghetroost werden:voor dat lijden dat sij inder aerden soo verduldichlijcken ghelede hebben.

Goonsdach.
Die ccc.liiij.dach.is tot Worms/dits vij. mijlen bouen Mens.

O Verdenckt / hoe dat die lieue heylighen nu inden hemel met onsprekelijcker blijschappen ghecroont werdden:om datse eenen corten tijt inder aerden soo vromelijcken ghestreden hebben.

Donderdach.
Die ccc.lv.dach. is tot Mens/ dat bouen Colen is xxvi.mijlen.

O Verdenckt/o deuote pelgrem tot wat leue dat ghij gheschapen sijt / daer om arbeyt ende stryt ghetrouwelijckē in dit leuen/ welck

V doch

doch anders niet en is dan eenen strijt.

Vrijdach.

Die ccc.lvi.dach.is tot Drecxhuysen.

O Verdenckt o deuote pelgrem/ tot wat salighen eynde dat ghij vercoren sijt: daer om lijt hier verduldelijck eenen cleynen tijt.

Saterdach.

Die ccc.lvij.dach.is tot Couelens.

O Verdenct o deuoet pelgrim / op die alder claerste claerheyt des eewighen leuens/ende begheert vierichlijcken / dat die selue hier namaels v siele mach doorschijnen.

Sondach.

Die ccc.lviij.dach.is tot Andernaken.

O Verdenckt op die alder suetste suetichevt vanden eewighen leuē/ende begheert vierichlycken dat ghij die nu oock moocht vernemen/op datse v dorre hertte mocht saluen ende lauen.

Maendach.

Die ccc.lix. dach . is tot Rymaghen. Dat wij iuyst dē rechten wech nu voortaen niet en houden/dat doen wij daer om:dat wij begheren te versoeken sommighe kercken daer schoone reliquien sijn.

O Verdenckt op die alder salichste salicheyt vanden eewighen leuen. Ende begheert vierichlycken dat ghij die noch ghebruycken moecht / ende dat v begheerte mocht versaet werden.

Dijsdach.

Dijsdach.

Die ccc.lx. dach. is tot Colen. Te Colē rusten die drie Coninghen/ ende sinte Vrsele met die xi. duysent maechden/ ende noch meer andere reliquien.

O Verdenckt/ dat leuende leuen sonder steruen/sonder droefheyt / sonder ghebreckelicheyt: Eñ bidt Godt dat ghij dat godlijc wesen noch moecht aenschouwen.

Goonsdach.

Die ccc.lxi. dach. is tot Akē. Hier is onser vrouwē hemde. Jtem sint Joseph hosen/ ende meer ander heylichdoms.

O Verdenckt/hoe blijdelyc dat die hemelsche Vader /hem daer al gheheel in die cracht uwer memorien sal gheuen.

Donderdach.

Die ccc.lxij. dach. is tot Maestricht. Hier rust dat hey. lichaem van sinte Seruaes / die neue was van Christo int vierde let.

O Verdenckt/ hoe lustelyck dat die eenighe Sone Gods hem al gheheel in die cracht uwer verstandenisse sal besluyten.

Vrijdach.

Die ccc.lxiij. dach. is tot sint Truyden.

O Verdenckt/hoe minnelyc dat hem die heylighe gheest daer al gheheel in dijnder herten begheerten sal vlieten en vloyen. Och hoe suetelycken sal een mensche hem dan gheuoelē?

Saterdach.

Die ccc.lxiiij.dach.sal sijn tot Louen in Brabant.

O Verdenckt hoe rijckelycken dat Godt die heylighe onuerscheydē drijuuldichept/v daer in allen goet sal versaden.

Sondach.

Die ccc.lxv.dach.sal sijn van Louen tot huys.

O Verdenckt / hoe suetelyck dat die ghetrouwe pelgrems hen inder eewichept nae deser pelgrimagie sullen rusten / in dien salighen eynde / daer inder eewichept gheen eynde en sal sijn. Dat wil ons gounen die heylighe drijuuldichept door die bede van Maria die suyuere maghet eñ moeder Gods/ende allen heylighen. Amen.

Nu suldi

Nu suldi gaen voor een belde der heylighe drijuuldicheyt/ende leset drije Pater noster oft een ander ghebet in danckbaerheyt.

Hier volghen die seuen vallen ons liefs Heeren Jhesu Christi/ daer een deuoot pelgrem des daechs een af oeffenen sal: alsoo int beghinsel des boecx voorseyt is/ teghen die vallen inden weghe onser pelgrimagien/want wij en connen niet ghegaen sonder altemet te vallen.

Sondach.

O Heere Jhesu / ick vermaen v den swaren val/die ghij vielt vut grooter minnen ende bangicheyt/doen ghij gheuāghen wert/ ende v die felle Joden iaechden eñ stieten in dat water van Cedron: daer van gheschreuen staet: De torrente in via bibet. O suete heere Jhesu/door dese groote persse/ die ghij doē leet/soo bid ick v dat ghij mij wilt vergheuen allen tghene dat ick misdaen hebbe teghen die xii. articulen des hey. kersten gheloofs. Pater noster. Aue Maria.

Maendach.

O Heere Jhesu Christe. Jck vermane v door die groote pijne ende swaren val die ghij vielt dicwils indē langhē wech als ghij van Herodes tot Pylatus ghesonden wert/bespot met een wit cleet aen uwen heylighen hals ghetoghen/als eenē scapularis/seer lāck achter en voor: Soo dat ghy dicwils vielt/ ende wert seer ghestooten ende gheslaghen. Door dese groote pijne / bid ick v dat ghij mij vergheuen wilt allen tghene dat ick misdaen hebbe teghen die x. gheboden. Pater noster. Aue Maria.

Dijsdach.

O Heere Jhesu Christe/ick vermaē v den swaren val/die ghij vielt met uwen sueten minlycken hey. doorwonden aenschijn/ teghen die steenen trappē van Pylatus

huys

huys/midts grooter vermoetheyt der pijnen/ die ghij allen den nacht ghelede hadder vande boosen Joden. Door desen swaren val / ende menighe groote versmaetheit/die v o alder suetste Jhesu alleē bekint sijn: soo bid ick v/ vergheeft mij dat ick opt ghesondicht hebbe in die vij. dootsonden. Pater noster. Aue Maria.

Goonsdach.

O Heere Jhesu Christe/ick vermaen v den swaren val/die ghij vielt doē ghij soo deerlyckē ghegheesselt waert / eñ soo machteloos neder vielt op die herde coude aerde/eñ steenē/ eñ laecht soo deirlycken en weende mids dootelycker smertten. Ende en mocht bij uwer natuerlycker macht niet opstaen vander aerden. Ick bidde v / o suete heere Jhesu Christe/ vergheeft mij allen tghene dat ick misdaen hebbe teghen die vij. sacramenten der hey. kercken. Pater noster. Aue Maria.

Donderdach.

O Heeere Jhesu Christe/ick dancke/v vandē swaren val/die ghij vielt vij. werf met den swaren cruyce totten berch van caluariē gaeñ: soo deirlyc ghedruckt onder die doorne croone/ eñ die wreede slaghen der Joden. Door dese groote ombegrijpelycke bangicheyt / die ghij o alder suetste heere Jhesus om mij arme mensche gheleden hebt/soo bid ic v ootmoedelyck: dat ghij mij vergheeft/dat ick opt misdaen hebbe teghen die vij. wercken der bermherticheyt. Pater noster. Aue Maria.

Vrijdach.

O Heere Jhesu Christe/ ick dancke v vanden swaren val/ die ghij vielt/ als v die boose Joden soo nijdelycken werpen op dat herde hout des cruycen. Ende v heylighe handen eñ voeten/ ende allen v heylighe leden soo wreedelycken vut trockẽ/ als een snare op eẽ herpe: die sulcken sueten ghelupt vut gaff: segghende. Vader vergheuet hen/ want sij en weeten niet wat sy doen. Soo bid ick v/ o alder liefste heere Jhesu Christe/ dat ghij mij vergheeft allen tghene dat ick menichweruen misdaen hebbe met mijnen vijff sinnen. Pater noster. Aue Maria.

Saterdach.

O Heere Jhesu Christe/ ick dãcke v der grooter liefden ende swaren val/ die ghij met den heylighen cruyce vielt/ daer aen hangheñ: als die quade nijdighe Joden/ soo wreedelycken lieten v neder vallen metten swarẽ cruyce inden put vã der herdde steẽrootse des berchs van caluarien/ doen sy dat cruyce richten: Soo dat allen v aderen schoorden. Ende hebt doen v heylich bebloet lichaem ende v heylighe ziele gheoffert uwen hemelschen vadere/ voor mij v snoode sondighe creatuere. O suete vadere ick bid v ootmoedelycken/ vergheeft mij/ dat ick misdaen hebbe/ teghen die ghelоften mijns doopsels/ ende teghen die ghelоften mijnder professie. Pater noster. Aue Maria.

S. Grego-

S. Gregorius ghebeden voor die wapenen ons Heeren.

O Heere Jhesu Christe. Jc aenbede v indẽ cruyce hanghende / ende een doorne croone op v hooft draghẽde. Jck bidde v/dat v cruys mij verlosse vanden Haenden enghel. Pater noster. Aue Maria.

ij. O heere Jhesu Christe. Jck aenbede v inden cruyce ghewõt/met galle ende edic ghelaeft. Jck bidde v/dat v wonden moghẽ sijn tot ghesontheyt mijnder zielẽ. Pater noster. Aue Maria.

iij. O Heere Jhesu Christe. Jck bidde v door de groote bitterheyt uwer passien: die ghij voor mij inden cruyce gheleden hebt / sonderlinghe in die vre/als v edel ziele vut uwẽ lichame verscheyden is. Sijt mijnder zielen ghenadich als sij van hier scheyden sal. Pater noster. Aue Maria.

iiij. O Heere Jhesu Christe. Jck aenbede v inden graue gheleit / met myrrhe ende costelycke salue ghesalft. Jck bid v dat v doot sij mijn leuen. Pater noster. Aue Maria.

v. O Heere Jhesu Christe / ick aenbede v nederdalende ter hellen/ende uwe gheuãghenen verlossende. Jck bid v dat ghij mij daer niet en laet comen. Pater nost. Aue Maria.

vi. O Heere

vi. O heere Jhesu Christe/ick aenbede v/van der doot verrijsende / ende ten hemel clinmende/ende sitten ter rechter hant vus Vaders. Ick bid v wilt mijnder ontfermen. Pater noster. Aue Maria.

vij. O heere Jhesu Christe goede herder. Gewaert die rechtueerdighen / maeckt rechtueerdich den sondaren / ende allen ghelooughen zielen wilt ontfermen / eñ weest mij arm sondaer genadich. Pater no. Aue Ma.

viij. O alderliefste heere hemelsche vader. Ick offer v den onnoofelen doot dijns alderliefsten soons/eñ die liefde sijns godlyckē herte voor alle die pijne ende schult / die ick alder onsalichste snootste van allen sondaren met mijnen sonden verdient hebbe. Ende ick bidde v lieue heere/voor alle mijn vrienden leuende ende doode/ende voor alle sondarē. Ick bidde v weest mijns ghenadich. Pater noster. Aue Maria.

ix. O heere Jhesu Christe des leuende Gods sone die de verborghēthept dijnre alderheylichster passien den salighen Gregorio uwen dienaere wonderlyck vertoōt hebt. Gheuet mij onsalighe sondaer volcomelyck te vercrijghen verlatenisse mijnder sonden. Ende dien aflaet den welcken die selue eerweerdighe Paus ende sijn nacomelinghen vut volhept der Pauselycker macht / mildelyc hebben ghegheuen allen ghelooughē menschē warachtich berou van sonden hebbende / eñ

die wa-

ie wapenen uwer passien ghedenckende.
Pater noster. Aue Maria.
O heere Jhesu Christe. Jck aenbede v ten
oordeel comen/die rechtueerdighe int Pa-
radijs des hemels roepende/ende die sonda-
ren eewelyck verdoemen. Jck bidde v dat v
lijden mij verlosse van alle quade: en in dat
eewighe leuen brenghe. Pater nost. Aue Ma.

Salue Regina.

Weest ghegruet Coninghinne der berm-
herticheyt/ons leuen/sueticheyt/en hope weest
ghegruet. Tot v roepen wij ballinghen kinde-
ren van Eua. Tot v versuchten wij/claghende
ende weenende in dit dal der tranen. Daer om
o onse voorsprekersse/slaet doch uwe bermher-
tighe ooghen op ons. Ende Jhesum die ghe-
benedyde vrucht vus lichaems/wilt ons ver-
toonen nae deser alende. O ghenaedighe/o
goedertieren/o suete maghet Maria.

Typis Stephani Valerij Typogr.
Jurat.

Veni Sancte Spiritus/et emitte celitus/etc.

Compt heylighe gheest/ende sendt ons vanden hemele/die straele dijns lichts.
Compt Vader der armē/Compt gheuer der gauen/Compt licht der hertten.
Alderbeste troostere/der ziele suete versoekere een suete vermakinghe.
In arbeyt sijdi een ruste/inder hitte eē vercoelinghe/in drucke een eenich solaes.
O aldersalichste licht/veruult des herten binnenste van uwen ghelooighen.
Sonder uwe gratie/en isser niet inden lichte/noch niemant sonder schult.
Waschet doch dat onreyn is/veruerschet dat verdorret is/gheneset dat ghequetst is.
Booghet dat verstijft is/verwermet dat vercout is/bestieret dat uuten weghe is.
Gheeft uwe ghelooighen in u betrouwende die seuenderley heylighe ghifte.
Gheeft verdiente der duechden/een salich verscheyden/daer nae die eewighe vruechde.

A M E N.

Visus & admissus per M. N. Cunerum Petrum de Brouwershauen, Pastorem sancti Petri Louanij, Anno 1563. die 11. Ianuarij.

Dracht jhs in v herte
Draech jhs in uwen mont
Draecht jhs in uwen gront
met lijdtsamahayet
met danckbaerhyet
met vlietichyet